

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

216

2004

Ք Ն Ք Ն Մ

ԳԱՊԻԼԻ ԹԵՏԱՎԻ ՏԻՐ

ՄԻԷԼԼԻՑԻ
ՕԳՍԷՆ ՈՐԴՅԱԼԹԱՆ

Քեչիշեան Արթուր

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

1914

216

Ա Ե Ք Ե Ա

ԳԱՊԻԼԻ ԹԵՏԱՎԻ ՏԻՐ

ՄԻԻԷԼԼԻՏԻ

ՕԳՍԷՆ ՈՒՐՅԱԼՆԵՆ

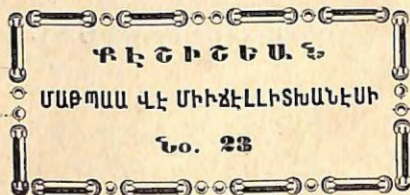

ՊԵՆԻՆԵԱՆ ԽՐԱԹՊԱՆԱԳ

Ի ՍԵԱՆՊՈԼ

1914

159 62

(45091-64)

31900-64

ՕՓՍԷՆ ՈՒՐԹԱԼԵԱՆ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

→→→○○○←←←

Էօւրե՛տ մագսե՛տ յօգ վե՛ օյսրգճա՛ս մեանս եւա-
 շանագ սրբ : Վիճա՛մս ր ինսսի ազալլի 80 - 100
 սենեկեր եաշաշապիլեճե՛ք ողվի պիր պե՛տեն ի-
 քեն էշվահ քի , պի՛նե՛տ պիր գալ սանե՛սի օ սի՛նե-
 շերե՛ պալիղ օլուր , միսրեպագիսի եսպապ ր միս-
 րեասսիսե իլե վագրրե՛սան էվվե՛լ հաշաքսան
 մահրու՛մ էսիլիլեր : Պագրրար հե՛նուգ նուրու
 կեօր՛վիշ մասու՛մ հալի՛նե՛տ իքեն , պագրրար չիլե՛ք
 կիպի գօգրանաճագ սի՛նե ի քերավեքսե՛ կիսեր .
 սիկերեր ճի՛նեասսա էիսիսե՛ք մե՛վգի , շեօրեք ,
 սերվեք գագանե՛ագ հրրս ր շանրըրա էօրե՛տ սալ-
 սրմըլ իլերի սօրու՛ր րե՛վան իքեն նսկեան քեն-
 սիլերի՛նի էօլի՛մ էսքաղը՛նսսա պուրար :—

Նե՛՞ սիր պու եսպապ ր միսրեասսիսե : Գա-
 գարար իիւրաճ օրընքգսա , պագիսե՛ գալան պիր
 րագրը՛ իլե՛լ ու եմրագ քե՛սիլե՛տ էքսիլերի՛նիլից սիր
 անլեր : Ա՛հ պու իլե՛լ ու եմրագ , պիր սապիլի Ըի-
 դան վե՛ Ըերեաս իլե՛ մեգարսա չե՛քերքեն վալի-
 սեշնի՛ն մե՛նսրս ր սասսեքի՛նի սե՛ պերապեր սե՛ճն
 էրմե՛՞գ մի . կե՛նճ վալիսե՛շնի սապիլերսեն աշը-
 րըքեն յօճագրարը պիպսիսք վե՛ պիվայե՛ պրագ-
 մա՛՞գ մը . աշըգը մաշուգունսան չե՛քերսե՛ գալպի-

նի սե պերապեր յեֆիպ կեօրիւր՝ Ե՞զ մի: Շու սխն-
 եասա քի՞մ էօրիւր սե եխրեֆերսե քեօեր վե միև-
 նեք պրագւնագ: Էօյի սե միևս ի ինասունը պե-
 պախը քեօն, աղոմ վե հեփեպերիևե գափոշա-
 պիլիքիե մահրում գըլան, պաշըմա պո իլե ու
 եւրագ սե՞յիլ մի սիր:

Աճեպա պունըարըն ապը նե՞ սիր:

Մոգսսեմա ազը ինասունի իլեյիև եւրարը-
 նա վագըմ սեյիլ իֆեև, պիր աօեմ պիր իլեքե
 միւպերա օրուսա, պո իլեքի օ աօեմե Հագգ
 Թաաշա հագրեքերի մեգա իլյան վեքի սե, ի-
 յիևսե յըգարար իքի. լաֆիև 19րևնը արըն մեշա-
 հիր ի հիլեմասընսան Փասքեօր ապեպիևսե շի-
 սի էլևմ մտղաև անլերիև ապը հագգընսա քե-
 պապեր ալեմի գարսնըգսա պոլունևայօր: Էօմ-
 րիւմիլըլը քեևսիս քեօն պի հիւսապ իլեքերսեև
 ղեֆ յօլունուն սեպեպի իտրսեպիև քաիքընսա
 անձագ կեօրիլեպիլեև մեքսուլեքեր իքիլի անը-
 շըքըլը հալսե, անլեր հագգընսա քեապ ի վո-
 գում վե մալիւնաք քեքեֆ օ մալիւնաքըարը քօ-
 միարսե քարպիլ քըմեյե ապ քըմեմեֆ, նե կեյիքսե
 Աղաևսան կեյիք սեմեֆ՝ քօմիլը յիլիլօ պիր քեմեյ
 իլգերիևսե պիևսա քըմեֆ սեյի՞լ մի սիր:

Չիլեֆ իլեքի պիր սափեքսե, պիր շեհրսե
 պիլեքեմե սապիլերի եքե սեքե իֆեև, աշը սա-
 յեպիևսե սեյի՞լ մի սիր քի, շիլիլեր օլուն, օ մե-
 յունուն վեևեպիևսե յօմոգըար շիևսի սիլըմեյօր

վե պո կիւն յիլեֆսեև էօլեև պիր յօմոլուն
 վալիսեյնի շաշանը ք քագպիև սիր:

Գուշ փալալը սեևիլեև գալիլ, գա՞լ պիլեքե-
 մե մասունըարը պօղոպ նեմեաիլ պրագւնագ ի-
 սի, իևսի միևնեքսար օլևանալընըք՞ը Ծօգ. Բու-
 շա քի շիևսի միւնաիլեյիև սեքօմը վագընսա
 վեքիլիքսե, միւսապը քեմեյ վեևեպիևսեև իեքսա
 քեպիլիլօր: Գուսոպ իլեքիևիև աշըար մալիւմ,
 պաղըրսագ հիւմ հասընըն եագընսա պոլունևան
 աշըարըն իսքիևալե պաշըանըլընը պիլիլօ-
 րոպ. մագսեփիլիլ աշըար պոլունևան իլեքերի
 քսսս քըմեֆ սեյիլ սիր, շո մալիւմ սիր քի վագըք
 կեյսիլմե քեպապեքե եեևի աշըար, եեևի իլաձ-
 շար վե ուսոլը մեքիս քեքափիլեր միևգաւմ օլ-
 մագսա սըր վե օլաձագ պիր գեման քի շիևսի ան-
 ձագ պիր գալ սանեպիևսեև մոլամ օլուն ինասուն
 օլ գեման վեֆ յօլ իլեքերսեև, պեյի սե քեամե-
 սիևսեև մոլամ վե քիև պիր քարգսա, վիւմոսիևի
 քեշիլ էյիլեև հիւմեքեր քեևսի իսքսմեքերիևի
 իմա եքսիլմե քոլը էլալ իլը քօմը պե հալաք
 գալըպ հագիլի պիր քեշեյիլիս (իլիլիլալըլը)
 իլե մեևսա պոլաձագ սըր:

Ոլուն ու միևնուն քեկպերեքիևսեև Փարիլլի
 Մեյիլիլգօմուն իւնսեպիևմե “վեմար նե էօլսա օ-
 յուրսա օլուն պիր գագա սըր”:

Էօմքե իհրիլաքըն հալաքընը մոհամագա
 քեօն աօեմ իհրիլաքընսան գիլաօե եաշալապի-
 յիր. հեք մեք քօմիլև գըլմեքիևի միւսափի սա.

րեքսե տեղ հետեց. վա՛յ օր Վեսաֆեար, ձե-
 ճաֆեար քեւակցե օրոնան էյի ասեւցերե, օնքար
 ւրա մանասա ահմագար սր: Մեհեմէյեք եւանի
 շէնր հալ վե եօրիս հագրեսա աշքար մեվճոս օր-
 մայան պիր յօգ իլեյ ու եմրագըն քեզեյիսխանե
 պասի օրոյօրսա սա, սիկեր քարաճսան քեպապեք
 եօյե գաւաիս ի հըւզ իս սրհեե քալիւ երմեքե
 սիր ֆի, օնքարա քեվճիզեն իւրար ու եօր հեհն
 եճրս պիր տերեճե ֆեհեիւնի իլեյ ի սարիլեյե
 մագհար երմեգ. մեսեյա գօյերա սիրալեք երմիլ օ-
 ղան պիր շէհրե պիր ասեւ գալնասըրըր իս ի-
 յերեք, վիլընիլ քաաճսան դարի շէյեր եեմէյերեք,
 էյիւնի, տոսաղընը միզգաւ ու քեաճճիւն (antiseptic
 solutions) տալար իլե երյգաւրգաւն սօնրա քաաւընը
 եէյերեք, միսեպիւնե մոգալեք օրարագ վե եմասի
 շարոք իլե ֆեհեիւնի օր միսեիլ իլլեքսեն եմիւ
 սագրալապիլի. ֆեգա սիկեր սարի իլլեքրերեն
 եմիւն օրնագ իլլան գաւաիս վար սր:

Իլլեքրերիւն ֆեաճճեպիւնեն միւմֆիւն մերքեպե
 սագրնապիլլեք իլլան իլլ ի քրպպ մեշգ երմեք իճապ
 ետեր. պա իս հեր Վերս իլլան դար ու գապիլ ի քար-
 պիզ սիր, լաֆիւն իլլեքրերիւն են ումումիսի, մա-
 իսուճ օրոպ ճիւն ի պեշերիւն, միլիօնարընը ա-
 հեպե ահեպե իրրաճ հեհն, իմասն քեհիւնե տօ-
 մագ պիլլեգ օրան, պիւքիւն իմասն ճիւնսիւնիւ
 ասո ու եպեր վե եզեմի օրան վերեւեհն գօրալճա
 սագրնըրը. վե սնըն քեաւիսի միւմֆիւն իֆեն պա

կիւն էվրօպիսա, Աւերիգաւըն հեր վիլալեքիւնե
 սարիլլիւ (Sanatorium) լարսա պիւնըրիւն, օն
 պիւնըրիւն քեաւիլ իլե հարաքար իտրաւ ետիլ-
 սիլի հարե վարաւընըրգա քապիլլեքսեն մասա
 գա՛յ սաւեֆիզ վերեւ գապիլ ի քեաւիլ օրոն-
 դոնա եօրեկ իլլիլ: Կերեք ձեւալեք տօրալըրա
 կերեք սեճիւնե պիր կիսիլ իլե գաւսեն պա
 ճաւիլերիւն գոճաղըն սարըն պիւնըրի կեօղիւմ
 եօնիւնե կեքիւրսիլլիւնե, վե պիր տեճա պա դա-
 սարըն տոգաղըն սիւրսիսեհն սօնրա, շարե ի կե-
 ճար: Եվճոս իֆեն կեվմիսիսեհն կաշի քեզիլե
 սնա մաղրոպ սիւրիւպ եեւ օրան սեճիլ Վեր-
 յերի տերիսար էյեքսիֆճե, ա՛ն կե օրո՛ կեքիլեր
 հեր ահ եհաիֆիլի պա միսիլիլ իլլեքսեն սա-
 գրնարեւագ մագսեիլլե վե քեաւիլիլ հագրընսա
 ճերիսեյերեք սիւրնըր տօրոսար, վե ֆի-
 քապար քեքիլե էյեքսեյեր, հիւսիւնեքի իլլի եեր
 եեր սսնարօրիլլա՛լ քեքսիւ էյեք էյեք քեշիլիլ էյ-
 յեքսեյեր տեյա սիւրիւնեքե օրոնը՛. էյիւ՛ն, էհա-
 յիֆիլ պա իստոմասա հեր վասիքսան ֆաիւրմ
 կալեք սիւրիլլեքիւնեքե սիր. կապարիլ իլերիսի
 սիւրիւնիլլեքիլ քագսիւրեք չիեք վեքիլլե՛ կեքի-
 ճեյեր մեքսանս կեյեճեք սիր:

Իլլեք տար սեկեյերեհն պերա պա իմասճար-
 գըն յընաղընսա ինիլիլլեք սե, պոնոն գապիլի
 ինիլիւրագ վե քեաւիլ պիր իլլեք օրոնընսա գա-
 մարա ու ֆեաճիլե էսիւնիլլ օրան աճիլլերի շիւ-
 սիֆի մալիւնարը՛ օրա, պա մեղմոն սեկեքիլե
 պիլե կագրաշքընագ վե շիւսիլի քեճիլլե՛ էվ-
 վեղճե պեհեք օրա, պոնոն էյիւնեհն պիր գալ

այլար գարձրնեսս փենսխի գարբարապիլի Խիսն ա՛ն ու վահրչրա, պիր փիքսայ եագրոշ օրնագ ի չիւն տեյիլ, կենճիւնսխնեսն սախրչերիւնէ Ճախտեյի օրնագ սեվսասայրա, շո գաիժ վե միկնեթրի կիւնչերիւնէ շո փիքսայճրոյր եագրնագ քեշեպ պիւս ի միւշփիլիւնէ միւքստերեթ եյեթսխ: Պուլնեսս միւնեսերիճ օրու մալիւնսքար քրայօ փիքսայրարնեսս մուճասասայն մեվճոտտ սքր. վե եճնեպի յիսունքսսս կեր կիւն պո մաստեյն սախր ճերիտեյեր վե իրնի դագերսայրսս միափերերեկն եագրոքրսս սս, աներիկն եհալիսիգե պիր Ճախտեպի եօգ սքր: Պիգիմ խոստեթիսիգ շո իլլեթիկն կեր արքեպիկն խոգերիսիգե միոշանես երմիշ վե կեր տերեճտիսիսկն կեյեթեթ անվաշք միաթեկեվ վիլեպիկն պս քեճրիպե կիսս երմիշ օրնայոթ պերսայեր Ինկիլիգ, Արնան, Յրանարգ միաեյիլերիկն ետերչերիկն միքրայեա իյե խարիկտայ եր՛իշ օրեքրոք ճիգի փիլլի մալիւնսքր՝ եվրսքր վարանն մեթթեպի սրնճրնն անոքսայիլեճեթի վե անրանայս Երուգ ետեճեյի ճիկերչերի, իգրիսարոքրոք սախրեպիկն սասե պիր յիսուն իյե աներչերե իլնագ երմեթ օրաճագ սքր:

Թասպիպերիկիգեկն միափեմեկ ետեր եագրնարքեր րեճա վե գարիունն ք փերաճան պիգիլ սրնկեթնէ հալ ու վագրոքրոք նագարք իրիպարսս այարուգ խարսարոքրոք կեօգ գարիւնարքեր վե օգոտոգսան սօկրսս սիկերչերե քալիպի վե օգոտուգ պիլմեյեկերե խիւրասսթեկն մուկիւն խոտտայարոք նագլ երմեյերիկն իսքիւնամ ետերիգ:

Վ Ե Ր Է Մ ()

Վերեմին իլերի վարմը նեվլերի դասիմանտ տե էլի թանըմը վե չօգճա կեօրիւլէն պիր իլլեթ խաի: Թարիս ի Խաստան 400 սէնէ դասարեվլէլ եաշամը օլլայ աթըպպանըն փիլի սայըլանն Հիփօգրաթէս (Hyppocrates) պունու փէք տէհէթի, մուաննիա, վե թեասալիսի փէք միւշքիլ պիր իլլեթ տէլու զիքք էալիօր: մուաթիսէրէն կեյէն Սէլսու (Celsus), Արէթաուու (Aretaeus), Գալէն (Galen), Ավիսէն (Avicenne) վե սախրլէր պու իլլեթին սայը հաղգընտա 17ինճի սարատէք ճիւղի մալիւնամ իլլալէ էաեպիլաիլէր խտ տե, Սիլվիիւս Sylvius) ճիլերտե կեօրիւլէն սարարըն վերեմէ պղապար օլտուլունու տերմէլան էլլեաի: Պու սեպեպաէն էճնէպի լիսանլարտա վերեմեն իամի, ճիլերին սարու իլլեթի (pulmonary tuberculosis) վե թիւլըճէ քիթապի խամի սիլ իւր բիյե աիլ:

(*) Վերեմէ հալիմիլըճե աղ ճիլերին սիլ իւր բիյե թէսմիյե օլլանն իլլեթինէ վերիլէն պիր խամ օլտուլունտան վե մեվլուը պանսըմը սա սրքի սիլ իւր բիյե օլտուլունտան ումուլիյեթ քեպպ էթմիլ օլմար խաթըլ իլիւն վերեմ թապիլինի պիլ տէ այնի մանտա գուլլանմաղտա օլաճալըլ:

Ելնիհայէ 1882տէ Ալման հէքիմլէրինաէն մէջնուր ասօգ. Բօպէրթ Գօխ պու իլլէթին մու- ճիպի՝ խուրտէպին թահթընտա ուֆագ սաչ գը- բընթըրարը կիպի կէօրիւլէն ճէրսումէլէր օլտու- զունու ալէմէ իլան էաիպ պու իլլէթին սէպէպի հազգընտա գարանդըզտա սօլաշան թապիպլէր ալանեարնա եէնի պիր նուր վերմիշ օլարապ- ինսան ճինսինին վէլի ի նիլմէթի օլմալա շա- յէսթէ օլմուշ օլտու:

Վէրէմին սարի պիր իլլէթ օլտուզու թա գատիմնէ մօթիմ իտի, Սիրայէթի հազգընտա գանասթ ը քիտիլէ հասըլ օլմուշ օլտուզուն- տան 18ինճի սարտա իթալիատա պունուն մէն ի սիրայէթի իշին վէրէմլինին էլպիտէ վէ եաթադ- թազըմլարընը հիյն ի վէֆաթընտա եազմայը սաէթ էլլէսիլէր:

Իւք տէֆա աչքլամագ թարիլլէպէ պիր թալշանտա սինի վէրէմ մէյտանա կէթիլէն Քլէնը օլտու. ախէրլէր տախի պու եօլտա թէճըրի- պէլէրտէ պուլանտալար իտէ տէ, ասօգ. Գօխ վէ- բէմին պուլանտալար էնսիճէ ի հիւճըրէվլէյէ եա մտատէտէ կէօրիւլէն պու ուֆաճըզ գըլ կիպի շէյէրին սէնաի եօլտա, պիշ թազըմ մէլատա իւ- ղէրինտէ պէսլէնէրէք չօզալարընը վէ պունլարը տիկէր հարլանլարա աչքլաշարագ անլէրտէ տէ վէրէմ մէյտանա կէթիլէրլաիլինի վէ այնի գըլ կիպի ճէրսումէլէրին հայլանլարտա թէհասսիւլ

էտէն վէրէմի մատալէրտէ աախի կէօրիւլաիւ- յիւնիւ պէյան էթմէսիլլէ պու իլլէթին ասլընը շէքք ու շիւպհէ իսթէմէլ սուրէթտէ իսպաթ էթմիշ օլտու:

Վէրէմ ճէրսումէսի գանըն գըրմըզը հիւճ- բէսինին գուլթըունուն եարըսը գատար ուզուն- լուգտա, միւսթազիմ եա ճիւզիճէ միւնհանի գըլ կիպի, հարաքէթէ գապիլլէյէթի օլմայըպ, հէր շէքլտէ, զէնճիր կիպի, իփ կիպի, սաշապը սուրէթտէ պէօյիւլէպիլէն նէպաթի, եաշար պիր շէյ աիր: Միւնֆէրիտէն տէ պուլանուր, միւճ- թէմիէն տէ, 80° C տէրէճէ հէրարէթտէ էօիւր, զիյարը շէմտէ հիշ տայանմազ, շուս ը միւսթա- գիմէ մազհէր էաիլաիլինտէ պիր գաշ տազիզէ- տէ, նուր ը միւնթէշիրտէ եանի կիւնէշին ստի բըրընտա պիր գաշ կիւնտէ մահվ օլըր. ինտանի եախօա հայլանի վիւճուտլարտան խարիճտէ նէ- մա պուլմագ, վիւճուտ տէրէճէ ի հէրարէթինտէ 98°—100° F տաիմի պիր գըզկընդըլէ, խուսուսի մէվատա իւղէրինտէ մէսէլա գըզտըրարագ գաթը- լաշաըրըլմըզան սխընը իւղէրինտէ միւվէլլիա իւլ հումուլէ մէվճուտիլլէթի շարթ օլարագ թէքսիը էաիլէպիլիր. փէք կէճ թէօրէտիլինտէն վէրէմ ու- զուն սիւրէր: Շիմաի սւմումէն գապուլ էաիլիլիշ պիր էֆրեարա կէօրէ, պու ճէրսումէլէրի իհաթէ էտէն եազտան եա տա սալ մումունտան պիր զը- շա մէվճուտ օլըպ օ՝ թէհէսիրաթ ը խարիճիլլէյէ մէ-

սէլա սօվուզա, (պուզ իւզէրինատ 15 կիւնտէն ղիյատէ եաշայապիլիյօր) գուրազլըզա, չիւրիւ մէյէ վէ քիմեկվի գուզվիթլէրէ գարչը մուզա վէմէթ էատ պիլիյօր. քէզզապ (acid nitric) պիլէ անա թէէսիր էատ մէյօր. խուրտէպին իլէ պազմազ իչիւն պօյալամազ մուամէլէսինատ պօյա գապուլ էտէպիլմէք խասսիյէթինէ մալիք տիր. պօյասըզ արալըզարը պու էֆրեար թէֆսիր էատէր:

Մուվաֆրզ անվալ թահթընտա ինսան վէրէմինին ճէրսուճէսի հէր նէվ սըճագ գանլը հայվանա ինթիգալ էթտիրիլաիյինատ ինսան վէրէմինէ միւմասըլ պէր իլլէթ իպթիտար էատէր. սօզուզ գանլը հայվանաթըն ճէրսուճէլէրինին տէ տիկէրլէրինէ սըզը միւշապէճէթի վար արը:

Վէրէմլի հայվանաթտան ինսանա ինթիգալ էտիյօր մը, աէյիլ մի սրահսընտա աօզ. Գօխ վէ թարաֆիլիլէրի՝ ինսանի ճիյէր վէրէմինին սիրալէթ իլէ թէհատաիւսիւնին մէնպարնը՝ հայվանի տէյիլ ինսանի ճէրսուճէլէրատ արամալըլը. սիւա վէ էթ վառթտօրլը սըզըր վէրէմինին ինսանա ինթիգալը մէսէլէսի, փէք էհէմ միյէթսիլ պիր էէր թուլտար, պինատէնպէյհ վէրէմէ գարչը ինսան ճինսինին էտէճէլի միւճահէտէտէ ինսանի ֆէրալէրաէն էէրաիլէրինէ սիրալէթինին մէնէ շարէլէրի տիւշիւնիւլմէլի տիր տէրլէր. տիկէր թարաֆտան Օրթ՝ սըզըր վէրէմինին

ճէրսուճէսի ինսանտա վէրէմ մէյտանա կէթիրտիյինի իրատ էթտիրտէն մատա պոււնլարըն չօճուզլարտա պիր արա մահֆուզ գալըպ պիլաիսիրէ ճիյէր վէրէմինի մէյտանա կէթիրմէյէ պիր մէյլ հասըլ էթտիրինի խտտիա էտիյօր: Պէօյլէճէ չօճուզ վէրէմիլէրինին էիւզատ ճոււնու սըզըր ճէրսուճէլէրի իլէրի կէթիրտիլինի վէ սըզըր ճէրսուճէլէրի տիւնտտա մէվճուա օլտըգճա ինսանի վէրէմին նապէտիա օլմայաճագընը պէյան էտիյօր:

ԹՈՒՐՈՒԳ Ը ԻՆԹԻԳԱԼ

Տիկէր սարի իլլէթլէր վիւճուտին ֆիլան էա ֆիլան ազատընը անճագ իսթիլա էթտիրլէրի հալտէ, թէտէրրին՝ հէր ազայը մահէլ ինթիխապ էտէր. էօյլէ խէ շու սիւալ ֆիրրտէ աըզը օլըր. հա՞նկը թարիգլէր իլէ պու ճէրսուճէլէր վիւճուտա տուխուլ էտէրլէր, վէ ինսան վէրէմինին մէնապի ի սիրալէթի հա՞նկըլար տըր:

Ճիյէր վէ անըն լիմֆալի ալէթլէրինատ (Lymphatics) ղիյատէ բազպէթ պուլտուզլարը էճլաէն պահսըմըզ ճըլարա տիա օլաճագ տըր:

Տէրի՝ հատա ը զաթընտա, պէտէլէնմիշ հայլինատ պիր գաշ ճինսինատէն մատա միգրօպլարըն. թէտարուզաթընա մանի էն էլի պիր վապրթա ի պէտէնիլէ տիր. շէօյլէճէ վէրէմ միգ-

բօսկարընըն պու թարիզէ վիւճուտա տիւխուլ-
 լերի դայրի միւհթէմէլ օլարգաման պաշգա օն-
 լարըն իւղէրինտէ նէշվ ու նէմա պուլմալարընա
 մուվաֆրդ պիր դէմին տէ օլամաղ. պինաէնա-
 լէյհ անկեր վիւճուտին իշ զարը (դրշայը մու-
 խաթի, mucous membrane) ճիհէթինտէն եօլ պուլ-
 մագտա տըրլար: Նէվաղիլ դէմանընտա չօճուղ-
 լարտա, աղըղ, պաւրուն, պօղաղ վէ թէնէֆֆիւս
 պօրուլարընըն իշ զարը թարիզիլէ լիմֆալի
 պէյղէրէ սիրայէթ էտիպ մախֆի պիր հալտէ
 օրատա պիր միւտտէթ գալըրլար:

Ասըլ կէչիա շու իրիսի տիրէր, պիրինճիսի
 թէնէֆֆիւս թարիզիլէ օլան տըր:

Թէնէֆֆիւս էթաիլիմիղ հալա իլէ սօյրու-
 տան ճիլէրէ նաղլ օլընըր զաննընըն թարաֆ-
 կիրլէրի տէ վար, պօղաղտա պուլունան պա-
 տէմճիրլէրտէն (tonsil) լիմֆալիլէր վէ դան տա-
 մարլարը վաարի'աղըլա կէօթիւրիւլէրէք ճիլէ-
 րին թէվիէսինտէ եերլէշիօր էֆրեարընտա օլան-
 լար տա վար: Հէր իքի թարաֆըն տա հաղղըլ
 սէպէպլէրի վար տըր. մէսէլա սօյրուտան թէ-
 նէֆֆիւս իլէ պուլաշմաղ լաղըմ' կէլտէ էվրօիա
 վէ Ամէրիգանըն սօգաղ սիւփիւրիւճիւլէրինին
 էքսէրիլէթի վէրէմտէն թէլէֆ օլմաղ լաղըմ' կէ-
 լէճէք իքէն օնլարտա կէօրիւլէն վէֆիլյաթըն
 էհալինին տիկէր դըսմընտան ֆարղըլ օլմատը-
 ղընը սթաթիսթիլէր պէյան էաիլօր:

Պու սըրատա շու խուսուսու զիքը էթմէլի
 ունութմայալըմ', եանի վէրէմ' ճէրսուճէլէրի
 ֆապրիգա, թրամիլայ եա ումաւմա մախսուս ա-
 խէր սալօնլարտա ինտան պօյունտան եօղարը
 եերլէրտէն թօիլանան թօլլարտա նատիրէն կէօ-
 րիւլմէքաէ տիր:

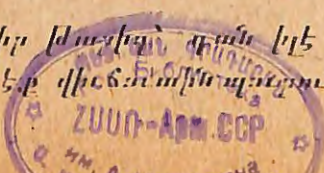
Էօլլէ իտէ գուրումուշ պարզամըն թօղ հա-
 լինէ կէլմիլ վարչալարընտան տէլիլ տէ, աղըղ-
 տան էօքսիւրիւք, թընարըրդ վաղթընտա տիշա-
 րը ֆըրլայան եաշ պաղըամ քիւրրէճիքլէրինտէն
 սիրայէթ վուգու պուլուլօր. դիրա ճիլէրտէ վէ-
 րէմ' չօղ վուգու պուլտուղունտան վէ ումաւ-
 մէն իլք տէֆա օրատա զուհուր էլլէտիլինտէն
 թէնէֆֆիւս ճիհէթի պէր թարաֆէտիլէմէղ տէ-
 յու տիւչիւնէկէր տէ վարտըր. շու մալիւմ տիր
 քի, վէրէմին մէնի իչուն չարէլէր իթթիսաղ
 էտիլէճէքսէ հէր իքի ճիհէթ տախի նաղարը է-
 հէմիլլէթէ ալընմաղը ալըր:

Տիկէր պիր թարիզ' իչիլէն սու, սիւս վէ
 էէնիլէն թաամլար իլէ միտէ վէ պաղըրտաղ թա-
 րիլինտէն սիրայէթ տիր:

Պու թարիզէ սիրայէթ պահսընտա միւ-
 պայէնէթ ի էֆրեաշ ճաշի տիր, զանն օլընըլօր
 քի պու եօլ իլէ անճաղ չօճուղար միւլթէլա
 օլապիլիլէր:

Տիկէր պիր թարիզ' զանն իլէ եա'ի կէրէք
 տէրիտէն կէրէք վիւճուտին պուլուն, պօղաղ, ա-

31900-64 (4509)-64

ղըզ, հազմ՝ ալէթլէրի, վէ ալաթը թէնասուլիյէն
 զըշա ի մուխաթիսինտէն լիմֆալի ալէթլէր եա
 դան տամարլարա կէչէրէք ճիյէրէ սէվզ ետի-
 իրլէր. լաքին պու եօլլարտան հանկըսընը ին-
 թիխապ էսէրէք կէլաիլինէ տաիր միւլթէլիֆ
 էֆքեարլար վար տըր. պաղըլար զանն էսիյօրլար
 քի աղըզ վէ պուրունուն շուգուրլարընտա թա-
 դըլըպ գալարգտան սօնրա, աղըզըն իչ զարը,
 պօղազըն պատէմճիք վէ տիլճիյի վասըթասըլա
 էմիլիպ ճիյէրին նէֆէս պօշուլարընըն զուտտէ
 (gland) լէրինէ, ճիյէրին բէսինէ, ճէմզի բիյէյէ
 (pleura) վէ զայրի եէրլէրէ սէվզ ետիիբլէր,
 պու պապտէ պէրրապ վէ գաթի պիր թասալ-
 վաըր եօգ աուր:

Տիկէր պիր թարիգ՝ թէնասուլ եա թէ-
 վէրրիւն թարիգի տիր: Վէրէմ միգրօպլարը քէշֆ
 օլընմազտան էվվէլ, նէսլ նէսլ արտընճա վէրէ-
 մին թէլէֆ էյլէտիլինի անճազ թէվէրրիւն թա-
 բիգի թէֆսիր էսէպիլիյօր իտի: Պու էֆքեարա
 զահէպէն տիր քի վաթանըմըզ թիւրքիատա վէ-
 բէմէ միւպթէլա օլան պիր ճինա իլէ թէգէվիւճ
 ալագասընա կիրմէքտէն իհթիրազ օլընրը: Ճէր-
 սումէլէրին սապիյէ թէնասուլէն սիրայէթ էթ-
 միշ տիր էֆքեարընը թէսահիւպ էսէնլէր հալա վար
 տըր. պունլարըն պաշընտա պուլունան Վ. Պօմ-
 կարթըն օլըպ, պունուն զանընճա վէրէմ ճէր-
 սումէսի ատէմաէ վէ ատէմ վասըթատըլա եա-

շայապիլէն, նէսլտէն նէսլէ անա բէֆագաթ էյ-
 լէյէն պիր միգրօպարը. պու էֆքեար թէնէֆ-
 ֆիւս վէ իզթիտա թարիգիլէ թէֆսիր էտիլէ-
 մէյէն ճիհէթլէրի բէֆ էյլէյօր իտէ տէ, հիւ-
 վէյն ի մէնէվիյէ ճէրսումէ կիրմիշ իտիյի իս-
 պաթ օլընմամըշ տըր. «հիւվէյն ի մէնէվի (sper-
 matozoon) նիւքլէյն (nuclein) տէնիլէն մատտէ
 իլէ մուհաթ տըր քի ճէրսումէլէր օրատա եա-
 շայամազլար (Oslerտան միւպթէպէս): էգճիւմիէ
 Վ. Պօմկարթըն, Ֆրիսմանըն թէճրիպէ իլէ միւ-
 շահէտաթընը եանի հայվանաթըն մէնիսինտէ
 (sperm) մսխըլթ ճէրսումէ պուլուպ, անասընըն
 վէրէմտէն արի գալտըղը հալտէ ճէրսումէնին՝
 ճէնինէ վէ պիլախիբէ ճէնինին ֆարպլը ազալա-
 ընա սիրայէթ էթմիշ օլտըզընըն պէյանընը
 թէնէսուլ թարիգիլէ ինթիգալ միւմքին ի-
 տիլինէ իսպաթ հալինտէ կէթիբիյօր:

Միւմսիլէյն Ֆրիսման եա մուրթալըպտա,
 եումալթանըն՝ անանըն վէրէմինտէն պուլաշ-
 տըղընը տախի պուլմուշ տըր. լաքին պու նատիր
 իւլ վուգու տըր:

Պաղը Հինտ տօմուլլարընըն տիկէր վէրէմիլ
 հէմճինալէրինին ճէնինլէրինին վէրէմ էսէրի վէ
 միգրօպու պուլունմայան ազալարընտան աշը-
 լանապիլմէլէրինի Վ. Պօմկարթընըն էֆքեարըլա
 թէֆսիրէ չրգըլանլար օլըյօր:

Վ. Պօմկարթըն՝ վէրէմ միգրօպլարընըն թէ-

նէստիւլ թարիգիյէ կէշիօր նազարիյէսինի, եէ-
 նի սօղան սապիւէրին վէ պիր եաշընտա չօ-
 ճուգլարըն պէօյիւմիւ զուտտէ ի լիմֆալիյէրին-
 տէ արա սրրա ճէրսումը պուլունմասընը վէ նէ-
 ֆէս եօլլարընտաքի զուտտէլէրին միւթէէսիրէն
 վէրէմի թէօրէտէրէք խուսուսի պիր հալ՝ քէսպ
 էյլէմէսինի վէ պուրտտան գանըն ճէրեանըյլա
 վիւճուսի պուլաշարըրըրէնը տէրմէյան էտիպ
 թագվիյէ էտիօր:

Լաքին տէրի ալթընտան չըրընկա էտիլէն
 քիւպեհիւլին թէճըրիպէլէրի Պօմկարթըն նա-
 զարիյաթընա մուղայիր չըգըյօր, վալիտէտէ
 քիւպեհիւլին թէճըրիպէսինէ սիպուլթի ալամէթ
 կէօրիւլաիւլիւ հալտէ, անըն եէնի սօղմուշ էվլաաը
 մէնֆի ճէվապը վէրիօր, եանի վալիտէսինտէ վէ-
 րէմին հուգուրու թէհապուգ էյլէտիյի հալտէ,
 մասուճտա պուլունմայօր. պու սէպէպտէն թէնէս-
 սիւլ թարիգինի գապուլ էտէնլէր վիէք սղ աըր.
 պուլաշըգ պիր եուճուրթմանըն միւսիւր օլմասը
 տա զայր ի միւհթէմէլ կէօրիւնիւլօր:

Փլասնիթա (Placenta) վաաթիտաըյլա ինթի-
 գալը, թէնէտիւլէն տէյու գապուլ էթմէք լա-
 զըմ կէլմէգ պուճոա գապլ էա թէվէլլուս սի-
 րայէթ տէնիլէպիլիւր, օ տա զաթէն նատիւր իւլ
 վուգու աըր:

Թէնէտիւլէն ինթիպալ տէնիլէն անճապ իլ-
 լէթի ալմաղա սօղրու պիր մէյլ ի թապիի օլա-
 պիլիւր:

Վէրէմէ միւպթէլա օլմագ իշիւն, ճէրսումէ-
 լէրին վիճուտտա հուղուրու իլէ պէրապէր, վիւ-
 ճուտտա անլէրի գապուլ էտիպ պէսյէյէպիլէ-
 ճէք պիր գապիլիյէթ եախօա մէյլ ի թապիի օլ-
 մագ լազըմ աըր. հէր վիւճուտա ճէրսումէլէր
 հէր կիւն կիրմէքտէ իտէլէր տէ հէփիտինտէ եա-
 շայրպ նէմա պուլամազար:

Չօգ վիւճուալէր, պատ էլ վէֆաթ թէյրիհ
 էտիլաիլինտէ (posi mortem examination) ճիյէր վէ
 անլէրին լիմֆալի զուտտէլէրինտէ թէտէրըրին
 էթմիշ մատտէ պազըյէլէրի, չէօքիւնթիւլէրի
 քէսիր իւլ վուգու կէօրիւլէն (եիւլատ սօգտանըն-
 տա) պիր ալամէթ իսէ տէ, վէրէմին ինտան ճին-
 սինտէն պու նիսպէթտէ իթլաֆ էթմէտիյի մա-
 լիւմ օլմապլէ, վիւճուտտէ իլլէթին թէրապի-
 սինէ մուգալթմէթ էտէն խուսուսաթ մէվճուտ
 օլմալը իտիյի վէ պիլաքա մէյլ ի թապիի օլմագ
 կէրէք իտիյի ֆիքրտէ աըրլ օլըր:

Պու մէյլ ի թապիի (իսթիտատ) իքի նէվ
 տիր. խըչգի վէ ֆեապի:

Հադիգաթէն մէյլ ի թապիի տէնիլէն խու-
 սուսի պիր իւնտիւրին թէվէրրիւս թարիգիյէ
 նէսլէ ինթիպալ էտիպ էթմէտիյի գարանըրպ պիր
 մէսլէ տիր. Պազը միւթէխասսիպէր մէյլ ի թա-
 պիի նազարիյէսինի հիշ նազարը իթիպարա ալ-
 մազար, վէ տէլիլ հալինտէ Աֆրիգա զինճիլէ-
 րինտէ է Արապլարտա վէրէմէ սօղրու պիր

մէյլի թապիի կէօրիւնմէտիյի թագտիրատէ, միւ-
 թէմէտտաին մէմլէքէթլէրատէ եաշատըգլարը զէ-
 ման սիրայէթ թարիգիյլէ թէգիյէ միւպթէլա
 օլտըգլարընը, Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգատա պու-
 լունան Զինճիլէրատէ թէվէրրիւմ նիսպէթի փէք
 եիւքսէք օլտըլընը, քէգա սօրը Ամէրիգալըլար-
 տա (Indian) պէտէվի հալլէրինտէ վէրէմ կէօ-
 րիւմէմիշ պիր իլլէթ իքէն, պիլախէրէ շէհր
 էօմրիւնէ պաշատըգլարընտա սըգ սըգ վուզու
 պուլան պիր իլլէթ հալինի քէսպ էյլէտիյինի
 պէրաքս ըրսի զանն օլընան մէյլին տախի, սի-
 րայէթ եօլլարը մէն էտիլէրէք վէ վիւճուտին
 իլլէթէ դարըլ գուզվէ ի հայաթիյէսի, իցթիտա
 վէ տիկէր սըհհի շարէլէր իլէ իալահ օլընարազ
 թէնազիւս էյլէտիյինի իրատէ էտէրլէր:

էճտասը վէրէմիլ օլան զիւրրիյէթին մէն-
 սուճաթ ը հիւճրէվիյէլէրինտէքի զաաֆ վէ գու-
 սուր, պիր մէյլի թապիիյէյէ սէպէպ տէյիլ
 տէ, իգթիլպաս էտիլմիշ մախֆի վէրէմին հասըլ
 էյլէտիյի պիր նէթիճէ օլապիլիր: Թըրպանըն
 թէֆսիրինճէ վիւճուտա վէրէմէ միւհէյյա զաիֆ
 պիր նօգթա ինթիսալ էտիյօր: Միւմաիլէյհ աշնի
 ալլէ ազասընտա ճիլէրին աշնի նօգթասընտա
 վէրէմ պէտ էյլէտիյինի եիւլտէն զիյատէ նիւ-
 մունէլէր իլէ իսպաթ էտիյօր պունա Սթրան-
 կարա տախի հէմ էֆքեար պուլունույօր:

Տիկէր իլլէթլէր տախի. վէրէմէ տօղրու

վիւճիւտա պիր մէյլի թապիի հասըլ է-
 տերլէր. մէսէլա դանսէր, շէքէր իլլէթի կիպի
 վիւճուտի իֆնա էտէն իլլէթլէր, զաաֆ ը ումուճի,
 սինն ի շէյսուլէթ, հալ ը թէվլիա վէ զայրի-
 հում: Պրէհմէրին զաննընճա պէօյիւք ալլէլէրատէ
 վէրէմէ միւպթէլա օլանլար պաշըճա էն քիւշիւք
 չօճուգլար վէ ծնարըն նէսլլէրի տիր: Իրսի մէյլ
 պիր տէ վազըթսըլ թէվլէլիւս էթմիշ օլան չօ-
 ճուգլարտա, իքիզ վէ իւշէրատէ կէօրիւլիր,
 պիւթիւն միւտատէթ ի էօմրլէրինտէ իշթահարը,
 զօր իլէ կիպի եէմէք եէյէն չօճուգլարտա սայ-
 քի խըլգի պիր մէյլ մէվճուտ իտիլինէ տախի
 տիգգաթ տալլէթ էտիյօր:

Վէյնպէրկ' միւսմիր ալլէլէրատէ պու իլլէթին
 փէք չօգ վուզու պուլմատըլընը, վէրէմիլէրին
 միւսմիրիյէթի վէրէմիլլէրատէն աղ օլտուզունու
 վէ վէրէմիլլէրին չօճուգլարընտա վէրէմիլլէրին-
 քինտէն զիյատէ վէֆիյաթ օլտուզունու միւթա-
 լէա նէթիճէսի հալինտէ պէյան էտիյօր:

Իըլլի մէյլի թապիիյէտէ պաշգա սէպէպ
 հալինտէ պազը ազալարըն գուսուրու նէմա
 պուլմուշ օլմաօը զիւքր օլընըյօր. խուսուսա սատր
 վէ ազա ի տախիլլիյէսի, քէգա գալպին նիսպէ-
 թէն քիւշիւքիլիւ, պէօյիւք գան տամարլարը-
 նըն մէսէլա շահ տամարըն վէ ճիլէր տամարը-
 նըն դըթասընըն տարըլը:

Գալպին զայրի թապիի օլարազ քիւշիւք եա

զանք տօղմասը մուսայ, յէն պիր մէսէլէ տէյիլ Խ- սէ տէ, անը Պիլօ, Լատուս, Բօքիթանաքի, Պէնէք թաստիգ էթմէքտէ տիրէր: Պրըհմըն փէք պէօ- յիւք ճիյէրէ նիտպէթէն քիւչիւք գալպին վէրէ- մէ պիր մէյլ եափարղընա գալիէն իթիմատ է- տիյօր: Պու կիւն պիր թագըմ վէրէմիլէրին հաթթա տաիւլ պէօհը (astma) խասթէլիյինէ տիւչար օլմուշ օլանլարըն գալպին թասպիտէն քիւչիւք օլաուղու մուսատտագ պիր քէյֆիյէթ տիր:

Քէնպի մէյր. — Սօնրատան վիճուտտա պիր մէյլ Ի թասպի մէյտանա կէթիւրէն մահէյլի վէ ումուժի շօգ թէէտիրաթ վար տըր: Տիկէր պալ Ի պէտէնիյէնին մալուլ օլմասը, զըտաճա վէ ճէվէլան ք տէմճէ ինթիլգամըրըրըր, էնսիճէյէ տարպէ իլէ իրաա էտիլէն զարար, էհէմմի՝ զըտաճա նօգ- սան, զտաֆը տէմ, ֆիքր վէ պէտէնճէ աչուրի Եօրլունլուգ, տհվալը բուհիյէ վէ ասասլիյէտէ վուգու պուլան թէէտիրաթը ֆէվգէրատէ, Խ- լիլի սարիէ վէ վիճուտի թէսմիմ էյլէյէն միւս- քիրաթ վէ ֆիրէնկի կիպի խուսուլար:

Վէրէմին կերէք գան, կերէք թէնէֆֆիւս թարիգիլէ սիրայէթ էտէր նազարիյէլէրինին թարաֆիլիլէրի, ճիյէրաէ ումուճէն սըգճա կէօ- րիւլէն մէվատտա ք թէտէրրիւնիյէյի ճիյէրին խու- սուսի թէշքիլաթընա համլ էտիյօրլար: Իչէրի կիւրէն հազա էէրսուճէլէրի, հարաքէթի փէք

ճիւղի օլան: գասապաթ (bronchioles) ա կէթիւրաիյի կիպի, պիւթիւն պօլուգ գան տաիլի, հէր մէն- պատտան կէլէն լիմֆիլէր իլէ պէրապէր ճիյէրէ կէլիւր. գանըն ճէվէլանը ճիյէրին շաարիյէ (ca- pillaries)լէրինտէ աթալէթ քէսպ էյլէտիլինտէն ճէրեանաա պուլունան ճէրսուճէլէր պուրայա չէօրիւպ գալըրլար: ճիյէրին խուսուսի գապի- լիյէթինի՝ հայլանլար Խղէրինտէ իճրա էտիլէն լմէճրիպէլէրաէն անլաշըրըրըր Խղրէ, սիրայէթ հէր նէ թարիլլէ օլըրսա օլաւն վէրէմին սըրֆ ճիյէրէ միւնհասըր գալմասը տա խապաթ էտիյօր:

Սասրըն պիյիմ վէ քէշֆիլարընըն թէվէր- րիւմ էթմէյէ խուսուսի ալապատը վար տըր: Իւսթ ճնուրղարըն մուախիւրէն զայրի թասպի հալ քէսպ էթմէսի, կէօքսիւ տէ տարալուրպ Եաաըրտարապ վէ ճիյէրին թէփէնինի տէ շէրլ վէ խըամէթճէ թաղիլի էտիպ, ճէրեանը հա- վանըն թէնաղիւս վէ ճէվէլանը տէմին թէղէլ- զիւլ էթմէսիտէ պատի օլարապ, վէրէմ ճէրսու- մէլէրինին օրալարա Եէրլէշմէսինի միւնթիճ օ- լըրլար:

Էօմրտէ պիլախէրէ վուգու պուլան պաղը սէպէպլէր մէյլ Ի թասպի հասըլ էտէրլէր. մէ- սէլա ճիյէրին նէֆէս պօրուլարընա թէնէֆֆիւս իլէ կիւրէն սէրթ լմօլարըն իրաա էյլէտիլի գա- րարլար:

Պազէն ճիյէրաէ օլ գատաբ սիվրէ, քէսկէն, Եա-

ուֆագ փարչալար թօղ հալինոտ կերելը քի էնսիճէ ի բիյէյի զէտէյէյիս Վէրէմ միգրօալարընըն օրատա եուվալանմաընա եօլ աչարլար: Պազը քէսկին, մուկիրը կաղ վէ պուխարլարտա, մաքինավի աէյիլ աէ քիմեէվի սուրէթաէ զէտէյէյէր:

Գագաէն եա գասսէն ճիյերէ իրաա էսիյեն պիօյիս գարարար. մէսէլա աէօյիլմէք, գուրչուն վէ պըչագլէ եարալանմագ, աիւշմէք. էյիլմէք կիպի հալլէր սախի էնսիճէյի միւթէզարըրը էաիպ սիրայէթէ մէյտան վէրիլլէր, եախօս մախֆիտէ սիւքիւթ պուլունան պիր եուվալը ֆաալիյէթէ սէվգ էաէրլէր:

Պազը խասթալըզլար էյճիւմլէ զաթիւլլիյէ, նէյլէ, պօղմաճա էօրսիւրիւք, գըլամըզ, գըզըլ, հիւմնա, ինֆլուէնցա, հալա պօրուլարընըն վէ ճիյերին իլթիհապընը մուճիպ օլմալլէ ճէրսումէլէրի տալթէթ էաէրլէր: Գըլամըզ վէ ինֆլուէնցա ումնմէն՝ զաթէն մէվճուա օլլպ սա պէլլի օլմայանը իզհար էաէր վէ զաթիւլճէմալ (pleurisy) տախի ճէմալ ի բիյէնին ճիյերէ եափըլմասընտան ճիյերին թէնէֆֆիւս հարէքէթինէ մանի օլմասը, պլինաէնալէյն ճիյերին՝ ճէրսումէլէրի աիշարը թարա էթմէքլիքտէ օլան իշինէ սէքթէ օլմասըլլա անլէրին նէմասընա վէսիլէ օլլըր տէնէյօրսա սա, պու տօղրու օլմայըպ մախֆի օլան վէրէմին ումնմէն պիր արըզէսի հալինոտ մէվճուա տըր:

Ումնմի մուճիպլէր հալինոտ աթիտէքիլէր զիքը օլլընապիլլը:

Փագը իւա աէմ (anœmia). թէմիզ հալա վէ բըզըն աաէմ ի քիֆայէթի, սըհհէթէ զայը Ը մուվաֆֆըզ մէսքէլէրաէ սաքին օլմալ, պասըն օտարարտա ուզըն վազըթ չալըշմալ, ույլուն կէլմէյէն իլլիմոտ եաշամալ, եախօս սըզ վուգու պուլան թէպէտաիւլաթ Ը հալալիյէյէ մալլէր օլմալ, իլթիտանըն քիֆայէթսիլլիյի, էսքիմիշ միտէ վէ պաղըրսալ խասթիլլիյի, պիր թագըմ աղըր խասթալըզլարը (հիւմնա, սըթմա, հումնալ Ը բիտէվիյէ (rhumatic fever) թէպզիւս էաէն թագաթսրզըզ, շէտիտ սասալի խասթիլլիլլէր, ֆիրէնիլի, էսքիմիշ պէլ սօղուլլուղու, մէյխօրըուզ, իֆրաթ Ը ճիւմա, սէֆիհանէ իմրար Ը էօմր, ֆիքրէն վէ պէտէնէն աշարի էօրզունըուզ, ահվալ Ը բուհիյէտէ սըզլէթ, միհնէթ վէ հէյէճան, թէզ թէզ վալը համլ, աղըր մէշլուլլիլլէթ, թէվլիտ միւշքիլաթը, ուզըն վազըթ էմզիլմէք վէ զալլիհուճ, պունլար պիր գալը պիրլիքտէ չօզ տէֆա պիւթիւն վիճուալին եախօս ֆիլան պիր ազա ի պէտէնիլլիլլէն իլլէթէ գարըր գօյապիլլէճէք գուվվէի հայաթիլլիլլիլլի թէնզիլ էաէրէք սիրայէթէ մուճիպ օլլըրլար. եա զաթէն պիր մէյլ վար իքէն ֆուրսաթ վէրիլլէր, եախօս զաթէն մէվճուա օլան կիլլի իլլէթի թէշտիտ էաէրէք ալնի նէթիճէյի մէյտանա կէթիլլիլլէր:

Սիննին վէ ճինսիյէթին (sex) տախի իլլէթին
 գուհուր վէ բէվիչինէ պէօյիւք մէտօնէի վար
 աքր. էրբէք թափեօի նիսատան զիյատէ մազ-
 հէք տիր. վերէմին ինթիխապ էլլէտիլի միւտաէթ
 սիննի շէպապէթ տիր:

Էճնասը պէշէրաէն պաղըսը տա սախրլէրաէն
 զիյատէ մէյլալ աքր տէյու ախշիւնէնէր վար իսէ
 տէ հալա մէճհուլ աքր: Հագիգաթէն պէօյլէ պիր
 ֆարգ կէօրիլիլլոտա օ տա մուհիթ վէ ահվալ ը
 իարեանճա սիրալթիթէ մէյտան վերիլմէք վէ
 ախէր հալ ու քէրփիյէթլէրաէն օյա կէրէք տիր.
 մէսէլա վերէմին ալ պուլունաուզու մէմլէքէթ
 Թիւրքիա իրէն, պաղը շէհրլէրինտէ ախիրէն շիա-
 տէթ վէ տէհլիթլէ հիւքմփէրմա օլմաղա պաշ-
 լամըլ աքր:

Պու սըրատա շու խուսուսու զիրք էթմէմէք
 էաէմէլիլ. սին թէհարրիյաթա նաղարէն վերէմ
 ճէրուլմէյէրինին շիտաէթ վէ վիրուսիյէթճէ (vi-
 rulence) պիրի պիրինտէն ֆարգը վար աքր. տէ-
 նիլիյօր քի, վերէմ տէ ֆիրէնկի կիպի նէսլաէն
 նէսլէ կէշէրէք հիւքմսիւղ պիր հալա կէշիյօր.
 կէօրիւնիլլօր քի վերէմ ալըս տա քէսպի սըհ-
 հէթ էլլէմիլ օլան աթալար՝ էվլատընա իլլէթէ
 գարըլ պիր մուգաթմէթ միրա սըրաղըլլօր
 վերէմ ճէրուլմէյէրի ճիյերէ ֆարգըլ մէճ-
 լալաշտան տուխուլ էլլէտիլլէրինտէ, ֆարգըլ
 նօգլթալաա իլլէթի հասըլ էաէրլէք: Պունլարըն

Թէֆէրչուլաթը աթըպալա ախ օլան խուսու-
 սաթ օլաուլունտան սարֆը նաղար իլլէ ումու-
 մէն ճիյերաէ նէ նէթիճէ մէյտանա կէթիրաիք-
 լէրինի գըտաճա պէյանա չալըլաճաղըլ:

Ճէրուլմէյէրին մուխրիպ ալէլլէրինի տուր
 էթմէր իշիւն, գան հիւճրէլէրի տէրհալ ճէրու-
 մէլէրի պուլունաուգլարը նօգլթատա միւնֆէրի-
 տէն իհաթա էաիպ միւնհասըլ գըլարլար: Պէօյ-
 լէճէ ուֆաղ ուրլար հասըլ օլըր. պու ուֆաղ
 ուրլարտան էան էանա պուլունանլար, թէճէպ-
 պիւն էաէրէք (caseate) էանի փէնիր կիպի պիր
 հալ քէսպ էաէրէք, պիրլէշիպ ֆարգըլ պէօյիւք-
 լիւքլէրաէ եուվալար (մէրբէղլէր) թէշքիլ էաէր-
 լէր. պունլար տա միւնֆէրիա ուրլար միւլլըլ,
 պուլունաուգլարը էէրտէ, էնսիճէնին չօղալըպ
 բապթ էլլէմէսիլլէ, միւնհասըլ գըլընարաղ թէ-
 քէլլիւն էաէրլէր (calcificate) էանի քիրէճ կիպի
 պիր հալ ալըլ փէրիշիլլէր:

Եալուտա տա փէնիր կիպի օյան մէվաատըն
 եումշալարաղ, պիր նէֆէս պօրուտունա տէօրիւլ-
 մէսիլլէ պիր վերէմ չուգուրու (ճէֆիլ, cavity) հա-
 սըլ օլմաղա պաշլար: Էվվէլճէ գալիալը օլան վի-
 բէմ, ճէրուլմէ իլլէ մէմըլ մաատէնին նէֆէս
 պօրուլարը վաաթլթաթըլլա խարիճէ չըգարըլլաթը
 ալլէլլէ ալըլ վերէմ հալինի քէսպ էթմիլ օլըր.
 պու փէնիրի միւհիթիլի ֆաղլաթըն իխրաճ էաի-
 լիպ պօշանմաթըլլա վէ էալաշ էալաշ, ասնէ

տանէ էթ եա էնսիճէ թէչէք. քիւլիւլէ, չուգուր քիւլիւլմէյէ պաշլայըպ նիհայէթ պիւզիւչէրէք քիւլէնէրէք էյլէնիր: Մասպ Ալլահ, պու մուխրիպ ամէլին էօնիւ ալընմասըզը թագաիրատէ, եա ճիւ վարընա սիրայէթ թարիզիյլէ եա տա լիմֆիալիլէր, դանն տամարլարը, վէ հավա պօրուլարը վաւըթտաըլլա քէսպի ինթիչար էտէրէք վէք Փարգուլ հէյլէթլէր պլըր:

Թէֆէրուաթընըն պիզէ լիւզումու եօգալըր: Աւֆազ, վէնիրլի եուվալար կիպի պէօյիւք միգեաստա օլանն եուվա եա մէրքէզլէր տէ այնի հալ իւզրէ եա թէմիզլէնիպ, ճիւլէնէրէք էյլէնիրլէր, եա տա տահա պէօյիւք ճէֆիվլէր հուսուլինէ եօլ աչարլար, պու պէօյիւք չուգուրլար պիլէ մուվաֆիքըգ անվալ թահթընտա թէմիզլէնիպ, էնսիճէնին էօրթմէսիյլէ պիւզիւլիւպ քիւլէնէրէք էյլէնիրլէր, ամնա ճիյէրատէ տէ քիւլիւլմէքլէ պիւր թարաֆիա չէքիլմէք վազը օլըր: շալէա չուգուրլար վէք պէօյիւք օրուպ տա պիւզիւլմէք վազը օլամայօրտա, խարիճահէն թէքրար պուլուշապիլմէք թէհլիքէսինէ մարուզ գալմագ շարթըլլա, տիւզ, գալի պիւր դար իլէ սազալըր:

Շայէա էյլէնմէյէ տօզրու պիւր մէյլ կէօրիւլմէյօրտա, մուխրիպ ամէլ պիւր դաշ նօգթաւարա եայլըրը. հէմճիվար ճէֆիվլէր եէքտիկէրինէ իլթիաագ էատէր, պաշգա իլլէթ միգրօպլարընըն տա մուսպլէնէթիյլէ ճիյէրին էնսիճէսի թէգլիլէ տիւքէնմէքտէ օլըր:

Պիւր ուրուն աչըրպ միւհթէվիյաթընը գանն տամարընա տէօքմէսիյլէ մախուֆ թէտէրրին ի ճալէրսիտէ (miliary tuberculosis) զուհուր էտէպիլիր:

Չաթ իւլ ճէմպ էվիլէլճէ դիքը օլընտըրը իւզրէ վէրէմէ րէֆազաթ էյլէյէն պիւր իլլէթ տիր:

ՎԷՍԱԻԹ Ի ՄՈՒՀԱՖԱԶԱ Ի ՊԷՏԵՆ

Ինտան վիւճուտինի մահվ էտէն շու գասար տիկէր իլլէթլէր տէ փիշ ի նազարա ալընըրոա, Հագդ թասալա նիչիւն պիզի պու գասար տիւշմէնլէրէ գարչը աճիզ եարաթմըլ տըր սիւալը ֆիքրէ վարիա օլըր:

Խարիզին եարաթտըզը շէյլէրատէ ֆիքըր միւշահտէ էյլէտիլմիզ միսիլու, շու աճայիպ ինտան մարինասընըն հէր գըմճնտա այնի Իլահի ֆիքրի կէօրիւպ միւթէհայլիւր օլմամագ նագապիլ տիր:

Վիւճուտ ի ինտանի էվիլէլ էմրտէ, վէք ալ միգրօպլարըն զէտէլէյէպիլտիլի ճիլա թէսմիյէ օլընան պիւր տէրի իլէ մուհաթ օլըպ, պիհիսապ միգրօպլարըն տուխուլինէ պիւր սէտտ վէ մանի տիր: Վիւճուտին մէտիսէլլէրի օլան ազըզ, պուրուն, գուլագ վէ կէօլլէրատէ սէյյալլար, (ազըզ տա սալեար, պուրունտա սիւմիւք, գուլագտա գուլագ սէյյալլը, կէօլտէ կէօլ սուլու) ճէրսու:

մէլէրի էօլտիւրիւս տիշարը գօլմագ իշիւն տիւ-
շիւնիւրմիւշ չարէլէր տիր:

Աղղղըն սալեասընսան գօլրթաւրմուշ օլան
միգրօպլար, պօղաղտա էրինին խափիֆ ըիւզ-
կեարտան իւֆլէնստիլնատ հասըլ օլան հարէքէ-
թինէ միւշապիհ հարէքէթլէրի օլմագ իւղրէ,
պիր չօգ էհթապ (cellia) գըլլար իշէրի հիւճուժ
էտէն միգրօպլարը աըշարը թարտ էթմէյէ սալ
էտէրէր. հաթթա պօղաղղըն իրի թարաֆընսարի
պատէմճիքլէրին խըրմէթի տէ ճէրսուճէլէրի՝
գան վէ չիմֆ թարիգիլէ կիրմէքաէն թէվգիֆ
էթմէք օլարըր անըաշըլմը աըր. (շայէա պուճ-
լար պէօլիւլիւս խըրմէթլէրինի իֆա էտէմէյէ-
ճէք տէրէճէտէ զալըր թապի պիր հէյէթ ա-
լըրլարտա, ամէլիյաթը ճէրրահիյէ իլէ քէսիլիւս
աթըլմագ սահա խաշըր աըր տէյու կէօրիւ-
նիյօր):

Ղըտա իլէ միտէյէ կիրէլէրի, միտէնին
գուժվէթլի համիլի մահվ էտէր՝ շայէա ճիլէրէ
պիր Եօլ իլէ կիրէրլէրտէ, վիւճուտին՝ ինճէճիք
թէլլէրտէն մամուլ Եափըղղան պիր մատտէսի,
Էօրիւժճէք պէօճէլինին քէնտի ալըրը սաշարըր
միսիլլու, աիւշմէնի տէրտգտայ մուհաթ էտիւս
անըն մուխրիւս ամէլինի մէն էտէրլէր: Պուճ-
տան մատա գանըն պիհիտապ պէյաղ զէրրէլէ-
րինին (corpusele) պիր նէվի օլան Մալիտարի-
լար տէրհալ աիւշմէնին իշղալ էլլէտիլի հօգ-

թայս գօշուղ անը Եուտարագ վիւճուտէն
թարտ էթմէյէ չալըլըլար:

Իմտի ինսան վիւճուտինի տէրին խէնտէքլէր
իլէ ալըլմըշ կէօնակէօն խաթիհքեամաթ իլէ
թագվիմ էտիլմիշ, հէր հօգթասը գարագօլար
իլէ մուհաֆաղա էտիլմիշ տախիլինտէ գուժ-
վէթլի ճէպլսանէ վէ սաաքիրի միւհթէվի, ֆէթհ
օլընմագ պիր գալայա թէշպիհ էտէպիլիլիւ:
Պու գալա վաֆիրտաաքիրին հիւճիւմիւնէ մէյտան օ-
գուլապիլիլիլ իքէն իհթիյաթսըղըր Եիւզիւնսէն
ճիւզի պիր աիւշմէն սաքէր միւֆրէղէսի անը
խաթիլա էտէր, իշ իշտէն կէշէր վէ ճոււ չըգար-
մասը հագապիլ օլըր: Պու կիւն գանըն պէյաղ
հապպէլէրինին ճէրսուճէլէրի Եութմասը խուր-
տէպին թահթընտա կէօրիւլէն էմրի վագը աըր:
Իշթէ պուրտաա գանըն միգտարըրըն էհէմիլիյէ-
թի աշիքեարա չըգար. սողլամ՝ վիւճուտ՝ ալա
նէվաէն չօգ գանա մալիք օլան աըր. զիրա գան
հապպէլէրի, միլեարլար իլէ 23 սանիյէտէ պիր
տէֆա պիւթիւն վիւճիւտի տէվը էտիւս, Եօլլա-
րընտա ըասթ կէլաիլլէրի աիւշմէնլէրին Եէրլէշ-
մէլլէրինէ վէ վիւճուտա կէօնակէօն իլլէթլէրի
մէյտանա կէթիլմէլլէրինէ մանի օլան հաղըր պիր
օրտու հալինտէ տիր:

ՎԵՐԷՍ ԵՒ՞ ԱՐՈՋԷԼԵՐ ԻՊՐԱՋ ԷՏԵՐ

Վերեմ էօյլէ աճայիպ պիր իլլէթ տիրքի, սէնէլէր իլէ աեվամ էտէպիլիր. ուզուն վագըթ պէլլիտիլ հարտէ աեվամ էալպ քէնտինի իզհար էթմէտէն էլլէնէպիլիր. եախօտ ուզուն միւտաեթ սիւրիւթ կիթաիլտէն սօնրա պիրտէն ֆաալիյէթէ պաշլայարագ իլէրի կիտէպիլիր. վիւճուտտա հասըլ էթաիլի նէթիճէլէր ճիհէթիլլէտէ, միւթթէիֆ սուրէթլէրտէ քէնտինի իզհար էտէր: Փէք ազըր պիր բէվիլ իլէ, միւպթէլա օլանա զահմէթ վէրմէլէրէք անըն գուվլէթինի եալաշ եալաշ մահվ էտէր. եա տա պաշգա իլթիլթամթըն միւնզամ օլմատըլլա պիրտէն ալլիլէնիպ թէգիլէ մէվթի մուճիպ օլըր:

Ումուսի առղգեցեր.— Ճէրսուճէլէրին էնտիճէլի թախրիպ էթմէլէ պաշլամալարըլլա հասըլ օլան մէվատա ր մուզիրբէնին վէ միգրօպ զէհրլէրինին վիւճուտա դարըլմատըլլա անճագ զահիր օլըրլար. պունլար փէք չօգ իտէ աե պէլլիճէլէրինի զիքր էթմէլէ չալըչաճապըզ:

Էօֆսիտիլի.— Վերէմին էն իլք արըզէլէրինտէն պիրիտի էօքսիւրիւք օլըպ, մէվատա ր միւթէտէրբիւնէնին նէֆէս պօրուլարընըն զըչա ի մուխաթիտինի վէ vagusը թահրիք էթմէսիլլէ հասըլ օլըր: Պաղը քիմսէ-

լէրտէ աիկէրլէրտէն զիյաաե օլտըլը կիպի, վագթա կէօրէ աե թէպէտտիւլ էտէր: Ումուճէն սապահլայըն վուգու պուլըր, եա տա օլ զէման թէզայլուտ էտէր. պազէն աե եաթաճագ վագըթ եա կիճէ ետըրսը ազար, էն խաֆիֆինտէն խաթիֆրաղ էթաիլթէճէք աէրէճէ պէօյիւրտէնի աե վար. էրսէրիա պալգամ թէաղգիւպ էտէրաե աե, պալգամըզ օլտուղու տա չօգ արըր: Պալգամ չօգ վէ եուճագ օլըրտա խաֆիֆ պիր էօքսիւրիւք իլէ իխրաճ օլընապիլիր. պէրաքս իլք վագըթլարտա օլտուղու կիպի գալիլ, եափըչգան, վէ քիմէվի սուրէթտէ մուհրիք օլըրտա փէք չօգ էօքսիւրիւքլէ միւշքիլ պէր սուրէթտէ չըգարըրը:

Պաղըս.— Պալգամ չօգ տէֆա փէք էրքէն կէլմէլէ պաշլամաղ. ումուճա մախսուս օլան տար իւլ շիֆալարտա դապուլ օլընան խաթէլէրին էրսէրիտէ տահա պալգամ կէօրիւլմէզ, էօքսիւրիւք պաշլատըգտան սօնրա պալգամ կէլէճէլի գօլայճա անլաշըրը:

Խաթիլար պու պալգամա հիլ էհէմիլլէթ վէրմէզլէր: Չօգլարը վէ ումուճէն չօճուգլար վէ նիսա թախիֆէսի անը եուտարլար օ՛ իլք տէֆալարտա սիյահ նօլթալար իլէ պէնէքլէնմիլչ, քէօփիւքլիւ, եափըչգան մուխաթ արը (սիւմիւք կիպի մատտէ): Եալաշ եալաշ տահա չօգ վէ ճիրահաթըլ, սարը խաթթ վէ նօլթալարը շամիլչ:

պուլանըդ հալտէ կելմէյէ պաշլար: Պիր չու-
 դուրտան կէլէն պաղամ սայքի սաֆի ճիրահաթ
 տըր. բէնկի սարտտան զիյատէ պօղա չալար, ու-
 ֆադ թօփլարտան միւրէքքէպ օլըպ իչինտէ հա-
 վանըն աղ պուլունմարնտան սուլուն տիպինէ
 պաթար:

Միգտարընա կէլինճէ, չուգուր մէյտանա
 կէլմէյէ պաշլատըղընտա էն զիյատէ արթար:
 Արա սրրա, պախուսուս սապահլայըն էօքսիւրիւք
 իլէ փէք չօղ կէլիր: Պաղամըն թաթլընա պիր
 թաաը վէ խաֆիֆ պիր գօղուսու վար տըր,
 տուրարագ ֆէնա ֆէնա գօղմայա պաշլար:

Պաղամտա վերէմինքինտէն մատա՝ կէրէք
 մուղիր կէրէք գայրի մուղիր պաշգա ճէրու-
 մէլէր տէ պուլունապիլիր:

Ինճէ էլասթիք լիֆ եա թէլլէրին (Elastic
 fibres) մէվճուտիլէթի չուգուրտան կէլտիլինէ տէ-
 լալէթ հտէր,

Գան կեղնեսի.—էօքսիւրիւրքէն պաղամ իլէ
 դան կէլմէսինին իլլէթի թէչխիա էթմէքտէ պէօ-
 յիւք էհէմմիլէթի վար տըր: Ուֆադ գան, նօդ-
 թա նա չըղըլար եօղարքի հավա պօրուլարընըն
 եախօս պօղաղըն իչ զարընըն իլթիհայընտան
 իլէրի կէլմիչ օլապիլիրտէ տէ, պու՝ տահա պէօ-
 յիւք գան աղմարընըն իլք իչարէթի տէ օլա-
 պիլիր վէ իլլէթին հէր հանկը զէմանընտա վուգու-
 պուլան պիր շէյ տիր. օ չօղ տէֆա պէլլիսիլ

օլան վերէմինիլք արըզտի օլապիլիր: Գան միւ-
 թէնէվլի միգտարտա կէլէպիլիր. ինճէ պիր
 դըրմըղը չըղը հալինտէ տէ, տիչարը ֆըրլայա-
 րագ մէվթի մուճիպ օլաճագ, աղար հալտէ տէ:
 Ուֆադ գան կէլմէլէրինտէն սարֆը նաղար է-
 տէրսէք գան կէլմէք չուգուրլայմագ ալամէթի
 տիր, նասիրէն տամարըն գապընըն իչինտէ պու-
 լունան ուրուն աչըլմարընըն նէթիճէտի տիր. ու-
 մուճէն խուսուսա իլլէթին իլէրի վարմըչ նէվլէ-
 րինտէ՝ չուգուրտա պուլունան շիչկին տամար-
 լարըն փաթլամարնտան օլըր: Գան պիլա սէպէպ
 տէ թահրիք սէպէպիլլէ տէ կէլէպիլիր: Գուվ-
 վրէթլի էօքսիւրիւք, թընսըրըք, թէլաչ, իֆրաթ
 հարէրէթ մէյտանա կէթիրէպիլիրլէր. իլլէթ էս-
 քիտիքճէ գան կէլմէ թէհիքէսի աղալըյօր կէօ-
 րիւնիւյօր: Պալէն պէօյիւք գանլար՝ էվլլէլճէ
 ճիւղի էսէրլէր, կէօքստէ աղըր, պօղազտա կի-
 ճիչմէք իլէ պաշ կէօթէրիր, գան կէլմէղտէն ա-
 ղըլտա գան թաաը հիսս էտիլիր: Թաղեիդի հա-
 վաճա թէպէտտիւլ, հավատա աչուրի բուլթու-
 պէթ, շէտիտ հէրարէթ, պասընըղդ վէ ֆուր-
 թունալար տա գան կէլմէսինէ եարտըմ էտի-
 յօրլար տէյու կէօրիւնիւյօրտա տա պու խու-
 սուստա պէրրագ պիր մալիւմաթ եօղ տըր.

Գան աղ տա կէլիր չօղ տա, աղ կէլտիլին-
 տէ էլիլէնէպիլիր, չօղ կէլմէսի ալէսսէվիլէ խաս-
 թէնին տիւչկիւն հալինտէն, եա տա չուգուրուն

միւշթէմիլաթըլա մախլութ գանըն իմթիսա-
սըլա (էմիլմէսիլէ) վերէմին քէսպ ի վիւսաթ
էլլէմէսինտէն իլէրի կէլիւքի միւհիլք տիր, վէ
պազէն օլ գատար կէլիւք բի գանըն սատմ ի քի-
ֆայէթինտէն, պօղուլմագտան եւ տա գալպին
տոււրմասընտան վէֆաթ վազը օլըր:

Գանըն տէվամ էտիպ էթմէմէսի, աչըլան
տէլիլին վէ տամարըն պէօյլւքիւլինէ, գանըն
եւաիւրչգանլըղընա, գանըն թաղեիդինէ վէ խաս-
թէնին մուամէլէսինէ միւթէվազգրֆ տըր:

Գան կէլտիլի ղէմանլարտա տէվամի, եիւք-
սէք հէրարէթ պուլունմասը իլլէթին թէրագգը
էթմէքատ օլտըղընա տէլիլ տիր, պիւքս հէրա-
րէթին սատմ ի մէվճուտիլէթի եախօտ խաֆիֆ-
ճէ օլմասը էլիլէ պիր ալամէթ տիր,

Աղըր.—Աղըր ճիլէր վերէմինտէ տախմի պիր
արըզէ տէլիլ տիր. ճիլէրին էնսիճէսի աղըր հիսս
էթմէզ, չօդ քէրբէ հիլ աղըր հիսս էթտիրմէ-
լէրէք պիր ֆէրտտէ վէրէմ իլէրի կիաիպ չու-
գուրլար ազար. պիր տիկէրինտէ իսէ տախմա վու-
գու պուլուր. պու աղըրլարըն պաչըճա զաթ իւլ
ճէմպտէն օլտուղու կէօրիւնիլօյր,

Պազէն չուրատա, պուրատա քէսիք, ինճէ,
իյնէլէնմէք կիպի աղըրլար, պազէն տէ սօղուգ-
տան իլթիհասլլանան եէրլէրտէ պէօյլւճէք աղ-
ըլար, պազէն տէ իլլէթլի եէրին իւզէրինտէքի
ճիլատէ կէզէր էլէմ ի սասպիլէր վուգու պու-
լուր:

Նեճէս սարղըր.—Նեճէս տարլըղը ճիլէրին
սաթհընըն աղալմասընտան պիր տէ սասպի սէ-
պէպլէրտէն օլըր (vagusըն թահրիք օլընմասը):
Իլք սէպէպտէն իլէրի կէլիլօյր իսէ, խարապա-
թըն տէրէճէսինէ կէօրէ թէզալիւտ էտէր, ճի-
լէրին աէլինիպ տէ իլինտէքի հալանըն ճէվֆ ի
սատրա կէլմէսի պիրտէն ֆէնա նեճէս տարլըղը
հասըլ էտէր. լաքին եալաչ եալաչ իլէրի կիտէն
վէրէմտէ չօդ գըլթատա խարապաթ իճրա է-
տիլմիչ իսէ պիլէ, խասթէ թէտրիճէն ալըշտը-
ղընտան վէ միւվէլիտ իւլ հուճըուն ֆըզտանը-
նը սըգ սըգ վուգու պուլան թէնէֆֆիւս ամէլի
լըմայ էլլէտիլինտէն օլ գատար հիսս էտիլմէզ
Նեճէս տարլըղը հարէքէթ իլէ, հէրարէթ իլէ,
վէ նէպլէ իլէ թէզալիւտ էտէր. սասպի գարը,
գըզ, վէ չօճուգլարտա սասպէլէրին թահրիք օ-
լընմասըլլա նեճէս տարլըղը տա արթար:

Սէս գրարղըր.—Պէրապէրճէ պօղալ վերէմի
օլմաղա պիլէ, ճիլէր վերէմինն պիր արըզէսի
օլմագ իւզրէ պազէն սէստէ թէպէտաիւլ վազը
օլըր, գուվվէթի էքսիլիւր, պէրրաղըլընը ղաիպ
էտէր, փէրատէսի էնէր, գալըն, գըտըզ վէ ահէնկ-
սիզ օլըր, պազէն տէ նիհայէթէտէք թապիի
փրտէսինտէ պազի գալմասը տա օլմուչ տըր.
սէպէպլինէ կէլինտիքտէ միւթէնէվիլի իսէ տէ,
ուամուճէն խասթէնին տիւքէնմէսի, թէնէֆֆիւ-
սին քէսպ ի գասաֆ էթմէսի վէ պօղաղըն աղա-

լէթիերիննի գուլվէթլի էօքսիւրիւքլէրին կերկին-
լէշաիրմէսիլլէ վուգու պուլան թէպէտտիւլ օ-
լապիլիւր:

Հերարէթի պէսէնիլլէ.—Վիւնուաին տերէճէ
ի հերարէթիիննի հէսասպլըր եախօտ օլնազլըր
վէրէմին մախուսի պիր ալամէթի տիր. վա-
սաթ պիր հարէքէթ եա հէյէճանլը նէօվ-
պէթ կէլէպիլիւր, եախօտ թաամուան սօնրա տէ-
րէճէ ի հերարէթ արթար, պու սէպէպաէն խաս-
թէննի տերէճէ ի հերարէթիիննի եէմէքտէն սօն-
րա պմագ ասլրու տըր:

Տերէճէ ի հերարէթին նէօվպէթ օլմազա
պիլէ թէզ թէզ էնիպ չըգմասը նէօվպէթի ին-
թաճ էտէր: Հերարէթին սէպէպի էյիճէ մա-
լիւմ տէյիլ տիր. պազը իւզէրլէրինատէ վէրէմ
էսքիմիլ օլանլար միւսթէսնա հալտէ վէֆաթլա-
րընատէք նէօվպէթսիզ եաշամըլ տըրլար: Պի-
տայէթտէ հերարէթին պաշլալըպ տա, իլլէթին
թէրագզը էթտիլի միւտտէթտէ տէվամ էյլէ-
մէսի սայքի գախտէ կիպի տիր: Պաշլըճա միգ-
րօպլարըն թէօրէմէլէրինատէն իխրաճ օլընան
ֆազլաթ իլէ, խարապ էյլէտիքլէրի էնսիճէ պա-
զըյէլէրիննի վէ պէյազ հապպէլէրին (white cor-
puscles) թէլէֆ օլմալարընտան հասըլ օլան մատ-
տէննի՝ տերէճէ ի հերարէթի թէրֆի էտիյօր օլ-
տուգլարը սէպէպ հալինտէ կէօսթէրիլիյօր իսէ

տէ, տիկէր իլլէթ միգրօպլարընըն տա մուա-
վէնէթի շիւպհէտէն միւսթազնի տիր: Վէրէմտէ
արա սըրա հերարէթին եէքտէն ելւքսէլմէսիլլէ
վուգու պուլան (exacerbation) թէշէտաիւպէր
ճիյէրտէ այնիվագըթտա պուլունան stripto-cocci
diplo-cocci, ինֆլուէնճա վէ սաիրէննի միգրօպ-
լարընըն ֆապլիլլէթինէ համլ էտիլիյօր:

Վէրէմ միգրօպլարընըն էօլիւմէ եագըն
զէմանլարտա, պիր տէ թէտէրլիննի ճալէրսիտէ
(miliary tuberculosis) տէ գանտա պուլունտու-
ղու կիպի, աճէպա տիկէր վազըթլարտա տա մը
գանա գարըշարագ, հերարէթ հուսուլինէ պտաթ
օլըյօրլար սիւպլընա գաթի պիր ճէվապ վէրի-
լէճէք տերէճէ մալիւմաթ եօգ իսէ տէ, սօն
թէհարրիլաթա նազարէն ճիյէր վէրէմինտէ՝
գան ճերեանընտա վէրէմ միգրօպու պուլուն-
մասը իլլէթին շխտէթիննէ պիր տէլիլ տիր:

Տերէճէ ի հերարէթին իշթիֆա վէ րէվիշի
հագզընտա գաթի շէյլը տէնիլէմէզ ֆաշըլը
էֆրատտա ֆիքրի, սասպի հալլէրինէ վէ հերա-
րէթ մէքքէզլէրիննի գապիլիլլէթ ի թահրիքեաթ-
լարընա կէօրէ վէ պաշգա միւթէնէվիլի սէպէպ-
լէրաէն ֆարզըլ օլըր:

Sanatoriumլարտա հեր խասթէննի տերէճէ ի
հերարէթի կիւնիւն ֆարզըլ սասթլարընտա տ-
լընըպ, chart եափըլըր: Պունուէն իլլէթին րէվի-
շիննի անլամագտա պէօլիւք խլամէթի վար տըր:

Իլլէթին քէսպի շիտաէթ էթմէսի, իսլահ օլընմասը, քէսպի սիւքիւնէթ էթմէսի ճիւմլէթէն օրատա կէօրիւյիւր:

Տէրէճէ ի հէրարէթին եիւքսէլմէսինի մէն էթմէյէ չալըչմապ թմապիպին էն մուհիմմ վապիֆէսի տիր:

Թէրլեմեֆ.— Հէրարէթին բէֆիզի հալինաէ կէճէլէրի թէրլէմէք չօդ վուգու պուլան պիր արըզէ տիր: Մութլադա հէրարէթին չօղուզու նիսպէթինաէ չօդ թէրլէմէք վուգու պուլնազ, պալըրարընտա, պաշ, էլ վէ այսպտա խաֆիֆ պիր բութուպէթ հիսա օլընըր, աիկէրլէրինաէ պիւթիւն վիւճուա համամ ալմըչ կիպի ըզանըր: Պու թէրլէմէք խուսուսի էֆրատա կէօրէ թէպէտաիւլ էաէր, չօդ տէֆա իլլէթին պիտայէթի զուհուրինաէ պաշար. թէչէտաիւա (exacerbation) սըրալարընտա, իլլէթին թէրադզը վազըլթլարընտա, տաիմա վուգու պուլուպ խասթէյի պիզար էաէն պիր արըզէ տիր:

Սէպէպի իսէ պաշգա խասթալըզլարատա օլարըզ կիպի կէճէնին եիւքսէք տէրէճէ ի հէրարէթինին սապահա մօղրու պիրտէն աիւչմէսի տիր. վէրէմ ճէրսումէլէրինին զէհրի (toxin) աէ շումուլի օլտուզու շէօլէքի իլլէթին շէտիա զէմանլարընտա թէրին չօդ օլըպ, tuberculin թէտապիսինաէ զէհրէ գարըզ պիր մուգապէմէթ փէյտա օլմասընտան թէրին ազալարըզ կէօրիւնիւյօր:

Էվլէրինաէքի զըզըն, գուշ թիւյիւ եաթազլարը պըրապարազ սանաթօրիյունա կիտիպ աէ օրանըն սըհհի գաիաէլէրինէ կէօրէ եաշայան խասթալարատա թէրին միւնտէֆի օլտուզու տաիմա կէօրիւլէն պիր հալ տըր, չօդ զըզըն եաթազ վէրէմլիյէ մուզիւր տիր:

Հազմ աշիքիքիւնէ ինքիզաւըզըզ.— Իշթահաըզը տաիմի պիր արըզէ աէյիլ իսէ աէ, էրքէնճէ վէ չօգճա վուգու պուլան պիր հալ օլըպ վէրէմին պէա էթմէքաէ օլտըզընա պիր զըլաղուզ տըր. տաիմ էլ էվգաթ իշթահաըզ էէմէք եէյէնլէր գաթէն վէրէմէ մէլլալ արըլար. էթ, սիւա վէ եումուրթատան նէֆրէթ էտէճէք աէրէճէ իշթահ էքսիլմէզ իսէ պու ֆէնա ալամէթ տիր. միտէնին ըիմէէվի վէ մաքինապի հազմ մուամէլէսի եօլընտա աէվամ էթաիլի հալտէ սէպէպիի թէտիմ օլընմապտա արամալը: Պազըլար միտէնին համիզի արթմըչ, աիկէրլէր էքսիլմիշ օլտըզընա համլ էաէրէք, հէրարէթէ վէ վէրէմ իլլէթինէ հիշ տիգաթ շէվիւրմէզլէր, աիլին արգա թարաֆընտա զայրի թմապիպ պէյազըզ կէօրիւնիւր, իլլէթ իլէրի մօղրու աւըմ արըզճա հազմաըզըզ, միտէաէ ազըր, շիշկինլէք վէ պուլանթը տա միւնզամմ օլըր: Տիչին շիւրիւք օլմասընտան մէքըիւլթը ույլունսուզ էէմէքլէ վէ չօգճա պալզամ եութմադլէտահա վէլսիմ հալլէր մէյտանա կէլիւր:

Էօքսիւրիւք իլէ իսթիֆրազ՝ չօգճա վազու պուլան պիր արըզէ օլըպ, սասպահլայըն ճիչէրի պօշարտարագ թէմիղլէմէք վազթընտա պիր տէ միտէնին աօլըզ զէմանընտա վազը օլըր:

Պագըրտապլարըն խըտմէթինտէ ալէտէվիյէ սօն վազըթլարտաէք պիր ինթիզամըզըզ կէօրիւմէզ իսէ տէ ազ եա չօգ ինզըպապ էքսիբ օլմազ: Սօն վազըթլարտա զէհըլի իսհալ պաշ կէօսթէրիբ, պազէն իսհալ պազէն տէ ինզըպապ թէվալի էտէր: Գան զէհըլէնմէսի պու նէվ իսհալտան տա վազը օլտապիլիրտէտէ ումումէն պալզամ եութմանըն նէթիճէսի տիր: Իսհալ պաշգա սէպէպլէրտէն տէ իլէրի կէլտէ իսսաթալը թէզիյէ տիւշիւրէճէյի էճլտէն վէխիմ պիր իսթիլթաթ արը:

Ճէվէրան ալէրիլիսէ կէօրիլիսէ ինսարէրի.
— Ճէրտումէլէրին զէհըլի վիւճուտա տաղըլտըզճազան թէսէմիլում էթմէքլէ անըն թապիաթընտա վէ քիմեէվի թէրքիպինտէ իմէպէտաիւլ իճրաօլընըյօր, սըղլէթ ի իզաֆիսի թէնապիւս էաիյօր, գալեա վէ թէէսիրի պէրտէվամ էքսիլիյօր, գանըն թաղեիլի տիւշիւյօր, տէրինին վէ վիւճիւտին իչ զարըրընըն սօլընըզուզուտան պէտիճէ օլտուզու իւզրէ haemoglobiւն միգտարը էքսիլիյօր, իլլէթ իլէրի վարտըզճա leucocyteլար (գանըն պէյազ հապպէլէրինին ճիւզլէրինտէն պիր նէվի) արթըյօր:

Գանըն թաղեիլինին էնմէսի վէ էրինէ միգրօպ զէհըլէրինտէն հատըլ օլան սիւրաթը նապզ վէրէմին մէվճուտիյէթինէ պաշգա արըզլէր պուլունմազա պիլէ շիւպհէ էթտիրիլէր: Զաիֆ վէ էնկին նապզ գալլին զաաֆընա տէլալթէ էտէրպու տա չօգ տէֆա էքքէն կէօրիւլէն պիր իմարէ օլըպ վէխիմ տիր, սօն վազըթլարտա պէօյլէսի գալլէրին տարմաարլա պիրտէն վէֆաթ վազը օլըր. գալլէրին պու հալէ կէլմէսի միգրօպլարըն զէհըլի նէթիճէսի տիր:

Սօն վազըթլարտա տօլըու կէրէք նէֆէս տարըլըր, կէրէք էսքիմիշ նէվալիլ, կէրէք ճէմմին եէր եէր եաֆըշմտարնտան գալպէ իրաա էտիլէն միւթէնէվիլի զարարլար անը հէր ճիճէթլէ փէրիշան էաիյօրար:

Իտրար ալէթլէրինտէ տէ կէօրիւլէն պազը հալթթ մէսէրա չօգճա վուզու պուլան albuminoria վէրէմին պաշլամաընա իշարէթ տիր:

Զաիֆլէնիֆ քապիլի ախտիյէ սիւֆէնմիֆ.— Զաիֆլէնմէք, վէրէմին տիկէր էղճիւմիէ էօքսիւրմէք, իշթահաըլըզ, հալմըզըզ, թէրլէմէք, իսհալ վէ զալլիհում կիպի արըզլէրինին թապիլի նէթիճէսի իսէ տէ, իլլէթին նամալիւմ օլտուզու զէմանտա պու տա էն պէլի արըզէ տիր. զաիֆլէնմէք պաշէն սէրիէն օլըր, պազէն թէտրիճէն, պազէն պիրազ իսպահաթլաուզունճա արա վէրէրէք օլըր. տէրի ալթընտաքի եալ իլէ պէ-

րապէր ազալեթլէր տախի թէլէֆաթա կերիֆ-
թար օլըրլար:

Վիւճուտտա զըտանըն ասեմ ի քիֆայէթի
տէրինին կէվլէյիպ պուրուշմադ վէ պօզարմա-
սընտան միւսթէպան արբ:Ղուտաշլէր հալ ը թա-
պիլէրինի զայ էթաիքլէրինտէն, տէրի գուրուր,
դապալաչըր վէ ճիւսըզանըր: Ձաիֆլիք թըր-
նադ վէ սաշըն պէօյիւմէսինէ տէ թէէսիր է-
տէր. տէրի պազէն եադ տա տըշարը վէրաիյին-
տէն տիւզ վէ եազլը սօզանըր:

Մանգուրն ի աւապիյէսէ կեօրիւշեն քէեսիր-
շիր.— Գանըն պաշա սըչրամասը, բէնկին թէզ
թէզ տէ յիշիլմէսի, թէզ թէրլէմէք, էլլէրին վէ
պիւթիւն վիւճուտին պիրտէն թէրէ պաթմասը
եախօս գօլթուզ ալթըրընտան թէրին ազմասը
չօզ վազու պուլան հալլէր տիր:

Շու եա պաւ սասպէտէ նիւրածիա հիսս օ-
լընըր պազէն կէօլ պէպէյինին պիրի տիկէրին-
տէն զիյաստէ պէօյիւք, նատիրէն տէ գուզվէ ի
պասարտա գուսուր վէ սամիէտէ ազըրըզ հաթ-
թա քեամիլէն սազըրըզ տախի վուզու պու-
լուր: Ձիհն քէնաի խըտմէթինի սօզրու իֆա
էթմէքտէ պուլունուր:

Խաթթէնին սիննինէ, ճինտիյէթինէ, թէշքի-
լաթընա, թալիմ ու թէրպիյէսինէ, սիյրէթինէ,
հայաթ հագգընտա մալիւմաթընա կէօրէ վաի-
գօլօթիսինտէ տէ թէզապիւր վազը օլըր վէրէմի

խաթթէրտէ իրատէթ զաիֆլիլի, գուսուրու-
խաթինթաճ, վարլադ կէօրմէք պախուսուս սըհ-
հէթլէրինի օլաըզընտան վէք էյի զանն էթմէք
հաթթա քէնտիլէրտէ վէրէմ եօզ տըր տէյու
պիւմէք ահվալը կէօրիւլիւր:

ՎԷՐԷՄԻՆ ԹԱՐՁ Ը ԹԷՐԱԳԳԻ ՎԷ ՐԷՎԻՇԻ

Վէրէմ վէք հիլէքեար պիր իլլէթ տիր:
Փէք կիլլի սուրէթտէ պէա էտիպ ումումէն
վէք ազըր իլէրի կիտէր. չօզ տէֆա էօքսիւրիւք,
պազամ վէ նէֆէսճէ տարըզ կիպի ճիլէրէ
միւթէալըզ արըզլէլէր վուզու պուլմասան, իշ-
թահարըզ, ումումի զաաֆ կիպի խուսուպար
թապիպին տիզգաթընը միտէյէ տալէթ էտէր.
Թապիպ տէ ուզուն վազըթ օ եօլտա թէտալի
էթմէքտէ պուլունուր. եախօս թաամտան սօն-
րա եիւզին եանմասը, ազշամա սօզրու իւշիւ-
տիւպ գըզտըրմադ, կէճէ թէրլէմէք կիպի նէօլ-
պէթ ալամէթլէրի տէ սօզթօրու սըթմա թէ-
տալիսինէ գըլազուզլար: Նիհայէթ ճիլէր ալա-
մէթլէրի տէ պաշ կէօսթէրմէյէ պաշլայընճա
վէրէմէ շիւպհէ արըզ օլըր: Նիշէ տէֆա պալ-
ղամսըզ պիր գուրու էքսիւրիւք իլէ իպթիտար
էթաիյինտէն տաի պիր նէզլէյէ համլ էաիլիւր:
Հաթթա օլ գատար պէլլիսիլ հալտէ օլուր քի
թապիպ տախի օ էֆքեարա զահիպ օլըպ օ եօլ-

տա թէտալի էթմէքտէ տէվամ էտէր եանի խասթայը գափալը, գըղղըն օտալարտա պուլուննաուրմադ հաթթա պալղամ կէլմէյէ պաշլատըղընտա հա սէօքիւյօր զիւիւմիւյէ նէղլէյէ ույզուն հալչու քի վէրէմէ մուզիրր իլաճար վէրմէքտէ պուլունարադ իլլէթի ֆիլան տէրէճէյէ վարարըմըլ օլըր: Պատէհու շուրտա պուրտա պրչադ քէտէր կիպի աղըլյար»: կէօքստէ թութղանյուղ վէ նէֆէս գըսալըլը թէագգիւպ էտէր. էլնիհայէ պիր գան կէլմէսիլլէ էլ քէնտիւնի կէօթէրիւր: Զօգ տէֆա խասթէ քէնտիւնի խասթէ թանըմատըլը հալտէ գան կէլմէսիլլէ ույանարադ հէքիմէ միւրաճատթընտա թէվէրրիւմ էթմիլ օլտըղընա թէաճճիւպ էտէր: Փէք էրքէն գան կէլմէսի խայրը տըր. զիրա պիրտէն տիզգաթ օ նօղթայա չէվրիլէրէք թէտալիսինէ էրքէնճէ տավրանըլըր վէ պէօյլէճէ իլլէթին էօնիւ գօլայ ալընապի իր:

Վէրէմին աւըղէլէրի չօգ օլտըղը կիպի րէվիչի տէ փէք նիզամսըլ տըր: Պապէն պիր նօղթատա միւնհասըր գալըպ արըղէլէր իզհար էթմէյէրէք գափանըր. պապէն արատա պիր վուգու պուլան հիւճուճէրինէ րաղմէն էսքիմիլ հալտէ գալըր վէ քէամիլէն թէտալի օլունապիլիր, պապէն տէ խարապաթըն վէխամէթ վէ սիւրաթընտան նաչի հէման պիր գաշ այ հաթթա պիր գաշ հաֆթտա էօմր զաֆիլէն խիթա-

մա կէլիր (պու նէվինէ կալօլիան (galloping) տէնիլիր):

Վէրէմինին նիհայէթի ալէստէվիյէ եա եա վաշ եավաշ թասլիի հալտէ տիւքէնէրէք, եա նէֆէստիլլէքտէն պօղուլարադ, եա զաիֆ գալլին էէքտէն տուրմատըլլա եա տա սիլի սէհայի (Tubercular meningitis) իլէ վազը օլըր:

ԹԵՇԽԻՍԻ ՎԵՐԷՍ

Իլլէթի թէլիսիա էթմէք հէքիմէրէ տիտ պիր խուսուս խէ տէ, անըն էրքէն թէլիսիա օլընմատընըն իլլէթին էօնիւնիւ թէզ վէ գօլայ ալմագլըղա փէք քըզը պապատը օլտուլունա վէ միւթէխաստիլլէրին շիմաի պու իլլէթի թա պիտայէթինտէ պուլապիլմէք իչիւն նէ հաղիգ շարէլէր իսթիմալ էթմէքտէ օլտըղլարընա տաիր ճիւզի պիր թաստովուր վէրէպիլմէք իչիւն թաֆսիլաթընտան — պիղէ լիւզումու օլմատըլը էճլտէն — սարֆը նազարլէ իճմալէն մալիւմաթ վէրմէյէ չարչաճաղըլ:

Խասքանըն քարիիլի — էվվէլա խասթանըն էօմր թարիլիսինին շիւպհէլի սըրալարտա իլլէթի թէլիսիա էթմէյէ պէօյիւք խըսմէթի վար տըր. մէսէլա վալիտէյին վէրէմտէն էօլմուլ օլմատը իրսի օլտըղընա տէլալէթ էտէր: Եաշատըլը մա-

հէլ, պուլունտուղու մէջը պլէյթ, կէշիբալի
 էօմբիւն վէ սապրո միւպթէլա օլտրոլը իլլէթ վէ
 խասթալըղլարըն սօնրատա՞ն մը պուլաշմը օլ-
 տրոլընը վէ էօլլէ իսէ նէ կօլտա սիրայէթ վազը
 օլմուշ խաիլինի պուլմագաա պէօյլւ.ք եաշարմը
 օլտրոլը կիպի, թէտապիսի ճիհէթիլլէ տէ էհէմ-
 միլէթի վար արը: Հէքիմ թէտապի էթմէքտէ
 օլտրոլը խասթանըն էլիլէնէպիլլէճէ.ք պիբ խաս-
 թա՞ մը տէյիլ մը օլտրոլընը պիլիբ:

Խարիճի աշամեթիբ՝ տախի իլլէթին մէվ-
 ճուտիլէթինէ տէլալէթ էտէրլէբ: Պունտուն իշէւն
 վիւճուտին ագալի պէլաէն կօգարըսընըն չըպլազ
 օլտրագ մուայէնէսի լաղըմ արը. սըֆաթը մախ-
 սուսէ հալինտէ շու խուսուսլար գիբը օլմապի-
 լիբ— նապիք, էյիլմիշ գամէթ, նէմա պուլմամը
 աղալէթլէբ, ալթընտան ինճէ տամարլար կէօ-
 բիւնէն սօլըուն տէրի, եանագաա գըղարթը, ու-
 զուն սաշ, սար, ուզուն վէ եասը կէօքս, զաիֆ
 էլլէբ, սիմատա նիւմայան օլան կօրզուն հալ,
 փարլագ եաշ կէօղլէբ՝ տիկէբ խուսուսաթա
 միւնզամ օլտրոլարընտա վէրէմ հէյէթի իպ-
 բազ էտէրլէբ: Կէօքսիւն շէրլ վէ թէշքիլաթը-
 նըն պու իլլէթէ սըզը ալագասը վար արը, եինէ
 տէ վէրէմ տէլալէթ էթմէյէն պու կիպի կէօքսլէբ
 շօգ պուլունտուղու կիպի նիշէ կիւղէլ կէօքս-
 լէրտէ տէ վէրէմ օլտրոլը շօգ կէօբիւլիւբ: Պիբ թա-
 շաֆտա ճիլէրին թէփէսինին իշէրի շէքիլմէսի

տէ խուսուսի պիբ ալամէթ տիր: Թէնէֆֆիւս
 հարաքէթինին փէք աղըր վուգու պուլմասը տա
 էրքէնճէ կէօբիւլէն պիբ ալամէթ տիր: Ճիլէրին
 պիբ թարաֆընըն պիւպիւլէրէք շէքիլմէսի էսքի-
 միշ նէվլէրինտէ վուգու պուլան պիբ հալ
 տրը քի պէրապէրինճէ գալպին եէրինտէն օյ-
 նամասընա վէ շէվգին (spine) էյէլմէսինէ տէ
 սէպէպ օլըբ:

Հիճասը Կաճիլին (Diaphragm) թէնէֆֆիւս
 զէմանընտա էնիպ գալգմասընըն վիւսաթընտան
 տախի իլլէթին հուզուբու պիբ տէրէճէ իսթին-
 թաճ էտիլէպիլիբ: Թէհարրի օլմտըգտա կէօղէ
 չարփան ախէբ պիբ թազըմ խուսուսի ալամէթ-
 լէբ տէ իլլէթին հուզուբուսու իխպար էտէրլէբ.
 մէսէլա տիշ էթլէրի իւղէրինտէ գըրմըզը եա
 մաիճէ խաթթ կէօբիւլմէսի, կէօղ պէպէրլէրինին
 պիբինին տիկէրինաէն պէօյլւ.ք օլմասը, էրքէք-
 լէրտէ իլլէթի թարաֆ մէմէօինին աշազը էնմիշ
 օլմասը, եիւքսէք տիմաղ, կէօքսիւն զաաֆը վէ
 զալըիհում:—

Լեմա քարիգիլլէ.— Եանի էլի խաֆիֆճէ
 կէօքս իւղէրինտէ կէզաիբէքէք պազը միւթէ-
 խասսիսլէբ՝ աղալէթ վէ տասալէլէրին ուղրատըզ-
 լարը թէպէտաիլիւ, իլլէթիլ եէրլէրին իւղէ-
 բինտէ թէնէֆֆիւս հարէքէթինին վէ սէս իհ-
 թիպալընըն ֆարզընը հիսս էտէրէք զալըի թա-
 պիլ օլտրոլընը անլարլար:—

Կէօքսիւ գօրշուռ ալքրոնսան հօլլընէֆ ուսույրու.—
Կէօքսիւն չէվրէսի՝ պօյուն եարբօրնաան էքսիք
իւէ օ վիւճուա վերէմէ մէյյալ, միւսթաիա տիր:

Պիրատ կէօքսիւն հավա ալարագ շիշտիլի վէ
հավայը տիշարը վերէրէք էնտիլի զէմանլարտա
էօլչիւպ անլէրին ֆարգընը (քի 2 ինկիլիզ փար-
մալը օլմալը) պուլմագ ուսուլու վար ալը: Պու
ուսուլուն՝ հէմ վերէմի թէշիսի էթմէքտէ հէմ
պիլախըրէ թէքրար, վիւճիւտիւն սըղլէթիլի վէ
պօյունու տա էօլչէրէք պունլարըն նիսպէթին-
աէն իլլէթին կերի եա իլէրի կիթտիլինի պիլ-
մէյէ եարտօրնը վաշ ալը:

Սփիրօմէթրի (Spirometry) ուսուլու.— Ճի-
յերին գապիլիլէթի թէնէֆֆիւսիլէսինն (vital ca-
pacity) պօյ իլլէ նիսպէթինին ֆարգընտան վիւ-
ճուտուն իլլէթէ միւսլթէլա օլուպ օլմաալըր ան-
լաշլարդտան մատա պիլախըրէ կէօրիւլէն նիս-
պէթլէրտէն ճիլէրին սաթհընըն իսլահ օլունա-
րագ քէսպ ի վիւսաթ մը, եօգտա ինգըրա՞լ մը
էտիլօր օլուլըու պուլունուր. թաֆօիլէն շէօյլէ
իզահ էտէպիլիլիզ, ճիլէրին գապիլիլէթ ի թէնէֆ-
ֆիւսիլէսի, միգտարը ֆարգըլ էշխատա վէ է-
պապա կէօրէ թէպէտտիւլ էթմէք շարթըլա
ճիլէրէ էն տերին պիլ նէֆէս իլլէ չէքիլիպ տէ
զօրլայարագ տիշարը չըգարըլան հալմանըն մըզ-
տարը օլուպ, պու՝ վասաթ հիսապ 3,700 միւքեապ
սանթիմէթրօ տըր: Պու գապիլիլէթ ի թէնէֆ-

ֆիւս (spirometre) տէնիլէն պլէթ ի մախուսէ
իլլէ պուլունուր: Պօյ իլլէ գապիլիլէթ ի թէնէֆ-
ֆիւսիլէսինն (v. c.) նիսպէթի էրքէքլէրտէ 1
c. m—20 c. c. գարըլարտա 1 c. mտան ալ եա
չօգ ֆարգ իլլէ 17 c. c. տըր: Իմտի պիլ տաէմին
պօյու 1 մէթրօ 70 սանթիմ վէ v. c. 3,600 c. c.
ֆարը օլունուրտա, նիսպէթ 1 c. m—21 c. c. զի-
յատէ օլապիլիլօր: Էկէր նիսպէթ պիլ ախըրէ 1
c. m—20 c. c. է աիւշմէլ կէօրիլիւրտէ, շիւպհէ
արըզ օլուր. պիլթթապի տահա զիյատէ աիւշ-
մէսի ֆէնա ալամէթ տիր, պիլաքս նիսպէթին
էիւքսէլմէսի էյիլէ իշարէթ տիր:

Փէրքըշնի (Percussion) ուսուլու — Թէպա-
պէթ ալէմինտէ ումուլէն միւսթամէլ օլան աի-
կէր իլմի պիլ ուսուլ կէօքսիւ փարմագ եա խու-
սուսի ալէթիլլէ տարպ էտէրէք թէհարրի վէ
թէթէպպիւ ուսուլու տըր:

Խասթա պէլտէն եօգարըսը չըպաղ հալտէ
էլլէրի էօն թարաֆտա պիլիպիլի իւզերինտէ
հէրիմին գաշլարնտա օթուլուր, հէքիմ էվ-
վէլա թէփէլէրտէն պաշլայարագ հէր լըրի ճիլէ-
րին այնի նօղթալարընը տարպ էթտիլտէ չը-
գան սէսին փէրաէլէրինի աինլէր, պալէն աշա-
ղրտան եօգարը տարպ էտէրէք չըգար, էօն վէ
արգայը քեմօիլէն տէօյտիւքտէն սօնրա շիւպ-
հէլի նօղթալարտա իսթիմա ուսուլունա միւ-
րաճէաթ էտէր, պու սախի գուլագ եա (Ste-

thoscope) տէնիլէն ալէթ իլէ օլուր: Գուլազ իլէ անճազ պէօյլւք սաթհտա վազը օլան սագաթլըզլարը տինլէյէպիլիր: (Stethoscope) ալէթինի ճիլէրին հէր իլի թարաֆընտա մուգապիլ նօզթալարա վազ էտիպ, տէրունտան կէլէն ինճէ, նագիք սէտալարը տինլէմէքտէ պուլունուր: (կէօքտէ պուլունան դըլլարըն, գուրու տէրինին հաթթա թէնէֆիլու հարաքէթինտէ պօյուն ազալէթլէրինին չըգարաղըր խաֆիֆ սէպէր տէրունի սէտալարտան թէֆրիզ էտիլմէք շարթարը): Չուգուր իւզէրինէ փարմագ իլէ տարպ էտիլտիքտէ, տավուլ կիպի ինիլթի չըգարըր կիպի, տախիլտէն տէ վէրէմէ մախուու վազըլթը վէ խըրըլթըլար իչիտիլէր: Միւթէխասսիսլէր պու սէպէրին նէվինէ խուսուսի խամլէր վէ իշարէթլէր վէրմիշ օլտուզլարընտան, ճիլէրին էօզըլիւ եէրլէրինի խարիթալար իւզէրինէ այնէն ըէսմ էտէրլէր: Սօնրաքի մուայէնէլէր նէթիճէսի մէզքիւր ըէսմլէր իլէ մուգայէսէտէ ճիլէրին հարընըն, իսլամհ մը, եօգսա թէտէննի մի էտիյօր օլտուղունու անլարլար: Պու ուսուլտա մուայէնէ փէք չէթին իտէ տէ, ալըչգան միւթէխասսիսլէրին դուլաղը սէտալարըն նէվ, գուլվիլթ վէ փէրտէսինտէն իլլէթին տէրէճէսինի տէ պուլուր, տիկէր իլլէթլէրտէն տէ թէֆրիզ էտէր:

Խորհեպիս իյէ պաղլամ մուայէնէսի. — Էն միւէստիր ուսուլ պու տըր, պաղլամտա ճէր-

(վէրէմ պաղլամընտաքի ճէրտումէլէրի իզհար էթմէք իւզըրէ խուրտէպին իլէ գուլըրէն 1,200 գաթ պէօյլուտիւմիւշ թասվիր տիր.)

Սիյան պէնէքլէր (քի առընտա գըրմըզը տըրլար) ճէրտումէլէր տիր, A իլէ իշարէթ օլընանլար tuberculin թէէսիլիլէ ֆապիլիլէթտէ պուլունան leococyteլարտան եուտուլմուշ եա եուտուլմագ իւզըրէ օլանլար տըր, B իլէ իշարէթ օլընանլար հալա խարիճտէ զալանլար տըր:)

չիւսհէ կէօթիւրմէզ սուրէթատէ իսպաթ էթմիշ
 օլըր: Լաքին ճէրսումէ կէօրիւլմէսիյի հալտէ
 վէրէմ էօզ տըր իսթինթաճը Եանիլը տըր Վէ-
 րէմի օլտուղու թէհազգուզ էթմիշ օլան նի-
 չէլէրինին իրրատէ էլլէսիյի պալլամտա ճէրսումէ
 կէօրիւլմէզ, պու սէպէսպտէն անճազ պիր ու-
 սուլ իլէ մուսյէնէ նէթիճէսիւէ կիւվէնիպէլիսպ
 տիկէրլէրինին տէ Եէքիւնէն վէրտիյի նէթիճէյէ
 պագըլըր:

Պուրուն եա աղըզ սալէապը գարըլըզ օլ-
 մայան, ապը ճիյէրտէն չըգան պալլամ, պիր
 թէմիզ չինի իւղէրինէ գօնուլարագ էվվէլ կէօզ
 իլէ մուսյէնէ Էտիլըր, սալէա՞ կիպի մի, ճէրա-
 հաթը վէ գանա չալար րէնքտէ մի, եափըլզան
 մը, թութղալ կիպի մի, Էօգսա թէլ թէլ մի
 օլտուղանա, այրը փարչալարըն պէօյիւքիւլիւ,
 շէրլի վէ գալընըլընա տիզգաթ Էտիլըր, գօ-
 գուսունա պագըլըր, ֆահմ ճիւղէրի պուլու-
 նույօ՞ր մու տէլիլ մի, միգրօպ պօյալարը եա
 ախէր պօյա մատտէսի մէվճուս մու վէ էնսիճէ
 փարչալարը վար մը տէյու պալլամը խուրտէ-
 պին իլէ մուսյէնէ իչիւն չուգուրտան կէլէն
 գալըն փարչալար ալընըպ չօզ սուրմասան, ճա-
 րի օլան մուլթէլիֆ ուսուլլարտան պիրի իլէ
 պօյանըլըր:

Ճէրսումէսին կէօրիւլմէսի իլլէթին մէվճուս

տիյէթինի շիւսհէ կէօթիւրմէզ սուրէթատէ իս-
 պաթ Էտէր, լաքին քէմիլիյէթի իլլէթին տէրէ-
 ճէսինի իսրապ էթմէզ. Եանի ազ պուլունուրա
 իլլէթ Եէնի պաշլամըլ Եախսա թէվէսսիւ էթ-
 մէմիշ տիր, պիլպար չօզ կէօրիւլալիւլունտէ իլլէթ
 իլէրի կիթմիշ տիր վէ Էօնիւ ալընմազ միւշքիլ
 տիր տէյու պիր շէյ քէստիլիլմէզ: Սանսթօ-
 ըրիյուլլարա գապուլ օլընան վէրէմիլէրին ան-
 ճազ ճնտա պիրինտէ խուրտէպին ալթընաա ճէր-
 սումէ պուրանուր. հաթթա չօզլարընտա պալ-
 զամ պիլէ կէլմէյէ պաշլամամըլ օլըր: Պինտէնա-
 լէյճ սըրֆի խուրտէպին մուսյէնէսիւէ կիւվէնիպ
 տէ պալլամ կէլէնտէք թէտալիլի իհմալ էթ-
 մէք պէօյիւր գապահաթ տըր, պու իլլէթին Էօ-
 նիւնիւ օրապիլաիլի գատար էրրէն ալտալիլմէք
 տիր շիւնէր. զիրա պալլամ կէլմէյէ պաշլամա-
 սընա պէրլէմէր նիսպէթէն փէր կէճէ գալըր:

(*) Tuberculin գերգ էրմեֆ ուսուրու: Պու
 տա Էհէմմ պիր թէչիսիս վաաթթաա տըր: Պու
 ուսուլըն տաթի պիւր գաշ նէվլէրի վար տըր:

Պիրինճիսի գօլ իւղէրինէ պիր եա իրի նօզ-
 թատա, խուսուսի ալթիլլէ շիչէր աչըոընտա օլ-
 տըլլի իւղրէ Եարալար աչարագ ֆիլան նիսպէթ-
 տէ tuberculin մահիւլիւնտէն պիր գաշար տամ-

(*) Tuberculin հազընտա իլէրտէ մալիւմաթ վէ-
 ըիլէճէք տիր:

լա ասմլաաըլաըգտա էյէր վէրէմ Եօգ խտ օ
 Եարաըը նօգթալարտա իլթիհապ նէթիճէսի հա-
 լինտէ գապարճըղար զուհուր էթմէղ, վար խտ
 էտէր. լաքին վազթըլա պիր Եօղբու օլըպ էլիլէն-
 միշ օլան Եէթիք ատէմէրտէ տէ իլթիհապ
 Եափաղըրնտան վէ պու կիպի ատէմէր փէք չօգ
 օլաըղընտան վէրէմին մէվճուաիլէթի քէտտի-
 րիլէմէղ: Չօճուղար իշիւն պու էլի պիր թէճ-
 րիպէ ուսուլու աըր:

Իքինճիսի քիապերփիլիսի մէլհէմ հայինտէ
 իլլէթի տէլու զանն օլընան մահէլին իւզէրին-
 տէրի տէրիլէ սիւրմէքտէն մահէլիլ պիր իլթի-
 հապ մէլտանա կէլմէսիլլէ իլլէթին հուզուրու-
 նու տէրք էթմէք ուսուլու աըր:

Իւշիւնճիւսի կէօղէ քիապերփիլիսի սօլիսի-
 Օն լարը տամլատարագ կէօղիւն իշինտէ հաարլ օ-
 լան խուսուսի իլթիհապարտան անլամագ ու-
 սուլու աըր. լաքին պու ուսուլ կէօղէ թէհլիքէ-
 լի օլաըղընտան օլ գատար իսթիսուլ օլընմաղ:

Տէօրսիւնճիւսի տէրի այլմընտան շըրընկա
 էթմէք ուսուլու աըր: քիապերփիլիսի ին մալիւմ
 նէվլէրինտէն սօգ. Բ. Գօխըն Եաքի քիապերփիլիսի
 սիր մուայէնէ մագսէտինէ գուլանըլան: Եէթիք
 ատէմէր իշիւն 0, 2 c. m. իլէ պաշլանըլըպ
 աթիտէ հազըրնտա պահս օլունտճագ թէէ-
 սիրաթը իպրաղ էթմէտիլի հալտէ 48 սաաթ
 սօնրա 1 c. m. վէրիլի, շայէտ հէրարէթին

խափիֆճէ Եիւքսէլիպ էնմէսինտէն մատէ
 թէէսիլի կէօրիւլմէզսէ, dose արթըրըմայըպ այ-
 նի միպտար վէրիլի (հէրարէթի թապիլիլէ տիւշ-
 աիւքտէն սօնրա) շայէտ 1 c. m, թէէսիլ վէր-
 մէզսէ 5 c. m, էն սօնրա 10 c. m. վէրիլաիք-
 տէն սօնրա հիշ թէէսիլ իմարէլէրի կէօրիւլ-
 մէզսէ, գաթիէն վէրէմ Եօգ աըր, կէօրիւլիւ-
 սէ սիւպուլի տիր:

Վէրէմ մէվճուա խտ քիապերփիլիսի աթի
 իւլ զիքը նէթիճէլէրի իլհար էտէր 1. շըրընկա
 օլընան նօգթատա իլթիհապ, 2. հէրարէթին
 Եիւքսէլմէսի (հէրարէթին 1 ֆահրէնհայթ Եիւք-
 սէլմէսի սիւպուլունա քիֆայէթ էտէր) 3.
 թէէսիլաթը ումուլիլէ, մէսէլա Եօրսիլիլիսի
 թէզայիւա էթմէսի, աղըր, նէֆէս տարըղը վէ
 զայրի, 4. իլլէթին վաղը օլաըղը Եէրին իւզէրին-
 տէ իմարէլէր:

Իւզէրլէրինտէ աթիտէրի գուսուրար կէօ-
 րիւլէն քիմսէլէրէ քիապերփիլիսի վէրմէք գաթի-
 յէն թէճվիլ էտիլմէղ: Սղըլտա 99.8 ֆահրէն-
 հայթ հէրարէթի օլանըլարա, Եազընտա ազըրնտա
 հէր նէ մէնպատան օլուրտա օլսուն գան կէլմիշ
 օլանըլարա, գալը վէ պէօլրէք խասթալըղը օլան-
 լարա, սարալը վէ սինիլ իլլէթիլէրէ, պաղըրտագ-
 լարընտա վէրէմ պուլունանըլարա վէ թէհէրըն
 ի ճավէշսիլի միւլթէլա օլմուլարա, շէքէր իլ-
 լէթիլէրինէ վէ Եէնի խասթալըլտան գաղմըշ
 օլանըլարա:

Թիւայերի իր յիմ ուսուցում վերեւին հուզուրու
 իլէ պերապեր անըն եէնի եա հաքի, ֆաալ եա տուր-
 դուն օլտուդունու տա պիր տերեճէ խապեր վեր-
 մէսիլլէ թէտավիտէ օնա կէօրէ թէտապիրլէր խ-
 թիմալ օլունմասընա եադարմ էտեր: Այէտէվիլլէ
 թալէ վէ ֆաալ նէվի քիւպերի/ի/իմին քիւչիւք
 dose լարընաան միւթէէսիր օլըր, հալ շու քի էս-
 քիմիչ վէ սադիթ ճինպերի տահա պէօյիւք dose
 լարաան եա տա փէք կէճ միւթէէսիր օլարըար:

Տէրի ալթընաան վերիլէն քիւպերի/ի/իմին
 մուայէնէսինտէ շօգ տէֆա էօրլիւ եէք իւլէ-
 րինտէ կէօրիւլէն թէէսիր իլլէթին ֆաալ օլար-
 զընը իսպար էտեր: Պու ուսուլ, խաթէնին
 թարիիի, հերարէթի կիպի մուայէնէ նէթիճէ-
 լէրինէ միւնդամմ օլարդտա իլլէթի փէք էրքէն
 թէչիսիս էտէն պիր շարէ տիր, ֆապաթ փէք
 իհիթիլաթիլը իսթիմալ օլընմալտա վէլիսմ նէթի-
 ճէլէր թէվիտ էտեր:

Բէօնթիլէն շուար իլի մուայէնէ ուսուրու—
 սօն վագըթլարտա իսթիմալա պաչլանմըլ օլան
 տիկէր մուհիսմ պիր ուսուլ տա պու տրըր Բէօնթի-
 կէն ալլէթի էվիլէրա անճագ քէմիք քէսիլէրինի
 պլապիլիր իքէն շիմտիքի իսլան օլընմըլ շէքլին-
 տէ էնսիճէնին տախի, տախիլի ալլէթլէրին, ճիլէ-
 րին, եիւրէլին վէ սաիրէնին ֆօթօլրաֆլարընը
 չըգարապիլիօր: Իլլէթլէրի թէչիսիս էթմէք ի-
 չիւն պու նէ դատար թէրադղը. եէքտէն տիւ-

չիւնիւլէպիլիր քի էօլլէ իսէ տիկէր վասըթալա-
 րա նէ հաճէթ, իչթէ ճիլէրին հէր թարաֆընըն
 սուրէթիլինի չըգարըպմուայէնէ էլլէ, էօրլին նէ-
 րէտէ վէ նէ հալտէ օլտուգունու անլայապիլիր-
 սին լաքլին շունու տերխաթըր էթմէլի քի, չը-
 գան քէսմլէր փէք պուլանըրգ վէ պէլլիսիլ օլ-
 տըգտան մատա արայա խապէթ էտէն . պօրու-
 լար վէ վէրիալէր արգասընտա գըսմէն սէթը
 օլընուլօրլար վէ պէս պէօյիւք չուգուրլար վար
 իսէ անլէր պիրաղ պէլլի օլըլօրլար. անլէր տէ
 ճէմմին (pleura) գալըն կէօլկէսիթաճիթընտա կիլ-
 լէնիլօրլար:

Բէօնթիլէն ֆօթօլրաֆը, գալպլին մէվգիլինի
 (զիրա շօգ տէֆա եէրլինտէն օյնար), հալընը, վէ-
 րէմին աէվամը միւտտէթլինտէ անըն քէվիլլինի,
 տիկէր դօմչու ալպարըն, պէօյիւք տամարլարըն,
 իրդթլաղըն վէ միտէ էօլընըն ահվալլինի, հիճապը
 հաճիլին հարէքթիլինի վէ սաիրէ խուսուսաթը
 քէչի էտէպիլլմէսիլլէ վէ ճիլէրտէ վագը օլան
 տիկէր իլլէթլէրի թէֆրիգ էտէպիլլմէսի սայէ-
 սինտէ տիկէր վասըթալարա իլավէթէն պէօյիւք
 իըտմէթ էտիլօր:

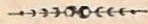
Տիկէր պաղը էհէմիլլէթսիլ վասիթալար տա
 իսթիմալ օլընըր, մէսէլա գանտա ճէրսումէ կէօ-
 րիւլմէսի վէրէմի իսպաթ էթաիլի կիպի պալ-
 զամտա արպիւնիլն պուլունմամասը տա վէրէմ
 պուլունմատըրընը իսպաթ էտեր:

Տիկէր պիտ եօղ պաղը հէստա հայլանլարա մէսէլա սաղլամ հինա տօմուզընա խասթէնին սիրըն ընտան աչը վուրմագ վէ սօնրա քիւպեր- քիւպին շըրընկա էթմէք եօլու աըր, էյէր թէէսիր կէօրիւլիւրսէ խասթէ վէրէմլի աիր, լաքին պու շիւրիւք պիր եօլ խաիլինտէն թափսիլաթընա լիւզիւմ եօղ սըր:

Տիկէր պիրուսուլ էկըրքիւնէյըն (Agglutination) թէճըրպէսի աիր: Հումնա խասթէսինին սիրընը մախսուսէն պէօյիւաիւլմիւշ հիւմնա ճէրսումէ- լէրինին օճաղընա եաղլաշտըրըլարգտա ճէրսու- մէլէրին սիրընտան միւլթէսիրէն եան եանա թօփլանարագ վաղիլէթ ալտըրըլարը կիպի վէ- րէմ՝ ճէրսումէլէրի աէ վէրէմ՝ խասթէսինին սի- րընը հուզուրուստա այնի հալը իպրազ էսիյօր- լար, լաքին չօղ աէֆա պու ուսուլ եանըշ նէ- թիճէ վէրաիլինտէն թէշխտատէ էհէմմ՝ պիր ու- սուլ հալինի թուլթամամըշ սըր:

Տիկէր էհէմիլէթսիլ ուսուլլար տա վար իսէ աէ հագընտա եաղմայը աէյմէլ:

ԹԻՒՐՔԻԱՏԱ ՎԷՐԷՄ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՃԱՐԻ ՕԼԱՆ
ՂԱՅՐ Ը ՄՈՒՄԻՊ ԱՏԱԹ, ԹԷՏԱՊԻՐ ՎԷ ԷՉՀԱՍ

Թէշխիա ուսուլլարը հագընտա պու դա- տար մալիւմաթ վէրմէքատէ մագսէտիմիլ թէ- պապէթ ալէմի շիմաի նէ իլի ուսուլլար իլէ վէրէմի թա պիտայէթինտէն, վիւճուտի էօրսէ- լէմէպտէն, ճիլէրի թախրիլ էթմէլատէն քէշֆ է- տիյօր խաիլինի վէ մէտէնի մէմլէքէթլէրատէ վէք էրքէն չարէսինէ թէվէսաիւլ էսիլիյօր խաիլինի անըլթմագ սըր: Հայֆա քի մէմլէքէթիմիլատ էհալի՝ իլլէթին էօնիւ ալընմալ աէրէճէլի պուլ- տուգտա, վիւճուա զէպուսընամըշ, աէրի սարա- րըպ սօլմուշ, նէֆէս քէսիլմիշ, միտէ, գալպ, խա- րապ օլմուշ հալէ տիւշտիւքատէ հէքիմէ միւրա- ճաաթ էտէր: Հէքիմլէրիմիլատէն չօղլարը տա էսվապ իւզէրինտէն խասթայը տինլէյէրէք եա հիշ պիր սէտա իշիթմէլ, եախօտ վէրէմ՝ օլար- զընը պուլմուշ օլըրսա պիլէ, խայր սէնտէ էօյլէ պիր շէյ եօղ, նէյլէ աիր, կէէք՝ եօլու ճէվապ իլլէ իլլէթի խասթայա սէօյլէմէքտէն իճթինապ էտէր:

Պու մէմլէքէթատէ պու իլլէթէ գարըը հիսս էսիլէն նէֆրէթտէն նաշի քիմսէ պու իլլէթի

խղերիննէ արմազ խոթմէտայինտէն հեքիմէր
խասթէյէ՝ սէնտէ շու իլլէթ մէվճուտ արք տէ-
տիքլէրինտէ մէնփուր օլըրլար հիսսիլլէ, ճարի օ-
լան ուսուլա իթթիպատէն մէնփի ճէվապընը վէ-
րիբլէր: Թուհաֆը շուրատա քի, խասթէտէն վազ
կէշտիք, խասթէնին հազըն թէալլիս գաթը տա
ինանմազ խոթմէտէլլէր վէ խասթէ վէֆաթ էտէ-
նէտէք քէթմ' էտիպ լազըմ' օլան իհթիլթ
թէապիլլէրիննէ կէօրէ հաշամասարդլարընտան, սի-
րայէթ իլէ տիկէր պիրինին, իքիսինին տահա
դուրսան կիթմէսինէ սէպէպ օլըրլար:

Պու կիպի միսալլար տախմա կէօղիւմիւզ
էօնիստէ մէվճուտ տըր: Պու քէթմ' էթմէքտէ
ճարի օլան առէթին էասը՝ վէրէմ' սըրֆ իրսի
պիր իլլէթ թանըլտըրընտան պիր ախէտէ պիր
վէրէմ' խասթէլիլի նիւմայան օլըրսա պիւթիւն
ճինտէ հանի ախէնին տիկէր ազալարընա տա
աթֆ էտիլմէք, պինաէնալէյհ թէէհիւլ զէման-
լարընտա պու իրսի մախուֆ իլլէթ պէօյիւք պիր
էօր վէ մանի սայլլըր տէյու դօրգմազ տըր:
Հալ շու քի մախֆի թութմազ լէ քէնտիլլէրինի վէ-
թիմ' նէթիճէլլէրէ մազհար էտէրլէր: Ճահա թու-
հաֆը վար, նիչէ տէֆա կէօրիւմիւշ տիր քի
վալիտէյն օղլան հա գըլընըն վէրէմ'ի օլարընը
հիսս էթտիքլէրի հարտէ էվէրմէք ճինայէթինի
տէ իլթիլլար էթմիշլէր, նէթիճէ մալիւմ...:

Էվվէլլէրի սահիֆէլլէրտէ գարիունա պու իլ-

լէթին նէ էօլտա իրսի օլտըրընը անլթմայա
շալըշտըգ: Հազիգաթէն պիր ախէտէ իրսի վէ-
րէմ' վար իսէ, օ ախէնին զաիֆ իւլպիւնտէ էֆ-
բատը իլէ թէզէվվիւճ ալադասընա կիրմէքտէն
իհթիլազ էթմէք էանըշ տէյիլ տիր: Էօյլէ
զաիֆ էշխասըն տախի կէրէք քէնտի շախալ-
ընճա տահա բահաթ վէ մէսուտ պիր էօմիէ
մալիլ օլամայաճազլարընտան, կէրէք մէյտանա
սագաթ, զաիֆ, մազասուր զիւրբիլէթ կէթիլէ-
ճէքլէրինտէն էվլէնալլէրի խայլը օլմազ:

Լաքին Թիւրքիտտա պիր ախէտէ պիր հա
պիր գաշ քիշինին վէրէմտէն էօլմիւշ օլմասը
մուլթլազ օ ախէտէ իլլէթին իրսի օլտըրընը իս-
պաթ էթմէզ: Հըֆիլ իւսսըհհէ շարէլլէրիմիլ օլ
գատար ճահիլ վէ իհթիլթաթալը տըր քի սի-
րայէթ թարիլիլլէ օլմուշ օլապիլիր:

Էյի պիլիրիլ քի Թիւրքիտա տա մէտէնիլլէթի
գապուլ էյլէտիքճէ պու իլլէթին թէզալիւտիւ-
նէ մէյտան վէրէճէք տիր, նասըլ քի պէօյիւք
շէհրլէրինտէ հիւքմֆէրմա օլմայա պաշլամըլ
տըր:

Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգանըն 800,000 բատ-
տէսինտէ սէքէնէսի օլան Պօսթօն շէհրլինտէ սէ-
նէվի 1,500է հազըն քիմալլէր պու իլլէթտէն
հազալանըյօրլար: Պու իլլէթի թէքսիր էտէն
մէտէնի էօմի հանի շէհր էօմիլու տիր: Էվրօսիա
վէ Ամէրիգանըն պէօյիւք շէհրլէրինտէ պուստան

էմին Եաշայապիլմէք իշին գուզվէլին վիւճուս վէ ֆիքրէ սահիպ օլմագ իճագ Էաէք:

Թիւրքիստա ճարի օլան տիկէր Էանյըլ պիր էֆրեար՝ 40 Եաշընասն սօնրա վերէմ կէլմէզ էֆրեարը աջ: Պունուն մանասը մուգաստեմա Թիւրքիա իշին պիր տէրէճէ սահիհ խաի, զիրա էհայիմիզ պունասն էվլէլէրի շօյլէ կիւզէլ, մահասուրար պիր տիյարտա կէշիմ իշին հիշ Եօրուլմայըպ, օթուրաճագ սասէ պիր էվէ, պիր ալ թարլա Էա պազա սահիպ օլարգտա, օլմայանը տա պիր սէնտաթա ալըշընճա էրքէնճէ էվլէնիպ կէնճլիյին շիմաիքի զէմանա մախսուս սէֆահաթընտան արի, սաքիթ վէ միւսթէրիհ իւլ գալպ պիր էօմրէ պէա Էաէք խաի: Պիթթա պի պէօյլէրէ արթըզ վերէմ Եագլաշամագ խաի, լարին շիմաի պունուն պիր տէրէճէ մօտասը կէշմէք իւզրէ տիր, նասըլ քի միւթէմէտաին Էէրլէրաէ կէնճլէր կէշիմ իշին վիք չօգ միւշքիլաթա օլրատըգտան վէ կէնճլիյին պին պիր թէճըլպէրինէ գափըլարագ վիւճուտին գուզվէ ի հայաթիյեպինի թէնիլ էթաիքտէն սօնրա էվլէնիպ ալէ կէշինաիրմէք իշին տալիմի սրգընթը վէ մէքագ իշինաէ պուլունմագտա օլույօլպար: Տէմէք խթէրիզ քի պու իլլէթ պիննէ տէ ըիալէթ էթմէզ, 70 Եաշընասըլէրին պու իլլէթտէն Էօլաիլիւնիւ կէօրմիւշիւզ:

Տիկէր Էանյըլ պիր առէթ վերէմիյէ տօլ:

բու հահագգ մուամէլէ տիր: Վերէմ վէք միւտհիշ վէ մէնֆուր պիր իլլէթ տիր վէ պիր աաէմ քէնտինի պուլաշարմամագ իշին վիք մուգայլէա պուլունմալը, ֆագաթ թէմիզ վերէմի Էանի պալգամընը բաթ կէլէ սաշմայըպ մախսուս գապընա թիւրքիւրէն, Էլ վէ բուպասընը թէմիզ սաղրայան հիշ պիր վագըթ խօր կէօրիւլմէմէլ տիր, ճնասն թէհլիքէ Եօգ տըր:

Վ Է Ի Է Մ Է Յ Ի Է Է Ն Ի Բ Մ Ի

Վերէմին սալը, արըզէրի վէ ըէվիշի հագզընաս գըսա պիր մալիւմաթ վերմիշ օլարագ շիմաի վերէմ էյիլէնի՞ր մի սիւալընա ճէլպպ վէրիպ նէ Եօլտա թէտալի օլընըյօր խաիյինէ տաիր պիրալ մալիւմաթ իթա էթմէյէ սայ Էաէլիմ:

Վերէմին էյիլէնիւր օլարընա՝ մէմլէքէթիմիլաէ տէ չօգ սէֆա սէօլէնաիլի կիպի ֆիլան շու գատար սէնէ էվլէլ գան գուսուս խաի շիմաի էվլի օլարագ չօլուգ չօմուգ սահիպի օլմուշ Եաշայօր, Եախօս ֆիլանա հէրիմէր չօգտան վերէմ տէաիլէր խաի, հալ շու քի չօգ սալլամ հալտէ իշիննէ տէվամ, Էաիյօր Եօլու զաննլար վէ գըյասլար աէլիլ օլտուլու կիպի, պու կիւն էլբօփա վէ Սմէրիգա սանաթօրիյուլլարընտա պիլֆիլ կէօրիւլէն վագըլար տա աշնի շէյէ տէլի տիր:

Նապրւ թի էվիլէճէ զիրք էթտիք, ճինայէթ մաղթուլլարընըն մէյթլէրի մուայէնէ էլիւն թէչյիհ էտիլտիքաէ էիւզաէ աօգսանընըն եա ճիյէր եա տիկէր ազասընտա էվիլէճէ վէրէմ աօգըննըլ օլլայ էլիլէնտիյինէ աաիր էլարէթլէր կէօրիւլիւյօր: Միւսապ օլանըսըն աաէտի աահա չօգ օլմալը էտիյինէ աաիր շիւպհէ եօգ աըր: (էսրի Մըսըրըլարըն քէմիքլէրինտէ տախի վէրէմ ալամէթլէրի պուլունմագտա աըր): Շու սթաթթըթիքէ նազարէն հէր ֆէրա էօմիլունտէ պիր զէման պու էլլէթէ կիրիֆթար օլլօրսա տա, հալթըլըլընը հիտ էտիպ սէպէպինի անլամալարազ մուվաֆիքզ շարթլարտա, պիլէրէք եա թէսատիֆէն եաշամայա պաշլայընճա էլզէրինտէն րէֆ էտիյօր:

Իմաի հէման քէնտիլիյինտէն մահվ օլապիլէն պիր էլլէթ էսուսուսի ճէհա էլէ նի՞շիւն կէչմէսին սիւալը ֆիքրէ աըլը օլաճագտը վէ օլտու:

1859 տա մէշուր Ալման վէրէմլի հէրիմ Պրէհմըր կիւզէլ մէնզարէլի, միւրթէֆի պիր եէրաէ քէնտինէ մախսուս պիր էվ եափաըրըպ զըչաա ֆուրթուհատա օրտաա ուզըն միւսաէթ էսթէտիլի թէրթիպլէր էլէ եաշայարազ մագսէտինէ մուվաֆիպազ օլմաղլէ վէրէմ թարիլիհտէ էրինճի պէօլիւք աաըմը ալմըլ օլտու:

Քէնտիլիյինի շիֆաեապ էթմէքլէ էրթիֆա

էթմէյէճէքաի եա՞, տիկէրլէրի տէ թէտալի էլիւն էլան էտիպ օլ քիւշիւք սանաթօրիյըմը թէվսի էլլէտի: Փարլազ մուվաֆիպազլէթլէր կէօրիւլիւնճէ սանաթօրիյումը սէնէ պէ սէնէ թէվսի էլլէմէքաէ պուլունարազ Կօպէրօտօրֆի մալքէնսթայնտէրի շիմտիքի մէշուր հալի էնըպ էլլէմէսինէ սէպէպ օլտու:

Պու թէտալի ուսուլու սըրֆի օ սանաթօրիյումա մահուր զալմաաը: Ալմանեանըն հէր թարաֆընտա պաշգալարը եափըրսըր կիպի տիկէր մէմլէքէթլէր տէ հէման էսթիտալ էտիպ եափմայա պաշլարաըլար:

Ամէրիգատա էլք տէֆա պու էօլտա քէնտինի թէտալի էտէն Տօգ. Թրուսօ օլլայ պիլալտէրէ Սարանագտա պիր գուլիպէտէ պիր գաշ վէրէմլիյի էլիլէթմէր թէշէպլիւսինէ էսթիտալ էլլէտիյինտէ, էսաթմէլէրինի գարը, եազմաըլու, ֆուրթուհալը զէմանլարտա զըլըն քէօքին սօզըզընտա շաաըր ալթընտա էաթմալարընա չօգ էպրամըր էլէ կիւճ հալ միւյէտէր օլտու: Սարանագտաքի սանաթօրիյումըն շիմտիքի ճէսիմ հալինի քէսպ էթմէսի շէօյլէ տալտուն Ամէրիգանըն սայրի հէր էլայէթլինտէ սանաթօրիյումըր եափըլմըլ աըր:

Նէ՞ տիր պու սանաթօրիյումըր:

Պունըր ալէստէվիյէ 3—4 պին ալազ էրթիֆատա, մէնզարէսի էսօշ, աըգաաընը շէմալըն

սօղուդ փօրեաղընը քէսը էտէճէք սաղարա վեր-
 միշ, էօնխնատ օրմանըդ, կէօլ, տէրէ, թէփէ,
 չայրը չիմէնի պուլունան եայլարատա, խասթէ-
 լէրի թապիի էօմրին իգթիզարնա կէօրէ, պիր
 դէմանատէք եաշատարագ մէմուլ էօիլէն նէթի-
 ճէյի մէյատանա կէթիլմէք իշիւն եօփըլըլ խու-
 սուսի պինալար տըր: Պու պինալարըն թանդի-
 մաթը վէ անդէրտէ ճարի օլան ուսուլ վէ դա-
 վախա հագղընտա մալիւմաթ վէրմէդտէն թա-
 պիի էօմ, աէմէքլէ նէ աէմէք իսթէնիլըր ճու-
 իյլահ էթմէյէ չայըչայլմ:

Սըհնէթին պագա վէ մուհաֆաղատընա պէհէ-
 մէհալ լաղլմ օլան իւնտիւրլէր աթիտէրիլէր օլ-
 տուզու աթըպագա թարաֆընտան գապուլ օլըն-
 մըլ տըր, 1. թէմիզ վէ քեաֆի միգտար զըտա
 վէ սաւ, 2. թէմիզ հալա, 3. քեաֆի տէրէճէ ույ-
 դու, 4. քեաֆի տէրէճէ իսթիլահաթ վէ մէշ-
 զուլիլթթ, 5. քեաֆի տէրէճէ կիւնէշ, ըլըդ, 6.
 քէյֆ վէ իւմիա, 7. թէմիզլըր:

Իմաի պիրալ պէօյիւք պիր շէհրին էօմրիւ-
 նիւ թարիֆ էթտիքտէն սօնրա թապիի էօմրիւ
 նագշ էաիպ մուգայէսէ էաէլիմ վէ կէօրէլիմ
 քի ինսանըր թապիիտէն նէ գատար ինհիլաֆ
 էյէմիշ տիրլէր: Վէ մէճպուր օլարզարընտա եինէ
 թապիիլէ թիւճու էյէյօրլար:

Նիւ-Յօրգ շէհրինէ պիր սապահ ալէսասհէր
 մուվատէլէթ էտէն պիր եօլճուսուն կէօղիւ էօ-

նիւնէ շու մէնզարէ աչըլըր, էօնաէն, արգատան,
 եանտան, սթիմաթթլար էրքէք դարը մախլութ
 օլարագ, էհալի թաշըյօր: Սապտհըն փուսու հա-
 վասընտա, սալքի հէր ֆապրիգա պաճասընտան
 վէ պէօյիւք պինալար պուխարիլէրինտէն չըգան
 թիւթին վէ իօյիմէր սէպէպիլէ պուլանըճա
 կէօրիլէն օ ճէսիմ շէհրին մէֆրէթ 10-20-50
 գաթ պինալարը ինսան իւզէրինէ պիր աճաիպ
 թէէօր պրագըրլար: Նէ հաճէթ պու ճէսիմ
 եիւքսէք պինալարա տէյու ֆիքրտէ սիւալ սօ-
 դար: Շէհրէ կէլաիքտէ, քէզա սօգաղարտա էհա-
 վի խընճախընճ օ թարաֆա պու թարաֆա գօշու-
 շույօրլար: Սրապալար, օթօմօպիլլէր, էլէթթրիք
 թրամվչայրը սօգաղարտա սիւրաթլէ հարէքէթ
 էաիյօրլար: Թրէնլէր սօգաղար իշինտէ ամմա
 պօյունա տարըլը աէմիրլէր իւզէրինտէ պիրի պիր
 արտը սըրա ֆըրլայըպ կիտիյօր: Ճիւմլէսի տէ
 էհալի նագլ էաիյօր իաիլի կէօրիլիւր. նէրէյէ,
 նի՞շիւն, նէ՞ տիր պու թէլաշ, նէ տիր պու հէ-
 յէճանըն սէպէպի, եա՞նիլըն մը վար. իսեան մը
 եօգաս գէլգէլէ՞ մի օլըյօր սիւաղարընա ալաճա-
 զըն ճէվապ՝ խայր, շէհրին հէր կիւնրի թա-
 պիի հալը տըր, սապահըն սաաթ 7 բատտէլէրի
 ալի, ինսանըր իշլէրինէ գօշույօրլար ճէվապընը
 ալըրսըն:

էհալինին էքսէրիլէթինին էօմրիւնէ միսալ
 օլմագ իւզրէ, պիր իշճինին ֆապրիգա էօմրիւ-

նիւ մէսէլա չօդ միւսթամէլ օլան շու լասթիք
գօնտուրա ֆապրիգալարընըն ամէլէ էօմրիւնիւ
թարիֆ էաէլիմ :

Ձէվալը էսիր իշնի սապահլայըն էրքէն, վա-
գըթ կէլիր կէլմէզ, տէրհալ գալզըպ քէյֆի,
րահաթը վաբ հօզ մաքինա կիպի հաղըրլանըպ
իշ տէսթկեհանըն պաշընա եէթիշիր Թէնէֆ-
ֆիւս էաէնէյի հավա՝ լասթիք թէրքիպաթընըն
ճիյէրի խարապ էաէն գօգուսու, լասթիքլէրի
եաիրըչարմագ իշիւն գուլանըլան թուլզալ
եա սիմէնթաէն ուչարագ տաիրէյի տօլտուրմուշ
օլան նէֆթ եա պէնզին, փէնճէրէլէրի գափալը
պէօյիւք պիր օտատա իզթիզատան գիյատէ
գուլանըլան պիր խալի իշնիլէրին թէնէֆֆիւ-
սիւնաէն հուսալէ կէլէն համզի ֆահմ վէշաիրէ
թէաֆֆիւն իլէ մէմլու պօզուգ հալա արբ : Սիւ-
րաթը հարէքթթ սէպէպինաէն վէ իշին թա-
պիաթը իզթիզասընճա գալըպարը կէօքս վէ
միտէօինէ պասըպ ճիյէրի խըամէթինաէն տուր
էլլէմէքլէ մաթլուպ տէրէճէ թէնէֆֆիւս էաէ-
մէաիյի աէ փիշի նազարա ալընըրտա իշին աէն-
շէթի անլաշըլըր : Ամէլէ կիւնիւն իշ միւստէթին-
աէն սօնրա պագխաէ գալան սասթրարը պալօ,
թէաթրօ եա պիրախանէլէրաէ թէմիզ հալանըն
պուլունմատըլը եէրլէրաէ կէշիրլէրի : Շու պա-
լօնուն իշէշխանէ կիր պագ, կէնճ օղան վէ տիլ-
պէր գըղըս, չօգլարը պիր ազ էվլէլ իշաէն

չըզմըշ, հէր մօտատա զարիֆ, խաֆիֆ տէգօլթէ
բուպալար կիլմիշ, կէճէ եարըսը կէշէնէաէք
պիրպիրիլէ սուրմայարագ հէր նէվ օյունլարը
բագս էթմէքաէ պուլունըլար : Կեահ թէրլէ-
մէք, կեահ իւշիւմէք, իֆրաթ եօրդունլուգ,
թահրիքաթ, ույգուսուզըզ, նէթիճէ մալիւմ... :
Շու պիրախանէյէ կիր, թէմաշա էլլէ, նէ՝ աճը-
նաճագ հալ, նէ՝ հիւզնէնիլզ մէնզարէ միւշա-
հատէ էաէրաին, իշաէն վիւճուալէրի նաթիւվան
գալմըշ իրաաէթմիզ սէֆիլ իշնիլէր՝ սըղըրարըն
սու թէքնէլէրի էօնիւնէ տիպիաթլէրի կիպի,
պիրախանէ աէսթկեհանըլը էօնիւնաէ պիրա գա-
աէնլէրինի զայրէթ իլէ սիւզմէքաէ վէ գուվլէթ
պուլմագտա օլըրլար ?.. Ղրտալըրնտան իզ օնօմիա
էթտիլլէրի փարա տիւքէնիճէյէաէք եախուս
մէյխանէճի քէնտիլլէրինի գօվանաաէք պուլաշը
պուրատան ալըրմագ միւմքինսիզ տիր : Պէօլլէ-
լէր սապահըն ուլանարըճը զալիմ սասթրնա
թէպիմ օլարագ քէնաթիլլէրինի կէճէնիւն պիր վազ-
թընտա եաթագա աթարլար :

Շու գուլմարխանէյէ կիր, հէր նէվ ինքանի
վաղիֆէլլէրինի պէր թարաֆ էթմիշ, հիսաիզ
մախլուզը՝ աճ գալմըշ վիւճուալի պէր թարաֆ
էլլէ, պիր գաշ կէճէլէր ույգուս եիւղիւ կէօրմէ-
միշ ֆիլըր իլէ հալա քեազըտ եա զարա քիւֆր
էաէրէք սէրվէթ արամագտա արըրլար... :

Ձէնկիւղլէրին էօմրիւ աէ խաթիրահաթ էօմ-

րիւ աէյիւ աիր: Մէտէնի Էօմրտէ հէր Ֆէրտ
 պիւա Ֆարգ սէրի հարէրէթ էթմէյէ մէճպուր
 արը: Շու պօրսայա կիր. ա՛հ, թէլաշ, հէյէճան,
 սէվինճ, մէյուսիյէթ եէքաիկէրինի թէպղիւպ
 էաիյօր: Տագիդէտէ եիւզ, պին, միլիօն գաղա-
 նըլըպ գայիպ էաիյիյօր, պուրատա գէնկինլէրաէն
 մատա վիւճուտինի Ֆայրիգալարտա աշնարրան
 դէվայը Ֆուգարա տա Ֆիքր վէ գարպինի տիւ-
 քէաիյօր. կէճէլէրի աէ իղթիրապ, միհնէթաէն
 ույդույու գայիպ էաիյօր:

Ս.յնի իշ, այնի Էօմր, պու մինվալ իւզրէ
 հէր կիւն պիւ մէճպուրիյէ միւթէմատիէն իշ-
 լէյէն գէվայըլարըն սըհհէթի ուղուն վագըթ
 պագի գալապիլի՛ր մի. խայր, վէ սթաթսթիլէր
 մէյտանտա արը:

Մէտէնիյէթ՝ ըշըգ տուրուր իրէն ինսանլարը
 մէֆրէթ պինալար իչինտէ գարանլըգ օտալարտա
 իսքեան էթաիրիր: Փիքր վէ վիւճուտի ալէտաէ-
 վամ մարինա կիպի իշլէմէյէ իճպար էտէր, մէ-
 աէնիյէթ հալա ի նէսիմի էմէճէք ճիյէրէ, միլ-
 եօնլարճա միգրօպ աօլու, կազ, թօղ, թիւթիւն
 իլէ մէմիւ հալայը թէնէֆֆիւս էթաիրիր:

(Նիւ-Յօրք սօգալլարընըն 1. միւ.ք. մէթրօ
 հալասընտա եանքլմայօր իսէր, 600 ճինս միգ-
 րօպ քէշֆ էաիլմիշ տիր): Վիւճուտի միւհթամ
 պուլունտուզլս սատէ ռու եէրինէ պիւրա, հուս-
 քի, բագը կէպի մուխրիպ միւսքիրաթ իշիրիր,

խալիս սիւտ, էթ, եազ, էքմէք եէրինէ սախթէ-
 լէրինի, պօղուղլարընը եէաիրիր, (հէր մէէքիւ-
 լաթրն ալասը Էսհայը սէրվէթէ իսսս արը,
 Ֆադիր տմէլէ ուճուզլուչլու խաթրը իչիւն, սէրթ,
 էսքի, պօղուղ էթլէրի, խալիս թէրէ եազը եէ-
 րինէ հէր նէվի էթ եազլարընտան, margarinaէն
 հաթթա չիլիս եազընտան մախրլթ, ուն, նիշու-
 թէ, քիրէճ վէ սաիր թուզար գարըշարըրմըշ,
 րէնկի սաֆրան իլէ պօյանմըշ, պօղուլմամար ի-
 շիւն միւզասը թէաֆֆիւն մատալէր իլալէ է-
 աիլիլեազ իսմի վէրիլէն հալ շու քի Ֆաիտէսի
 շէօլէ տուրտուն մադարրաթ իրաս էաէն շէլէր
 եէրլէր): Մըհհէթէ մուվաֆֆըղ էլպիսէ եէրինէ
 մուխիլի սըհհէթ օլանը կիլաիրիր, (ըբգ կէօ-
 րիւնմէք իչիւն նէ գատար կէնճ օղլան, պախու-
 սուս գըզար նա պէմէվիմ խաֆիֆ բուպալար
 կիյմէրլէ գըշըն քէնաիլէրինի նէզլէ վէ սաթլը-
 թմէքաէ աիրլէր: Հէլէ գօրսէ, ճանս մարուզ
 էթմէքաէ աիրլէր: Վէ սաիրէնին պահօրնտան
 տար գունարալար վէ սաիրէնին պահօրնտան
 սարֆը նազար էտէրիլ): կէճէ բահաթ եաթազ-
 լարտա ույույաճագ վագըթ, գօնսէր, պալօ,
 թէաթրօ, մէլիսանէ, գալպինօ վէ սաիրէ մահէլ-
 լէրաէ քէլֆ արգասընա տիւշիրիւպ ույդուտան
 մահրում գրլար:

Մէտէնիյէթ ինսան վիւճուտինի իֆնա էթ-
 մէրլէ պէրապէր ինսանլարը եէքաիկէրինէ թէ-
 մաս էթաիրէրէք, իլլէթլէրին սիրայէթինէ աէ

սէպէպ օլը յօր: Պէօյիւք շէհրլերի կէզմիշ օլանլար պիլիբլէր քի, սօգադլար ինսան իլէ սօլու, պիւրախանէլէր սօլու, թէամթրօլար սօլու, ֆապրիգալար սօլու, թրամվալլար սօլու, թրէնլէր սօլու, յօգանթալար սօլու վէ պունդար հէր եէրտէ եէքաիկերիլլէ սըզը ալագասա սըրբար: Մէտէնի էօմրիւ քեամիլէն նազշ էթմէր նիյէթիմտէ աէմիլ իլ:

Պիզէ դաթէն մալիւմ օլան շատըրնիշին գապիլլէլէրին մէսէլա թիւքքմէն վէ Բիւրսուլէրին էօմրիւնիւ աէ պիւր ալ նազշ էաէլիմ:

Իշթէ կիւնէշ սօլմուշ, տաղլար, աէրէլէր եէշիլ կիլիմիւշ, սալար տէրէլէրաէ շաղլար, գուշար ալաճլարտա մագամասղ օլրր, թապիւթըն կիւզէլ մէնդարէլէրի, եիւճէ թէփէլէր, մէֆրէթ մէշէլէր, եէշիլ սուզուն շամլար արնօրնտան գըժըլարարագ էսէն պասը սէպա ինսան ֆիքր վէ գալպինէ թապէլիք պոխշ էաէր: Իշթէ չօպան քենաի թիւֆէնկիլի օմուզունա թադմըշ, նալընը պէլինէ սօգմուշ, սիւրիւսիւ էօնիւնաէ, քէօփէյի եանընտա իրազլարա սօգրու միւթէ վէճճիհ օլը յօր: Գարըլար ալանմըշ, օճաղլարը թաթաշտալմուշար սիւա գըղարըլը յօրլար, էզին էրքէլի հայլանընա պուզտայը եիւքլէմիշ աէլիթմէնէ եա տա թարլարընա վարը յօր: Գըզլար սաճ իւզէրինաէ էքմէք շէվիլիօր, եանըզ եայըպ թապէ եազ չըգարըլը յօր, եախօս լիպա

էօրիւ յօր: Էօմր փէք սասէ, աինճ օլլան վէ գըզլարըն, վանթալօն, գրալաթը եօզ թագաճագ, մօտա բուպալարը եօզ սուզուն վազըթ թուալէթ վէրէճէք, աիշի չիւրիւտիւճիւ էնվար համիլլէրաէն եաիլըմըշ շէքէրի եօզ եէյիճէք, պու շատըրնիշինլէօին եէաիլի էն սաղլամ ինէք վէ քէշիլէր սիւտիւ, խալիս պուզտայըն թէմիլ էքմէյի, թապիաթըն կիւզէլ մէյիլլէրի աիւր: Օնուն թէնէֆիլիւ էթաիլի հալատա միգրօպ պուլունմազ, ծնուն սաքին օլարըլ շատըր պլթընտա միգրօպ թէօրէմէլ, գիրա թէմիլ հալա վէ կիւնէշաէ միգրօպլար շօք եաշալամաղ, շօճաղլարը աչըգ հալատա չիմէր, սաթլըճան եօզ, եալըն ալագ կէզլէրլէր, աիֆիթէրեա եօզ, զլոտաը թէմիլ, քեաֆէ, հալատը թէմիլ, կիւնէշի գանի, սուլգուսա քեաֆի, մէշըլլէլլէթ վէ խթիլահաթը քեաֆի վէ քէյֆի աէ ահվալինէ կէօրէ քեաֆի աիւր: Օնուն նայը քէնաիլնէ վիանօտան չիշին աիւր, հէր շէյի միւթէնաաիպ աիւր:

Պէօյիւք շէհր էօմրլերինին վէրէմի թէզեիա էթմէքաէ օլարըլընա տաիլ ճիւզի պիւր մալիւմաթ վէրմիշ օլտուգ աէյու զանն էաէրիլ:

Էօյէ իսէ մէտէնիլլէթի թէ՞րք մի էաէլիմ: Չէմանըն ազընթլարը իշէնաէ ճիւլլէմիլ աէ սիւրիւքլէնմէյէ մէճպար սու, անճաղ հայաթըմըզը իպգա իշիւն մէտէնիլլէթին սըհէթէ մուզըրը հալլէրինաէն իճթիւտապ էթմէյէ մաթլագա ճէհա էթմէլիլլէ:

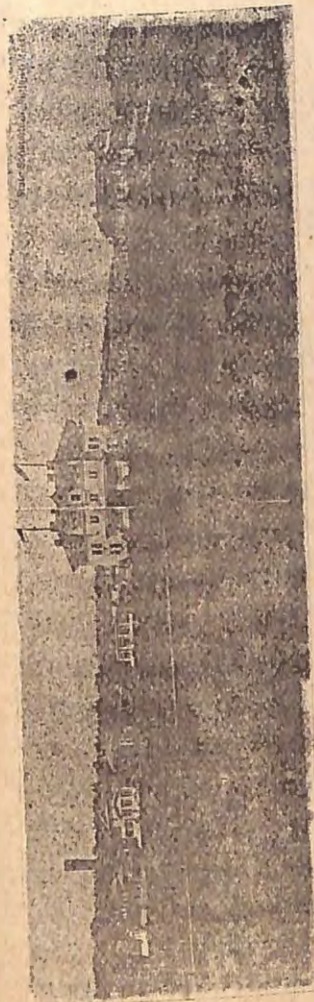
Հաճկոք արևել ասեմկեր այեսսեվիյե միւսայ օլլըյօրյար.

Էվվէլճէ զիքր էթաիլիմ իւզրէ պու իլլէթ՝ նէ ճինս թանըր նէ մէմլէքէթ, ճափօնլըյը տա էվրօփալըյը տա ճըրնազընա թազար օլտուզու կիպի սինն աէ թէֆրեզ էթմէզ պընրփ տա, ֆազիրի հէմ զէնկինի, ճահիլի հէմ իրփի հըֆզ իւս սըհհէ թալիմ էտէն իւլէմա վէ աթըպպայը, քեաթիպի հէմ չիֆթճիլի, ափօղաթը հէմ թէաթրօճույու, սէնաաթթքեարը հէմ ֆէլլօսօֆ վէ շաիրի, սաքերի հէմ մուհարէպէլէր գազանան ֆաթիհ-ճէնէրալլարը, միւքէլլէֆ սէչապարտա արզու էթաիլիի սաաթընաա էլէ կէչիրէն, էօմրիւ թամմ մանաօրյա կէօնէնէպիլէն գրալ վէ իմփէրաթօրլարը տախի գուրպանլըզա ինթիխապ էտէր Պիր սէօզ իլէ ինսան հէր հալ ու քէյֆիյէթաէ պու աիւշմէնտէն սալիմ տէյիլ տիր, չի շարէ քի պու՝ ֆազիր տօլթու աուր:

Էհլ ի մէրազլարա սանաթօրիյում նէ օլտըյընա սաիր— ֆախտէտէն խալի օլմայաճալը էճըտէն— կէնիշճէ մալիւմաթ վէրէճէլիզ:

Ձիքրի սէպգաթ էտէն պինալար շէմալաան ճէնուպա տօղրու, ուզընն եա տաիրէվի գաթ գաթ եաիրլըր օլլալ ըլըզ վէ հալա իչիւն միւթէաատիա փէնճէրէլէրի հալի տիր կօնիւնաէ եանի զըպէսինտէ ֆուրթուճալը, գալը, եաղմուրը կիւնլէրաէ խաաթէլէրին օթուրուպ թէ

միզ հալա էմմէլէրի իչիւն ճամէքէանտան մա

Մ. Ամէրլըզանըն Մէնչուսէց կջալթիլնին Քըթլէնաան թախսիւնէն 3,000 այազ լըթիլֆաաա կաթիլնը վէ 400 խաաթա խօթիալ կաճէպ հիւշիմիլ սանաթօրիլուճու աղլ:

Օրթաաաթի սինա միւալը վէ թապիպէր աաիրէլթ օլտազու հալաէ հէր իքիթաթաֆաա խօթիաաա էտէն պինալար միւշապիհ եափըլնը օլտազ, պիք թաթաֆ գաթիլթաա, աթիլ թաթաֆ էքթէքէլէրէ մախաաա աղլ:

մուլ, եինէ աէ աչըլըր էօշթիւլիւր զըսմըարտան

խարտէթ օլան պիր մահէլինտէն մատա, խարիճատ, քեաօխլէն կիւնէշ վէ հափայա մարուզ պարգօնու տա վար տըր: Արգա թարափընտա կէրէք սըճադ վէ կէրէք սօլուզ համամ արմագ իչիւն, թէքնէ, վէ աուշ վէ սէրփմէ համամլարըյա, էլ եըյգայաճագ ֆագփուրտէն մամուշ վէ փարլագ նիքէլ մուսլուզլու ըմփմանլարը վէ պիր թարափտա աիշ եըյգայաճագ ճուրուշլարը, աիկէր թարափտա աէֆի հաճէթ էտէճէք եէրլէրի պուլունան պիր տաիրէսի պուլունուպ պուրասը գըշ իսէ 70⁰ ֆահրէնայթոտ տաիմա պուխարը պօրուլար իլէ գըզզըն թութուլըք:

Պիւթիւն տաիրէլէր վաղթը ախըրըն հէր սուհուլէթիլլէ միւքէլլէֆ աիր: Ետթագ տաիրէլէրի հէր պիրի 25-35 գարեօլա խթխապ էտէճէք աէրէճէ կէնիշ աիր: Գարեօլալար հէր իքի փէնճէրէ արասընա գօնուշ օլըպ եանընտա մասաար, իւզէրինա; էլէրթրիք լամպասը վէ հափլիլէրի պուլունուք: կէճէ խօրլամադ, եիւքսէք սայըզլամադ կիպի խույլարը օլանլար իչիւն այրէթէն օտալար վէրիլիր: Այրըճա պիր թարափտա ճէսիմ թաամ օտալարը վար տըր:

Խասթէլէրին եազմուրլու կիւնլէրատ վագըթ կէչիրմէլէրի իչիւն քէնտիլէրին օլման իշլէրինատ ետթարզլարը պիր թարափը աչըզ գուլիպլէրտէն մատա սանաթօրիլումըն տախի իասթէլէրին պիլարատօ, քեազըա կիպի խաֆիֆ օլուն

օլնամալարը վէ զազէթա վէ էյլէնէճէք բօմանլար օգուլարը իչիւն կէնիշ սալօնու պուլունուք:

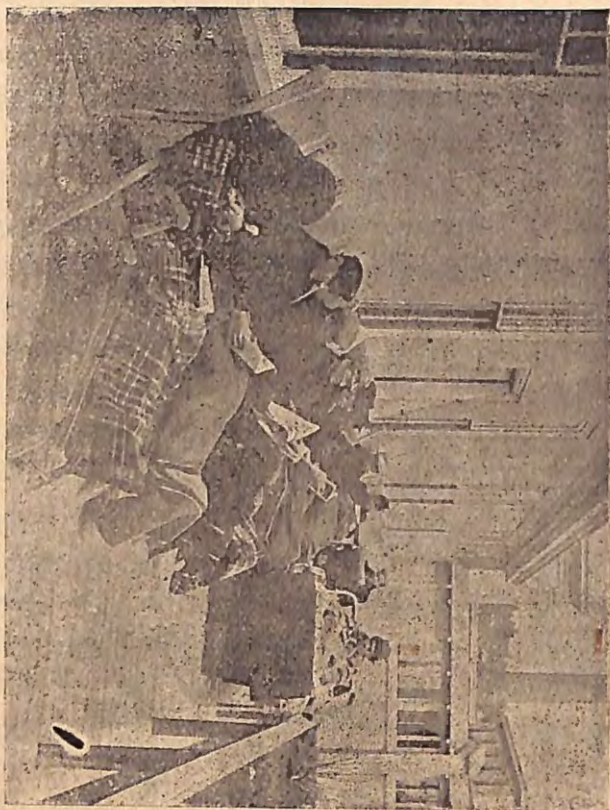
Քէնտինէ մախտու չիֆթիլիլի աէ պուլունուպ պօրատա հէր պիրի 20—30 գըլէ սիւա վէրիր միւնթէխապ 50—60 տանէ ինէք, պիր շօդ թալուզ, տօմուզ, արապա վէ չիֆթ աթլարը պէպլէնիր: Մըսըր պուզտայը, լահանա, փաթաթէս, քերէվիլ, սօզան, փրատա, գարնապիթ, ֆասիւլեա, պիզէլեա վէ սաիրէ մէքիւլաթ, սէպղէվաթ եէթիշտիրիլիր, էլմա, արմուա կիպի մէյվէ ազաճըրը տա վար տըր:

Խասթէլէր քէյֆիլի վագըթ կէչիրմէք իչիւն եազա սօզրու Փոքր-պօլ օլնարլար (սօգթօրլարընտան միւստատէ ալանլար) վէ էթրափտաքի աէրէ թէփէլի կէզմէքլէ թէնէզլիւհ էտէրլէր: Գըշըն՝ գար իւզէրինատէ գըզազա պինմէքլէ, տօնմուշ կէօլլէր իւզէրինատէ գայմադլէ, պազէն կէճէլէրի խուսուսի սուրէթատ վէրիլէն գօնսէր վէ պալօլարտա պուլունմազլէ վագթը էյլէնճէ իլէ կէչիրիլլէր, քիւթիւպխանէսինտէն իսթէտիքլէրի քիթապլարը ալըպ օգուլապիլիրլէր, հաթթաթիւթիւն իսթիմալէնտէն վաղ կէչմէլէնլէր տօգթօրուն բուխասաթըյա եէվմիլէ աչըզ հալատա պիր գաշ տանէ սիկար եա սիկարէթ իչէպիլիլլէր:

Խասթէլէրին եէվմի մուամէլէ վէ մէշըսուլլէթի իլէ պէրապլէր խասթախանէնին ուսուլ

վէ ատաթընը տա պիրազ թարիֆաէն սօնրա թէ-
տալի խուսուսլարընա կէչէրիչ:

Սապահլալըն սասաթ Յոանն էփիլէլ հալա խաս-

տեղումով ցոյցընալով սոցիալական քիմիայի արդարեւ իրականացումը
ՍՍՀՄ-ում 1950-ական թվականներին

թէլէր եաթագտա իրէն մէմուրը մախսուսու
կէլիպ կէճէ իչիւն: աչըզ պրոգրըմըն լիէնճէրէ-
լէրի գափամագլէ էլէրթիք լամպալարը եազ-

արգտան սօնրա սափուշուր կիտէր, այնի վագըթ-
տա տաիրէնին իչինատ պուլունան պուխար պօ-
րուլարը իչէրիլի գըզորըմագտա օլըր: Պիրազ
սօնրա էլէրթիք շանըն շալընմասըլա թիմարճը
(nurse) տաիրէնին իչ գափուսու էօնիւնատ կէօ-
րիւլիւր, խասթէլէր եաթագլարը իչինատ աէր-
հալ էլլէրինի նապըլարընա աթարագ թիմարճը-
նըն սասաթ էլինատ, սէս իլէ վէրտիլի վագըթ
իշարէթինէ պէրլէրլէր: Նապըլ ալընարգտան սօն-
րա հէր քէս քէնտի միզան իւլ հէրարէսինի ազ-
ընա գօյարագ սապահ աէրէճէլէրինի ալըրլար:
Թիմարճը հէր քէսին նապըլ վէ աէրէճէսինի
նիւմէրօլարըլա եազըպ, միւթէխասսօլպէր տաի-
րէսինատ հէր ֆէրալին այրէթէն նապըլ վէ աէ-
րէճէ ի հէրարէթ chartարընը եափան քէաթիպ-
լէրէ կէօթիւրիւր, խասթէլէրին իչի արթըզ եա-
թագտան գալըպ գարնօլալարը եանընտաքի
մասա իւզէրինատ պուլունան, կէճէ իչինէ թիւ-
քիւրմիչ օլտըզարը գապըլարը ալտըզարը կիպի
մահէլ ի մախսուսունա թէսլիմ էտէրլէր: (Թէ-
ֆէրըսաթընա կիրիշէլէրէր շունու զիքը էտէ-
լիմ քի պալըամլար շէտիա ֆուրունտա եանար):
Պատէհու հավիլլէրինի ալտըլը կիպի համամ
տաիրէսինէ կիրէր, իսթէաիլի համամը ալըր,
եըյգանըրը, էավապընը կիլէր, թարանըր սապահ
եէմէլինէ հազըր օլարագ պէրլէր: Թաաման
սօնրա հէր քէս քէնտինէ թէվտի օլընան խըտ-

մէթի ետփմագա մէճպուր տըր: Եէնի կէլէնլէր տէրէճէ ի հէրարէթ ի եիւքսէք օլան վէ ազղըն-տան եագընտա գան կէլէնլէր՝ տօղթօրլար թա-րաֆընտան պիր վագըթ իչիւն մուաֆ թուլթուլ-տուղու սէպէպտէն միւսթէննա օլտըղը հալտէ միւ-թէպագլսի ազալլի եէվմիլլէ 2 սաաթ իչլէմէյէ մէճպուր թուլթուլուր. սանաթօրիյուլմըն պիւ-թիւն իչի պէօյլէճէ կէօրիւլմիւլ օլըր: Հէր կիւն պիւլթիւն տաիրէլէր վէ անլէրին միւլթէմիլլաթը, գարեօլալար, սանտալեալար, մասալար, փէնճէ-րէլէր, փէրվազլար, ալվարլար, թապան, լամպա-լար, տահա նէ վար իսէ, իչինէ ֆիլան միգտար աաիա ֆէնիք գօնուլմուշ սըճագ սու իլէ սիլի-նիր, թաամ սպօնընտա քէզա եէմէք թաղըմ-լարը վէ թապագլար թէպիսիր էտիլիր, հալլու-տաքի չիմէնլէր պիչիլիր եախօա չիչէրէր սուլա-նըր վէ զայրիհում:

Սապահ թաամընտան սաաթ 10ա տէ.ք, օ-թուրուպ իսթիյահաթ էթմէյէ պօրճուլ օլանյար վաիօր սանտալեալարը իւզէրինտէ գալլըն քիւրք եա պաթանեալարա պիւրիւնմիւլ օլարագ գար-տա գըչաա օթուրմագտա, կէվմէյէ մէէզոհն օ-լանլար տօղթօրուսուն թալին էթտիյի հուտուա տաիրէսինտէ կէզմէրտէ վէ իչլէմէյէ մէճպուր օ-լանլար իչլէմէրտէ պուլունուրլար: Սաաթ 10 տա հէր քէս իսթէաիլի միգտաչտա սիւա իչմէք ի-չիւն մահէլի մախաուլընա ալտէթ էտէրլէր:

Օրատա պուլունան լիսթատա իսի կէօրիւլէն տօղթօրու թալաֆընտան մուալէնէ օլընմագ եախօա սիւալ ճէվապ օլընմագ իւզրէ կէօքս պանեօսու ալարգտան սօնրա միւլթէխասսիալէր տաիրէսինէ, աիկէրլէր իսէ եինէ աչըգ հալալա կիտէրլէր:

Սաաթ 12տէ խասթալար հէր թարմփտան ազըն ազըն կէլիպ էլլէրինի, ազըզարընը եըլ-դամաղլա էօյլէ թաամընա հազըր պուլունուր-լար: Թաամտան սօնրա եինէ հէր քէս քէնտի տաիրէսինտէ գալըպ, նաալ վէ տէրէճէ ի հէրա-րէթիսի վէրմէք իչիւն թիմարճըլը պէրլէր: Սաաթ 11/2—21/2ա գատար հէր քէս քէնտի եաթաղընա կիրիպ ույումալը, ույուլամա-լան գաթիլէն սէս չըգարմամալը. պունա բա-հաթ, սիւրիւթ սաաթը թէամիլլէ էտէրլէր: Բա-հաթ սաաթտան սօնրա եինէ սիւա իչիլիր, անտէն սօնրա քիւպէրֆիլիս թէտապլէսինէ պէրլէյէճէր օլանլարտան մասաալ աչըգ հալա-լա չըգար:

Սաաթ ազչամըն ալթըսընտա հէր քէս ար-թըզ փէնճէրէլէր էօրթիւլմիւլ օլան տաիրէլլէ ալտէթ էաիպ, աիշարտա կէզէր իքէն, բաթ կէլէ թիւքիւրմէմէք իչիւն քէնտիլլէրինէ վէրիլ-միլ օլան ճէպ գապլարընտաքի սպալամը մահալը մախաուսունա թէպլիմ էտէրլէր. (պու գապ-լար գուլլէթի տաիա ֆէնիք իլէ եըլգանտըգ-

տան սօնրա պուխարը սու իլէ թէպիսիր էտի-
 լիր) վէ էլ, եիւզիւ երյգատրգտան սօնրա ագ-
 շամ թասամընըն չանընա մունթալըր օլուրլար :
 Թասամտան սօնրա եինէ նապղ վէ տէրէճէ ի հէ-
 րարէթ ալընմագ իւզրէ հէր քէս քէնտի
 տաիրէսինտէ պէրլէր. սօնրա սասթ 8½ա
 գատար եինէ ալըգ հալատա պուրունուրլար :
 Պատէհու եինէ իչէրի կիրէրլէր, քիմլէրին սրճագ
 համամ ալմագ կիւնիւ իսէ սրճագ, տիկերլէր
 սօղուգ համամ ալըրլար, պատէհու եաթմագ
 իչիւն հաղըրլըգ կէօրիւրլէր, 7—8 եուն պաթ-
 թանեալարտան իպարէթ օլան եօրգանը, եան-
 լարընը ալթընա դաթլայըպ, քէզա այադ թա-
 րաֆընը տա ալթընա պիւքէրէք պօրու հալինէ
 կէթիրիլէր վէ սասթ Ծտան էվվէլ պու եա-
 թաղլարըն իչինէ սաղըլարագ կերիպ պաշլարը-
 նա տա եուն թագեալար կէչիրիլէր : Հէման
 չան չալընմասըյա թիմարճը վէ մէմուր կէլը-
 լէր. մէմուր փէնճէրէլէրի աչար, ըշըգլարը էօր-
 թէր, թիմարճը տա հէր քէս եաթալընտա* մը
 տըր տէյու պիրէր պիրէր մուայէնէտէն սօնրա
 պրագըպ կիտէրլէր : Հէր քէս սիւքիւթ էտիպ
 ույումայա չալըշմայը կէճէնին պիր գաչ նէվ-
 պէթինտէ թիմարճը՝ էլինտէ խրքսըղ ֆէնէրի օ-
 լարագ սէսիզճէ տաիրէլէրի կէզիպ ֆէնէրի
 խասթալարըն եիւզիւնէ թութարագ քիմ ու-
 յույամայօր, քիմտէ խուսուսի պիր րահաթսըղ-

ըրգ վար, քիմին աղընտան դան կէլմիշ իսէ
 տէրհալ մուալէնէթինէ եէթիչիւր էրթէսի կիւն
 եինէ այնի իշ վէ այնի մէշլուլիլէթ տէվամ
 էտէր :

Հաֆթատա պիր տէֆա սապահլայըն խաս-
 թալար գալգար դալլմալ, չըպլագ հալտէ տար-
 թըլարը ալընրը վէ այտա պիր տէֆա հէր խաս-
 թանըն պալլամը մուայէնէ էտիլիր : Պիրինին
 պալլամընտա ճէրսումէ պիրինճի, իքինճի կիւն-
 տէ կէօրիւրլէտիլի թագալրտէ իւչիւնճիւ տէ-
 ֆա թէքրար մուայէնէ օլունուր : Պու սօն տէ-
 ֆատա կէօրիւրլէտէ էյի իչարէթ տիր : Պէօյլէ
 պիր խասթայը իքի այ տահա սագլամայա մէճ-
 պուր սըրլար : Էկէր թէագզիւպ էտէն այլարտա
 եինէ ճէրսումէ կէօրիւրլէտ վէ տիկեր մուայէ-
 նէլէր օ խասթանըն քէսպի աֆիլէթ էթմիշ օլ-
 տուղունու թասաիգ էտէրլէրսէ օլ խասթայա
 Օ. Կ. (*) վէրիպ սավարլար Շունու իլալէ էտէլիմ
 քի պէօյլէճէ սանաթօրիյոււմտան չըգան պիրի՝
 աղալլի 3—4 սէնէ պիր միւտտէթ սօգթօրու-
 նուն թալիմաթընա թէվֆիղէն ալըգ հալատա
 իհթիլաթը էօմը կէչիրմէսիլլէ պու իլլէթին
 թէրրար ալտէթ էթմէյէճէյինէ էմին օլապիլիր :

(*) Օ. Կ. Սանաթօրիյոււմլարըն վէրէմ խասթատընա
 վէրաիքլիլի պիր ալամէթ օլուպ, իլլէթինին հէր չիւպ-
 հէտէն միւսթաղնի օլարագ թէվագղուֆ էլլէտիլինի
 իմա էտէր :

լէնէպիլէճէ, իննէ եախօտ զայրը գապիլի լմէ-
 տալի իախինէ տախր պիր թասալվուր արնա-
 մազ: Պիրինճի տէրէճէտէ պուլունան չօղլարը-
 նըն մէզարա էնմէսի, իւմիտսիզ սըրքօտան պու-
 լունանըարտան .քէսպի սըհէէթ էյլէ, լէնի թէճրի-
 պէ իլէ կէօրիլէն տնվալտան սըր: Պու իլէթին
 արըզէլէրի՝ փէ.ք միւթէատաիա օլտըզը կիպի,
 ֆիլան պիր տէրէճէտէ պուլունանըն իւմիտսի մի,
 եանի էյլէնէպիլէճէք մի տէյիլ մի օլտըզընը
 անըյապիլմէք իչիւն պիր չօղ խուսուսաթ նա-
 զարը տիգգաթա արնմալը սըր: Պիլա շիւպհէ
 իլէթին գըթասընըն պէօյիւք օլմագտան .քիւ-
 չիւք օլմասը ֆուրսաթըն չօղլուզունա տէյալէթ
 տիր, յաքին ճէսէտի թէէքիլաթընըն վէ իլէթէ
 մուզալմէմէթ էտէպիլէճէք գուվվէի հայաթիլէ-
 սինին միգտարընըն պէօյիւք մէտիսէլի օլտըզը կի-
 պի պազը խարիճի ահվալըն տախի թէէսիրաթը
 վար սըր:

Այաթը տախիլիլէնին էզճիւմէ միտէ վէ
 գալպին պէօյիւք էհէմիլէթի տէրքեար սըր:
 Միտէյի պիր ֆապրիգանըն գազանընա թէչպիհ
 էտէպիլիլիլի վէ գալպի տէ պուխար մաքինա-
 սընա. էսքի միտէ խասթէլիլինէ տիւչար օլան
 պիրիսի իչիւն իւմիտ գաթիէն եօզ սըր: Պիր
 վէրէմլի իչիւն գուվվէթլի հազմ ալէթլէրինէ
 մալիք օլմագ էհէմմ շարթլարտան պիրիսի
 տիր: Իլէթին իմհասըն պաչըճա գանը չօղալ-

մասըյա օլաճագսա պու ալէթին եօլընտա օլ-
 մասը մըւզթալի տիր: Անուն իչիւն միտէյի
 կէօթիլէպիլէճէլինտէն զիլատէ եիւքէմէք վէ
 բահաթ վագըթլարը պրագմայարագ, տախմա
 իչլալ էթմէքլէ լմէզ վէրէմտէն խէլաս օլուրում
 գըյասընտա պուլունան վէրէմլիլէր միտէյի չօղ
 կէչմէզտէն եօլմագ խաթասընա տիւչէրլէր: 7
 հաֆիթա զարֆընտա վասաթ պօյտա պիր տէլի-
 գանընըն 59 իսլրա եանի 20 օգգա սըթսըզը-
 նը բէյիւլայն կէօրմիւչիւզ. քէզա պուլունտու-
 ղումուղ սանաթօրիյումտա տօղթօրուն՝ իչէպիլ-
 ախինիլ գաստը սիւտ իչինիլ թէնպիհինէ
 բիայէթէն պիր խասթէնին հէր սօֆրատա լըզա
 պատա հէր շէյի եէտիքտէն մատա պիր կիւնտէ
 30 գասէհ սիւտ իչալիլինի տօղթօրունա նագլ
 էթաիլինտէ տօղթօրըն թէաճճիւպ էթաիլինի
 իչիթմիլիլ: Պիր խասթէնին իչթաճընըն էքսիլ-
 մէսի վէ ազըրլըզընտան զաիպ էթմէսի ֆէնա ի-
 շարէթլէր տիր:

Քէզա սաղլամ գալպէ մալիք օլմայան պի-
 ըի իչիւն վէրէմտէն գուրթուլմագ իւմիտի եօզ
 սըր, զիրա եէնի գանըն միգտարընըն իլէթէ
 մուզալմէմէթ ճիհէթիլէ պէօյիւք էհէմիլէթի
 օլտըզը կիպի գանըն ճէվէլանընըն սիւրաթ վէ
 գուվվէթիլինէն էնսիճէյէ թաղէ հիւճրէլէր նագլ
 էթմէք վէ պու եօլտա իլէթէ գարչը կէլմէք վէ
 նօգտան եէրլէրի թամիր էթմէք ճիհէթիլէ պէօ-

յիւր խրամէթի վար արք: Գանըն թաղեցիկնին
 թէնագդիւսիւ իլէթին թէգատաթիւլէ մէյ-
 տանա կէլտիյնտէն էյի պիր իշարէթ տէյիւ
 տիր: Նապղըն քէսպի սիւրաթ էթմէսի, հալէթի
 բուհիյէյէ արըլ օլան ճիւղի պիշ թէէսիր եա-
 խօտ տիէր պիր մուճիպ իլէ թէյիյէ թէյալ-
 յիւր էտէն նապղ վէ սախմա փէք սէրի աթան
 նապղ իւմիտ պախշ էթմէյլէր, պու սէպէպտէն
 սանաթօրիյոււլարտա պու նապղ խարիթալա-
 րընա սըգ սըգ միւրաճէաթ օլընըր: Նապղըն պէլ-
 լի պիր սուրէթատէ զաիֆ վէ սէրի աթմաաը իլ-
 լէթին իլէրի վարմըլ զէմանլարընտա վուգու
 պուլուր քի գալլին զաաֆընա տէլալէթ էտէր:

Ումուճէն մաչպաթ եափըր օլանլար՝
 զաիֆ, ինճէ վիւճուտիլէրտէն վէ միւթէնաաիպ
 էօլլիւլէրտէ կէօքսիւ օլանլար՝ տար վէ եասը
 կէօքսիլէրտէն զիյատէ իւմիտպախշ սըրլար,
 հիշ օլմաղսա զիյատէ եապապիլիլլէր: Վիւճու-
 աին սըհհէթի ումուճիյէսինին պէօլիւք մէտ-
 խէլի վար արը, իլէլ ի սաիրէ, սու ի իսթիմալաթ,
 միւսքիլաթ, ֆիլըրէն վէ պէտէնէն իֆրաթ եօր-
 զուճըւզ, սըգ սըգ վուգու պուլան համիլլէր,
 տայանըմաղ մէշլըլիլլէթլէր, միհնէթ, մահրու-
 միլլէթ վէ տահա նիշէ սէպէպլէր գուվլէ ի հա-
 յաթիլիյէյի տիւշիւրիւպ վիւճուաի բախնէտար
 էյլէմիլլէր իսէ իւմիտ փէք գըսա արք: Խաաթէ-
 նին քէնաի տօղմաղտան վալիտէյնինն սըհհէ-

թինին վէ իրսի պիր թաղըմ մէյլէրին շումու-
 լի վար արը, մէսէլա վալիտէյնտէ, սէրաթան,
 շէքեր իլլէթի, զաաֆ և ումուճիյէ, շէյխուխէթ,
 կզաիվաճըրընտա սիննճէ տտէմ ի թէնասիւպ վէ
 քէնաիտէ կէօրիւլէն իշթիհասըլլըզ, տաիմի պիր
 զաիֆիլք կիպի հալլէրին պէօլիւք թէէսիրի վար
 արք: Թուհաֆը շուրտտա քի վալիտէյնտէն պի-
 րինին թարաֆընտա վէրէմ պուլունան խաաթէ
 վալիտէյնտէ հիշ պուլունմայանտան զիյատէ
 եաշայապիլիլլար, հաթթա հէմ վալիտէ հէմ փէ-
 տէրի թարաֆըրընտա վէրէմ պուլունան խաա-
 թէլէր տահա ուզուն եաշայապիլիլլար, կէօ-
 րիւնիլլար քի թէշքիլաթ և պէտէնճէ էօլլէր
 ինթիլալ էթաիլի կիպի վէրէմէ գարըլ ճիւս-
 ճէ վուգու պուլան ճիհատտա իհրաղ էաի-
 լէն մուգավէթտէ պէրապէր ինթիլալ է-
 ալլար:

Սիննին էփէյի էհէմլլէթի կէօրիլլար:
 Վատաթ սիննլէրտէ վիւճուաին գուվլէ ի մուգա-
 վիմէսի զիյատէ, պուրտտան սէպավէթ վէ շէյ-
 խուխէթէ տօղրու հէր իքի թարաֆտա տա մու-
 գավէմէթ էքսիք օլըր, շու ֆարգ իլլէ քի շօ-
 ճուգըրտա իլլէթ փէք սէրի սուրէթտէ իլլէրի
 կիտէր, ինթիլարըրտա սէրի տէյիլ իսէ տէ
 միւհիլք պիր բէվիշ ալըր վէ իֆադաթընա իւ-
 միտ պուլունմալ:

Տէրէճէ ի հէրարէթին թէլաթիւմիւ էյի

պիր գըլադուզ արբ: Սօն վագըթլարա սոյրու
 դուզվէ ի մուգավիմէնին տիւքէնմէսի նէթիճէսի
 օլարագ հէրարէթին պուլունմամասը միւսթէսնա
 թութուլուզու հալտէ, հէրարէթ եօգլուզու
 իւմիտպախչ պիր ալամէթ տիր, իսթիրահաթ վէ
 հէր նէվ թէտավիյէ բաղմէն եիւքսէք պիր տէ-
 րէճէ ի հէրարէթին տէվամ էթմէսինտէն էյի
 պիր նէթիճէ մէմուլ էտիլմէզ, եինէ տէ պու
 հէրարէթ թէէսիրի թահթընտա վիւճուտ սըզլէ-
 թինտէն զայ էթմէյօրտա, հէրարէթին տիւչէճէ-
 յինէ հալա իւմիա էտիլիր:

Տէրէճէ ի հէրարէթի եիւքսէթմէյէ պաշգա
 նէվ միգրօպլարըն տա թէէսիրի վար իսէ տէ,
 ազչամյալը եիւքսէք, սապահլարը փէք էնկին
 եախօտ պուճուճ մուզայիրի ազչամլարը թա-
 պիտէն էնկին, սապահլարը եիւքսէք օլան եա
 ախէր կէօնէ նիզամսըզ տէրէճէ ի հէրարէթլէր
 էյի թէէսիր վէրմէզլէր:

Էրքէն գան կէլմէսի չօգ պիգայտ խասթէ-
 լէրի սյըզտըրմասըլա խայրը օլըրտա տա, սըզ
 սըզ վէ չօգ միգտարտա գան կէլմէսի տէ էյի
 պիր ալամէթ տէյիլ տիր: էյիլէնմէքտէ օլան եա-
 րանըն պիւզիւլմէսիլէ տէ գան կէլէպիլիյօր,
 ամմա ումուլմէն գան կէլմէսի իճրա էտիլէն
 թախրիպաթա տէլալէթ տիր: Չայ օլան գանըն
 գըլմէթի շէօյլէ սուրսուն, պալզամ վէ ճէրսու-
 մէ իլէ մախլութ գանըն թէնէֆֆիւս իլէ իչէրի

կիրմէսինտէն զաթ իւլ ըիյէ ի ճիպնիյէ տէ
 (caseous pneumonia) հասըլ օլըր: Գան ազմա-
 սըլլա պօզուլմագ վէ զաֆիլ էօլիւմ տախի զու-
 հուր էտէպիլիր:

Գանտա սըզ սըզ վէ չօգ ճէրսուլմէ կէօրիւլ-
 մէսի իլլէթին քէսպ ի շիտտէթ էթտիլինի վէ
 խասթէնին կիւնլէրինին խիթամա էրմէքտէ օլ-
 տըլընը իմա էտէր: Սատէճէ պիր տէֆա կէօ-
 րիւլմէօինտէն պիր նէթիճէ չըգաըլլամազ, զի-
 բա վէրէմի եէնի պաչլամըլ օլանլարըն գանընտա
 սա կէօրիւլտիւլիւ չօգ արբ:

Պալզամ մուպէնէսինտէն տախի խասթէնին
 հանկը թարաֆա մէյլ էթտիլի անլաչըրբ: Պալ-
 զամըն միգտարընըն չօգ էհէմիլէթի եօգ իսէտէ
 (չիւնքի եէնի պաչլամըլ նէվլէրինտէ պազէն
 փէք չօգ կէլիր) խասթէյի զաիֆլէտէն պիր խու-
 սուս արբ: Պալզամըն թէարիճէն գըսալմասը
 էյիլէ ալամէթ տիր: Պալզամա ճէրսուլմէնին
 աաէտինին հէր նէ գատար էհէմիլէթի եօգ իսէ
 տէ, տախմա չօգ պուլունմասը էյի անա վէր-
 մէզ, պիլաքս թէարիճէն ազալմասըլա նապէտիտ
 օլմասը էյի ալամէթ տիր: էլեաֆը էլասթիգիլէ-
 նին (Elastic Fibres) կէօրիւլմէսի իլլէթին մուխ-
 րիպ ամէլինէ իշարէթ օլտըլը կիպի (Much's
 granules) թէսմիլէ օլընան ֆիլան կրանիւլլէրին
 պուլունմասը վէ ճէրսուլմէլէրին պէօյիւք հիւճ-
 րէլէր արատընտա կէօրիւլմէսի խայրը իշարէթ-
 լէր տիր:

Մուվաֆֆադը, յէթ խասթէնին իլլէթի դա-
պուլ էթմէսինին սուրէթինէ վէ իլլէթին ուզուն
բէվիչի միւստէթինտէ, կեահ քէսպ ի շիտտէթ,
կեահ սիւքիւնէթ էթաիլի զէմանդարտա անը
թաշըմասընտա իպրազ էթաիլի թէհամմիւլ, մէ-
թանէթ վէ թէսապիլիէ միւթապաթ վէ սատա-
գաթընա միւթէվազգըֆ տըր: Խաֆիֆ ֆիքըլի,
թիթիլմիլզաճ, լէգայտ վէ իթաաթսըզ վէ չօգ
մէրազ էաէն խասթէլէրտէն էլի սէմէրէ հասըլ
օլմազ:

Իշթէ սւմումա մախտուս օլան սանաթօրի-
յումբար խաֆիֆ խասթալըզլարը օլան վէ պա-
լատ պէյան օլընան իմարէլէրտէն էլլէնմէ:ինէ
գապի իւմիտլէր կէօրիւլէնլէրի շայէտ 3 հաֆ-
թայտ գատար պէլլէնիլէն իսլահաթը կէօսթէ-
րէմէզսէ աիշարը էաիլմէր շարթըլլա իչէրի գա-
պուլ էաէրլէր, (իւմիտսիլ օլան ֆագիլը վէրէմ-
լիլէր իչիւն հ): քիւմէթին այրըճա խասթախա-
նէսի վար տըր): Պէօլլէճէ պու սանաթօրիյում-
լար իչէրի ալազընը էլիլէթմէր էմէլլէլէ ալըր,
լաքին թուհաֆը շուրասընտա քի, էն իւմիտլիսի
կէրի կիթաիլի վէ էն իւմիտսիլ խասթէնին տէ
քէսպ ի իֆագաթ էլլէտիլի կէօրիւլիւր:

Պիլ սանաթօրիյումտա պուլունտուզըմուզ
զէման, չօգլարընըն աշըզ վէրէմ հալինտէն եա-
նի պալզամ չըգարմագտա օլտըզը վէ պալզա-
մընտա ճէրսուճէ կէօրիւլմիւշ օլտըզը միւստէթ-

տէն 3 այ սօնրա շիֆատապ օլըպ O. K. ալտըզ-
լարընը պիլիբիզ:

Պիլ կիւն տիւշկիւն հալտէ պիլ էրմէնի կէնճ
կէլաի: Եանըմտա պուլունան պիլի հէյվա՛հ, շու
կէնճ չօգ կէճիբաիլմիւշ կէօրիւնիւյօր տէյու
խմաաթտա պուլունտու: Պու կէլէն կէնճին աղ-
զընտան էփէլի մըգտարտա գան կէլմիւշ վէ շէհր-
տէ մուայէնէ օլունտուգտա ճէրսուճէ պուլուն-
մուշ խաի: Սանաթօրիյումա կէլաիլինտէ պիլը
գաշ կիւն զարֆընտա պալզամը օրատա տա մուա-
յէնէ էաիլաիբտէ 3 տէֆա պուլունմատը: Զա-
թէն 8—10 օգգա արթմըլ օլտուզու հալտէ,
միւթէագըպէն կէլէն այլարտա քէզա պուլուն-
մատը վէ տիկէր մուայէնէ նէթիճէլէրի քէսպ ի
սըհէթ էլլէմիւշ օլտուզունու թաստիլ էթաիլը-
լէրինտէն, քէնտի տէ չըգտըգտան սօնրա պիլը
շիֆթիլըտէ եաշայաճազընը պիլաիբաիլինտէն
տօգթօրու քէնտինէ նա՞սըլ եաշամագ լազըմ
խաիլինէ տաիլ պիլը թագըմ թալիմաթ իլէ O.
K. վէրտի:

Իշթէ սանաթօրիյումլար հէման 3—4 այ
զարֆընտա սափուշտուրապիլէճէլլէրի ալմագլէ
գարեօլալարը ուզուն ուզատիլէ իշղալ էթաիլը-
մէր իսթէմէկլէ՞. հէմ ազըր օլան խասթալարը
կէպուլ էթմէր իլլէ կեահտա պիլը խուսուսի
խըրամէթճիլլէր իսթիխտամ էթմէր լազըմ տըր.
զաթէն էօլիւմճիւլ օլանլարը հիւ իշէ կէլմէզ.
տիկէրլէրինէ ֆէնա թէէսիլը պրագըրտը:

Սանաթօրիյումլար հագգընտա վերիլէն պու
 դատար թարիֆ վէ մայիւմաթաան մագսէտ՝ սա-
 նաթօրիյումլարըն պտշգա պիր շէյ օլմայըպ,
 սօգթօրլար նէզարէթի թահթընտա սըհհէթլէ-
 րինին խատէսի իշիւն խասթալարը թապիի էօմր-
 տէ եաշաթմագ իւզրէ ետիլըմըշ միւէսսէսէլէր
 օլտուլունու դարիյուն էֆէնտիլէրէ անլաթմագ
 վէ վերէմի խասթալարըմըղըն օ էմր վէ ու-
 սուլլարա օլտուլգճա մութապըղ եաշամալարը
 լաղըմ օլտուլգունու խմա էթմէք խաի. երնէ տէ
 թէտալի հագգընտա մուֆատաալ մայիւմաթ
 վերմէյէ չայըշաճաղըղ :

Թ Է Տ Ա Վ Ի

Թէտալի պահսընտա իլը խուսուս խաս-
 թայա կիրիֆթար օլտուլու ահվալի իխթար էթ-
 մէք ֆախտէյի՞ մի մուճիպ օլուր. մաղարրաթը՞
 մը մատտէսի տըր :

Միւթէմէտտին մէմէքէթլէրտէ թէամմիւմ
 էթմիշ օլան պու վերէմ իլլէթի հագգընտա հէր
 վազըթ, հէր եերտէ պահս էտիլպ օլոււնտուլուն-
 տան վէ անըն գապիլ ի թէտալի օլտուլունու
 բէյ իււ այն կէօրտիւքլէրինտէն, պիրինէ սօգ-
 թօրուն սէն թէվէրրիւմ էթմիշ սին տէյու իխ-
 պարը պիր խամ իլամը իշխալյօր կիպի թէէ-
 սիր էթմէղ. փէք միւթէտսիր օլուլաա տա էօմր-

տէն վաղ կէշմէք աերէճէսինտէ մէյուս օլմաղ :
 Փագիր պիլէ օլաա, քէնտինէ էլ ուղատան խայր-
 խահ էշխաս վէ շիրքէթլէր տէ պուլունտուլուն-
 տան իլլէթէ գարշը իճթիհաս էտիպ եա եհնէր,
 եա եհնէմէղսէ պիլէ ծնտան հէման պիր գաշ ալլար
 զարֆընտա եհնիլմէղ : Շիւքըլէր օլտուն պու կիւն
 մայիւմ օլան թէտալի ուսուլլարը սայէսինտէ
 վերէմ էսքի տէհէթ վէ մուլքիպլիլինի զայ էյ-
 լէմիշ տիր. լաքին ահվալ մէմէքէթիմիլգտէ
 քիւլլիլէն ֆարգը տըր : Վերէմին սաղալմաղ վէ
 իլլէթլէրին էն միււհիշի օլտուլու էֆրէտըր օլ
 տէրէճէ տերին քէօք աթմըշ տըր քի, էհալինին
 թէճրիպէթէն բէյ իււ այն կէօրմէլէրի վէ թա-
 լիմ օլունմալարըլլա պու էֆքեար թէպէտտիււ
 էտէպիլըր : Պու իլլէթտէն թութուլուպ տա քէն-
 տինի էյիլէտէն պիր հէքիմ » Պաղըրսագլարըմտա
 գրոգ աշըն տէնիլէն թիւֆէյլին (parasite) պու-
 լունմասընտան՝ ճիլէրիմտէ վերէմ պուլունմասը-
 նը միւրէճճահ սայարըմ, « տէմիշ տիր : Օնուն
 անլատըղը մանտաա սօղրու տըր, զիրա վերէ-
 մին տէհէթլինի հիսս էթմէյէճէք սուրէթտէ եա-
 շամայըպ էյլիէնմէնին եօլլարընը պիլիր :

Կէլ կէօրէլիմ քի, իւզէրինտէ վերէմ պուլուն-
 մայան պիր թիւրքիալըյա «Սէնտէ վերէմ վար
 տըր,» տէմէք ծնուն հաղիգաթէն վերէմ իլլէ-
 թինէ կիրիֆթար օլմասընա սէպէպ օլմագ տէ-
 մէք տիր. պախուսուս քէնտի սէֆիհլիլի, մէյ-

խօրըուդ, գումարպաղըդ, պիր սէօղ իլէ քէնտի
 ախլադսըղըդը իլէ տէլիլ տէ ֆէլաքէթղէտէ օլ-
 մադ, թապիաթըն ճէվը ու ճէֆալարընա ուղ-
 բամադ, ուլսն վաղթ մահրուսիլէթլէրէ տիւ-
 չար օլմադ, սէվիլիլուսինին ինֆիրադըլլա վէ
 թամիր գապուլ էթմէզ զայաթլարա ուզրամադ
 վէ տէրունտան չըգմազ ախեր միհնէթլէրէ
 զարգ օլմադ սուրէթիլլէ վէրէմէ միւպթէչա օ-
 լանլարա իխթար էթմէք ինսաֆսըղըդ տըր, հիչ
 օլմազսա պու կիպիլէրին ախէ էֆրատը վէ թէ-
 ալիւգաթընըն սըհհէթի խաթըր իչին օնլարա
 սէզտիրմէք քեարը աղլ տըր . լարին սէֆիհ,
 մէյխօր, միւսրիւֆ, լադայա վէ տուլլուսուզ օ-
 լան վէրէմիլլէրէ սէն պրօնչիթ օլմուչուն, եա-
 խօտ սէնտէ ճիլէր իւֆնէթի վար տէյրէք ալ-
 տաթմադ խաթա տըր: պէհէմէհալ պու կիպի-
 լէրէ պիլտիրմէքլէ հէմ թարաֆ էթըաֆընա, հէմ
 ումուսիլէթէ, հէմ տէ քէնտինէ խայր էախլմիչ
 օլուր, զիչա իչին վէխամէթինի ֆէհմ էտիպ, սըհ-
 հէթինի, քիստինի վէ կէրէք սըհհէթի ումու-
 միլէլի նազարը տիգգաթա ալմաղլա ալապիլտի-
 լինէ կիտէմէմէյէ մէճպուր օլուր:

Պէօլլէյէրէ վէ պախուսուս պունկարըն ախէ
 էֆրատընա սօղթօրլարըմըզ սէօլլէմէքաէն իճ-
 թինտազ էթմէմէլի տիլլէր. թապիպլէրին պու
 մէսէլէտէ մէլղիի սօղրուսու նազիք վէ մէսու-
 լիլէթլի տիր. հէր հալտէ ումուսիլէթին խայրը

միւրէճճահ թութուլմադլա պէրապէր խաթա-
 նըն խայրը տա կէօղէտիլմէլի վէ իճապընա կէօ-
 րէ պազը խաթաչա իլթիրաքը հիսս կէօսթէրէ-
 րէք, պազըսընըն ֆիլքըրինի եալաչ եալաչ օ ճի-
 հէթէ հազըրլամադ, պազէն թազիր վէ թալիմ
 էթմէքլէ նիհայէթ միւմըին օլապիլիր: Խաթա-
 նըն վուգուֆու՝ սօնրա իթթիխազ էախլէճէք
 թէտապիր ի թէտալիլլէ սըզը ալադատը օլտու-
 զընտան շարթը մութլադ տըր:

Թէտալի իչին զիքը էախլէճէք շուրթտան
 պիրինի եա պիր գաչընը իհմալ էտիպ տիկէրլէ-
 րինէ սարըրմադտան պիր մէնֆատթ չըգմայա-
 ճազը կիպի, պէրաէվամ սատագաթլէ սօղթօ-
 րուն թալիմաթ վէ թէտապիրինէ իթաթ էտէ-
 ճէք եէրտէ, պազէն օսանլազ թէրք էտէրէք եի-
 նէ տէվամ էթմէքաէն տէ մուհասէնաթ սօղ-
 մազ:

Թէտալի ճիհէթինտէ պընտաճադ էն իքը ա-
 տըմ տախմա աչըզ հալատա պուլունմադ տըր:
 Շէհըլէրտէ արզու օլունան հալա պուլունմազ .
 թէնէֆֆիլուս օլունան շէհը հալատը հէր նէվ
 իլլէթ ճէրուսմէլլէրի, սօղազ թօլլարը, օճազ վէ
 ֆապրիգա պուխարիլարընտան չըգան թիլթիւն,
 թէաֆֆիլունտէն հաղը օլան մուզիրը կազ վէ դօ-
 գուլար իլէ մէմլու տըր. շէհրի ֆազըրը հալ եա
 ախէր մէճպուրի սէպէպտէն թէրք էտէմէլլէրէ
 նէ մէվսիմտէ օլուր իսէ օլուն օտա իչէրիաինտէ

եա դահվէ, դաղինօլարտա օթուրմայրայ, էվինտէ աչրդ հաւատա պուլունմադ վէ կէճէ քեզա աչրդ հաւատա եաթմադ լազրմ խտիյի իկապար էտիլը, եաղմուրտան, դարտան ֆուրթունատան, շիհատէն էմին օլապիլէճէք պալզօն, շահնիշին, վէրանտալար վար իսէ նէ ալա, եօգ իսէ պիր չարէ տիւշիւնիւլէպիլը, հիշ օլմալսա կէճէ գըշ վէ եազ փէնճէրէլէր աչրդ օլարադ ուլունմայր տըր: Շէհրին ֆարգլը մահէլլէլէրինտէ հաւա աշնի օլմատըզը կիպի, օտանըն պիլէ փէնճէրէյէ եազըն վէ իրադ եէրլէրինտէքի հաւա աշնի տէյիլ տիր. փէնճէրէնին թամմ եանընտա եաթմադ վէ հաւա ճէրեանընա մարուզ օլարադ եաթմադ սօղլու տէյիլ տիր: Թիւրքիանըն պալը սէմթլէրինտէ եազըն տամտա եաթմադ ստէթի վար տըր, պու էյի պիր ուսուլ տըր. վէրէմլիլէր օտա իշէրիսինտէն իսէ աչրգտա եաթմայը թէրճիճ էթմէլի տիրլէր: Լաքին թէմիլ վէ թաղէ հաւայը պուլմադ իշիւն ինտանըն թէմէքքիւն էյլէտիյի մահէլլէրտէն իրագլարա, տաիմա կիւնէչէ վէ ըիւզկիտարա մարուզ օլարադ հաւապը թէմիլլէնէն եէրլէրէ չըգմայր տըր: Թիւրքիանըն սալքի հէր շէհրինին էթրաֆընտա պալլար, պաղչէլէր, օրմանլար, շիֆթիլքլէր պուլունուր, չօգ իրագլարա կիթմէյէ լիւզում եօգ տըր. պուրալարտա գըշ վէ եազ մաթլուպ վէճճ իւզրէ եաշամաղլէ մուվաֆֆադիյէթ հասըլ օլըր:

Պիղ Թիւրքիալլար թէպտիլ է հաւա թապիրէյլէ թէպտիլի մէմլէքէթ եախօտ թէպտիլ է իզլիմ անլարըլ, պունա հէր հալտէ լիւզում եօգ տըր: Պու կիւն միւթէխաստիպէր միւթթէֆիգէն դապուլ էթմիշլէր տիր քէ հէր իզլիմտէ տէ վէրէմլի շիֆայապ օլապիլիօր, շու շարթ իլէ քի հէր մէվսիմտէ կիւնիւն 24 սասթընտան էպլապ տէմիշմէք, թամմ էթմէք, համամ ալմապ կիպի սէպէպլէրտէն մէճպուրէն իշէրտէ պուլունուլաճադ միւտտէթ իխրաճ էտիլտիքտէ՝ ազալի 18—20 սասթ աչրդ հաւատա վազըթ կէշիրմէլի տիր, եօգա իշէրտէ օթուրուպ եաթմադլէ հիշ պիր իզլիմտէ խայր կէօրիւլմէլ:

Սթամթիթիլլէր ֆարգլը մէմլէքէթլէրտէ վէ ֆարգլը իզլիմլէրտէ պուլունան սանաթօրիլումլարտա կէօրիւլէն մուվաֆֆադըյէթին հէման աշնի օլարըրնտան իզլիմին վէրէմ թէտալիտինտէ չօգ էհէմիլէթի օլմատըլընը էզճիւմլէ պիր եէրին իզլիմինին տիկէրինտէն խօշ օլտուղունու, վէ պալը խասթէլէրէ ֆիլան իզլիմին, տիկէրլէրէ ֆիլան իզլիմին, պաղըլարընա միւրթէֆի եէրլէրին հաւապը, տիկէրինտէ տէնիլ եա օլա հաւապը եարար օլտըլընը դապուլ էտէրլէր:

Պիղ Մըօըր կիպի դուրու, Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգանըն Մէսէչուսէց էյալէթի կիպի զայէթ նէֆնադ, Ատանա չուգուր օլտաը կիպի զայէթ սըճադ վէ Տօրօս սաղլարընտա կիւլլէք կիպի

միւրթէֆի վէ սօղուգ իգլիմէրատ վէ տէնիլ սահիլէրինատ եաշաաղըմըզտան իւղէրիմիլոտ հիսս էյլէտիլիմիլ թէճրիպէլէրէ միւսթէնիտէն հաւանըն վէրէմիլիէ օլան ալադասընճա թէմիլը լիլի իլէ պէրապէր տէրէճէ ի հէրարէթ վէ բու- թուպէթինին միգտարընըն պէօյիւք էհէմիլիէ- թինի պուլմուշուղ:

Վէրէմիլինն վիւճուտի կէրէք սօղուգ վէ սըճաղա, կէրէք բութուպէթ վէ եէպուսէթէ սաղ- լամ ատէմինըինտէն գաթէնտէր գաթ հէսասա արը. հէր նէ գասար պու հէսասալըգ աշրգ հաւա վէ պանեօ վասըթասըյլա թէնադիւս է- տէր խէտէ եինէ, պադի տիր: Պիլ իւղէրիմիլ- տէ հիսս էթմիլ իլ, քի սօղուգ հաւա սըճապասն զիյաստէ եարայօր, լաքին հէր նէվ իհթիլթա ըալմէն կեանտա պիր սօղուգ ալմամադ գապիլ տէյիլ տիր, պու խտ վէրէմի իլէրի կէօթիւրիւք Ստանա կիպի վէք սըճադ իգլիմի օլան պիր շէհրատ պէօյիւմիւշ իքէն եաղ պիլէ հիշ կէլմէ- միլ աիր (տէրէճէ ի հէրարէթ եիւքսէլիր, ֆի- ղիրտէ մէյուսիլէթ վէ վիւճուտա աշուրի պիր կէվէքիլք մէյասանա կէլիր): Էն մուվաֆըգ տէ- րէճէ ի հէրարէթ 15°C—25°Cի պուլմուշուղ, նա- սըլ քի սաղլամ ատէմիլ տէ պուճտան խօշլա- նըրլար: Կէլէլիմ բութուպէթ ճիհէթինէ, Պօսթօն տա պուլընտուղումուղ սէնէլէրտէ վէրէմ ալ- մաղտան էվիլէ՛ Աթլանթիքտէն կէլէրէք հաւալը

հէման շիճ նօղթասընատէք բութուպէթլէ իմ- լա էտէն շարգ ըիւղկեարըարը սըհհէթիմիլի խարապ էյլէտիլի կիպի թէվէրբիւմ էթտիքտէն սօնրա պու ըիւղկեարըարըն ֆէնա թէէօրի վէք չօդ օլմուշ արը. պուրտա ֆիլըրէ կէլմէ՛ զ մի. քի էօյլէ խտ պիլիմ վիւճուտիլ գուրու հաւա իլէ էյի իմթիլաճ էյլէք. խայր, պուճուէն թէճ- ըիպէտինի տէ Սըսըրտա վէ Ստանա վիլայէ- թինին գուրու հաւասըյլա միւշթէհէր օլան Կիւվէք հալասընտա կէօրմիւշիւղ. Կիւվէքտէ ճէնուպի գարպ ըիւղկեարը էատիլի կիւնէրտէ ֆէվլէլատէ եարատըլընը լաքին փօրեալ էս- մէյէ պաշլատըլընտա եինէ թաճիլլիք, պաշ աղ- բըսը, իշթան էքթիլմէօի վէ ֆիլըրտէ պիր պաս- կընլըգ զուհար էթտիլինի պաշլա պիր սէպէ- պէ տէյիլ անճադ զորպի ըիւղկեարընըն՝ տէ- նիլտէն սըհհէթէ եարայաճադ տէրէճէտէ հա- նիլտէն սըհհէթէ կէթիլմէսինէ, փօրեալըն վալա պիր բութուպէթ կէթիլմէսինէ, փօրեալըն հա- խտ մուխիլ ի սըհհէթ օլաճադ տէրէճէտէ հա- վայը գուրու թմասընա արթէ էտէպիլիլիլ: Օլա- յա պէրայը թէպաիլ ի հաւա կէլէպիլին ճիւմ- լէսի իւղէրինտէ այնի թէէօր աղ եա չօդ հիսս էտիլիր խտտէ, փօրեալըն սաղլամ ըիւղկեար օլ- մասը էօթէտէն պէրու գապուլ էտիլմիլ խտ- յինտէն իշթիլքեա էտիլմէլ:

Սըհհէթէ մուվաֆըգ օլան հաւա բու- թուպէթինին պիր տէրէճէսի վար սըլ. օ տա

հավա սէնէնին 4 մէվսիմինատ պիր մահալտէ պուլունմասըրնտան չօգ տէֆա դաղանըլան իւլահաթ ֆէնա մէվսիմատ դայիպ էտիլիյօր . պէօյլէճէ իլլէթէ մէյտան վէրիլիյօր : Էօյլէ իսէ իւթէտիյիմիլ հավայը օլապիլտիլի գատար եէքտիկէրինէ եագըն վէ սէյեհահաթը գօլայ օլան իրի եէրլէրտէ պուլմմազըլըլ, մէսէլա վէրէմէ միւպթէլա օլան պիր Սթամպօլլու իշիւն Թըլլինի սանի իպթիտասընտան Նիտանըն իպթիտասընա եա նըսֆընա գատար Մըսըրտա պուլունմազ (Հէլուան, Սոււան, Լուդսօր) Խամսին բիւղիկարըլարը պաշլամազտան եինէ Սթամպօլլա ավաէթ էթմէր վէ էթրաֆընտաքի Ալէմտազը կիպի կիւղէլ եայլարարա չըգմազ օլմմազ մը :

Վէրէմի քեամիլէն սիլէճէք էն սիկուրթալլ թարիզ պու տըր : Թէպտիլ ի մէքեան խուսուսունտա ելպէթ չօգ միւշքիլաթ մէվճուտ տըր . էվվէլա սըղլէթ եա թաղեիլ ի հավա ֆարզընտան զուհուր էտէճէք միւշքիլաթ , եօլճուլուգ միւշքիլաթը վէ զայրիհում : Էլպէթթէ քիսէսի գալպի վէ ճիյերի չօգ զաիֆ օլան վէրէմիլ պու միւշքիլաթա թէհամմիլ էտէմէլ, գաթէն վէրէմի տէմէր ֆազիր տէմէք տիր, զիրա պու իլլէթ ումումէն ֆազիրի պուլուր , եագալատըլընը տա ֆազիր էտէր : Թիւրքիտաաքի ֆազիր վէրէմիլէ Ալլահ եարաըմ էթսին տէմէքտէն զայրի նէ տէնիլէպիլիր :

Կէօրիւյօրուլ քի վէրէմիլ Խալիզին՝ մախլուգա եաշամասը իշիւն պախշ էթտիլի ճապահավանըն թէմիլիինի պիլէ փարասըլ էլտէ էտէմէյօր, նէրտէ գալտը տիկէր իճթիլաճաթ, ծնուն իշիւն պիլղէ վէրէմին իլաճը նէ՞ տիր տէյու սիւալ էտիլիրտէ փարա տըր տէրիլ :

Թէպտիլ ի մէքեան վասըթտաըլլա բուլթուպէթ վէ հերարէթի պէր գարար (շունու զիքր էտէլիմ քի ճիւղի քիւլլե հավաի թէպէտտիլլ ֆէնա տէլիլ տիր , թաղէլիք պախշ էտէր) վէ միւթէաիլ հավա պուրնազ մէսէլէսինտէ պու թարիլլէ քէսպ ի սըհհէթ էթմիլ օլան պիրինին պիլախէրէ միւթէպալլիւր իպիլմէրտէ եաշամասը միւմքինսիլ օլաճազը իթիրազ հալինտէ տէմիլան էտիլէպիլիր : ճէվապէն տէրիլ քի քէսպ ի սըհհէթ էթտիլքտէն սճիրա զաթէն հէստալըգտա պիր տէրէճէ թէհագգուս էթմիլ օլուր . պատէհու թէարիճէն թէպէտտիլ ի հալսլա մաղհէր օլմազ տահա էմին թարիզ տէյիլ՝ մի տիր :

Վէրէմէ ալագասը իթիպարըլլա իպիմի միւրթէֆի եէրլէր վէ էնկին եէրլէր տէյու իւքիյէ թագսիմ էտիլէպիլիր . միւրթէֆի եէրլէր՝ 1000 այադ իրթիֆատան 6000 այաղա գատար օլան եիւքսէք եէրլէրի շամիլ տիր . էնկին եէրլէր՝ օվալար, չէօլլէր, տէնիլ քէնարլարը տըր : Մէմլէքէթիմիլտէ ճէնուպը զարպտան շէմալը

չարգա աօղբու իմթխաաա էաէն Տօրօս սիլսիլէ ի ճիպարնաա վէ Անթի Տօրօս վէ պուկարըն ֆիւրուզաթընտա հաժաար խօշ եայլալար էքսիք տէյիլ տիր. քէզա Սիւրխատա շէմալտան ճէնուպա ուզանան ճէպէլ ի Լիպնան սիլսիլէսինաէ փէք լաթիֆ, միւթէտիլ հաժաար օլան եայլալար, Գայսէրիյէաէ Էրճիյաս տաղընըն էթէքլէրի, Վան թարաֆլարընտա Պին կէօլ տաղընըն ֆարգլըրթիֆալարընտա, Սըլալ, Պիթլիա, Էրդրուժտա փէք նատիտէ եայլալար մէվճուա արը: Ատանա վիլայէթինաէ Կիւվէք, Նամրըն, Ֆընարգփուճարը, Կէօզնէ, Հաճըն եայլալարը, Հալէպ վիլայէթինաէ, Այնթապտա Սօֆ եայլաար, Զէյթուն եայլալարը նիհայէթ սայքի հէր վիլայէթաէ հաժաար լաթիֆ վէ ֆարգլը իրթիֆալարտա եայլալար էքսիք օլմատըղը կիպի, Պազտատ, Պասրա, Մուսուլ, Հայէպ վիլայաթընտա գուրու օվալար վէ եաղընըմըզտա, Արապիսթանտա, Մըսրտա, Սուտանտա, Թարապլուսը Ղարպաա գուրու չէօլէր, պիր չօգ տէնիզ սէվահիյինաէ վէ միւճավիր ստալարտա միւլայիմ տէնիզ իգլիմլէրի չօգ արը: Ֆէրալէրին թապիաթը վէ իլլէթլէրինն իճտաղընա կէօրէ տօգթօրլար պիր իգլիմ ինթիխապ էաէրլէր: Պազտատ տէմիր եօլու պուճիհէթաէ տէ եաղընտա պէօլիւք խըամէթ էաէճէք տիր:

Թէմից հալխասա պարաւնազ վիճմոսսա Անճուհասեւնար մէյսանա կէրիլի:

Հէր նէվ հաժաաա միւթէմատիէն ըշըզա վէ թէմիլ հալալա մարուղ օլմազ հէրարէթի թէսքին էաէր, նէզլէլի աէֆ էաէր վէ գալլին մէմուժ օլմազլէ ուղրատըղը զաաֆը խոյահ էաէր, պէօլլէճէ գալպ տահա գուվլէթլի վէ նիւզամի աթմազա պաչար: Քէզա կիւնէշ վէ նուրզան թէպէտաիւլաթընը թահրիք, էսաիճէ ի հիւճըրէվիլէնին խըամէթինի թէօրի, աէրինն խըամէթինի թէպէտա էաէր, թէմիլ հալա իշթիհայը արթըրըր, հաղմ ալէթլէրի քէսպ ի գուվլէթ էաէր, վիւճուա սէմիլլէնիր, գուվլէթ արթար, էօքսիւրիւք կէրէք կէօրիլէն իպահաթտան կէրէք պօզուգ հաժաաա պուլունան խարիճի մուհարրիք շէլլէրին տաէմ ի մէվճուտլէթլինաէն փէք չօգ էքսիլիր: Թէնէֆֆիւս կէնիլլէնիր, գօլայլաշըր, պալզամ թէհազգուս էաէր, խասթէ գուվլէթլէնէրէք իւմիա քէսպ էաէր, ույզուս էրին պիր սուրէթաէ վուգու պուլուր, պիւթիւն վիւճուաին աղալարը քէսպ ի գուվլէթ էթտիքճէ ճիլէր տէ օ նիսպէթաէ խոյահ օլուր:

Տաղարըն հաժաար միգրօպ վէ թօլտան տահա զիլաաէ արի տիր (13,500 ալպ իրթիֆտա հիշ միգրօպ եաշալամալ իախլի սէօլլէնլյօր) օրատա կիւնէշ տահա քէսկին, փէրթէվլէրի տահա միւկտաիր տիր, աէրէճէ ի հէրարէթ թէլ թէ-

պէտախուլ էտէր, հալա նիսպէթէն տահա դու-
րու տըր: Գըշըն հալա տահա սաքին տիր,
պէրրապ, աչըգ կիւնլէր չօգ վուգու պուլուր:
Սըգլէթ ի հալանըն թէնագիւսիւ սէպէպինտէն
նապզ տահա սըզը աթար, ճիյէրին գապիլիյէթի
արթար, գան ճիյէր վէ աէրիյէ տահա չօգ միգ-
տարտա կիտէր, հէրարէթ տահա չօգ էքսիլիր,
իշթիհա արթար, թէզատաի ճիհէթիհատէ վուգու
պուլան թէպէտախուլ իլէ գըրմըզը գան հիւճրէ-
լէրի անտէ աէ haemoglobin լէր քէսպի իզտի-
յաա էտէր:

Միւրթէֆի եէրլէրին հալասըլա իմթիզաճ
խուսուսունտա էփէյի միւշքիլաթ մէլհուզ ի-
տիլինտէն պիր վէրէմլի քէնտի պաչընա տէյիլ
աէ սօգթօրունուն աէլալէթիլլէ պիր եալլայա
կիթմէլի տիր: Ումնումէն ալարապ ճիյէրի չօգ
զէտէլէնմիշ, գալպի զաիֆ օլանլարա չօգ միւր-
թէֆի եէրլէր եարամազ: Էյէր սօղուղա գարշը
թէտարիքլի վէ մէվօիմլէրին թէպէտախուլիւ վազ-
թընտա իհթիլաթլը տալրանըլըրտա գըշ մէվսի-
մինի տաղաա կէշիրմէք տահա միւֆիա տիր:
10—15,000 այագ իրթիֆալար միւսթէսնա օ-
լարապ վասաթ իրթիֆալարտա հալանըն սէյրէ-
մէսի սէպէպիլլէ գան կէլիր գօրգուսունտան նա-
շի տաղլարա կիթմէմէք եանլըշ տըր:

Մատէնլի սօղուգ փունարլարըն վէ գապլը-
ճալարըն սօղրուտան վէրէմի էլիլէթմէք ճիհէ-

թիհատէ կէրէք իշմէքլէ տախիլէն, կէրէք պանեօ
իլէ խարիճէն պիր ֆախտէսի եօգ տըր, օլսա
օլսա սուլարտա մահլիւլ հալտէ պուլունտան մէ-
վատա ը մատէնիլլէնին հազմա մուալէնէթի ճի-
հէթիլլէ տօլալըտան պիր եարարլըզը օլսպիլիր:
Տիկէր թէտալի թէտապիրլէրինի աէ սըզը սըզըյա
իճրա էթմէք իւզրէ պէօյլէ սուլար քէնարընտա
գըսա պիր միւտտէթ գալմազ պէլքի ֆախտէյի
մուճիպ օլսպիլիր. լարին Թիւրքիտա հէր պէօյլէ
սուլար պուլունտան եէրաէ պարընսաճապ միւքէմ-
մէլ հօթէլլէր պուլունտաաղընտան վէրէմիլլէրին
օրալարտա հէր նէվ միւշքիլաթը տէր էօհտէ է-
տէրէք կիթմէլլէրինի աէյմէզ:

Սյըգ հսպասա պոյոնմնապ սեմեֆյէ Անճ
անշարգ:

Կէճէ աչըգ հալատա սլումազ վէ կիւն-
տիւլ սօգթօրուն թալիմաթը մուճիպ աչըգ հա-
վատա իսթիրահաթ վէ հարաքէթ էթմէք ան-
լարըզ: Պագը սօգթօրլար՝ վէրէմիլլէր իսթիրա-
հաթ էտէճէք եէրաէ տախմա հարէքէթ էթմէքլէ
տահա գօլայ կէշիրլըլէր էֆքեարընտա տըրլար:
Պագըլարը տա՝ տախմ իսթիրահաթ էթմէք ֆախ-
տէլի տիր էֆքեարընը իլթիզամ էտէրլէր, լա-
քին պիր իւշիւնճիւ թագըմ խասթէլլէրինէ միւ-
նալէպէթէն, զէմանընա կէօրէ իսթիրահաթ վէ
հարէքէթի թալսիյէ էտէրլէր, զաթէն պէր տէ-
վամ իսթիրահաթ հանի օթուրմազ եախօտ

եաթմադ զայր ը գապիլ տիր: Իսթիրահաթ ֆիր-
 րէն վէ պէտէնէն օլմալը աըր, աչըդ հավատա
 օթուրուպ տա ֆիրբի էգէճէք չէթին մէսէլէր
 հազդընտա օգուճադ, հիսապ իշէբրիյէ մէշղու
 օլմադ, գուճար օյնամադ, տամա, սաթրանճ օյ-
 նամապ, գըզըն միւպահասէլէրէ կիրիշմէք, իս-
 թիրահաթ էթմէք օլմաաըլը կիպի, եան կէլէ-
 րէք եաթմադ, Թիւրքիա տաէթինճէ չէօմէլէք
 եախօա պաղտաշ գուրարադ օթուրմադ հաթթա
 վախօր սանտալեալարընն կէօմիլիւպ օթուրմադ
 տախի մաթլուպ օլան իսթիրահաթ աէյիլ տիր:
 էվրօիատա մամուլ, արգասը աչըլըր եուճուլըր
 սանտալեալար պու խուսուսա էն զիյատէ էլվէ-
 րիշի տիր: Ուֆուդի հալտէ եաթմադ պաղը
 միւթէխաստիպէրճէ էն մուվաֆըդ վաղիյէթ
 տիր աէնիլիյօր. ճիյէրին թէնէֆիիւս իշինի ին-
 թիլգամա կէթիրիւր վէ սօլուզու տէրինէշտիրիւ-
 հաթթա խոյչալար ալթընա պիր շէյ գօմապլէ
 պաշ թարաֆը ճիւղիճէ աշաղը տիւշիւրմէքլէ
 աահա զիյատէ ֆախտէ կէօրիւլիյօր իտիյի տէր-
 մէյան էաիլիյօրտա տա պէյնէ պու վաղիյէթաէ
 զարար իրաա էաիլէճէյնտաէ պահալէ սնճադ ու-
 ֆուդի վաղիյէթի թափիյէ էաիյօրլար: Պիղ աէ
 պա թէճըիպէ պուճուն մուհասէնաթընը կէօր-
 միւշիւզ տիր:

Հիշ պիր հավա, գար, եաղմուր, ֆուր-
 թունա՝ աչըդ հավա թէտալիսինէ մանի օլմա-

մալը տըր: Ճամտան մամուլ պիր եէրաէ, միւ-
 նասիպ թարաֆըն փէնճէրէսի աչըլմագլէ օթու-
 րուլապիլիր: Եաղըն կիւնէշաէ օթուրմադ քիւլի-
 յէն խաթա տըր: Վէրէմլի շէտիա ըիւզիեարտան
 տախմա իհթիրազ էթմէլի աիր: Տօգթօրուճուն
 թալիմաթը մուճիպինճէ իսթիրահաթ իլէ պէ-
 րապէր թալին օլընան զէման վէ միգտարտա
 հարէքէթ տախի լիւզումլու տուր: Ճիյէրին ահ-
 վալը աիւզէլաիրճէ հարէքէթին միգտարը թէզ-
 եիա էաիլէպիլիր: Չափուդ եիւրիւմէք, գօշմադ,
 եօգուշա զօր էթմէք, քիւլիյէն խաթա տըր:
 Հարէքէթինին միգտարընը պիղզաթ խասթէ քէն-
 ախի աէ աէրէճէ ի հէրարէթինաէն վէ նապը-
 նըն սիւրաթընտան վէ ճիյէրինին թէհամիլիին-
 աէն թալին էաէպիլիր: Գար եաղմասը պիր
 մանի սայըլամադ, հաթթա շէտիա սօլուգտա,
 քիւրքէրէ պիւրիւնմիւշ օլարապ կէզիլէպիլիր:
 Հարէքէթին չօղու մագպուլ տէյիլ տիր, վէ-
 րէմլի գուվլէթինի տախմա իգօնօմիա իլէ սարֆ
 էթմէլի տիր: Միւնասիպ թէնէզղիւհ վազըթ-
 րաը՝ եաղըն տապահալըն էրքէն վէ ազամա
 գարիպ գըշըն գուշուդ վէ էօլէ սօնու տըր:
 Թէնէֆիիւսիւ տախմա պուրուն իլէ եափմալը վէ
 արատա պիր կէնիշ, աէրին նէֆէս ալմաղը ա-
 տէթ էթմէլի տիր: Թաամտան եարըմ սաաթ
 գատար էլիլէլ իսթիրահաթ լաղըմ տըր: Սչըդ
 հավատա, գօշտուրմադ շարթըլլա եափաշ

եալաշ սիւրբերէք աթա պինմէք, արասա, օթօ-
 մօպիւ իլէ կէզմէք տահա միւֆիտ տիր, գայըգ-
 տա քիւրէք չէքմէք, գօշարագ օյունլար օյնա-
 մագ, վէլօսէփէթէ պինմէք, միմնասթիք էթ-
 մէք, բագս էթմէք վէ իշլէմէք մուզիրը տիր =
 Լաքին էլինին էմէյինէ կիւզէնմէքտէն զայրի չա-
 րէսի օլմայանլարա նէ տէնիլէպիլիր, պիզ սա-
 նաթօրիլլումտա իքէն փանսիօն պէտէլինէ եէվ-
 միյէ 4 սասթ չալըշարագ էլիլէնիպ պիւրսէրէ
 եէվմիյէ 8 սասթլըգ իշ պուլանլարը կէօրմիւ-
 շիւզ = Պու հարէքէթ մաստէսի խասթէնին ահ-
 վալինէ կէօրէ տիր, պիր հուտուա չէքիլէմէզ:

Կիւնէշ վէ աչըգ հալա պանեօլարը տա
 վար աըր =

Կիւնէշ պանեօսը գալըն ճամլարտան եա-
 փըմըզ գապինէլէրտէ (սըրֆ պաշ էօրթիւլիւ օ-
 լարագ տիշարտա գալմագ շարթըլլա) վիւճու-
 տին չըպլագ հալաէ կիւնէշին սօղրուտան վու-
 րան փէրթէվլէրինէ եարըմ սասթ գասար մա-
 բուզ օլմասընտան իպարէթ տիր, կէօյա կիւնէշ
 նուրունուն ֆիլան րէնքլէրի էնսիճէյէ կիրմէրլէ
 ֆիլան թէէսիրի հասըլ էտէր = Տիկէրի աչըգ հա-
 վա պանեօսու, սէնէնին մուվաֆըզ մէվսիմին-
 տէ պաշլամագ իւզրէ եէվմիյէ 10—15 տագիզէ
 ժիմնասթիք իլէ, աչըգ հալատա չըպլագ օյա-
 րագ սուրմագ տըր, պու եօլ իլէ վիւճուտ հա-
 վանըն թէէսիրաթընա գարըք սէրթէշիր, սի-

նիրլէր գուվլէթլէնիր, գալա գուվլէթլէշիր,
 թէնէֆֆիւս իսլահ օլուր, նէզլէ էքսիլմէքլէ,
 պալլամ տա էքսիլիր, լաքին պունլար թէնլի-
 քէլի ուսուլտը տըր =

Պու սըրատա շու մուհիմ խուսուսու իլավէ
 էտէլիմ քի, վէրէմլիլէրին գաթ գաթ էալագ վէ
 վիւճուտին իւզէրինտէն գալըն եուն ֆանէլալար
 կիլինմէլէրի մուզիրը տիր = Իգթիլա էտէճէք
 եանի վիւճուտի իւշիւթմէյէճէք տէրէճէտէ, խա-
 ֆիֆ եուն ֆանէլա վէ խարիճի հալա իլէ վիւ-
 ճուտին տէրիսինէ թէմաստա պուլունան հալա-
 նըն եէքաիկէրիլէ իխթիլաթընը գօլալաշարան
 մէսամմաթլը նէվտէն էալագ կիլիմէք միւֆիտ
 տիր, տէրինին իըլամէթինի թէզէիտ էտէր, վէ
 հէրարէթին տաիմի թէնէզղիւլիլէ թէրլէմէյի
 էքսիլաիր. քէզա եունտան, գուշ թիւլինտէն
 եաթագլարտա եաթմագ վէ եօրզան ալթընտան
 եուն պաթթանեալար ալմագ փէք մուզիրը տիր =
 Պաթթանեա՝ եա եօրզան իւզէրինտէն ալընմալը,
 եախօտ պաթթանեանըն ալթընտան պիր պէզ
 չարշաֆ ալմալը տըր =

Վէրէմլիլէրին իւշիւմէք կիպի պիր հալ հիսս
 էթմէլէրինտէն մութլագ էալալը գալընլաշարը-
 մալարը իճագ էթմէզ, զիրա օ հալ նէվպէթին
 գուշուզ, պիր տէ ազշամա սօղրու կէլմէսինին
 ալամէթի տիր = էալալը գալընլաշարմագլէ
 մուվագգաթէն պիր ֆարգ հիսս էտէրսէտէ, չօգ

սիւրմէզ եհնէ գալընդաշարմագ արզու էտէր ,
 պինաէնալէյն հէրարէթ մէվճուա օլարգճա օ
 հալ տէվամ էտէր : Իւշիւթմէ կէլմէզտէն էվվէլ
 պիր դատէհ շարապ իշմէր , սըճագ ետրէ շէքլւ-
 մէք վէ էսվապը սըգը սըգը գալուշաուրուպ
 սիւքիւթ պուրունմագ էն էյի շարէլէր տիր : Շու
 մալիւմ օլսանն քի ճիյէրի փէք փէնա սաւրէթ-
 տէ միւթէզարուր օլանն արիւղ ուփագ հալա
 ֆարգլարընտան պիլէ միւթէհտիր օլըր իտիլին-
 տէն , պունլար միւսթէնսա օլարագ էլիլինմէլի
 տիրէր :

Աչըզ հալատա ետիրլաճագ տիկէր խուսուս
 ճիյէր ժիմնասթիլքի տիր , եանի միւսթագիւմ
 վաղիլէթտէ գօլլար վիւճուտին եանընա սարլ-
 մըշ օլսուղու հալտէ պուրուն իլէ տէրին նէֆէս
 շէքէր իքէն գօլլար տա օ նիսպէթտէ հարաքէթ
 իլէ գալգմագտա օլըպ պաշըն իւղէրինտէ պիր-
 լէշտիրտէ նէֆէսին տէ իշէրի շէքլւմէսի այնի
 վաղըթտա խիթամ պուրուգտան սօնրա , նէ-
 ֆէսի տիշարը վէրիւր իքէն էլլէր տէ աշաղը էն-
 մէյէ պաշլար , նէֆէս չըգարգտա գօլլար տա
 վիւճուտին եանընա եէթիշմիշ օլարագ կէօքսիւ
 սըգմագտա պուրունուր , պու մինվալ իւղրէ պիր
 գաշ տէֆա թէնէֆֆիւս էթմէք ուսուլու արր :
 Պաղըլար պու եօլ իլէ ճէրսումէլէր ճիյէրին ա-
 շաղըրնա սէվգ էտիլիւր զիւիւմիւնտէ տիրէր ,
 լաքին պիլա իրատէ զաթէն տէրին նէֆէս շէք-

մէք տախմա վուգու պուլան հալ տըր : Պաղըլար
 տա էօթէ ուճա կիտէրէք , ճիյէրի հարէքէթ էթ-
 տիրէրէք էօղրիւ գըամլարը պիր ան էվվէլ տէֆ
 ու իխրաճ էթմէք լաղըմ տըր էֆրեարընը թա-
 չըրլար : Ստիրլէր՝ պունու տա մուսիպ կէօրմէզ-
 լէր , զիրա եէնի միւսապ օլանլարըն չօգ տէֆա
 ճիյէրի , էնսիճէսինտէն պիր շէյ զալիպ էթմէք-
 սիլ էյիլէնիւր , պախուսուս էյիլէնմէք թէարիճէն
 վուգու պուլաճագ պիր ամէլ տիր : Պիւթիւն
 վիւճուտին թէշքիլաթը եալաշ եալաշ իսլահաթ
 քէսպ էթտիրճէ ճիյէրտէքի էօղրիւ , շիւրիւմիւշ
 մէվատտ տախի թէարիճէն աըշարը էտիլէրէք
 թէմիլլէնիւր : Ճիյէրի թահրիլէր էթմէքլէ էյի նէ-
 թիճէ հասըլ օլմատըգտան մատա չօգ տէֆա իլ-
 լէթ քէսպ ի շիտտէթ էտէր : Պիլ տէ թէճրիպէ-
 միլտէ ճիյէրի եօրսուղումուզ վաղըթլարտա
 ֆէնա սաւրէթտէ մագարրաթընը շէքմէշիլ տիր ,
 ծոուն իշիւն կիւնտէ 3 տէֆա թաամլարտան էվ-
 վէլ , աղըլ իլէ տէյիլ , սըրֆ պուրուն իլէ , արա
 վէրէրէք , 5—10 տէֆա տէրին նէֆէս ալըպ
 վէրմէք քիֆայէթ էտէր :

Ձախի իւլ պիւնեէ օլանլարը աչըզ հալա-
 յա թէարիճէն ալըշարմագ լաղըմ տըր . աղշա-
 մա սօղրու սանսալիա եա դարեօլասընը իշէրի
 նաղլ էթմէք իճագ էտէր :

Վէրէմ թէտալիսինտէ էհէմ ուսուլարտան
 պիրի սու պանեօսու եախօտ իսթիհամ տըր :

Համամ տէմէքլէ սըճադ սու. իլէ եր.յգան-
մադ իլէ պէրապէր պախուսուս սողուզ սու իլէ
եը.յգանմայը անլայաճաղըզ: Թիւրքիաննն հէր
չհրինտէ սըճադ սու համամլարը վար տըր: Օ-
րայա կիրիպ եը.յգանապիլէնէր իչիւն ազալի
հաֆթատա պիր տէֆա միւթէտիլ սըճադ սու
վէ սապօն իլէ եը.յգանմադ Ֆախտէլի տիր: Պա-
տէհու սողուզ սու տէօքիւնէրէր վիւճուտի թա-
պիի տէրէճէսինէ կէթիրտիքաէն սօնրա էսվապը
կիյիպ տիչարը չըզմադ սողուզ ալմամայա գար-
չը պիր չարէ տիր: Միւթէմէատին մէմլէքէթ-
լէրտէ հէր էվտէ համամ պուլունտուզուհտան
տիլէնին էֆրատը իսթէտիյի վազըթատա սըճադ
եա սողուզ համամ ալապիլիր: Թիւրքիատա
ճիւղի իսթինա իլէ էվլէրտէ էվրօփա ուսուլուն-
տա համամլար պուլունմատրընտան պանեօ
խուսուսուհտա տօգթօրլարըն թալիմաթընա թէս-
լիմիլէթ փէր միւշքիլ օլաճադ տըր, լաքին պու-
պանեօ խուսուսու օլ գատար մուհիմմ տիր քի
իզմազը այն օլունմամալը տըր: Հադգըլլա իճ-
րասընա միւզթէտիր օլանլար իհմալ էթմէմէլի
տիրլէր. պանեօ ալընաճադ օտա 70° F տան էք-
սիք օլմամադ իւզրէ գըզըն օլմալը տըր. սողուզ
սու պանեօսու վիւճուտին գըզըն պիր վազ-
թընտա եա սապահլայըն եաթագտան չըզար
չըզմադ, եախօտ գահվէ ալթըտան սօնրա եա-
խօտ հարէքէթտէն սօնրա ալընմալը տըր: Տիզ-

գաթ օլընմալը տըր քի վիւճուտ իւչիւմէտէն
թէրք էտիլին: Կիւնտէ պիր տէֆա քեաֆի
տիր, պանեօլարըն նէվլէրի՝ եա պիւթիւն վիւ-
ճուտ իլէ սուլա պաթմադ, եախօտ եօգարըտան
սուլազլա սէրփիլէն սուլուն ալթընտա տուրմադ,
եա տա ֆիսքիլէ շէքլնտէ փիւսքիւրիւլէն սու-
լու վիւճուտին հէր թարաֆընա պախուսուս
էօզրիւ նօգթօլայա թէվճիհ էթմէք տիր: Էն խա-
ֆիֆի վէ գօլայը իտէ սըրֆի կէօքս վէ արգայը
ըզադ սիւնկէր եա չափաթ իլէ սիւմէք տիր.
արթըզ խաթմէնին վէ տօգթօրուհուն ինթիլսա-
պընա կէօքէ պիրինէ գարար վէրիլիր:

Հէր եէրտէ գօլայճա եափըլապիլէճէք սատէ
պիւ նէվի եաթագտա խաթմէնին՝ եա սողուզ
սուտա եա իսփիրթօտա ըտաալըրը պիր հալլը
իլէ կէօքս, արգա, էլ, այագ, հաթթա պիւթիւն
վիւճուտինի պիր պիրի արաընճա չափաճադ սի-
լիպ գուրալ վէ գապա պիր հալլը իլէ էլիճէ
գուրթմադ ուսուլու տըր: Խաթմէ համամտան
սօնրա պիրազ վազըթ եաթագտա գալմալը տըր:
Պաղըլար ըլըզ սու իլէ սիւմէյի թալիլէ էտէր-
լէր իտէ տէ, սողուզ սու սօնրատան խօշ պիր
գըզընըզ հիսաի հասըլ էթտիյի ճիհէթլէ թէր-
ճիհ էտիլիր:

Վիւճուտի զաիֆ օլանլալ իչիւն խաֆիֆ նէ-
վինտէն պաշլամադ քեարը աղիլ տիր: Իքի մի,
պէշ մի, օն սանիլէ մի պանեօ ալմադտա տէ-

վամ էթմէք իճապ էտէր խտիյննի թային սօղ-
 թօրա մուհազվէլ պիր քէյֆիյէթ տիր : Շունու
 թէէքիտ էտէլիմ քի Զպանեօ տա ինթիյաթ սըղ-
 լըգ պիւթիւն կէօքսիւն նէզլէ օլմապնա պատի
 օլըր քի իլլէթի ֆէվզէլաատէ թէզլիտ էտէր : Պան-
 եօտան սօնրա տէրինին աքս իւլ ամէլի, գըլզըն-
 լըգ վէ պիր հիսս ի խօշնուտի պանեօնուն եա-
 րամըլ խտիյննէ իմարէլէր տիր, պիլաքս վիւճու-
 տին սօղուգ գալմաօր, պաշտա ալըր, պաշ ֆըր-
 լանմաթ վէ պալըլընլըգ էտէրի պանեօնուն եարա-
 մաաղընա տէլիլէր տիր : Պանեօնուն եարա-
 մաաղըր ֆէհմ էտիլիր էտիլմէզ թէրքինի վէր-
 մէլի, եօգ խէ ֆէնա սուրէթատ զաիֆլէթտիր-
 տէն մատա վէխիմ նէթիճէլէրէ գըրաղըլլար,
 պանեօ արմադ մէսէլէսինտէ վէք միւթէյաղը-
 զանէ տալրանըլմալը արր :

Պանեօնուն նէ՞ մէնմաաթր վար սր :

Էվվէլա վէրէմ վիւճուտի թէլքիւ էլլէյէն
 հէր պիր ճիւղիւն խըամէթինի իխլալ էլլէտիլի
 կիպի, տէրինին թէնէֆիլու իշինի տէ իխլալ
 էլլէր : Պու սէպէպտէն սըճադ սու վէ պօլ սա-
 պօն իլէ ագալի հաֆթատա պիր տէֆա էրյ-
 գանմադ (ագապինտէ սօղուգ սու տէօքիւնմէք
 շարթըլլա) թէրի կիտէրիր, եաշը, վիւճուտա,
 պաշտա հաալը օլան քէֆէք վէ փուլ եա քիսլէ-
 րի տէֆ էտիպ սէրիյի փաքլէր, տէրինին աա-
 պէլէրինի թահրիգ էտէր, գալըլին հարաքէթինի
 գուլվէթլէնտիրիր, գանըն անվալինի իսլահ է-

տէր, թէնէֆիլու կէնիշլէնտիրէր, իշթիհաաընը
 արթըրըր, հազմը թէսհիլ էտէր : Տիկէր էն
 մուհիմի խըամէթի շու տըր, վէրէմլտէ թա
 պիտայէթ ինտէն տէրինին ճիւմլէ ի մուհարքէթ
 իւլ հէվիլէսինին (cutaneous vaso-motor system)
 հալանըն թէպէտաիւլիւնէ կէօրէ ույմադտաքի
 գապիլիլէթի տէ մուխիմէլ օլաղըլնաան, ճիլէ-
 րին զաիֆիլիյնտէն հաալը օլանտան ֆազլա օլա-
 րադ պիր հէսասալըգ զուհուր էտէր, իշթէ պու-
 միւհիլք հէսասալըգը րէֆ էտէր, վիւճուտ տաիմա
 սօղուգ սույա մազհէր էտիլիպ ալըշարըրմադլէ,
 եիւղիւն սօղուղա տայանապիլէն գապալըգ եա
 սէրթիլինէ վաալը օլըր :

Վէրէմ թէտալիսինտէ էն մուհիմի խու-
 սու խղրիսա մէսէլէսի տիր :

Վէրէմ միղրօպունուն վիւճուտա տիլսուլ
 էլլէտիլի անտէն իթիպարէն (եախօտ զաթէն ին-
 գըրաղա ուղրամըլ վիւճուտա կիրէր) վիւճու-
 տին զըտաալ ինգըրաղա ուղրար : Իլլէթ քէնտի-
 նի իզհադ էտէնէտէր զաթէն վիւճուտ աալըն-
 տան փէք չօգ զայիպ էթմիշ հալտէ պուլուուր,
 պինտէնալէյհ վիւճուտի իլլէթէ մուգալվմէթ
 էտէպիլմէսի իշիւն թէմիլ վէ մուգթալի օլաղըր
 միղտարտա զըտա իլէ պէպէմէք էն գուլվէթիլի
 շարէմիլ տիր :

Վիւճուտ պէսլէնտիրճէ գան իսլահ օլուր .
 (corpuscles) հիւճրէլէր արթար, գալըլին հա-

ըէքէթի քէսպի ինթիզամ էաէր, էնսիճէնին գուլվէի մուգավիմէսի թէղայեւա էաէր, վէ էօյլէճէ տէվամ էաէր. ճէվէլան էաէն գան՝ ճիյէրի աղ եա չօգ մուհափաղա: էաէպիլէճէք մաստէլէրի վէ թէսէմֆիւմէ վէ պագթէրիալարա միւտաֆի ունսւրլարը հափի պուլուհաուգճա, վիւճուտա ահվալը զըտաիլէճէ օլան իսլահաթ իլլէթին մուհարիք սէպէպլէրինէ գարչը միւճահէտէ էաէճէք գուլվէթին չօղալմադաա իտիճինէ տէլալէթ տիր:

16րնճը ատրաս Du Laurensա պիր վէրէմլի միւրաճաթ էտիպ պու իլլէթաէն գուրթաւմադ իլինն նէ եօլ եա թէսապիր թալսիլէ էտէրսին տէտիլինտէ, միւմաիլէյճ՝ «Պիր ինէք ալ աաղա չըդ», տէմիլ տիր. պուհաան տահա մանասար վէ գըսա սէօլ իլէ վէրէմին հա՛սըլ թէսալի օլուհուր իտիլի իլլահ էտէլէմէղ: Մէղքիւր իպարէլի թափսիլ էթմէք թապի էօմրիւնաղ էթմէք տէմէք օլուր: Միւա, ինտան եէտինտէ պուլուհուպ տա վիւճուաը ինտանինին իհթիյաճաթը միւթէնէվվիլէսինի հափի օլան էն գըլմէթլի զըտա տըր:

Պաղը միւթէխաստիպէր իսպթալարընա իչէպիլտիքլէրի գատար սիւա իլմէլի իմէնպիհ էտէրլէք: Du Laurensըն պալասէ մէգքիւր ճէվապընտաքի ֆիքրի՝ սիւտտէն պաշգա պիր շէյ եէմէ տէլիլ, անճաղ էլլէմի օ իտիլինի անլաթմադ

խտի: Պիլ վաղը տա սիւա զըտալար լիսթասընտա էն պաշ մէվգիլի իհրաղ էթմէլէ լալըդաըր, լաքին շիմտի պաղը միւթէխաստիպէր տէ վիւճուտին պաղա վէ նէմասը իլինն էլլէմ օլան իւնսիւրլէրի (ալպիւմէն, եաղ, թուղ վէ carbohydrateլէր) իսթիհօալ իլինն թաամըն միւթէնէվլի մէվաատան միւրէթթէպ օլմալը իտիճինի, սիւաին իտէ եէվմիլէ 5—6 գատէհ քիֆայէթ էաէր օլտուզուհու տէրմէյան էաէրլէք: Գայնատըլմը սիւա էմին տիր, ինէլին սըհէթինճէ շիւպհէ եօղ իտէ շիլ սիւա տահա միւֆիա տիր: Թիւրքիասաքի շիլ սիւա միւլպիմիլք վէրիւր տէյու սիւրիւլէկէլմիլ օլան էֆքեաք աօղրու տէլիլ տիր, գայմադ տահա չօղ հէրարէթի պէտէնիլէ վէրաիլինտէն, սիւա եէրինէ դայմադ գուլանմադ իսթէնիլտիքաէ՝ սիւաինն բուպու միգտարընտա ալըմալը տըր. սիւա վէ գայմադ եէլէմէլէնլէրէ եօղուրթ վէրմէք իճապ էաէր: Եօղուրտուն իսթիմալի պու կիւն պիւթիւն մէտէնի տիւնեատա թապտիր էաիլմէքաէ տիր: Վիւճուաէ զըտա իրամէթինի կէօրմէքլէ պէրապէր, հափի օլտուզու ատիտ լաղթիք սայէսինտէ պաղըրսաղլարաա տիկէր մուհիմ պիր իրամէթի տահա վար տըր, վիւճուաէ հէր նէվի մէէքիւլաթ իլէ իտիալ էտիլէն միգրօպ վէ թուֆէյլաթտան պիր չօղ ճինսինին պաղըրսաղլարաա թիւրէմէսինէ մէյտան վէրմէմէքաէ տիր:

Պէօյլէճէ հազմ՝ վէ իղթիտա իշինէ մուսլէնէ-
 թինտէն մատա, եէաիքտէն սօնրա ուլգու աա-
 վէթ էթմէսի վէ եազըն սըճադ կիւնլէրտէ հէր
 նէվ սօղուգ շուրուպլարըն քէսաիրէմէտիյի սու-
 սուլլուղու պիր գատէհ եօղուրթ տըրանընըն
 տէֆ էթմէսի ճիհէթիյլէ տէ ինտան ճինսինէ
 վէք եարայըլը պիր մատաէ տիր : Տիւնեատա
 եաշը 100իւ միւթէճալուղ օլանլարըն էքսէրիսի
 Պուլպարիտա պուլունույօր : Մէշահիր ի հիւքէ-
 մատան Մէշնիգօֆ ինտանը ուղուն եաշատապի-
 լէճէք իւնսիւրլէրի եղ ճիւմլէ իղլիմ, հալա, սու
 վէ մէքիւլաթ վէ զայրի խուսուսաթը արիւղ ու
 ամիգ թահթը միւթպէա վէ թէնգիտէ ալարգ-
 տան սօնրա, Պուլպարըն ուղուն եաշայապիլ-
 մէլէրինի եօղուրտու չօգ եէաիքլէրինէ համլ է-
 տիյօր : Չաթէն մէմլէքէթիմիլատ տէ եօղուրտու
 սօֆրամըլտա չօգճա պուլունտուրուր իսէք տէ,
 գըլմէթինի անլատըգտան սօնրա զիյաատ թալ-
 թիֆ էթմէլէյի : Միւտիւ իշմէյէնլէրէ՝ սիւտըճ
 վէ մուհալլէպի հալինտէ եէաիքիլէպիլի :

Եէվմիյէ վիւճուտա 100 կրամ գատար ալ-
 պիւմէն իղթիլա էտիյօր : չօգճա ալպիւմէնի պու-
 րունան մէվաաը զըտալյէ ամիտէքիլէր տիր,
 էթ, թալուգ վէ ավ էթլէրի, պալըգ վէ եու-
 մուրթա : էթ վէ եումուրթա զաթէն թիւրքիա-
 տա հէր վազըթ թաղէ հարտէ պօլճա պուլու-
 նուր : էթ՝ վիւճուտա վէրալիյի հէրարէթտէն մա-

տա, տիմազը, գալպի վէ մանգումէ ի ստապիյէյի
 թահրիք էտէր : Փարիլատ վէրէմիլիլէրի եազըն-
 ւարտա վէրէմտէն սալիմ եա մուաֆ օլան հայ-
 վանաթըն չիյ էթինի եէաիքիլէք թէտալի էտի-
 յօրլար : Պաղլար տա 200 կրամ գատար սիւա
 եա էրապ իլէ մախլաթ օլարապ սըղըր գանը
 իշիրիյօրլար, շու մալիւմ տիր քի տախմա էթ
 եէմէք իշին գուվլէթլի հազմ ալէթլէրի լալլամ
 սըր :

Եումուրթա էլիմիլէ կէչէն էն միւղթէտի
 մէվատտան տիկէրի տիր . միւթէնէվլի սուրէթ-
 լէրտէ խասթէյէ թազալիմ էաիլէպիլիլի, էթ վէ
 սէպլէվաթ իլէ պէրապէր տէ, սիւա վէ չօրպա
 իշինտէ մախլաթ հալտէ, սիւա վէ տն իլէ տէ,
 եալընըլ պաշընա, գաշնաաըլմըլ եա գաշնար սույա
 եախօա եաղա գըրըլըլ հալտէ, թէլէմէ վէ
 չիյ հալինտէ : Պաղլար թէլէմէյի չիյէ թէր-
 ճիհ էաիլէրտէ տէ, պիլ թէճրիպէմիլատ չիյի
 տահա հազմը գօլայ պուլմուշուղ : Չիյ հալինտէ
 իշմէյէնլէր պիր ալ մէյվէ սուլարընա, սիւաէ,
 շարապա գըրարապ եէքտէն պաշա տէքմէքլէ
 եումուրթա թատ վէ գօգուսունու ալմաղլար :
 իշթիհաար ֆէնա օլանլար թաամաան սօնրա պիր
 գաշ տանէ եումուրթա իշմէքլէ չօգ գուվլէթ
 ալապիլիլիլի :

Եազ՝ էրիմէքտէ օլան վէրէմիլինին զըտաաընը
 թէալիլի էթմէք ճիհէթիլլէ պէօյիւք խըտմէթ է-

տէր: Ետզ խասթանըն թապիաթընա, իզլիմ վէ մէվսիմէ կէօրէ միւնասիպ հալատ վէրիւմէլի տիր: Պալըգ ետզընը ետզըն գուլանմագ սայքի նա- գապիլ տիր, եէթիք առէմէր պալըգ ետզըն- սան թէզ նէֆրէթ էտէրլէր, չօճուգլարա իչիր- մէլի, օ տա գըլըն: Պիզտէ ետզ անճագ փիշմիշ թասամլար իլէ վիւճուտիմիլէ իախալ օլընըր, միւթէմէտաին մէմէքէթլէրտէ թաղէ ետզ սէ- նէնին հէր մէվսիմինտէ պուլունտուգունտան, այրէթէն տէ եէմէք իւզէրինտէ եէնիլիր, լա- քին ետզ միւֆիտ տիր գըլասըլլա չօգ ետզը թասամլար եէմէքտէն ինթիրազ էթմէլի, հազմը իխալ էտէր:

Ինսանա զըտա հալինտէ carbohydrate լէր մուհիմմ պիր մէվգի թութարլար, եուլաֆ, պուլտայ, չավտար, տարը, փաթաթէն, ճինս ճինս պագլար, մէրճիմէք, նօխուտ, պիզէլիա պիզլիմ նէ գասար շէշիա թասամլըզը թէշքիլ էտէրլէր, եքմէք հալինտէ, չօրպա հալինտէ, թաղէ վէ գուրու, էթլի պասգըլար հալինտէ, պիզի հէր մէվսիմտէ միւթէլէզզիւզ էտէրլէր, սէպգէվաթտան սպանագ, լահանա, փաթլըճան, պամեա, գտպագ վէ սաիրէ, թէնէվիւ ար- թըրմագլէ վէ պաղըրսագլարըն հարէքէթ ի մէ- խանիքլէրինի թէսհիլ էտէրէք ինթիզամաս սագ- լամալարըլլա պիզէ ֆախաշլի տիրլէր. քէզա սալաթա, խաֆիֆ թուրչուլար, մէյլէլէր վէ ան-

լէրին գօմիօսթօլարը պաղըրսագլարըն ինթիզա- մընա մուին տիրլէր:

Պիր թագըմ մէէքիւլաթ ը սէնաիյէ տէ մէվ- ճուտ սըր, տզ հաճմաս չօգ զըտա վէրմէք մագ- սէտիլլէ ետիլըմը: էթտէն ետիլըմը չօգ նէվ զըտալար վար սըր, լաքին սըլըր էթի խիւլասաար օ սէնաի ճինպէրտէն ալա սըր: Պիր թագըմ ալպիւմէն խիւլասալարը վար տըր, մէսէլա tropon casein չամիլ օլան հաղըր մէէքիւլաթ, sunatogen, nutrose, eucaine վէ զայրիհում տըրլար. պուշա- րըն թաֆսիլաթընտան սարֆ ը նազար էտիլիր:

Վէրէմիլ զըտալը շէյլէր, հէմտէ սըգ սըգ եէմէլի, լաքին իֆրաթա վարմագ ֆախտէ տօ- զուրմատըգտան մտտա մուզիրր տիր, պիզ թէճ- րիպէմիլտէ պուլմուշուզ քի թէմիլ հալատա պուլունտուգճա ֆաղա եէմէյէ չալըճմագ լիւ- զիւմսիւզ տիր: Իշթիհասը գուլվէթլի օլանլար հաթթա պիրազ շէքսիք եէսէլէր տահա միւս- թէֆիտ օլըրլար, իշթիհասը օլմայանլար հէր հալատ եէմէյէ չալըճմալը տըրլար, զիրա հաղմ ալէթլէրինտէ ֆարզ օլընանտան զիլատէ գա- պիլիլէթ վար տըր:

Թասամլարը խասթէնին իշթիհասընը տավէթ էտէճէք սուրէթտէ թէրթիպ էթմէքտէ պէօլիւք հիւնէր վար տըր. չօգ տէֆա խասթէ սահիպի քէնալինի նէ ետփայըմ, եէմէյօր, իշթահը եօգ, սէվմէյօր թապիլըլէրիլլէ թէպըրիյէ էտէր. իշ- թիհայը թահրիք իշիւն լաղըմ կէլիրսէ պիր գա- տհ պիրա, շէրապ գուլանըլապիլիր, լաքին տիգ- գաթ օլընսըն քի էվիլէճէ միւսքիրաթ գուլա- նան պիրինէ գաթիէն վէրիլմէսին:

Պահարած իսթիմալի զաթէն մէմլէքէթի-
միզաէ ճարի տիր : Քէսքին թուրչուլար , աճը
պիպէր , քէսքին սիրքելի սալաթալար , քիմհօնլու ,
չէմէնլի պասարմա , էօքսիւրիւլի թէզեխա է-
տէր : Միտէսի էյի օլանլարա չիյ քիւֆիթէ չօդ
ֆախաէլի տիր , սօզան էյի իսէ տէ սարմըսագ
զարարլը արը : Թաամը էյի չիյնէմէլի . փէք ա-
ղբը եէմէլի . չիւրիւք տիչլէր թամիր էտիլմէլի վէ
թաամտան սօնրա տիչլէր թէմիզլէնմէլի : Թաամ-
լար արասընտա միտէնին հազմ էտիպ իսթի-
րահաթ էտէպիլէճէլի գատար 4—5 սասթ վազթ
վէրմէք շարթ ը մութլագ արը , վէ թաամլարըն
հէր կիւն նիզամի վազթլարաա ալլննասընս տիգ-
գաթ էտիլմէլի տիր :

ԹԷՏԱՎԻ ՊԻԼ ՄՈՒԱԼԷՃԷ

Վէրէմ թէտալիսինտէ էօթէտէն պէրու
չօդ իլաճլար գուլլանըլըրչ , սէնէ պէ սէնէ տախի
եէնիլէրի իլալէ օլունմագտա արը : Շու մալիւմ
տիր քի տախիլէն ալընաճագ հիչ պիր իլաճ էն-
սիճէյէ զարար իրաս էթմէտէն ճէրտումէլի էզ-
տիւրէմէյ , հաթթա զաիֆլէտէմէյ պիլէ : Իլաճ-
լարըն ֆախաէսի օլոս օլոս աօլայլոտան օլապի-
լիր , եանի իչթի հայը արթըրըպ վիւճուտի
գուլվէթլէնսիրմէք , ահվալ ը ումուճիլէսինի
խլաճ էթմէք , ճիլէրին էօգրսիւյ գըսմլարընը
թապվիլէ , գանըն leucocyteլարընը արթըրմագ
կիպի . լաքին րասթ կէլէն հէր իլաճը այմաղա

աճէլէ էթմէլիպ , զարարընը ֆախաէսի իլէ միւ-
վազէնէ էթտիքաէն սօնրա գուլլանմագ քէար ը
ազլ տըր : Պաչըճարընտան պաղլլարընը մալիւ-
մաթ հալինաէ զիքը էթսէք զարարմըլ օլմադ .
մէսէլա չօդտան պէրու գուլլանըլան պիրի creo-
sote արը . պունուն վէրէմի էյիլէթմէքաէ պիր
մուհասէնաթը կէօրիւլմի⁶ւչ մի տիր քի հէքիմ-
լէրին րէչէթալարընտա տախիմ կէօրիւլուր . էվ-
վէթ միւզաա ը թէաֆիւն հալինաէ պաղլլարագ-
լարա եարար վէ պաղլամը գըսալտըր իմիչ .
էվվէթ պիզ տէ գուլլանմըլ խիլիմիզաէն սօն
խուտուտ թասաիգ էտէրիլ . լաքին հանկը ին-
սան միտէսի պունուն թէէսիրինէ օլ գատար
ուզուն վազըթ տայանապիլէճէք տիր . էվվէթ
նիսպէթէն զարարսըլ թէրքիպլէրի տէ վար
տըր , եախօտ պալըգ եաղը , սիւա , շէրապ կի-
պի թէէսիրինի միւլայիմլատըք գաթըգլար իլէ ,
եէմէքաէն սօնրա ալընապիլիր , լաքին հէր հալ-
տէ թապիլէ էաիլէճէք պիր իլաճ տէլիլ տիր :
Մնուն էէրինի թուլթան guaiacol ըն տա պիր ճիւ-
ղիւ creosote օլարըլնտան գօգուսու անտէն էյի
տէլիլ տիր , այնի շէյ տէմէք տիր , պունլարըն
միւրէքքէպաթը duotol, creostal, thiocol, eosote,
geosote վէ Ichthyol տախի թէէսիրի ճիհէթիլլէ
այնի տիրլէր :

Guaiacose, Guaiacol Sulphate of calcium վէ
fluid Somaton, իչթիհայա , կէճէ թէրինէ , ույ-
գուլա վէ էօքսիւրիւլէ միւֆիտ խուսիլէթլէրին-
տէն աօլայլ թապիլէ օլընըյօր :

Arsenic միւրէթթէպաթը , ճիլէրին էնսի-
ճէսինի գուլվէ ի մուգալիմէսինի թէզեխա է-

տէր միւլահազաւը յա վէրէմ թէտապիսինէ զամմ
էտիլմիշ տիր:

Guaiacol arsenate, Sodium cacodylate (ampule
լար իչինտէ չօդ գուլանըլըր, պիզ քէնաիմիզտէ
գուլանմըշ խտք տէ պէլլիճէ պիր թէէսիրինի
կէօրէմէմիշ իզ): Arsacetin, atoxyl, nucleogen,
arhenal, պունլար ճիւմէսի արսէնիքի հալի օ-
լան թէրքիպլէր տիր, քէզա արսէնիքի մատտէ
իլէ պէսլէնմիշ պասիլալարտան հափըլմըշ թիւ-
պերփիլիսն տէ վար սըր. լաքին թէճրիպէտէ
արսէնիքսիզ նէվինտէն Ֆարգըլ պիր մուհատէ-
նաթը կէօրիւմէմիշ տիր:

Balsam of Peru կէօյա եումուրթա սարըսըլ-
լա պիր emulsion եափըլալգտա, պունուն ճիւզ-
լէրի գան ճէվէլանըլա թա ճիլէրտէրի եուվա-
լարա վասըլ օլըպ օրատա թէէսիրինի իճրա էտէր.
պիլախէրէ cinnamic acid ին sodium իլէ թուզու-
քի hetol թէսմիլէ օլընըյօր. տամարա շըրընկա
թարիզիլէ վերիլիսէ պաչգա հիշ պիր շարէնին
եափամատըլը փախտէյի հասըլ էտիյօր տէյու
խատիա էտէնլէր վար սըր:

Iodine թէրքիպլէրի տափի էվէյի գուլա-
նըլմայա պաչլանտը, Iodipin ալըր պաչընա, Io-
dipin menthol պիրլիքտէ շիրինկա հալինտէ, քէ-
զա անիտըլար իչինտէ Iodole շըգալը, Iodine
թէրքիպլէրինտէն Dioradin (Dr. Avon, Szendeffy
նին) հէր թարափա իլան օլընմագտա սըր, կէօ-
յա էլաէ մալիւմ օլան հէր նէվ իլաճլարտան էն
միւէստիրի աէյու թաստիգ էտիլմիշ տիր, պու
տախի անիտըլար իչինտէ տիր. իլ.ք տէփա 40
շիրինկա էտիպ 15 կիւն արա վէրատիքտէն սօնրա

թէքրար պիր 40 տահա, սօնրա թէքրար պիր
արա վէրիպ 3 իւնճիւ 40 ա պաչլամալը. խա-
ֆիֆ ճինպէր 3 իւնճիւնիւն խիթամընտա էյիլէնէ-
պիլիյօրլար, իլէրի վարմըշ օլանկար 6 քնճըյա
զաաար տէվամ էթմէլի տիրլէր: Միւ հթէվիլաթը,
Iodine, Radium վէ Menthol (terpene) ալըր. Radium
ըն պագթէրիալարը իթլաֆի էտէն էն գուլվէթլի
պիր մատտէ օլմասը վէ Iodine իլէ Menthol ըն
հատաը զաթընտա գըլմէթի հագիգիլէյէրի
մէլհուզ խալիլնտէն, շու Dioradin հագըլնտա
խտաիպարըն էսալը իտիլինէ շիւպնէ էտիլմէզ
խտէ տէ, Radium ըն պու զատար փահալը պիր
մաաէն իտիլի տէրխաթըր էտիլիսէ սէքիզ
գրուշ գըլմէթի օլան պիր անիտըլուն իչինտէրի
Radiumըն փէք, փէք ազ պուլունաճաղը վէ
պուլունանըն տա պէքլէտիլի միւտաէթաէ գաիմ.
գալամայաճաղը խուսուսաթը թէճրիպէ իչիւն
10—12 լիրա պիր մասրաֆի իխթիյարընա հէր քէսի
սէվզ էթմէլ: Պիզ պունտան 30 անիտըլ գատար
ալտըգ խտէ տէ, պաչգա պիր սէպէպտէն րա-
հաթսըլըրգ զուհուր էթմէսի իւգէրինէ թէքը
էթմէլէ մէճպուր պուլունմուշ խաիք, շէօլլէճէ
գաթի պիր շէյ տէմէք տօղրու օլամալ. լաքին
հագըլնտա էյի պիր թասափլուրում օլտու. պիր
մաղարրաթը, թէհիքէսի եօգ սըր. շիշինկա էթ-
աիքտէն հէման տէրագապ սօնրա թերիլիճ գօգու-
սու ճիլէրտէն կէլմէյէ պաչլար: Պիր տօգթօր
նէզարէթի ալթընտա, օնուն թէրթիպի իւգրէ
ալընմագ շարթըլա պիր մէքթէպլի խասթէ
քէնտի քէնտինէ ալապիլիք, թիւպերփիլիսն կիպի
թէհիքէլի պիր շէյ տէյիլ տիր, եինէ տէ գու-

Թուսու իշինտէ չըգաճադ Թալիմաթը իւզրէ ա-
ճէլէ էթմէք ասորու օրմադ :

Ախէր պիր իլաճ carbon Թէրքիպլէրինտէն
pneumozan ասը . պու տա չըրընկա Թարիգիլէ
այլընըր : Պէյութում Dr. Nucho պունու չօդ մէտն
ջթմէքտէ աիր :

Երկրտէ իքի նիսպէթտէ acid carbolic so-
ution ր տա (1, c. c) Թալիսիյէ էտիլիյօր :

Methylene-blue ետընըլ հալտէ , պախուսուս
Iodine, Methylene blue վէ ֆիլան պագըր Թէր-
քիպլէրի միւճթմիէն , հալա Թահթը Թէճրի-
պէտէ տիրէր :

Ճիլէրի քիմէէվի Թօլ , մաի վէ Թէպէխիւր
էթմիլ եա զադի մատտէլէր իախալ էտէրէք լժէ-
տավի ուսուլու :

Տախիլէն այլնան իլաճլար հագգընտա տէ-
նիլէն պու եօլտա ճիլէրէ ասորուտան իախալ
էտիլէճէր գուվիլէթի Թօլ , սու վէ զալլար ի-
չին տահա զիյաաէ սահիճ աիր , եանի հիլ պիր
քիմէէվի մատտէ նէֆէս պօրուլարընըն իչինի զէ-
տէլէմէքսիլ ճէրսումէյէ պիր զարար իրաս էտէ-
մէզ , հաթթա տէյաիլի եէրլէրտէ իլթիհապ հա-
սըլ էտիպ շիլիրմէսի իլէ իլաճ մահէլ ի մագ-
սուտինէ տէ էէթիլէմէզ , փէք իսաֆիֆ վէրիլտէ
զաթէն նէթիճէ սուսուլալ , շէօյլէ քի պիր
խասթա քէնտի հայաթընտան վալ կէշմէք շար-
թըլա , նէ օլըր իտէ օլսուն , շու շէտիա զալլ
չէքէճէյիմ , եա միգրօպարը քէամիլէն էօրիւ-
րիւր եա պէն պունուն նէթիճէսինտէ էօլիւրիւմ
տէսէ պիլէ , իճրասը գապիլ տէյիլ աիր , զիրա

օլ գատար Թահրիք էտէր քի էօրսիւրիւք պը-
րագմալ տէվամ էթմէյէ :

Քիրէճ վէ շիմէնթօ իշլէրինտէ մէշուլ օ-
լանլարտա վէրէմ փէք ալ միւշահատէ էտիլ-
տիլինտէն , պալը միւթէխաստիօլէր քէնտի խաս-
թէլէրինտէն պաղըսընը քիրէճ Թօրպալարընը
տէօյմէքլէ իշլալ էթմիլլէր իտէտէ , հէման էօրսիւ-
րիւլինն արթմասը վէ պալլամըն չօլալմասըլա
Թէրքիլի վէրտիրմէք գարարընա կէլմիլ տիրէր :
Պիլտէ Formalime չէքմէքտէ այնի միւշքիլաթա
կիրիֆթար օրսուդ , Nitrogen, acid carbonic, sul-
phuretted hydrogen, prussic acid, chlorine, idine,
bromine, հէփիսի սընանըմըլ , հաթթա Ozone,
Oxygen, սըճադ հալտաա էյի Թէէսիր վէրմէմիլ
տիրէր , շու հալտէ , պու եօլտա Թէտալիտէն
պէքլէնիլէն իսայր չըգմալ , անճադ մախաուսի
ալէթիլլէ Թուլլու սու չէքմէք պալլամը եուճ-
շատապիլիյօր , պունա պիր Թագըմ միւզատը
Թէտաֆիլին մէվատտմէսէլա carbolic acid, sublimate,
creosote, guaiacol, boracic acid գարըշարըմագ տա
Թասպիպ էտիլմէյօր , պիր տէ Menthol Eucalyptus
կիպի զիւլալթը Թալլարէ (Volatile oils) ճիլէրին
չուդուրունտա պալլամը Թէտաֆիլին էթմէքտէն
մէն էտէրլէր , Թէրէպէնթին վէ գաթրան եաղը
(pine oil) ֆէնա գօգուսունու կէչիլմէյէ եարարմ
էտէրլէր : պու եալլար զաթէն ուշար նէվաէն
իտէլէրտէ , պուխար հալինտէ պունըսըր իշլէրի
կէճնաէրմէք տահա միւէսաիր օլըլօ :

Տիլէր պիր Թէտալի ուսուլու Թագեիլ գ է-
տիլմիլ հալա Թէնէֆիլու էթտիրմէք ուսուլու
սըր :

ճիշտերին գապիլիյէթի թէնէֆֆիւսիյէսինի կէօյա թէզեիտ էթմէք եա սա ինթիզամա կէթիրմէք իշիւն մախաուսի ալէթլէր իլէ ճիշտէ թազեիգ էտիլմիշ հաւասան վէրիլեր, հալ շաքի պու ճիշտէ զօր վէրմէքտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր, չօգ տէֆա անա մազարրաթ կէլտիյի վէ հաթթա գան կէլտիյի տէ կէօրիւլիւշ տիր, վէրէմիլինն ճիշտերինէ թազեիգ հիշ կէլմէզ Պու շէյ վէրէմիլի օլմայրպ սա կէօքսիւ զաիֆ օլանլարը գոււվէթլէնտիրմէք իշիւն խալլը օլապիլեր:

Պունուն տիկէր պիր նէվի, խասթէյի՝ խասսէթէն ետիրմը օտաճըղար իշինէ գօյուպ եինէ սըգըշարըմը հալա թէնէֆֆիւս էթտիրմէք տիր, պունուն՝ վէրէմէ տէյիլ տէ ճիշտերին պազը պաշգա խասթալըղլարնա անճազ ֆաիտէսի կէօրիւլիւշ տիր:

Պունլարն տիկէր պիր նէվի եիւղէ խուսուսի մաքէլէր կէշիրէրէք, պու եօլ իլէ անճազ պուրունտան իշերի կիրէպիլէն հալալը գըսալտապիլմէք տիր, լաքին տիշարը՝ չըգաճազ հալալը կէրէք աղըզ վէ պուրունտան չըգմապնա միւստատէ էթմէքլէ սատրտա հալաննն թազեիգինի ալալթմազ, պէօյլէճէ գաննն ճիշտէ տօղրու ճէվէլաննա պատի օրնազ տըր: Պունուն սէմէրէսի օլմազ իւզրէ գաննն գըրմըզը հիւճրէլէրի արթմազտա օլըյօր, գալպին հարէքէթի խալան օլըյօր, թէնէֆֆիւս տէրինլէշիյօր, գան վէլիմֆին ճիշտէրտէն ֆազլա ճէվէլան էթմէսի սէպէպինտէն, սէմ (toxin) ճէրեան ը ումուլիյէ տահա չօգ միգտարաս գարըշմազլէ պիր նէվ

իլգահ ը զաթի (outo-inoculation) հասըլ օլըյօր էօզըրիւ ճիշտէ թէնէսիրի տէ շէօլլէ օլըյօր, էօքսիւրիւք, պալղամ՝ վէ նէֆէս տարըզը էքսիլիյօր վէ վէրէմ չիպանլարընն էթրաֆընտա էնսիճէ թէշէքքիւլիւ պաշլայօր: Պունուն հալալարիսի հայվանաթ իւզէրինտէ էտիլէն թէճրիպէլէրէ մուվաֆըզ կէլիյօրտա տա, ինսանլարտա արըզլէր քէսպի իսլահ էտիյօրլար, լաքին էսասի պիր էյլիք եանի սէմիլլէնմէք, հէրարէթին տիւքէնմէսի կիպի հալլէր վէք նաաիրէն կէօրիւլիւյօր խալլինտէն օլ գատար ըաղպէթ պուլմայօր:

Պու սըրտտա թէճրիպէմիզ տաիրէսինէ տիւշէն մուհիմմ պիր խուսուսու զիքր էթմէք իսթէրիզ:

Վէրէմիլի իշերի կիրէճէք հալալը հէմ պուրունտան ալմալը հէմ տէ գօնթրօլ էթմէլի տիր. եօզտա տալմի սուրէթտէ միւթէզարրուր օլըրմէսէլա չօգ սէօլլէմէքտէն զարար կէլիլ, չիւնրի իշերի պուրունտան մատա աղըզտան սա ֆազլա հալա կիրէք: Թէրէննիւմ էթմէք քէզ՝ այնի նէթիճէյի տօղուրուր. ըիւզկեարա գարը օթուրմազ պախուսուս օ մէվլիտէ գօնուշմազլէ իշերի կիրէն սօղուզ ֆազլա հալա, ճիշտերին սօղուզ արնապնա սէպէպ օլըյօր, պախուսուս նէվպէթ կէլլէճէք զէմանլարտա: Պիլ քէնտի իւզէրիմիզտէ արա սըրա տէրէճէի հէրարէթին եօգարը ֆըրլամարնն վէ կէճէ էօքսիւրիւք իլէ չօգճա պալղամ չըգմապնն սէպէպինի կիւնտիւզիւն էտիլմիշ օլան հէրարէթի գօնուշուգտա, վէ եախօս ըիւզկեարա մարուզ օլ-

մագտա պուլմուշուզ: Խնտան գծնուշմագսըզ տուրամազ, լարին հէր հալաէ իչէրի սոզուգ հազանըն կիրմէսինաէն իհէթիրազ էթմէյի Պու- յունտան կիրէն հալա հէմ գըլար հէմ սիւ- զիւլէրէք թէմիզէնիր:

Վէրէմ թէտավիսինաէ պիր դաչ նէվ ա- մէլիյաթ ք ճէրրահիյէ տէ ետիրլապիլիյորսա տա, անճագ Pneumothorax տէնիլէն պիր նէվի սոն վազըթըրտա էվէյի տիգգաթ չէվիրմէյէ պաչ- լաորդընտան մուխթասար պիր զիքրիլէ կէ- չէրիզ:

Շէօյլէքի ճիյէրլէրտէն պիրիտի մուքրին մեր- թէպէ սազլամ իսէ, տիկէր մազուք թարափըն էօզրլէրի եալլըն վէ եախօտ իլլէթ սէրի ա- արմլար պըյօր իսէ, օ էօզրլիւ ճիյէրին սաս- րընա եինէ խարիճտէն աչըլան պիր տէլիքտէն խուսուտի ալէթիլլէ վէք իհէթիլաթը սուրէթտէ ազօթ (nitrogen) աօլաուրուզ օ ճիյէրին թէնէֆ- ֆիւս ամէլինի տուր էտէրէք յահաթա կէթիր- մէք տիր:

Պու եօլ իլէ սուգութ էտէն վէրէմլի ճիյէր պիր դաչ սէնէ զարփընտա պիւզիւչէրէք էյիլէնէ- պիլիյօր, վէ խպահաթ ամէլիյաթըն խիթամըն- տան սօնրա պէտ էտիյօր, կէօրիւնիւյօր քի, մէվատա ք մուզիրրէ դանա չօզ գարըչամաար- զընտան գան իալահաթ պուլույօր վէ գայրի:

Թէտավիյար ք խուսուրիյէ

Թէտավիյաթ ք խուսուտիյէ արասընտա էվ- վէյա սիրըմլարը թարիֆ էտէլիմ. պունլար տիկէր հալանաթըն վիւճուալէրինտէ հազըր-

լանըր. իլլէթէ գարչը միւտաֆի հալինտէ, հալ- վանաթտան ալընըպ ինտան գանընա շիրինկա էտիլիր. մէտէլա եազընլարտա կէնճ պիր Ալման սօզթօր Յրիսնան վէրէմտէն մուաֆ սայըլան տէնիզ գապըրպազըսընը վէրէմ միգրօպարըյա աչըլաորդտան սօնրա սօնըն սիրըմլընը ինտանա շիրինկա էթմէքլէ կէօյա ինտանը տա մուաֆ է- տէպիլէճէք իտախալարընտա պուլուտա. իսէ տէ, էվրօփատա խուսուտա Մ. Ամէրիգտա էտիլէն թէճրիպէլէր միւտաաիլի թատաիգ էթմէտիլէր: (Պիլմէյօրուզ Թիւրքիտա թօսպազը էթի եէյէն եա գանընը իչէնէ վէրէմ թէտալլաթ էտէմէզ թա- սավվուրու չօզտան պէրու նէրէտէն եէրլէչմիլ տիր: Պիլ պիր վէրէմլինին ֆինճանլար աօլուտ թօս- պազը գանը իչտիլինի կէօրմիւչիւզ, թապիի նէ- թիճէսիզ): Պունտըն կիպի միւթէնէվլի սէրօմ- լար վար իսէ տէ, հէփսի տէ պիր թարաֆա ա- թըլմագ լաղըմ արը:

Իքինճի Թիւրքիլիլիլէր կէլիր, պունլար աա սօզրուտան ինտան վիճուտինէ շրընկա է- տիլիր, վիւճուտ քէնտի քէնտիտէն միւտաֆի գուվլէթ եա մատտէլէր (body) հասըլ էթսին տէյու:

Թիւրքիլիլիլէր մէվատա ք մախտուտէ իւ- զէրինտէ մէտէլա գըլաըրբարագ գաթըլանարմըլ գան սիրըմլնտա եա էթ խիւլասատընտա 98— 100 °F հէրարէթտէ պէսէնիլիպ թէրսիր էտիլ- միլ ճէրսումէլէրի քիւրքիլիլիլէրին ճինսլէ- րինէ կէօրէ եա ֆէննի եօլլարտա տէօյիւպ, սիւ- զէրէք եախօտ ճէտումէլէրի թէպիլիր թարիզիլէ

էօլաիւրէրէք անդերին emulsion ընը հաղբըլայըպ պիլախէրէ glycerine գաթարագ ետփըլան մախէր տիր: Ինսան պալլամընտան թէհիյէ էախիւր նէվէրի տէ վար, պու թիւպերփիոյին նէվէրի մուծիպէրիին իսմիլլէ եամ օլընըր, ֆիլանըն թիւպերփիոյին տէյու:

Պունդարտան էն մուհիմմի, մուծիտի էվիլէլ Տօգ. Բ. Գօսյուն էսրի թիւպերփիոյին, եէնի թիւպերփիոյին (T. R.) վէ տահա եէնիտի Bacillary Emulsion Tuberculin (B. E.) տիր: Տէնիսին վար, շենսմանըն վար վէ տահա նիչէյէրինին վար արը: Տօգ. Գօսյուն Bacillary Emulsion ը էն էյիտի վէ էն միւհասիրի տէյու թանըրըլ իրէն, պիր վէրէմ սիրըրինին իլավէսիյէ, թէէսիրի թալաֆիֆ էախիլը օլան նէվի շիմտի էն զիյատէ թազտիր օլընանըն իսմի (S. B. E.) տիր. ետխօտ Höchst ըն վէրէմ իլիւն sero-vaccine ի տէյու եամ օլընանը արը:

Թիւպերփիոյինն չօգ սէնէլէր էվիլէլ իլանը զէմանընտա (1891 տէ) պիլիան մէտէնի այէմ վէօյա վէրէմտէն ինսանը մուտֆ էտէպիլէճէք պիր սիրըր պուլունմուշ կիպի անըն մուծիտինի ալգըլայարագ ալիմ պիր մէսէրրէթլէ միւպթէհիճ օլտու: էլինէ թիւպերփիոյին կէչէն հեր թապիպ քէնտի խաթէտի իւղէրինտէ թէճրիպէ էթմէյէ չըղըտը, հալըֆ թի նէթիճէլէր պէսլէնիլէն իւմիտի թաստիգ էթմէտիքտէն մատա վէք մուխրիպ վէ վէլիմ օլտու: Տէրհալ իսթիմարտան տիւշէրէք ինսան ճիսիինի տէ եէս ու մաթէմէ զարգ էյլէտի: Լարին սօնրա ֆարգըլ

մանա վէ նօգթա ի նազարտան թէքրար էլէ ալընարագ ուտուլը թաթպիդինտէ էաստի թաախիլաթ իտխալ էտիպիպ իսթիմալ օլունմադա պաշլանար: Ետըն սէնէլէրտէ օլ գատար մուհասէնաթը կէօրիւլտիւ թի 1907 տէ սանաթօրիլունըլարտան անճազ էիւզտէ 30 ընտա իսթիմալ օլընըր իրէն, 1911 տէ էիւզտէ 75 ինտէ շիմտի իտէ էիւզտէ 90 ընտա գուլլանըլմագտա արը: Պասէն սիկուրթա միւհասէսիսինտէ, տիկեր սանաթօրիլում թէտալիսինէ թիւպերփիոյին տէ զամմ էտիլաիքտէ 3 այտա աթիտէքի մուհասէնաթը կէօսթէրտի,—ալըգ վէրէմ հալինտէ օլարագ պիրինճի տէրէճէտէ օլանըլարըն էիւզտէ 80 ինտէ, իքինճիտէ օլանըլարտան էիւզտէ 47,7 սընտա հաթթա իւչիւնճիւ տէրէճէտէ պուլունանըլարըն էիւզտէ 33,75 ինտէ միզրօպ տիւքէնտի:

Պերլին սիկուրթա սանաթօրիլունընտա 682 խասթէ իւղէրինտէ էտիլէն թէճրիպէտէ 361 ինտէ միզրօպ գալմատըլը կէօրիւլմիւշ տիր: Տիկեր սանաթօրիլունտա էտիլէն թէճրիպէտէ, թիւպերփիոյին պէրապէր օլարագ էտիլէն 500 խասթէ թէտալիսինտէ, պիրինճի տէրէճէտէն էիւզտէ 100 ինտէ, իքինճիտէն էիւզտէ 87,3 սընտա, իւչիւնճիւտէն 44,2 սընտա հէմ միզրօպ հէմ տէ պալգամ տիւքէնմիւշ օլտուլու պիլաիլիլիօր:

Թիւպերփիոյին շիմսիֆի իսրիւալիսէն Ան^օ թէեսիր մէշսանա կէրիրիյօր:

Թիւպերփիոյին թէտալիսի տօղրուտան միզրօպ եուվարընտ վէ անլէրին հասըլ էյլէտիլի

սէմէ (toxin) հիւճում էտէր: Զաթէն տէ ար-
զու էտիլէն մագսէտ պու արը: Արտա վէ հավա
թէտավիտի վիւճուտին մուգավէմէթինի արթըր-
մագտան խպարէթ տիր անճագ, քիւպերիլիին
իսէ օ հուտուտու կէշիպ, վիւճուտի թահրիք
էթմէքլէ միւտաֆիլէր (antibody) մէյտանա կէ-
թիլտիր: Իղթիտա վէ սըհհի թէտավիլէրի քիւ-
պերիլիին թէտավիտի իլէ պիրլէշմէքլէ տահա
էյի նէթիճէ վէրէճէքլէրի թապիի տիր, վէ իշ-
թէ շիմտի վէրէմէ դարըր թանըլան էն միւէտտիր
ուտուլ պու արը: Շայէա քիւպերիլիին թէտա-
վիտինէ տիկէր թէտավիլէր իլալէ էտիլէմէյօր-
տա, էարընը պաշընա տէվամ էթմէք տէ օլա-
պիլիլ: միւնֆէրիտէն արընտըգտա էինէ տիկէր
թէտավիլէրտէն միւէտտիր տիր:

Լաքին քիւպերիլիինի էէնի մագսէտ իչիւն
վիւճուտա խտիալ էթմէքտէ արս իւլ ամէլ
(reaction) վէրմէմէտի իչիւն շիմտի զայէթ իհթի-
յաթ վէ թէհամմիւլ իլէ տավրանմագ իճագ էտէր:
Պու կիւն քիւպերիլիին էն ֆէնա հալտէ պուլուտան
վէրէմիլիլէրէ վէրիլէպիլիլ վէ էն պէօյիւք 80գ-
լարա վասըլ օլապիլիլ: էէթէր քի թաթպի-
գինտէ իիթար օլընան նօգթալարա էյի տիգ-
գաթ չէվրիլին, պիր խասթէ քիւպերիլիին իլէ
թէտավի օլընտըրը միւտտէթտէ մէշղուլիլէթին-
աէն տուր օլմասը տա իղթիլալ էթմէք. հաթթա
այնի վագըթտա միւֆիտ կէօրիլէն տիտէր պիր
թէտավիլին տէ իճրասընը էասագ էթմէք. նա-
սըլ քի տիկէր իլաճրարտան պագըրը էտիար:

Թիւպերիլիինաէն պէքլէնիլէն իքի խուտու-
տի մուհատէնաթտան պիրի վիւճուտին սէմէ

տայանագլըրընը, տիկէրի ճիլէրին էօզրլիւ էէր-
լէրինտէ գանըն ճէվէլանընը արթըրմագ արը:

Վիւճուտ վէրէմ սէմինէ թէտրիճէն արը-
շըպ անա քեամիլէն տայանապիլիլ պիր մէվգի-
յէ կէլէրէր իլէթ էուվալարընտան վիւճուտա
տագըլան ճէրսումէ գէհրլէրինին թէէտիրաթընը
տա սայլամագ: Պաշ աղըրըր, կէօքս աղըրըրը,
իշթիհասըլըր, գալպ չարփմասը, պայղընըր,
թէլալըր տյոու, թիթիլըլէր, հէրարէթ, կէճէ
թէրի պու գէհրլէնմէնին արըղէլէրի տիլ:

Տիկէր թարաֆտա, վէրէմ էուվալարըր էթ-
րաֆընտաքի իլթիհագ մահասըլընուն վիճուտ-
տա իմթիտասընա (absorption) պատի օլըր, հէմ
տախի իֆլահ պուլմայաճագ տէրէճէ էօզրլէնմիլ
օլան գըմլարըն էուճայըր պէֆ օլընմասընա տա
էարտըմ էթմէքլէ հուտուտարըր թէմիլըլէր:

Ճիլէր էնտիճէտինէ մախուտ օլան պիր
խասսիլէթ շու արը քի, չիւրիւքիւք պէօյիւք
գըթալարտա վագը օլմուշ օլա, էինէ չէքիլիպ
պիւղիւլմէ թարիլիլէ օլ արայըլարըր տիւղէլ-
տիպ էինէ քէնտի իըտմէթինի կէօրմէյէ սայ է-
տէր, վէ տախիլինտէ մէվճուտ օլան մէճրալար
վասըթտալըր վէ թապիլ տէֆ թարիլըլէրիլէ,
չիւրիւմէքտէն հասըլ օլան ֆագլաթը իխրաճ է-
տիպ գուրթուլըր, պէօյլէճէ վէրէմիլ էէրլէրին
թէքրատէն աշըլըպ խասարաթ իճրա էթմէտինէ
չօգ թէհիլէք գալմագ:

Թիւպերիլիին քէսավիտի նա^oարը տաիլընաղ-
թիւպերիլիին թէտավիտինտէ, ֆարգըր էֆ-
րասըն հէտասըրըր վէ ֆարգըր նէվլէրինին թէէ-
տիրաթըր նալարըր տիգգաթա արընարագ փէք

ինթիլյաթէ հարեքթէ Կառլմէլի տիր: Վիւճուտին
 թէհանմիւլ Կոտպիլէճէյի տօղտան տահա ու-
 ֆագ տօղ իլէ իպթիտար Կառլ աքս իւլ ամէլ
 վէրտիրմէքսիղ անէսթէ անէսթէ պէօյիւք տօղ-
 լարա եթթիլմէք տիր մագսէտ: Պիլ Եվիլլա միւ-
 թէխասսիպէրտէն թէտավի օլընըպ, վիւճուտի
 ֆիլան տէրէճէ քիւպերֆիւրիլնէ ալըշարագ վէ քէն-
 տիսի Կօյրէնէրէք պիլախէրէ քէնտի քէնտինի
 թէտավի Էթմէքտէ օլան խասթէլէք պիլիլիլ, հաթթա
 պիլ քէնտիմիլ տէ սանաթօրիլուտա իքէն 7—8 տէֆա
 միւթէխասսիս վասթթասըյա ալմըլ իքէն, օրատան
 չըգտըգտան փէք չօղ սօն-
 րա քէնտի քէնտիմիլէ ալմըլըլ, լաքին հէք իքի
 տէֆատա տա, հէք ինթիլյաթա բաղմէն պիլ
 դաչ տէֆա աքս իւլ ամէլ վէրմէսի պիլիմ գա-
 յէթ հէստա օլտըլմըլըլ իսպաթ Էթմէսիլլէ
 թէրքէ մէճպուր պուլունմուշուլ, լաքին հիլ
 պիլ խասթէյէ քէնտի քէնտինէ ալմայա ճիւ-
 բաթ Էթմէսինի թավսիլէ Էթմէյիլ: Թիւպերֆիւ-
 յիլն աիկէք չըր անկա Կառլէճէք իլաճլարա պէն-
 ղէմէլ, փէք միւշիլք տիր:

Պու իլլէթ հաղգընտա պու սաթըլլարը
 եաղմագտա մագսէտիմիլ, Էհալլինին ֆիքրինի
 թէնիլի Էթմէք, իսլահ Էթմէք, վէ թէքեասիւ-
 յին վէխամէթինի վէ թէտավի ճիհէթլէրինտէ
 տօղթօրա ինթիլյաճը իխթար Էթմէքլէ, թա
 պիտայէթինտէն խասթէլէրին թապիպ նէգարէ-
 թի ալթընա կիրմէյէ միւսարաաթ Էլլէմէլէրինի
 նասիհաթ Էթմէք տիր:

Հէք պու մայիւմաթլարը օղույան, պէն պու
 իլլէթ հաղգընտա եթթէք գատար մայիւմաթ

ալտըմ տէք վէ եախօս պիլ վէրէմ խասթէսի
 քէնտի քէնտինէ թարիֆա իւզրէ քիւպերֆիւրիլն
 ալմագա ճէհա Կառլտէ չօղ եանըլըր:

Ճիլէրտէ վէրէմ օլմասը վիւճուտին ախէք
 աղալարընտա տա վէրէմ պուլունմասըյա աղա-
 գատար օլտուլունտան վիւճուտա հէք աղա-
 նըն, պէյնին, պօղաղըն, միտէնին, պաղըրսաղըն,
 պէօյրէյին, քէմիլին, նիհայէթ հէք եերին այրը
 այրը վէրէմլէրինի միւթալէա Էթմէք վէ ճնա
 կէօրէ թէտավի Էթմէք իղթիլա Կառլ, պու իսէ
 անճագ թապիպէ մուհալվէլ պիլ շէյ տիր: Կօյլէ
 իսէ քիւպերֆիւրիլն թէտավիսի հաղգընտա իլլա-
 հաթ վէրմէք ֆագլա՞ մը ալը. խայր, պիլ խաս-
 թէյերին քիւպերֆիւրիլն թէտավիսինէ քէնտիլէրին
 սարըլմասընա քիւլիլէն մուխալիֆիլ. զաթէն
 ճէսարէթ Կառլպիլէճէք օլանլար տա չըգմալ,
 լաքին եիւքսէք թալիմ ալմըլ օլան վէրէմլի
 խասթալարըն հէքիմտէն թէտավի օլունտուգ-
 լարը ղէմանտա քէնտիլէրին վուգուֆու Էլլէմ
 տիր, զաթէն մախսուտի թէճրիպէսի օլմայան
 թապիպէրին պիլէ սարըլմասը տօղրու տէյիլ
 տիր. չիմաի Արամանեատա քիւպերֆիւրիլն թէտա-
 վիսինի հէքիմլէրէ ալըշարմագ իչիւն խուսուտի
 տէրպէք վէրիլիլ, չիւնքի թէճրիպէսի օլմայանըն
 քիւպերֆիւրիլն իլէ օյնամասը պիլ պէպէյին ուս-
 թուրա իլէ օյնամասընա պէնլէք:

Թիւպերֆիւրիլն փէք մուխաթարալը օլտու-
 ղընա բաղմէն ութթատը անը էն հէստա վէ էն
 զաիֆ վէրէմլիլէրէ մագարթաթ իրա Էթմէտէն
 վէրէրէք տօղընը պէօյիւք պիլ միգատարա գա-
 տար չըգարապիլիլօր, զիրա պունտա մագսէտէ

Թէզ եւ թիշմէք եմէլիլէ սըգ. սըգ վէ միգ-
տարընը թէզ թէզ արթըրարագ վէրմէք թիւ-
պերիխիլինին իլը թարիխինտէ էտիլէն ճէհալէթի
անարըրը, շիմաի պու եօլտա հարեքէթ թէսլըիլէ
էտիլմէզ:

Շիմաիքի ուսուլ պիր m.mըն լազըմ կէ-
լիրսէ 50,000տէ պիր, 100,000տէ վէ տահա
խափիֆ սօլիւսիծնլարընտան պէտ իլէ, խասթա-
նըն տէրէճէ ի հէրարէթի, նապզը, ահվալը ու-
մոււլիլէսի, սըզլէթի փիշ ի նազարտա թու-
թուլտազու հարտա ետվաշ ետվաշ տօզը ար-
թըրմագ արը: Տէրէճէ ի հէրարէթին եէքտէն
եիւքսէլմէսի աքս իւլ ամէլէ ալամէթ աիր քի
թիպերիխիլինի պիր գաշ կիւն տուրաւարմայը ի-
ճագ էթտիրիք: Թէքըրար վէրմէլէ պաշանըլտըզ-
տա տօզը արթըրմատըգտան պաշգա լազըմ կէ-
լիրսէ քիւչիւլթմէլի աիր. հէրարէթ ալնի օլ-
տուզու հարտէ պաշ ազըրսը վէ պուլանթը հիսս
օլունմասը տա եինէ աճէլէ էթմէմէք իշիւն պիր
իխպար արը:

Սարլ արս իւլ ամէլ աթիտէքի իւշ ճիհէթ-
լէրտէ քէնտինի իզհար էտէպիլիշ (պազէն պի-
րինճի եա իքինճի էքսիք օլապիլիշ) 1. շըրընկա
էտիլէն նօթթանըն էթրաֆընտա իլթիհապ, գա-
պարճըզլար: 2. ճիլերին էօզըլիւ եէրինին իւ-
զէրինտէ գըզարթը կէօրիւլիւ: 3. վէրէմ ա-
րըզլէրի քէսպ ի շիտտէթ էտէք, եանի հէրարէթ
պիր գաշ տէրէճէ եիւքսէլիք, էօքսիւրիւք, պալ-
զամ արթար, հաթթա գան կէլմէսի, պաշ ազ-
րըսը, կէօքստէ ազըր, միտէտէ պօզուգրուգ վա-
գը օլուր, պու արս իւլ ամէլ ալէստէլիլէ 6—7

կիւն սիւրէր իսէ տէ, միւտաէթ ի տէվամը շիտ-
տէթինէ միւթէվազըֆ արը: Պու հէնկեամտա
քեամիլ իսթիրահաթ վէ միտէլէ սըճագ օլմա-
մագ իւզրէ խափիֆ լաքին զըաալը եէմէքլէր
վէրմէք լազըմ արը: Թէքըրին օլտուգտա թիպեր-
իխիլին իթլազը 10—15 կիւն իշիւն թատիլ է-
տիլմէք վէ թէքըրար պաշլանտըզընտա տահա
քիւչիւք տօզլարտան պէտ էթմէք խաթրտա
թուլթուլմալը արը. շիտտէթի արս իւլ ամէլլէր
իլէթի թէզլեիա վէ թէվսի էտէք, խափիֆ նէվ-
լէրի մէսէլա հէրարէթին ճիւզիճէ եիւքսէլմէսի
կիպի հալէք նէ գատար տա տիգգաթ էտիլսէ
վուզու պուլուր: Պունլարտան մազարրաթ կէօ-
րիւլմէտիքտէն մատա, ազապինճէ խասթէտէ պիր
հալը րէվնագ, պիր էտէք ի հայաթ նիւմայան
օլուր: Պիլ թիպերիխիլինին թէէսիքինի միււքի-
րաթընքինէ թէշպիհ էթմիշիլ, ճիւզի պիր իշլի
վիւճուտա թագէ գուվլէթ, ֆապիլիլէթ, փարլազ
կէօրմէքլէք հատըլ էլլէտիլի վէ շօզու սէրիսօշլուգ
տէնիլէն քէնտի քէնտինի միւտափաա էտէմէլէ-
ճէք տէրէճէտէ միւլազէնէսիլիլէ փէլտա՝ էլլէ-
տիլի միսիլու, թիպերիխիլինին քեամի մըզ-
տարը վիւճուտին գուվլէ ի հայաթկըտէսինի ար-
թըրըր վէ գան հիւճրէլէրինտէ ճէրսուլմէլէրէ
գարը պիր ֆապիլիլէթ հատըլ էտէք, ֆազլասը
պիւթիւն վիւճուտի ինթիլամընտան շըգարըր
իշթէ արս իւլ ամէլ վէրմէքսիլ իլէրի կիթմէ-
նին մէնֆաաթը անլաշըլմըլ օլտու զանն էտէ-
րիլ:

Թիրապերֆիալինն նա^աւրջ վե նե^որեյերե շորոնկա
էսիլեյի:

Ճինսի ինթիխապ օլունտուդտան սօնրա նէ
գուվվեթտէ սօլիւսիօնտան գուլլանմագ իճապ
էտէր խտէ, օ գուլվվեթտէ աղղը լասթիք գա-
փագլար իլէ հալա կէչմէզ սուրէթտէ թըգան-
մը շիշէ իչինտէ սօլիւսիօնու պուլմալը, (ամ-
փուլլար իչինտէ տէ պուլլունուր խտէ տէ պուլն-
լարը գըրարգտան սօնրա րիապերֆիալինի մուհա-
ֆաղա էթմէք գուլայ տէյիլ տիր): Փիլթօն վէ
պօրուսու ճամտան մամուլ վէ պօրուսու m.m
իմա էտէն չըղըլարլա թագսիմ էտիլվիշ վէ
գուլթուսու իչինտէ գայնաարլապիլինէճէք շը-
րընկա (syringe) թէտարիք էթմէյի: Շըրընկանըն
իյնէ, փիլթօն վէ պօրուսունու գայնաթարգտան
սօնրա սօղուսուպ իյնէյի, փիլթօնու պիր եերէ
տէյտիրմէքսիզ պօղգէյա րապթ էթմէյի, սօլիւ-
սիօն տօլու օլան շիշէնին լասթիք գափաղընը
իսփիրթօ իլէ պիր էյի թէմիլլէտիքտէն սօնրա
իյնէյի իչերի սօղուպ գաչ m.m ալմագ խթէ-
նիլիրտէ փիլթօնու կէրի չէքէրէք շըրընկայը տօլ-
տուրմալը: Իյնէ շիշէտէն տիշարը չէքիլտիքտէ
տէյիք քէնտիլիլինտէն գափանըր, շիմաի եա
գօլլարըն եա պալարըրլարըն գապա էթ պուլլու-
նան եէրլէրինէ եախօտ օմուզա եախօտ արգա-
յա՝ պիրազ փամուզա տէօքիլլիւշ էթէր, լիտօլ,
իսփիրթօ իլէ պիր էյի իյնէ սօղուլաճագ նօգ-
թայը սիլտիքտէն սօնրա տիրինէ տէյիլ եաթըզ
օլարագ տերի ալթընտան իյնէյի սօղուպ շը-
րընկա էտէրէք պիրտէն իյնէյի չէքմէյի վէ

թէքրար իյնէ նօգթասընը այնի շէյ իլէ սիլ-
մէյի տիր:

Սօլիւսիօն խաֆիֆ խտէ հէր իրի կիւնտէ
սապահլայըն ալընապիլիր: Տօզ արթուրզճա 3—4
կիւնտէ պիր տէֆա, տահա արթարզտա հաֆ-
թատա պիր տէֆա ալմագ լաղլմ կէլիր: Թէ-
րաքիւմ իլէ հէսսապըզ զուհուր էտէր իտիլին-
տէն պագէն 10—15 կիւն արա վէրմէք էյի տիր:
Ս.քս իւլ ամէլ վէրիյօր տէյու մէյուս օլլալ թէրք
էթմէք սօղրու տէյիլ տիր, ուֆագ սօղարտան
թէքրար պաշայըպ ինթիլյաթլէ տէվամ էթմէյի
տիր:

Թիրապերֆիալինի նե^ո գասար գեմսն ալնազ
լազը՛ սր:

Սըր Ա. Բայթ ֆիլան խասթէմիզաճ պիր
քիմսէնին սէրօմընըն գուվվէ ի միւտաֆիէօսինին
(opsonic power) տէրէճէսինի անլամագ իչին
պիր մէթօս քէշֆ էյլէմիշ տիր: Պու ուսուլ ֆի-
լան շուրութ թահթընտա պիր պասիլա էմուլ-
սիօնու, (րիապերֆիալին գանըն leucocyte լարընը
հալի օլան ֆիլան պիր սէյեալ իլէ գարըշարըլ-
արգտա կէօրիւլէն phagocytosisի (գանըն phago-
cyte տէնիլէն հիւճրէլէրինին ճէրսումէլէրի իհա-
թէ էտիպ անյերի եութմագ ամէլլէրի) պիր սա-
հիլ ի սըհէթիլըրի իլէ ըուպար էթտիքտէ կէօ-
րիւլէն ատէտէ նիսպէթին ֆարգընտան իս-
թինթամ էթմէք ուսուլու արը, չէօլլէրի նիս-
պէթ ֆիլան հուսուտտան աշաղրտա պուլլունուր-
սա օ խասթէտէ վէրէմ պուլլունտուրընա եա-
խօտ անա վէրէմ կէլէպիլէճէք իտիլինէ շիւպհէ
էտիլիր: Նիսպէթ ֆիլան հուսուտտան կօզարը

կէլմիշ իսէ էյի ալամէթ տիր. Պէօյլէճէ Բայթ ուսուլունճա րեպերֆիոյի թէտավիսինտէ միգտարը թային իչին պալատէ մէգրէր opsonic indexէ արատա պիր միւրաճաթ իգթիլա էտէր: Խասթէ ֆիլան տողան խայրանը յօր իսէ միգտարը արթըրմազ ճիճէթինէ Բայթ թարաֆկիր տէյիլ տիր. յաքին տիկէր թարաֆ Բայթ մէթօտընն թէչխիստէ, անճագ ետրայըչըրըրընը գապուլ էտիպ թէտավիտէ մէճուլ օյրնարըր եօլտա նէթիճէլէր վէրէմէյօր խոյինտէն անը շիմտիլէր նազարը իթիպարա ալմայարապ, ուֆազ տողան պէա իլէ եալաշ եալաշ տօղու արթըրմազ եօլընը թութար, թարքի ճէրսուճէ նապէտիա օլա. օլմատըրը հարտէ ուլուն պիր արա վէրաիքաէն սօնրա իրինճի պիր courseա պաշանըրըր: Շունու թէէրիա էաէլիմ քի րիւպերֆիոյի իլէ իֆազաթ պուլանըրըն սըճէթի սըճի թէտավիլէր իլէ էլիլէնէնէրտէն տահա գաիմ օլապիլէյօր. հաթթա րեպերֆիոյի ալըպ տա էլիլէնէմէլէնլէր, ալմայանըրտան ուլուն եաշայապիլէյօրըր:

Հաճկը խասքէլէր րիւպերֆիոյի ալընադա մուլաճըրգ կէյիլէր:

Պու սիւալա ճէվապ վէրմէք իչին տօլթօրուն թէճրիպէսի, խարիճի հալ ու քէյֆիլէթլէր, վիւճուտին պաշգա աղաօրնտա իլթիլաթաթ օլուպ օլմատըրը, թէչըրիլաթը պէտէնիլէնին ահվալը ումուճիլէսի, փիշի նազարա ալըմազ իգթիլա էտէր իսէ տէ, շէօյլէ իւսթիւն քէօյիւ պիր իճմալ եաիլըլապիլէր:

Վիւճուտինտէ ճիլէր վէրէմինտէն մատա իխ-

թիլաթ պուլունճայան խասթալար, պիրինճի վէ իրինճի տէրէճէտէ տէ (շայէա հէրարէթ եօգ իսէ) օլանըր, արս իւլ ամէլէ մէյտան վէրմէքսիլ թէտավի օլընապիլիլէր, հաթթա ճիլէրինտէ էօղր ալ օլըպ տա սըճէթի ֆէնա վէ գահիրի հէլէթի ինճէ վէ գաիֆ կէօրիւնէն գանը պօղուգճա (cachectic) վէրէմիլէր տէ թէտավիլէ կէլէպիլէր:

Թիւպերֆիոյի թէտավի վէրէմին շէտիա նէվլէրինէ հիշ կէլմէգ: Եիւքսէք տէրէճէ ի հէրարէթի օլանըր, րէնիլի գըրմըրը կէօրիւնէնլէր, (պէօյլէլէրին ալէստէվիլէ իքի ճիլէրինտէ տէ եալըն հալաէ էօղր պուլընըյօր) պաշգա իլլէթ իլէ տէ միւսապ օլանըր, փէք գաիֆ քիմէլէր, սըգ սըգ ալըրնտան գան կէլէնլէր, գալպ խասթէլիմի, շէքէր իլլէթի, գարա ճիլէր իւֆիլթի, պէօլրէք խասթէլիլի, սինիր վէ տարա իլլէթինէ միւլթէլա օլանըր, զաթիւլ րիլէ, գըրամըլ վէ ինֆլուէնճատան սօնրա վէրէմ կէլմիլմիշ օլանըրա րիւպերֆիոյի ալմաղա հէվն էթմէմէլի տիրէր: Թօգսին, անթիթօգսինլէր նէ խոյինէ տաիր մէրազ էտիպ կէնիշ մալիւճաթ էտինմէք իսթէլէնլէր էճնէպի լիսանըրտա, պէօյիւք էսէրլէրէ միւրաճաթ էտէպիլիլէր:

Ճիլէր պիր թէտավի ուսուլու կէվիլէ կէնիլէն մուղատտի լմաամըր վէ իչիլէն սատէ սիւտտէն մատա, շարփըրըրը 4 եուճուրթայա, տէրէճէ ի հէրարէթի 100°F տան եօգարը օլմայան շիլ սիւալի գաթըպ գարըշտըրտըրտան սօնրա 4 c.c համիլ ի գլօրին իլալէսիլլէ մէյտանա կէլէն գաթըճա էքշի սիւալիւն նըսֆընը

սասպահ միւտատէթինտէ, տիկէր նըսֆընը ազլամ վագթը 2—4 այ իչմէքտէ տէվամ էթմէք տիր : Կէօյա խաֆէֆ վէրէմլիքէր մէգքիւր միւտատէթ զարֆընտա զաթ իւլ ճէմէ միւշապիհ պիր հալա ուզրամագլէ իֆադաթ պուլլույօրլար, շէօյլէքի օ հալ էյիլէնմէյէ սօղլու պիր ալամէթ տիր :

Պու ուսուլ շու նազարիյէ իւզէրինէ միւշա- սէս տիր . շէօյլէքի վէրէմ ճէրսումէլէթինին մուխրիպ ֆաալիյէթի վիւճուտտա մատէնի թուղարաան calcium phosphateին ինզըրազըն- տան մէյտանա կէլիօր գըլաւըլա, գանա, պու թուզտան թապիի հալտէ թէտարիք օլընանտան ֆազլա միգտարտա իախալ էթմէքլէ, էնսիճէ- նին զաիֆ նօզթալարընը թէղիյէ իթաիր էաիպ գալիլէթմէք տիր : Պու իսէ իլաճ հալինտէ վէ պալըզ էաղը իչինտէ միտէյէ վէ glycerophosphate of calcium հալինտէ գանա վէրմէքլէ օլամայօր . չիւնրի էա գանտա թէղալիիւրէ օղրայօր էախօա գանտա զայրի մահլուլ հալտէ ճէվէլան էաիպ իխրամ օլընըյօր . անճաղ էումուրթա վէ սիւտ- տէ պուլունան calcium phosphateի պալտտէ մէգ- քիւր ուսուլ իլէ մահլիւլ հալտէ գանա կէչիրմէք միււրին տիր, շէօյլէքի էքչի սիւտ միտէտէ հա- սըլ օրան rennet վէ Zymogen վասըթասըլլա casein վէ paracaseinէ թէհալվիւլ էաիպ calcium phosphate մահլիւլ հալտէ գանա կիրէր վէ պէս- լէնիլէն իւմիտի վէրիր :

Կէչէն գըլ միւտատէթինտէ պիզ պու ուսու- լու տա թէճրիպէ էթաիք լաքին արա սըրա պա- զըրսաղլարտա իլթիհապ էսէրի հիտ էթաիլի- միզտէն մուսթաղամէն տէվամ էտէմէտիր :

Նիւ-Եօրգտա ճ. Բէսըլ նամ պիր թապիպ քէնտի մախուսի թէտալի խանէսինտէ չօյլա- րընը թէղիյէ գուրթարտըլընը իլան էաիօր :

Վէրէմիւ տէվամը միւտատէթինտէ խասթէ իւզէրինտէ կէօրիւլէն, հէրարէթ, էօքսիւրիւք, ույգուսուզլուգ, կէճէ թէրլէմէք, գան կէլմէք վէ նէֆէս տարլըլը կէլմէք կիպի մուհիմմ արը- ղէլէրին թէտալիսինտէ գուլլանըլան թէտապիր ի խուսուսիյէ վէ մուալէճէ :

Ն Ե Ր Ա Ր Է Թ

Հէրարէթ վէրէմ խասթէլէրինին էն տաիմի վէ միւհլիք արըզէսի տիր :

Հէրարէթ սօղրուտան պու իլլէթին տէլիւ տէ, ալիի վագըթտա ճիլէրտէ վագը օլան պաղը իխթիլաթաթըն մէյտանա կէթիլաիլի պիր նէ- թիճէ տիր . մէսէլա էօղարքի նէֆէս պօրուլա- րընտա նէղլէ մէվճուա օլմասը : Հէրարէթ պու- լունտուղու միւտատէթ խասթէնին էաթազտա գալմասը վէ խուսուսի թասմլար արմասը իճապ էտէր, էօղ իսէ օ կիպի սարի խասթէլիլէր վէ- էրէմէ Եէնի ղէմինլէր թէհէլիյէ էաիպ իլլէթի թէշաիա էտէր :

Խասթէնին հէրարէթի օլուպ օլմասըլը կիւնիւն ֆարգըլ ղէմանլարընտա արընան աէրէ- ճէ ի հէրարէթլէրին մուղալիէսինտէն անլաչը- լըր : Սինիլի զաիֆ օլան խասթէլէր, իւզէրինտէ հէրարէթ օլտուղունու անլատըլլարընտա միւ- թէհէսիրէն ըահաթսըլ օլաճաղլարընտան, աէրէ-

Տէ ի հերարեթլէրինի քէնտիլէրին ալմասը տող-
րու տէլիլ տիր :

Սապահայրն էրքէն տէրէճ ի հերարեթլին
98.60 ասն աչաղը էնմէմէսի հերարեթ խնա է-
տէր , խասթէնին կիւն զարփընտա էն էնկին
վէ էն եիւքտէք տէրէճէ ի հերարեթլինին փարզը
20 տէն զիյաատէ իտէ հերարեթ կէօսթէրիր :

Միզան իւլ հերարէ սղըլտա 99.2 կէօսթէ-
րիրտէ հերարեթ վար տէմէք տիր: Տէրէճէ ի հե-
րարեթլի հեր իւչ սաաթտա պիր , սապահայրն
8, վէ 11 վէ էօլլէ սօնու 2,5 վէ Տատ ալմազ քիփա-
յէթ էտէր :

Հերարեթ հազընտա էլատէ էտիլէն սօն
մալիւմաթլարա նազարէն սարի իլլէթլէր իլէ
վուզու պուլան հերարեթլին իլլէթլին մուճիպինէ
սողրու պիր արս իւլ ամէլ օրտուզու վէ քէն-
տինի տահա չափուզ վէ տահա էմին սուրէթ-
տէ գուրթարապիրմէսի իչինն վիւճուտա պիր
մուալէնէթ օրտուզու անլաշըլմիշ արը , շէօլլէ
քի հերարեթ leucocyteլարըն խրաէմաթ ը հայա-
թիլէտինի արթըրըպ agglutinin վէ anlitoxinլէր
մէյտանա կէթիլիր , շու հիտապլա եիւքտէք տէ-
րէճէ ի հերարեթլի , հեր չարէյի խթիմալ էտէ-
րէք էնտիրմէյէ չալըչմազ leucocyteլարըն խայրը
իլլէրինէ միւտախէլէ էթմէք տէմէք օլուպ մու-
զիրր տիր :

Էնտիճէյի տախմա իմհա էտէն եիւքտէք հե-
րարեթ այնի վազթտա իշթիհայը տա տիրքէթ-
մէսի իլէ պէօլիւք խասարաթը մուճիպ օլուր ,
պուճունն անճազ չարէսի խասթանըն քեամիլէն

եաթազտա իսթիրահաթ էթմէսի տիր . վէրէմ
հերարեթլինի տախիլէն պիր թազըմ մուալէճաթ
վէ խարիճէն պաղը թէտապիր իլէ պասարըմազա
չալըչմազ փախէսիլ հէմ զարարլու արը :

Խասթէնին հերարեթլի հալը թապիլիսինէ
տիւշէնէտէք հաթթա թապիլիլէ տիւշտիւքտէն
սօնրա պիր դաշ կիւն միւքուր էտէնէտէք աշըզ
հալտաա , եաթազտա իսթիրահաթ էթմէսի լա-
ղըմ արը , պիր ծուճու տէրէճէ պիլէ վար ի-
քէն հարէքէթէ պաշլամազ ճաիլ օլամազ : Իւ-
միտսիլ խասթէլէր , փէնա մուհիթտէ եաշայան-
լար միւսթէննա սալըլապիլիլլէր :

Եիւքտէք հերարեթլի պուլունան խասթէլէ-
րին թաամը թէզ հազմ օլունապիլէն , գրաալը
նէվտէն օլմալը , իշթիհայը օլմաաղը իչինն խաս-
թայը աճ պրազմամալը , իշթիհայը տալէթ էտէ-
պիլէճէք սուրէթտէ թաամընը վիլիլմէյի տիր :
Էէվմիլէ վիւճուտա լաղըմ օյան շու գատար
calory հերարեթլի վիւճուտա վէրէպիլիլիր իչինն
իլլիլա ի հալտէ Condurango, acid hydrochloric
իլլէ մախլուլթ pepsin կիպի միտէվիլլէր վէ էթ
խիւլտաալը չօգ պուլունան tonic շէրապլար
փախէլի օլապիլիլը : Գայմաղըլը եա գայմազ-
աղը սիւթ վէ եօղուրտ վէրիլմէյի , եէմէք վա-
ղըթլարընտա խոււուտա հերարեթլին պիտայէ-
թինտէ պիր գատէհ շէրապ չօգ միւփիտ տիր :
Հերարեթլի տիւշիւրէն իլաճլարտան quinine
հիչ գուլլանըլմազ , arsenic իլլէ sodium salicy-
late մախլուլթ հալտէ գուլլանըլլըյօր :

Չօգճա գուլլանըլան aspirin, antifebrin, an-
tiphyrin, lactophenin, citrophen, վէ էն միւթէպէր

էրի pnenecetin, salipyrin, վէ ալէլսուսուս pyramidon արըլար :

Պունըար փէք եիւքսէք տէվամի հէրարէթ զէմանըարնտա գուլլանըլապիլիք, հէրարէթ կէլիք իքէն ֆաիտէրի օլապիլիք, աիւշէրքէն մուզիլըր տիր : էն սօղրուսու հիչ գուլլանմամագ արը :

Սու իլէ թէտամիլի էթմէք աիւշիւնիւլիլըր իսէ, կէօքսիւ, էլ, գօլ վէ ալաղլարը չօգ սօղուգ օլմալան սու իլէ սիլմէք վէ տէրիլի իսիլիթօ եա սու իլէ նէմէրաիլմիլ հալլիլէր իլէ մասամ եափմագ, տէրէճէ ի հէրարէթի էնաիլմէյէ եարարմ էթաիլքտէն մասա վիւճուտին գուլվէ ի հալաթիլէսինի տէ թէշվիլիլ էթմէսիլլէ միւֆիտ օլապիլիլը :

Լարին պու եօլար իլէ հէրարէթին արըզէսինի թէտամիլի էթմէքտէն իսէ սէպէպիլնիլ թէտամիլի էթմէնին եօլու աիւշիւնիլմէլի տիր, իշլմէ պու խուսուստա րիապէրֆիալիս հաղղընէյի րափօրըր չօղալըլօր :

ԷՕՔՍԻԻՐԻԻՔ

Խասթալըղըն տէվամը միւտաթթինտէ խասթէլի թաճիլ էտիպ պըգարըրան տիկէր պիլըր պըզէ հօքսիւ:իսֆ տիր :

Կիճէ թէրարիւմ էթմիլ օլան պալղամը իլարաճ էթմէք իչիւն սապահլալըն էրքէն վէ աիկէր վաղըթլարտա արա սըրա էօքսիւրիւլէն էօքսիւրիւք լիւզումա մէպնի տիր վէ նիսպէթէն :

զարարսըղ տըր, լարին պու խասթէլիքտէ սըգ սըգ վուգու պուլան գուրու էօքսիւրիւք փէք մուղիլըր տիր, պախուսուս նէֆէն սօրուլարընտա նէզլէ ի միւզմինէ տէ մէվճուա իսէ էօքսիւրիւք տէվամի, շէտիտ վէ ֆուրթունալը պիլ հալքէսպ էաէր : Պու կիպի էօքսիւրիւքլէր կէօքսիւն ազալէթլէրինտէ աղըր փէյտա էաէր, իսթիֆրաղ հասըլ էաէր, պազէն տէ գան կէլմէսինէ պատի օլուր : Pneumothorax տէ վաղը օլտուզու օլուր (ճիլէրին տէլինիպ հալմանըն սատրա սօլմասը) ճէրսումէ իլէ սօլու պալղամը կէրի նէֆէն սօրուլարընտան սաղլամ էանախա (alvioli) սէվգ էտէպիլիլը, էլ հասըլ կէճէ ույգուսուսուսան մահրում էաէր, ֆիլըրէն, պէտէնէն միւթէզարրուր էաէր : Պու նէվ էօքսիւրիւլիւն էօնիւնիւ ալմազա սայ էթմէլի տիր, ալըգ հալա թէտամիլի թէտարիճէն պալղամը տա, էօքսիւրիւլիւ տէ գըսալապիլիլը իսէ տէ, խասթէ քէնաիսի տէ էօքսիւրիւլիւ մէն էթմէք եօլընտա ճէհա էթմէլի տիր, թէմիլ հալա ալմալը, թէնէֆիլիւսիւ պուրուստան եափմալը, պու եօլ իլէ հալա թէմիլըլէնիլը, չօգ գօնուշմամալը, պօղաղտա կիտիշմէք վաղը օլտուգտա սօղուգ եա սըճագ պիլը եուտում սու եա ախէր մէշրուպթ իլէ եախօտ ճիւզի պիլը ճէհա իլէ էօքսիւրմէքսիլ սալալըրապիլիլը իքէն, պիլը տէֆա էօքսիւրմէք արթըգ արգասը աիւքէնմէզ ուզուն պիլը էօքսիւրիւլէ սէպէպ օլուր վէ թաճիլ էաէր, էօքսիւրիւք էօքսիւրիւք կէթիլիլը իտիլինէ թէճըրպէմիլգտէ էյի գանասալ կէթիլմիլիլ : Թօղ, թիւթիւն կի-

պի խարիճի թէէսիրաթըն էօքսիւրիւլիւ տավէթ
էթմէրաէ չօգ մէտիսէլի վար արբ:

Մէճպուրիլէթ հիսս էտիլիրսէ Dionin, Co-
deine phosphate կիպի բահաթլանաըրըճը, ուլգու
կէթլիրիճի, այնի վագթտա դապիլլիք վէրմէլիպ
պալղամըն թէհասիւլիւնէ տէ մանի օլմայան ի-
լաճլարա միւրաճէաթ էտիլիր: Եհնի պիր իլաճ
սա pantopon արբ: էօքսիւրիւլիւ գըսաթմանըն
էն գօլայ թարիդի պալղամը կէվչէտէճէք չա-
րէլէր գուլլանմագ արբ, պուխարլէ գարըչըգ ի-
լաճլար թէնէֆիլիւ էթմէք վէ կէօքսիւ ըղադ
պէղէրէ սարմագ վէ զայրի չարէլէր վար իսէ
տէ, պունրար սուհուլէթլի տէլիլ տիր, իլաճլար
իլինտէ էն էլիսի վէ զարարըլը pnigodin տիր
քի շիմտի պօղմանճա էօքսիւրիւլէ գուլլանըլլօր:

ՃԻՅԷՐՏԷՆ ԳԱՆ ԿԷԼՄԷՍԻ

Վէրէմլիլի արատա պիր զուհուր էտիպ տէ
իխաֆէ էտէն պիր արըղէ գան կէլմէսի տիր :
Ուֆապ թէֆէք գանլարըն պէօլիւք նէֆէս պօ-
րուլարընըն իչ զարընտան կէլիլօր օլարըլը, պէօ-
լիւք միգտարաա գան ագմալարը տա նատիրէն
օլարագ գան տամարընըն փաթլամաար եա զէ-
տէլէմէսինտէն վուգուա կէլիլօր իտիլի գանն օ-
լընըլօր : Գան իչարէթի կէօրիւլիւր կէօրիւնմէլ
խասթէնին եափաճաղը իլք շէլ իսթիրահաթ
արբ: Թօղլու հալատան ինթիրաչ էթմէք, սը-
ճագ շէլլէր եէմէմէք, հաթթա գուվլէթլի, ա-
ղըր չայ վէ գահվէ տէ արմամագ լաղըմ արբ:

Գան ճիւղի պիր միգտարաա արատա պիր
կէլիլօր իսէ, եաթադտա իսթիրահաթ ը քեա-

միլէ իլէ պերապէր դաթիէն քիմսէ իլէ դօնուչ-
մամագ, թաամ հալինտէ մուհարրիք օլմայան,
միգտարը տա աղ, ըլըգ չօրպա, սիւա կիպի
շէլլէր արմագ իգթիլա էտէր : Գան տուրաուգ-
տան պիր գաչ կիւն սօնրա անճագ եաթադտան
չըգըլապիլիր :

Շայէա գան ագարճատընա կէլիլօրտա տէր-
հալ տօղթօրա խապէր իլէ պէրապէր, պիրաղ
պուլ թէհարիք էտիլմէլի, պուլ կէլէնէտէք
հալըր պիր չարէ եարըմ գատէհ սու իլինտէ
պիր չայ գաչըլը տօլուտու թուլ էրիտիպ իլի-
մէլի, նիմ եաթար նիմ օթուրուր վաղիլէթտէ
խասթէնին արգտարնա եաստըգ գօմաղլէ սիւ-
քիթ պիր հալտէ սագլայարագ պուլ վէ հէրի-
մի պէլլէմէլի : Պուլ կէլիլիւրաէ էօղրիւ եէրին
իւղէրինէ պէր լասթիք թօրպա իլինտէ պուլ
գօմալը (սօղլութմաար հէմ թաղեիլի իլէ գանըն
տուրմասընա եարտըմ էտէր,) եինէ պիրաղ
պուլտա տիկէր պիր թօրպա իլինտէ դարլին իւ-
ղէրինէ գօմաղլէ պէրապէր, պօղաղըն կիտիլմէ-
սինի մէն էթմէք իւղրէ արատա պիր տէ ուֆապ
պուլ փարչալարը եութտուրմագ իգթիլա էտէր:
Չաթէն պու թէտապիր խասթէլէ իթմինան պախչ
էթմէսիլլէ տէ փախէլի մուճիպ օլըր :

Գան տէվամ էթտիլի թադտիրաէ, գանըն
թաղեիլինի եքսիլթմէք վէ գան կէլմէսինէ սե-
պէպ օլան գուրու, թահրիք էտիճի էօքսիւրիւ-
լիւ թէսըլին էթմէք վէ խասթէնին ֆիքըր վէ
պէտէնինէ բահաթ պախչ էթմէք իլիւն ուլուչ-
տուրուճու իլաճլար վէրիլիր, թէլ թէէսիր էթ-
մէսի իլիւն Dionin. pantopon, Dodeine Phosphate,

Heroin hydrochloride *տէրի ալթընտան շըրընկա թարիգիլէ վերիլիօր :*

Dovers powder *ֆախաէլի տիր , էն սօն չարէ-տէ morphia յա գալըր :* Փէք միւհլիք սըրալարտա երևզատ 10 նիսպէթատէ թուղ մահլուլընտան 3—5 c. c գօլ տամարընա շըրընկա էթմէք չօգ թալ-սիլէ էտիլիօր : Պէօլիւք դանլար սուբսուդտան հէման պիր գաչ կիւն սօնրա գալգմազա աճէլէ էթմէմէլի տիր :

ԿԵՃԷԼԷՐԻ ԹԵՐԼԷՍԵՔ

Վէրէմ՝ խասթէսինի պըգաըրան տիկեր մէն-ֆուր արըղէ կէճէլըրի թէրլէմէք տիր . պուճու՝ մալիւմ օլան թապիի թէտապիրլէր իլէ թէտալի էթմէյէ չալըշմալը . խասթէնին աչըգ հալատա պուլունմաը գաթիէն իհմալ էտիլմէմէլի, խաս-թէնին եաթաղը աթ գըլընտան օլմաը միւրէճ-ճաճ արը . գալ ն եօրզան եէրինէ եուճտան խա-ֆիֆ պաթթանն ալար էլի տիր , խաւթա գօլա-րընը միւմըլին ի մէրթէպէ եօրզանտան տիշարտա պըրագմալը , քէզա եօրզանը պաճաղլարը արա-սընա ալմալը , էսլապը հէր ազչամ՝ վէ սապան տէլիլիպ եաթաղը հալալանաըրմալը արը :

Նիզամի համամլար վէ խալիթթօ եախօա սօ-ղուգ սու իլէ օղալամադ եախօա գուրս մասաթ տէրինին անվալինի իսլան էթմէք իչիւն վիք մուհիմ խուսուղար արը :

Պրէհմըրին գուլլանաղըր էն էլի չարէ խաս-թէյէ՝ ուլումազա պաշլամալտան պիր գատէճ

սօղուգ սիւտ իչինէ պիր գաչ թաթլը գաշըղը պրանտի գաթարագ իչիլմէք տիր : Պու չարէլէր ֆախաէլի օլմազա, խասթէնին վիւճուտինի սու-լու պրանտի եա սիրքէ իլէ եըյգաաըգտան սօն-րա, տէրիլէ ալուճլա րանըՅօ՝մ սիւրմէք եօլը արը :

Տախիլէն տախի արշօփին, ակրախիլին քէ-զա սօլրը՝ գ փառոսըր կիպի իլաճլար թալիլիլէ օլունուրստ տա , պունլարըն խաթիմալը թէհլի-քէլի տիր :

Թէրլէմէրլէ պէրապէր ուլլուսուլլըգ տա մէվճուա իսէ , պիր գաչ կէճէ տէվամի սուրէթ-տէ սըլՅօնէլ վիտօնալ եախօա աւսալին վերիլէ-պիլիլ : Լաքին թապիի թէտապիրլէր իլէ միւնտէ-ֆի օլմազա պու չարէլէր մուվադգաթ արը :

ՈՒՅԳՈՒՍՈՒԶԼՈՒԳ

Խաթիրահաթ պահսընտա ուլլու էն մու-հիմ մէվգիի թուլթար : Ուլլուճուճու գըլմէ-թինի անլաթմադ իչիւն սահիֆէլէր սօլաուրմալա հաճէթ եօգ արը . հէր ֆէրա էօմրատ ուլլու-սուղ գալաղըր կիւնտէ սըհհէթինտէ նէ աղիմ ֆարգ կէօրախիլինիւ տէրխաթըր էտէր : Չօգ տէֆա օլմամըլ մը արը քի եօլճուլուգ էտէր իքէն աթ իւղէրինտէ քէնտիմիլի թէհլիքէյէ մարուլ գըլարագ ուլլուլամազտա օլմուշուղ , եախօա ախէր թէհլիքէլի սըրալարտա , թէհախա էտէն թէհլիքէյէ բաղմէն ուլլումուշուլ : Թէշ-քիլաթըմըգտա ուլլուլա տօղրու հիս էթտի-

յիմիզ էջէտտ ի ինթիյաճ զօր էտիպ զալիպ կէ-
 լիօր: Ահ, ույգուսուզա ույգու գատար թաթլը,
 լէգիզ նէ վար արբ: Սաղլամ վիւճուտ իչիւն
 հատարը՝ գըլմէթի օլան ինթիյաճըն եա նէ
 գատար խասթէ վիւճուտա աէյերի օլմալը արբ:
 Ույգուսուզուզ վերէմին պիտայէթինտէն սօն
 վագըթլարընատէք նիւմայան օլան պիր արբզէ
 տիր: Պո՛ւ խասթէլիյէ տօղրուտան ալագասը օ-
 լան սէպէպլերտէն տէ մէյաանա կէլիր, մէսէլա
 էօքսիւրիւք, պօղաղտա սըգ սըգ թէրաքիւմ է-
 տէն պաղլամ, կէօքստէ աղրը, թէրլէմէք եա-
 խօտ թէսէմիւմաէն վէ մանզումէ ի ասապիյէ-
 նին թահրիքաթընտան. սէպէպինի անլայըպ ծնա
 կէօրէ թէտապի էթմէք էլզէմ տիր:

Աչըգ հավա թէտպիրլէրի փէյ տէր փէյ ույ-
 գուսուզուզու իսլահ էտէր իտէ տէ, խասթա-
 նըն բուհ վէ հիսսիյաթընը միւզթարիպ էտէն
 մուճիպլէր վար իտէ բէֆ էտիլմէլի տիր: Վէրէմ
 խասթէսինին ասապիյէթի փէք գօլայ թահրիք
 օլընապիլիր, մէսէլա պիր մատտէ հագգընտա
 միւպահէսէ օլըր իքէն գարչը թարաֆըն պի
 զայր ի հագգին խասթէնին հիսսիյաթընա տօ-
 գունմասը, թահգիր էթմէսի, սաթրանճ, տամա
 կիպի փէք մէրագլը օյունլարտա եէնիլմէք,
 էօմրտէ հէր հանիլը պիր բագիպին ֆիլան տաի-
 բէտէ մուվաֆֆագըլէթինի իչիթմէք, եախօտ
 մահպուպ եա մահպուպէնին, քէնտի խասթէ-
 լէնտիքտէն սօնրա բագիպիլէ էվէնտիլինի ան-
 լամագ էօլլէ ահվալը բուհիյէ հասըլ էտէր քի
 կէճէ ֆիքրին քէնտինի զայիպ էթմէմէսի նագա-
 պիլ օլըր: խասթէնին ույուճաղա օլան հէր նէվ

ճէհօի սէմէրէսիզ գալըր: էրթէսի կիւն բահաթ-
 սըղլըգ իմարէլէրի կէօրիւլիպ հէրարէթ տէ ար-
 թար, էրթէսի կէճէ եինէ ույգուսուզուզ, ույ-
 գուսուզուզ՝ ույգուսուզուզու արթըրըր, նի-
 հայէթ թէէսիրաթը սապըգէնին միւնաէֆի օլ-
 մասը վէ թապիաթըն տա զօր էթմէսիլլէ ույ-
 գու թէտրիճէն ալտէթ էտէպիլիր, լաքին վայ օ
 խասթէյէ քի քէնտինի տաիմ՝ պու կիպի պա-
 տի ի իզթիրապ հալլէրէ կիրիֆթար էտէր, եա-
 խօտ վայ օ խասթէյէ քի ծնուն տօգթօրու
 շիսիգօլօթ իտէն հիչ չագմալ: Խասթէնին ույ-
 գուսուզուզուճունն էապապը հագիդէլիյէսինի գալ-
 տըրմաղա սայ էթմէտէն պիր թագըմ՝ մուզիրըր,
 ույուշտուրուճու մուպէճաթ իլլէ խասթէյի թէ-
 տավիյէ չըգըրըր: Վէրէմիլինին կէճէ միւլքին մէր-
 թէպէ ստուտէ ույույապիլմէսի իչիւն կիւնտիւ-
 զիւն, ֆիքրէն, պէտէնէն միւսթէրիհ օլմասը
 ֆարզը մութլագ արբ, աէսաէվիյէ պու ույու-
 մամագ հալի միւթէալլէմ, զէնկին, եիւքսէք սը-
 նըֆտա վէ թաիֆէ ի նիսվանտա չօգճա կէօ-
 բիւլիւր:

Ույգուսուզուզա թէէսիր էտէն ախէր խու-
 սուսաթ քիւլլիյէն խարիճի տիր: Տէրին ույգու-
 տա, ույգուճուզու իսլալ էտէպիլլէն պէօյիւք քիւ-
 չիւք շամաթալար սէպէպինտէն վիւճուտիւմիւզէ
 հիւճիւմ էտէն հայվանճըղլարըն թաճիլլըլէրինի
 հիսս էթմէյիլ, լաքին վէրէմիլինին նիմ ույանըգ
 ֆիքրինէ օ գատար պէօյիւք վէ ուճու տիւքէնմէզ
 մուհարիքլէր տիր քի զէվալը խասթէ քէնտիսի
 տէ ույույամատըրընն սէպէպինի պիլմէզ: Մէմ-
 լէքէթիմիլտէ պու խարիճի սէպէպլերտէն փէք

չօգ վար տըր, թէէսսիւֆէ շայան տըր քի, սաղ-
լամ վէ խասթէ ճիւմլէսի աէ 5—10 տանէ պիր
օտաաա եաթար: Ասապիլէթի թահրիք օլուն-
մուշ խասթէ նա՞սըլ ույույապիլին, չօճուզուն
աղբաը սուրուը, պիր տիկէրի խօրլամայա պաշ-
լար, ծնու սալլամազա քէօփէք հալլար, քէտի
մալլար, գօմշուհուն տանասը մէյլէր, էշէյի զըր-
լար, խօրօղ էօթէր, գօմշուլար ույանըր. եազ
խսէ փիրէ, թախթա քէհլէսի, սիվրի սինէք ըսը-
ըըր վէ սաիրէ, սապահ օլուը գէվայը խասթէ
հալա ույույամամըշ, կիւնտիւզ խսէ պէօյէսի
էվլէրաէ ույումագ զաթէն գապիլ աէյիլ տիր:

Ահ պու կիպի խարիճի սէպէպլէրաէն նաշի
ույգուսուհաան մահրում օլան վէքէմիլ մէրհա-
մէթէ շայան տըր: Սըհհէթ ույգու տալէթ է-
տէր օրտուզու կիպի, տիրիլ էտէր խսէն սըհ-
հէթինին ալաէթ էաէճէյինէ նա՞սըլ իւմիտ է-
աէպիլիբին: Թէմիլ հալա վէ իլթիտա թէտա-
վլէրինաէն մէմուլ էտիլէն մուհասէնաթը պէք-
լէմէ, վէրէմ խասթէսինէ փէք ասուաէ վէ սիւ-
քիւթ պիր մահալ թէտարիք էյլէ, ծնուն ույ-
գուսունու իկրալ էաէճէք սէպէպլէր զաթէն չօգ
տըր, իւզէրինէ զամմ էյլէմէ:

Խասթէլէրի էվլէրինաէ թէտալի էթմէք
խուսուսու նէ գատար չէթին խսէ, էվաէն ալըր-
մագ տա փէք նաղիք մէսէլէ տիր: Զանն օլուն-
մասըն քի, հէք ֆէրաի սանաթօրիյումա կէօն-
աէրմէք խայըլ օլապիլիշ. սանաթօրիյումա կիր-
մէքլէ ույգու վագթիյարընճա վէ թաամ ինթի-
խապը ճիհէթլէրինճէ հիւրրիլէթ սաթըլաճա-

դընտան կէօրիւլէպիլէճէք մուհասէնաթ զայ
օլուը :

Ումումա մախսուս սանաթօրիյումլար քէն-
տի քէնտինէ պրագըլարգաա ինթիլգամա, թէ-
տապիրէ բիայէթ էթմէք իսթէյէն, թէհամմիւլ,
փէհրիգքեարըլդ թանըմայան, հիսսիյաթտան
պիպէհրէ, ճահիլ վէ ֆագըր հալ սէպէպիհասէն
չարէսիլ գալմըլ օլանլար իշիւն միւֆիտ օլա-
պիլիք, եօգ իսէ միւթէալլէմ, հէսսաա. թէտալիք
վէ թէտալիլէ միւթի օլանլար իշիւն միւսթէֆիտ
օլաճագ եէր աէյիլ տիր: Պու ոօն սընրֆտան օ-
լանլար էվլէլքիլէրաէն գարարախաէ օլըրլար.
կիւնտիւզին էօյլէ թաամընտան սօնրա եաթըպ
ույումագ վէ կէճէ ույգու սաաթընտա ույու-
մագ նիլմէթիհաէն մահրում էտիլմէքլէ քիւլ-
լիլէն ույգու եիւզիւ կէօրմէղլէր: Սիւրիւթ պիր
օտաատ եաթմագա ալըշմըլ պիրի իշիւն 24—30
գատար հէր նէվ անա վէ պապատան էֆրաա
արասընտա, տիւրլի տիւրլի հաղաղըղ չըղար-
տըղարը գէման կեահ պիր պիրինէ, գըլ խսէ
գար թօլու աթարըլարը, կեահ պիր պիրինին
գարեօլասընը տէվիշաիքլէրի գէման ույումագ
գապիլ՞ միւ թիմարճը վէ նաղըր սաաթլար իլէ
օրտա պէքլէմէյէճէքլէր եա. միւտիրէ շէքվա
էթմէք իսթէյէն տահա զիյատէ թահգիլ վէ
թագէիգէ մարուլ օլըրըմ գօրգ ուսույլա եա-
փամալ:

Ամէրիգանըն Մէսէչուսէց էյալէթինաէ Բըթ-
լէնտ սանաթօրիլումունտա պիր սէնէ պու եօլ-
տա ույգուտան քիւլլիլէն մահրում էտիլմէք
պախթսըղըլընա ուզրատըղ: Միւպալազա սա-

յըրմատըն, պիւթիւն սէնէ զարֆընտա ույու-
տուղում սաաթլար կէճէտէ իքի սաաթը տօլ-
տուրմատը, (զիրա սաաթընտա ույույամատըր-
մըզ իչիւն թահրիք օլունտուղումուղաան արթըզ
պիւթիւն կէճէ ույույամազ իտիք) ա՛հ պիր տէ-
ֆա հիւրրիյէթիմիդի էլտէն գաչըրմըլ իտիք. . .
կիւն կիւնէ մէմուլ էթտիք քի ըահաթ աուրուր-
լար լաքին նաֆիլէ, հէր քէս շամաթա, կիւրիւլ-
թիւյիւ եափտըգաան սօնրա աուտէ ույուր
իտի, պիզ իսէ սապահա գատար ույանըզ գա-
լըր իտիք: Նիհայէթ թիմարճը իշթիքեա-
լարըմըն հագգըր օլտուղումու կէօրիւպ վէ կէ-
ճէնին հէր հանկը նէօվպէթինտէ պիզի սւյանըզ
պուլմասը իլէ մէրհամէթի թէշվիզ օլունարագ
պիզէ պիր այրը օտա վէրտի, օտայա կիրտիյիմ
կէճէ պէնտէ պիր իթմինան հասըլ օլմասըլլա
ույգու ալտէթ էյլէտի, պիր այ զարֆընտա ույ-
գուտուղումգաան նաթիւվան գալմըլ օլան վիւ-
ճուտիմ վէ պիզար հայտէ պուլունան պէյնիմ
ույգունուն պախը էթտիյի իսթիրահաթ սայէ-
սինտէ պիթ թէտրիճ տիւղէյիպ իլլէթ ճէրտու-
մէլէլինի տէ թարտ էթմէյէ մուվաֆիպագ օլ-
տու, լաքին նէ շարէ քի ֆուրսաթըմըն միւտ-
տէթի իիթամա էրմէքլէ գազանտըղըմ իսլահա-
թը քէնտիմէ մալ էտէմէտիմ:

Պու միսալ իլէ շու խուտուտաթը անլաթմազ
իսթէրիզ, սւմումա մախտուս սանաթօրիյուլար-
տա հէսասա ատէմլէր միւսթէֆիտ օլամաղար :
Սանաթօրիյում նիզամաթը իթիրազ օլունամազ
հալտէ կիւղէլ տիր, նիզամարզ պիր միւէսսէսէ

օլամազ եա, պիր թագըմ խասթալար տիկէր-
լէրտէն մազարըաթ կէօրիւրլէր:

Տիկէր պիր խուտուս ույգունուն վիւճուտա
օլան խըտմէթինի զիքը էթմէք տիր, 12 այ տաի-
մա կէրիյէ կիտէր իքէն պիր այ զարֆընտա պու-
գատար սէրի իսլահաթ կէօրմէքլիյիմ սըրֆ ույ-
գու էիւզիւնտէն իտի:

Ույգունուն խըտմէթինի պիլիյօր իսէք տէ
էսասը հագգընտա թէպապէթ ալէմի պիլէ գա-
րանլըգաա սըր: Սանաթօրիյումա իքէն տի-
կէրլէրտէն զիյատէ եանըմաա եաթան պիր
խասթէնին ույույապիլմէսի տիզգաթըմը յօգ-
ճէլպ էտէր իտի, պունուն ջարրարընտան ան-
լաչըտըզը վէճհ իւզրէ, իքի ճիլէրինտէ պէօյիւ-
ճէք էօղիւրլէրի վար իտի, պիլաշիւպհէ պէնիմ-
քինտէն զիյատէ իտի. կէճէլէրի միւքէմիւլ սու-
րէթտէ ույուտուղումու պէրթարաֆ էտէլիմ,
կիւնտիւլ էօյլէ թաամընտան սօնրա ույգու-
սաաթընտա պունուն տէրհալ ույգույա կէչմէ-
սինի, ույուտուղու միւտտէթտէ պաթնընըն կէ-
նիշ կէնիշ էնիպ գալգմասընը վէ արա սըրա
խօրլատըգաան սօնրա տէրին տէրին նէֆէս չէք-
մէսինի կէօրտիւքճէ զըպթէ էտէր իտիմ: Պա-
պէն թէսատաիւֆէն պէն տէ ույգույա կէչմէք
նօգթատընա վարըր իտիմ, լաքին թէնէֆիիւ-
սիւն տէրինյէմէսինտէն վէ պօզաղըն թըզան-
մասընտան եէքտէն խալֆի իլէ ույանմամ պիր
օլուր իտի, (պու խալֆի իլէ ույանմազ հայի կէ-
ճէլէրի վազը օլմազ) պու ֆարգըն էսպապընը
ճիլէրլէրին մազուր օլմասընտա տէյիլ պէյնին
հէսասալընտա պուլապիլիօրում: Մէրգում ճա-

հիւ պիտի խօսի վէ իլլէթ իւզէրինէ հէրնէ եօլտա կէլմիշ խսէ կէլմիշ եէթէր քի սանաթօրիյոււմոտ էլինէ ալա պօլ թաամլար կէչիօր, եէչիպ, իչիպ, իսթիրահաթընա պագըլօր, կիւնաիւզին պէյնի- նէ պիր շէյ թաղըլմայօր, պէն իսէ՝ եիւքսէյէ սօղրու չարլան պիր ճէֆարեարա իճրա էտիլէն Ֆէլէյին հագգսըլ զատրընա միւշթէրի հայինտէ օլմայըպ վէրէմիի եաշամագ թասազվուրու իլէ պարըլմայօր իտիմ, նէթիճէ մալիւմ, օ խասթէ էյիլէնտի :

Ույգու՝ զըտա վէ թէմիզ հազանըն վիւ- ճուտա իտիսալ էյլէտիլի քէրէսթէյի մահալը մախսուլարընա եէրլէշտիրէն ուսթա աըր, ույ- գու եօգ իսէ կիրէն քէրէսթէ վիւճուտա եէր թուլմագ :

Պագէն ույգու վէրէն իլաճլարա միւրաճէաթ օրունուր, պէն քէնտի թէճրիպէմտէ պունլարտան մէնֆաաթտան զիյատէ մագարաթ կէօրաիւմ, եինէ տէ պաղլարընը զիրը էտէլիմ, ինճիւճըն ալ վաշերիան, պրօնայցլար, ֆյօրօթօն, վերէնալ, սարիիօր, սուլճօնալ քրիօնալ, աւսալին։ Ույգու- սուլլուդ, էօքսիւրիւք սէպէպինտէն իսէ ճիյօնիկն փանրօրիօն գուլանըլըր, 3 կիւն իւսթ իւսթէ վէրմէլի. խասթիլիին սօն զէմանլարընտա սա վօր- ճին գուլանըլապիլիք :

Նեճէս սարլըր.—

Պունա էսասէն չարէ եօգ աըր, անճագ հա- րէքէթի թահտիտ էթմէք վէ պաթնը խաֆիֆ սագլամագլա պիր տէրէճէ րահաթըրդ պուլու- նապիլիք :

Նէմնագ, սիսլի, պախուսուս սօղուդ եա-

զար հալալարաա ճիյէր զանն էտէրսին սիւնկէր կիպի ըուլթուպէթ շէքէր, հէմ սօղուդտան քէն- տինի պիւզմէսիլիէ նէֆէս սօն տէրէճէ գըսա- լըր, պէօյլէ հալալարաա էվտէ րահաթ էտիպ կիւնէչի, աչըր, մաի սէմասը օլան կիւնիւ պէր- լէմէլի :

ՎԵՐԷՍԻՆ ՍԷՆԻ ԻԶԻՆ ԶԱՐԷԼԵՐ

Էյ պու քիթապը օգույան հանըմ՝ վէ է- ֆէնտի, էվլէթ պու կիւն վէրէմ իլլէթինին էյի- լէնմէտի էմր ի վագը աըր. լաքին էյէր սէնտէ պու միւտհիլ իլլէթ մէվճուտ օլմատըրընա է- մին իսէն ալմամագա սայ էյլէ, զիրա տահա գօ- լայ, ուճուզ, զահմէթսիզ վէ սիկուրթալը աըր. էվլէթ վէրէմ թէվագգուֆ էտիպ էյիլէնիյօր, լաքին մաաղալահ սէն անտէն թուլթուլըր ի- սէն էյիլէնէճէյին մութլագ տէյիլ տիր, ֆարզ էտէլիմ էյիլէնտին, պու՝ ախէր խասթալըգտան էյիլէնմէյէ պէնդէմէզ, ագալի իւշ տէօրթ սէնէ տիգգաթլէ եաշամագ լաղըմ աըր։ էյէր սէրվէթ սահիպի տէյիլ իսէն թէայլիւշ շըղարմագ, պէլ- քի տէ աիլէ պէսլէմէք միւշքիլթը սըհէթինի թէքրարէն թէհտիտ էթմէքտէ պուլունուրլար, սէն էվլէլի տէյիլսին. գապիլիլիլէթ, գուվլէթ- լէրինի իսթէտիլին սուրէթտէ իսթիմալ էտէ- պիլմէքտէ հիւրրիլիլիլին թահտիտ օլունմուշ աըր, էվլէթ սէնաաթընը շիմաի տէվամ էթմէք պէլքի մագարաթ իրաս էտէճէյի սէպէպտէն միւմքինաիզ օլմուշ աըր, հէր եէրտէ, հէր իշտէ

չալըչմազ իշէ կէլմէտիյնաէն իշէր տէ սէնին
 իշիւն մահտուտ դալըր , չօգ չալըչմազ մուզիբր ,
 չալըչմայանը քիմնէ իսթիխտամ էթմէզ , տի-
 կէր թարափտան արզուլար , հըրս ը շան եէրինէ
 վարամատըզը սէպէպտէն պէտպախթ վէ միւ-
 քէտտէր օլուրսըն , չօգ տէֆա ախէրլէր սէպէ-
 պինի պիլմէտիքլէրինաէն սէնի իշէ եարամազ եա
 թէնպէլ աէյու իթհամ վէ թահգիր էտէրլէր ,
 շայէտ էյիլէնէմէզաէն թալիին քիւլիլէն գարա
 տըր : Հայաթը թէմտիտ էթմէք իշիւն տախմա
 ճէհա էթմէքլիլին իճապ էաէր , մալիլէճէ միւշ-
 քիլաթը տա պէր թարափ էյլէ , օլ գատար զահ-
 մէթ վէ սուուպէթլէր սէնի իհաթէ էտէր քի
 տիւնեայա լանէթ օգուրսոււն , լաքին եինէ եաշա-
 մայա ճէհա լազըմ տըր , պու իլլէթ պու գա-
 տար մախուֆ աոտ էտիլիյօրսա չօգ միւպալազա
 եօգ տըր , էվլէթ էյիլէնիյօր վէ էվլէլքի մուխ-
 րիպլիլինի պու կիւն թէպապէթին եէնի թէտ-
 պիլլէրի սայէսինաէ իճրա էտէմէյօր իսէ աէ , հա-
 լա միւտհիշ տիր . պիր տէֆա պիր միւթէխաս-
 սիս Մ . Ամէրիգատա պու մատտէ եանի վէրէմ
 էյիլէնիլը մատտէսի հազգընտա իրատը քէլամ
 էթաիքաէն սօնրա «եինէ աէ վէրէմ ալմըջ օ-
 լան ատէմէ աճընըրըմ» աէյու իլալէ էյլէտի քի
 վէք տօղրու տըր :

Վիւճիւտինին էն էյի տարթըրնը աշաղը
 տիւշիւրմէմէյէ ճէհա էյլէ : Էօմրտէ սըհհէթէ
 ուֆազ պիր լէգայալըզ , միւհմիլլիք , սօն տէ-
 րէճէ մէճպուրիլէթ թահթընտա պիլէ օլա
 թէպրիլէ օլընմազ , զիւա վէրէմ միւսապընը
 էվլէլքի վազիլէթէ տիւշար էտէր , մուվաֆիա-

գըյէթ եօլունա վիւճուտինի իհմալ էտէն նիշէ
 թալէպէլէր , թապիպլիք , միւհէնտիսլիք տիլլօ-
 մասընը ախզ էթմէյէ միւլէստէր օլմուշլար իսէ
 աէ էյվահ քի , պիրազ սօնրա մէզարա էնմիլլէր :
 Տահա նիշէլէր էօմրիւն հէր հանկը շիւպէլէրին-
 աէ , մուվաֆիազ օլմազ սէվտասըյլէ վիւճուտի
 ֆէտա էյլէմիլլէր , պու եօլտա մազսէտէ գուր-
 պան օլանլարա վէք եաղըզ օլույօր : Պու միւհ-
 միլլիլին , ֆէտա էթմէնին էսասընը թէֆթիշ է-
 աէր իսէք , սըհհէթիմիլլի էյիճէ միւվազէնէ է-
 տէմէմէքլիքաէն մէյտանա կէլիյօր իտիլինի կէօ-
 րիւյօրըզ , էվլէթ վիւճուտիմիլլ կեահ սէմիլլէ-
 նիք , կեահ զաիֆլէնիք չօգ զիյան կէօրմէլիք ,
 պու հալլէրտէն ճէսարէթլէնիպ սըհհէթիմիլլ
 իւլէրինէ , եէրինէ կէօրէ պիրազ տահա վար-
 մազա պաշաղըզ : Չաիֆլէնմէք սըզ սըզ վու-
 գու պուլուր իսէ վիճուտտա թէտրիճէն հիսս
 էտիլէմէյէն պիր նօգսան հասըլ օլուր , միւվա-
 զէնէ էտէմէմէքլիք քէնտիմիլլ տիկէրլէր իլէ
 մուգայէսէ էթմէքաէն աէ իլէրի կէլիյօր : Տի-
 կէրլէրտէն գուվլէթլի օլմազ , զիյատէ սէքիպ
 սըշրայա պիլմէք , գօշապիլմէք , կիւլէշաէ չօգ-
 լարընը եէնմէք , ժիմնասթիքտէ ախէրլէրտէն
 ֆարգլը ազալէթ գուվլէթի իպրազ էթմէքլի-
 յիմիլլտէն իղֆալ օլընմայալըմ (Մ . Ամէրի-
 գատա աքիլէր լէրտէն չօզլարընըն պիլախէրէ
 վէրէմտէն կիթաիքլէրի մուսատաազ պիր հալ
 տըր : Տահա սազլամ օ տըր քի էօմրտէ , մէշ-
 զուլիլէթտէ , սէֆալէթտէ , ֆէյաքէթտէ , քէ-
 տէր վէ միհնէթտէ , տիկէրլէրտէն տահա տա-
 յանազլը տըր . եանի իլէլ ու էմրազա թէզ

միւսյթէլա օլմազ : Մ իւթէմէտաին ախյարլարտա
 իշճի ալէմինտէ , տահա գոււվլէթլի տահա սէ-
 միզ վէ փէհրիզքեար պիր էօմր կէշիրէնին թէ-
 զիյէ չէօքիւպ վերէմ ալարզը , զաիֆ , ինճէ , հաթ-
 թա սէֆիհ թիմսէլէրին սէնէլէրճէ աշնի մին-
 վալտա իշճիլէք էթաիլէրի շօդ կէօքիւլիւր :
 Պու՝ սըհհէթ իշիւն միգաարընտան զիյատէ նէ-
 վինին էհէմմիլէթին իսպաթ էտէր . գանըն
 ճինտինն անլամազ իշիւն էլիմիզտէ գօլայ պիր միգ-
 եասըմըզ եօդ աըր . Նարալարըն կէճ եա թէզ
 սազալմասը էփէշի պիր իշարէթ իսէ տէ (եա-
 րասը թէզ սազալմանըն գանը գոււվլէթլի տիր)
 մուզնի պիր շէյ տէյիլ տիր : Սըհհէթէ ֆիքրին
 պէօյիւք թէէտիրի վար աըր : Տիմազը հէսաս
 օլան առէմ թէզ տիւշարը ֆէլաքէթ օլուր :
 Մէվլիւլիւ զէվճ եա էվլատընը գալիպ էտէն
 կէնճ գատընլարըն սըրֆ , իֆրաթ քետէր վէ
 նէվմիտիտէն թէզիյէ թէզվերիւմ էթաիլէրի-
 նի րէյիւլայն կէօքնիլէրիմիլ վար աըր : Պիյաքս
 5—6 տանէ էվլատընը պիրտէն գալիպ էտիպ
 տէ ազլընա , վիւճուտինն իսպէլ կէլմէյէնիլէրի տէ
 կէօքիւլիւլ , պու ֆարզը վիւճուտանն մատա
 տիմագտա արամալըյը : Անլաթմազ իսթէտիլի-
 միզի իճմալէն թէէքիտ էտէրիզ : Քէնտինի ախէ-
 րիլլէ մուգայէտէ էտիպ իզֆալ օլընմա , սըհհէ-
 թինն հիշ պիր զէման հիշ պիր սէպէպէ մէպնի
 տիւշարը ինգըրտազ էյլէմէ , (վիւճուտլարընը սէ-
 ֆահաթ , շէնասաթ , մուզիրըր միւսքիրաթ իլէ պիլ իս-
 թիյար իսարապ էտէնիլէտէ սէօքիւմիւզ եօդ աըր)
 զիրա իըրսըզըն նէ զէման կէլէճէլիննի պիլմէտի-
 յինտէն դաիուճու սըզը պասարըմազ քեարը

ազլ աըր : Խասթէլիք վէ իլլէթլէր նէ զէման կի-
 րէճէքլէրինն հիշ խասպեր վերմէզլէր , պախուսուս
 պու խասպիսին կիրտիլինն իշ իշտէն կէշտիքտէն
 սօնրա անլարսըն : Ուֆազ պիր տիգգաթ , ույա-
 նըզլըզ իլէ մէն էտէպիլէճէլին տիւշմէնի չը-
 գարմազ իշիւն թիւլի էմէք , փարա , վազըթ
 սարֆ էթմէքլիլին իճապ էտէր , ծնտա տա մու-
 վաֆիպազըյէթ մէշքիւք տիր :

Կէնճիլքտէ քէնտի քէնտիմիզի հէր ճիհէթլէ
 փերթալսըզ իլէ կէօքմէք խաթասընտա պուլու-
 նուրուզ , հէլէ սըհհէթիմիլ հազզընտա փէք
 միւսպալազալը տիւշիւլիւրիւզ պանա վերէմ կէլ-
 մէզ , պէն խասթա օլմամ , պէն 80 եաշարըմ վէ
 զալրի , պու նէ գատար թէհիլէրէլի պիր թասալ-
 վուր աըր : Պու ֆիքր իլէ էօմրէ տէվամ էտէր վէ
 թէշէպպիւլէրէ տթըրը իսէք մութլագա զա-
 րարտիտէ օլըրըզ , պու նօգթալարը թէճըրպէ-
 միզտէն սէօյէյօրուզ , իլլէթ պիլի 5—8 աշտան
 պէլքի պիր գաշ սէնէտէն պիրու փէնչէսինն
 թազմըշ սիւրիւրէր էքէն պիլէ արատա պիր
 շիւպհէ արըզ օլըյօր իտիյտէ տէ , պանա վերէմ
 եազլաշապիլը՝ մի զիւիւմիւ պիլի հէր վասըթա-
 յա միւրաճաաթտան կէշի տուրտուրույօր իտի ,
 ա՛հ շու սաթըրլար աճէպ պէնիմ կիպի նիլէլէ-
 րինն ույանտը՝ րմայաճազ մը աըր :

Իմտի էյ տօթոււմ , սէնտէ հալսըզըզ , թա-
 գաթսըզըզ , իշթիհա քէսիլէլի , էօմրտէն պըզ-
 մազըզ , հաթթա սէվտիլին մէշգուլիլէթ վէ մա-
 շուգուճա տօզրու պիր պիւրուտէթ վար իսէ ,
 էյի պիր տօգթօրա միւրաճաաթ էյլէ , օ աճվալ
 վերէմին մահաուլու եախօտ վերէմ պու հալլէ-

րին մահատուտ արք : Էօրսիւրիւշիւն հիշ պիր նէվինի հիշ պիր սէպէպէ իւզէրինտէ էսքիթմէ : Նէլլէտէն սօն տէրէճէ սագըն, պալլամ իլէ եախօտ պալլամսը ճիլէրտէն կէլէն դան՝ վէրէմի իզհար էտէր . ճէրսումէ պուլունմաղաս պիլէ թէպապէթ շիմտի անը օ եօլտա թէլազգը էտէր : Գանը կէօրիւր կէօրմէզ աիւնեաաան չըգըլմա, ճէհա էլլէ վէ սէնին իշիւն մուվաֆիֆազըլէթ հազըր տըր :

Սթաթիսթիքլէր կէօթէրիյօր քի հէր նէվ իլլէթլէրտէն վէֆաթ էտէնլէրին հէման եէտիտէ պիրլինի, հէր ճինսի իլէ պէրապէր վէրէմ իլլէթի էօլաիւրիւյօր, պուլ րազամ հէր ֆէրտի պիրազ տիւշիւնտիւրմէլի տիր : Էօմրտէ պուլ մէլունտան եազալանմազ թէհլիքէսի նէ գատար չօգ արք : Պու կիւն սէքէնէսի 95,000,000 ա եազըն օլան Մ. Ամէրիգատա սէնէվի 160,000 տէն զիյատէ քիմսէլէր վէրէմտէն էօլիւյօր : Միւպթէլա օլտըզլարընը իշիտիր իշիթմէզ մէմլէքէթլէրինէ ալտէթ էտէն իթալեանլարտան մատա, էվրօֆատա, Ավսթրիա պուլ իլլէթէ էն չօգ գուրպան վէրէն պէօլիւք պիր մէմլէքէթ տիր : Վէֆիյաթըն նիսպէթի Ամէրիգանընքինտէն չօգ եիւքսէք տիր . Պրանսատա հէր 100,000 է 217, Ալամանիատա 168, Իթալիատա 166, Ինկիլթէրատա 146, Իսլէճ Նօրվէժտէ 105 տիր :

Իշթէ արթըզ պիւթիւն մէտէնի ալէմ ինսանիլէթին պուլ ատուլ էքպէր վէ ումումիսինէ գարչը գըլամ էթմիշ, ճիհատ էթմէքտէ տիր : Վէրէմ ճէրսումէլէրինին վիւճուտը ինսանիտէ նէ եօլտա պուլունմասընըն սըրըր քէշֆ էտիլմիշ

օլտա, եախօտ սիրայէթ եօլլարընտան հանկըսը իլէ վիւճուտա կիրիյօր իտիքլէրի վազըհէն անլաչըլմը օլտա, պիւթիւն ալէմին նազարը տիգզաթը օ ճիհէթէ թէվճիճ օլընըր վէ օ եօլտա թէտապիլէ չըգըլըր իտի . հալպուքի շիմտի մէսէլէլի տահա կէնիշ տաիրէտէ գալրամազ իգթիզա էտիյօր, շէօլլէ քի նէրտէ ճէրսումէ պուլունտապիլիր, օնտան ինթիւրազ իլէ պէրապէր անլէրի իթլաֆ էթմէք վէ սիրայէթինի մէն էթմէք ճիհէթլէրի տիւշիւնիւլմէլի տիր : Ինկիլթէրրատա իթթիլազ էտիլէն թէտապիր սայէսինտէ պուլ կիւն վէրէմ վէֆիյաթը կէլմիշ 25 սէնէզարֆընտա եիւզտէ 22 թէնագիւս էթմիշ տիր : Պու ճիհէթտէ ալընաճազ իլք վէ էհէմմ ատըմ վէրէմլիլէրին րասթ կէլէ պուլունտուզլարը մահէլլէրէ թիւքիւրմէլէրինի վէ ազըզլարընա պիր մէնտիլ թութմազսըզ էօքսիւրմէլէրինի մէն էտէպիլմէք տիր : Պէօլլէճէ կէրէք թօզ իլէ կիրէր տէյու իտաիա էտէնլէր, կէրէք պալլամքիւրրէճիլէրիլլէ սիրայէթ էտէր թարաֆտարանը տա իզնա էտիլմիշ օլըր :— Կէլ կէօրէլիմ քի, պուլուլ թաթպիլգ էթմէքտէ չօգ միւշքիլաթ մէլնուզ տըր : Պիր վէրէմիլէ սէն շուրայա, պուրայա սօգազա թիւքիւրմէ տէյու թապիլգ էթմէք էլի նէթիճէ վէրմէզ, պուլ տէֆա հէր քէս պուլ իլլէթի սօն տէրէճէ կիզլի թուլթար : Անճազ շարէսի՝ հիւքիւմէթ գանուն հալինտէ ումումա թալիգ էթմէլի տիր : Նասըլ քի Մ. Ամէրիգատա ումումա մախսուս սալօնլարտա, սթասիօն, վաիօր, չըմէնտիֆէր վէ սաիր հէրլէրտէ ճէզա ի նազտի իլլէ, թէհաիա էթմէք շարթըլա իլանլար գօնմուշ տըր

վէ սօգազլարտա ինսան եօլընա (Թիւրքիանըն սէքի թապիր էթտիլի) թիւքիւրէնտէն Ծ տալէր ճէզա ի նագալի ալընըր:

Մէվլէքէթիմիզ իչլւն պու թէտպիրլէր հալա երքէն տիր, պիզ դարիսունա մալիւմաթ հալինատէ գիքըր էթմէքլէ պու կիպի էֆքերարլարա սքիր պաշլանկըճ վէրմիշ օլույօրուզ:

Վէրէմիլէր սանաթօրիյոււմլարտա թիւքիւրք գապընա թիւքիւրմէյէ ալըշտըրըրըրլար վէ ֆիքըրլէրի օ եօլտա թալիմէտիլըր: Հիշ օլմազա պիզ տէ խանէլէրիմիզին թէմիզ գալմասը իչլւն վէրէմ խաթէսինէ էվտէ գուվվէթլի ապիտ ֆէնիք եա շիսօթօրմ սօլիսիօնու պուլունան պիզ գապա անճագ թիւքիւրմէսինի, էյէր ծնու տա եափմագ խօշունա կէլմէյօրտա մինտիլէ թիւքիւրմէք (անճագ օ մէնտիլի չօգ գուլլանմատան, ազալլի 24 ստաա իչլւն միւզատ ք թէաֆֆիւն սօլիսիօնունա պըրազմալը) էօքսիւրիւպ, ազսըրըրքէն աչըրնա մէնտիլ թութմագ մուվաֆֆըզ ք թէրալլէ իալիլինի թալիմ վէ նասիհաթ էթմէլիլիզ: Սօգազա թիւքիւրմէմէք ճիհէթիլնէ կէլինճէ պու դայըր գապիլի իճրա տըր, անճագ գալինօ, գահվէխանէ, սթասիօն կիպի եէրլէրտէ միւտիրլէրի թարաֆընտան պիր իլան եափըշտըրմագ վէ մախաուս թիւքիւրմէք գապլար գօմագ ֆախտէտէն խալի օլմալ: Պէրէքէթ վէրսին քի սօգազլարըրըրն շու հալինատէ սօգազլարտա թիւքիւրիւպ կէչէպիլէն վէրէմիլ չօգ պուլունմագ, եօգ իսէ խալալ էլլէ վէխամէթէ, պագգալ տիւքեանլարընտա, գասապ, էթմէքճի, սէպլէվաթ

տիւքքեանլարընտա, հէր նէվ մէքիւլաթ ճէրսոււմէլէրէ մարուզ. հէլէ սօգազ սիւփիւրմէք ուսուլլարըրըրըր հիշ սօրմա, թօզու սօգազտան տիւքքեան վէ էվլէրէ, ինսանլարըն պօզազընա գօյմագտան պաշգա պիր շէյ տէլիլ աիր. լաքին եափաշ եափաշ չարէլէր իթթիխազ էտիլէճէք վագըթ կէլիյօր: Վէրէմիլիէ նազար ք նէֆրէթ իլէ պագմագ ատէթի փէք նախօշ հէմ մուզիրըր տիր, զիրա վէրէմիլ տէ այնի վիճտան իլէ մուզապէլէ էտէրտէ նէ նէթիճէ վէրիւր օլտուլունու տիւչիւնէլիմ, էվվէլճէ տէ զիքըր էթտիլիմիզ իւզըրէ թէմիզ վէրէմիլտէն թէհլէքէ եօգ տըր:

Մէմլէքէթիմիզտէ սանաթօրիյոււմլար օլմաստըրընտան խաթէլէլիմիզ էվլէրտէ եէլիպ եաթարլար, պու կիպի խաթէլէր պուլունան էվլէրտէքի տիկէր էֆրատըրն սըհհէթլէրինի մուհաֆազա եօլընտա աթի իւզ զիքըր թէտապիրին իճրասընա ըիպէթ օլընտա սէզա տըր:

Խաթէնին օտտաը այըր օլմագ վէ խալըր, քիլիմ կիպի մէֆրուշաթտան արի օլմագ իգթիզա էտէր. պունար ճէրսոււմէլէրի հըֆզ էլլէմէյէ խըրմէթ էտէրլէր. օտայը թէզ թէզ սըճագ սու իլէ սիլմէք տահա թէմիզ սազլամագ թառիգի աիր, սիւփիւրմէքլէ թէմիզլէնմէզ. խաթէնին օտտաընա չօճուզլարըն տիւխուլի մէն էտիլմէլի: Խաթէնին եաթագ պէլալլարըր վէ էսվապըր գահատըրմալըր տըր, փէք սըճագ իւթիլիլէ իրի թարաֆը իւթիւլէմէք տահա էմին տիր: Մէնտիլէր սօլիսիօնտան սօնրա գահատարլմալըր: Մէնտիլէր վալ կէչմէք տահա խալըր տըր) Խաս

Թէ էլինի, երեզիւնիւ, պըլըգ, սագալընը սըգ սըգ եըյգամագլէ տախմ թէմիզ սագլամայը տըր: Խասթէ էյէր մէնտիլլէրէ տէյիլ տէ սօլիւսիօն տօլու գապլարա թիւ.քիւրիւյօրսա, պուսնու տէֆ էթմէք մէսէլէսի էփէյի միւշքիլ տիր, ապտէսթխանէյէ տէօքմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունուլաճագ, հապուքի թիւրքիանըն չօգ շէհըլէրինտէ ապտէսթխանէյէ եագըն սու գույուսու եա մասիզէնլէրի վար տըր քի օրայա սըզար: Ապտէսթխանէլէր տէ թաշրայա տէօքիւլէճէք վագըթ սօգագլարա սաշըլըր: Գուլիլէթիլի ա.սիա ֆէնիք սօլիւսիօնու պիլէ ճէրսումէ եափու եա թօխումլարընը էօլախրէմէյօր, էինէ տէ օրայա տէօքմէքտէն պաշգա չարէմիզ եօգ տըր:

Խասթէնին թասամ գապլարը այրը օլտըղը կիպի գայնար սու իլէ այրը տա եըյգանմայը տըր: Խասթէնին պալլամը եախօա պուլաշըգ գապլարը սինէք գօնմաղըն տէյու էօրթիւք սագլանմայը տըր. զիրա սինէրլէր—կէրէք գարա սինէք, կէրէք կէճէ սինէյի—իլլէթլէրի պուլաշարըմադտա պէօլիւք բօլ օյնայօրլար: Կէրէք տիկէր մէէքիւլաթ իւղէրինէ գօնմագլէ այագլարըյլա, կէրէք ըըրարագ գանա կէչիւրմէրլէ պուլաշարըրապիլիւրլէր: Ճէրսումէլէր սինէյին գանընտա կէւնէլրճէ եաշայապիլիյօր, խանէլէրիսիլտէ չօգճա պուլունան քէտի վէ քէօփէք տախի էլվէլա խասթէնին գապլընը, սօնրա տիկէր գապլարը եալայարագ իլլէթ պուլաշարըրապիլիւրլէր:

Խասթա վէֆաթ էթտիրտէ եախօա ախէր պիր մահէլէ նագլ էտիլտիքտէ օտասընը թէմիզլէմէք իչիւն էվրօփատա Formaldehyde կաղը

իլէ գափարը օտայը էյիճէ տօլտուրուպ 24 սասթ եա զիյատէ սագլամագլէ սիզէնմէֆրէ էտիյօրլար խէտէ, պիզ պուսնու հէր շէհրտէ պուլամալաճագլըմըզտան քիւքիւրթ իլէ եափապիլիւրիզ: Օտատա մատէնի պիր էշեա պրագմայարագ տիկէր եուն, փամուգ մամուլաթընը ասըպ օրթատա սու տօլու պիր պէօլիւք շինի գապ իչիւնէ օտանըն պէօլիւքիւլիւնէ կէօրէ քիւքիւրթ տօլու տիկէր ուֆագ պիր գապ էնտիրիպ փէնճէրէյի վէ տիկէր հէր նէվ տէլիքլէրի գափայարագ թիւքատըգտան սօնրա քիւքիւրտէ աթէշ վէրիպ տէրհալ տըշարը չըգարագ գափույու տա էյիճէ էօրթմէլի, քիւքիւրթտէն հասըլ օրան քէսըլն կազ օտանըն իչինի էյիճէ տօլտուրուպտան սօնրա, օ մինվալ իւզըն 24 սասթ գալմայը, սօնրա աշըլըպ հավասը թէմիզլէնիւր: Էնի, պօյու, էրթիֆար 4 էր մէթրօ օլան պիր օտա իչիւն պիր քիլօ քիւքիւրթ քիֆայէթ էտէր: Սըրֆ տիվարը, թափանը քիւէճ իլէ պատանա էթմէք վէ օտանըն հէր պիր նօզթատընը գուլվէթիլի միւզատը թէաֆֆիւն սօլէսիօնլարլա պիլէ եըյգամագլ էմին տէյիլ տիր. զիրա թախթալարըն եարըգ վէ գօփուգլարը թէմիզլէնէմէզ, պու եօլ իլէ տէ սօնրա թէմիզլէմէք ֆագլա օլմագ:

Պու խուսուստա տա էվ գատընլարընը վազիֆէլէրի նէ գատար մուհիւմ տիր: Պիր թարաֆտան խասթէսինէ քէմալը իթինա վէ շէֆգաթ իլէ խըտմէթ էտէր իքէն, տիկէր թարաֆտան ախլէնին տիկէր էֆրատընըն պիլխաստա չօճուգլարըն սըհհէթինի գայըրմասը էլզէմ տիր:

Վերէմ չօճուգ խասթալըդը արը, չօճուգ վիւճուտէրինին գուզվէի մուգավիմէսի պու իլ-
 լէթէ գարը փէք զաիֆ տիր: Չօճուգարը տիգ-
 գաթլը պուլունմագ վէ թէմիդիք խուսուսուն-
 տա թալիմ էթմէլի, օտալարը սիւփիւրիւրքէն
 թօղտան գաշմայը: Եէքէ պիր շէյ տիւշաիւրքտէն
 սօնրա այլպ եէմէմէլի: Էլլէրի թիւրի օլաըզը
 հալտէ փարմագլարընը աղըզլարընա սօգմամա-
 ղը, թէրա կէօղլէրինի օլալամամայը: Սապահ-
 լայլն էրքէն սապօն իլէ եիւզ, եէմէքլէրտէն
 էվվէլ էլ վէ աղըզլարընը եըյգամայը, մէքթէ-
 պէ կիտէր իքէն հէր կիւն պիր նէվ շէքէր եա
 եէմիշի ճէպլէրինէ գօմամայը էօյրէտիպ այըշ-
 տըրմայը, էվին հէր թարաֆընը պախուսուս
 ապտէսթխանէլի թէշ թէշ թէմէղլէմէք, հա-
 վալանտըրմագ լազըմ արը: Չօճուգլարը սազ-
 լամ պէօյիւթմէք իշիւն թեաշքի գըզլար մէք-
 թէպտէն չըգմագտան էվվէլ խուսուսի տէրս ալ-
 սալար: Պու մէսէլէլի նազարը ամմէյէ վազ
 էթմէքլէ իքթիֆա էտիպ պահարմըրլա սօղրու-
 տան շումուլի օլան նօղթալարը զիքը էտէրէք
 կիտէճէյիլ: Պիշ աիլէնին սաատէթի օ աիլէլի
 թէշքիլ էտէն ազանըն սազլամ ֆիքը վէ վիւ-
 ճուտըլ օլմասընա միւթէվագըֆ արը: Չաթէն
 սազլամ ֆիքը տէ սազլամ վիւճուտտա պուլու-
 նուր: Նէյէ եարար միւրքէլլէֆ սէրայլար, էյէր
 իշինտէ սաքին օլանլարըն սըհհէթի պօղըզ իսէ:
 Իմտի պիր էվին պախթընը գատըն թալին էտէ-
 ճէք տիր. աիլէ թէշքիլ էթմէնին հէր շուրութ
 վէ գավաիտինի պիլէն գատըն, սէնէլէր միւ-
 բուրինտէ պիր տէ պագարըն 3—5 տանէ սազ-

լամ, կիւզէլ, շէն, շաթըր օլլան, գըզ չօճուգ-
 լարը պէօյիւտիւր: Թէմիդիլի, իգօնօմիասը վէ
 շալըշգանըդը սայէսինտէ գօճասընը տախի իհեա
 էտիպ միւթագպէլի փարլագ, ախէրլէրին զըպ-
 թէսինի տալէթ էտէն պիր խանէ մէյտաճա կէ-
 թիւրիւր: Պու կիպի գատընլար ալէսսէվիլէ Ինկի-
 լիզ ճինսինտէ պուլունուր, իշթէ հօւ թալիւրի
 պու կիպի գատընլարըն խանէսինէ իթլագ էտիլ-
 միշ տիր. էվ խարապ էտէնլէրի տէ պիզիմ ի-
 շիմիզտէ պուլուրուզ:

Էվլատ սօզմադտան վէ սօղաուզու կիւնտէն
 անըն սըհհէթի եօրնտա տիւշինմէք վէ շալըշ-
 մագ պօրճ արը. չօճուգ սօղար սօղմազ անը
 գըզլըն թօփրագլարա, գօլլարը իշինտէ, թէ-
 նէֆֆիւսիւ տուրտուրաճագ տէրէճէ սըզը սա-
 րըպ մումեա էթտիքտէն սօնրա պէշլիյէ գօ-
 յարազ, իւզլէրինէ գալըն էօրթիւլէր էօրթմէք
 սօղրու պիր ուսուլ մուսուր, զաթէն օտանըն
 հալատը թէմիլ տէյիլ տիր. հալատընը տա մէն
 էյլէմէքլէ չօճուգ սազլամ պէօյիւր միւ:

Խարը, պու փէք մուզիւրի պիր ուսուլ արը
 քի պիտայէթինտէ ճիլէրի զաիֆ պըրազըր վէ
 չօճուգ սազլամ պէօյիլէմէշ: Միւթէմէտաին
 տիյարլարտա պու եօլտա չօճուգլար պէօյիւթ-
 սէլէր վէրէմ շիմտիքինտէն փէք զիյատէ օլաճագ
 իտի: Սըզ վէ գալըն էտլապլար տէյիլ, մէվսիմէ
 մուվաֆըզ վէ պօլ էալապ կիյաիւրմէլի, սըզ
 սըզ եըյգամայը, չօճուգլարը հալատը թէմիլ
 օտալարտա եաթըրմայը արը:

Պու խուսուսլար վիւճուտի գուզվէթի սազ-
 լամագլէ իլլէթէ գօլայճա միւպթէրա էթմէղլէր:

անդառնալով տըր քի զամ իւրիյէ (սամբլըճան) ֆէնա հափատա չօգճա պուլունմագտան իւրի կելիյօր, քէզա նէպէ սըճագ վէ պօզուզ հափատա պուլունմագտան օյլը : Պունլար վէ պօզմաճա էօքսիւրիւք հիպի աիկէր կէքքս խասթէլիքէրի վէրէմէ եօլ աչարլար . չօճուգլարըն զրտալարը պօլ վէ թէմիզ օլմալը աըր , սիւաիւ գայնատըպ իչմէք էմին թարիգ տիր : Չօգ աէֆա վէրէմ էա սաիր խասթէլիյի օլան գարը մէճպուրիյէթինաէն ինէք սալար , եախօտ զաթէն ինէք իլլէթլի օլապիլիր :

Վէրէմ վէ աիլէ թէչըրիլի պահսընա կելինատիքաէ , տէրունը պահստա զիքը էթաիյիմիզ իւզրէ վէրէմիլէրին թէէհհիւլիւ ճաիզ աէյիլ աիր : Բահաթ պիր խանէաէ թէմիզ թաամ , եաթագ վէ զէվճ ու զէվճէ ալագաընճա նիզամի պիր էօմը սայէսինաէ քէսպ ի աֆիլէթ էաէպիլիրիմ աիւչիւնկէսի իլէ վէրէմի պիր էրքէք՝ ահվալինի կիզլի թութարագ , ալէլսուսուս զէնկին իսէ թէէհհիւլէ չըգըչա պիլիր , լաքին թէէհհիւլաէ մագսէա հէրչի պատապատ պիր քիմսէնին նէֆօինի պագի սագլամատը աէյիլ աիր : Ալէթ ի թէնէսալիյէսինաէ վէրէմ պուլունմաչան վէրէմիլէրին մէնիսինաէ վէրէմ ճէրտուճէսի պուլունտուլու պիր էմը ի վագը աըր , իմաի օթարիզէ գարըսընըն պիր ազատընը պախուսուս ճիյէրինի պուլաչտըրաճազը վարիա ի խամր օլմալը աըր : Վէրէմիլէր իլէ էվիլէրաէ վէֆիլաթ զիյաաէ օլաուզունու սթաթիւթիլէր պիլատիրիյօրլար : Պէօյլէլէրի թէէհհիւլաէն մէն էաէպիլէճէք էլաէ գանուն պիլէ օլաա , թէէհհիւլաէն

սօնրա կիզլի վէրէմ թէչ մէյաանա չըգըյօր իատիյինաէն (պախուսուս գարըլարտա), եէնի միւզէվվէճլէրաէ վէրէմ չօգ վուգու պուլան հալաըր : Վէրէմիլ գարըլար համիլէ օլմագլէ էլիլէնմէք ֆուրսաթընաան քիւլլիւյէն մահրուճ օլաճագ խաիլլէրինաէն համիլէ օլմամայա աիլգաթ էթմէլի աիրլէր : Միւսմիլիլէթի շիմաի մէն էաէպիլէճէք եախօտ մուվագպաթէն մէքս էաէպիլէճէք հագիզ թէպպիլլէր վար աըր , մէսէլա Բօթընկէն շուար իսթիմայի վէ վալլի օմաստէյէ տաիր խասթալարըն քէնաի տօլթօրլարը իլէ միւզաքէրէլէրինի թավսիլէ իլէ կէչէրիլ : Համիլլէլք մագարրաթաըլ տա կէչէպիլլաիլի օլուր իսէ աէ էվվէլա սօն ալարատօղրու պաթնըն պէօյիւճէսինաէն նէֆէսճէ վէ ճիյէրէ գան իրաաընճա վուգու պուլան թէպէտաիւլ ափանսըլ խաֆիֆ օլան վէրէմի պիրաէն թէչաիա էաէպիլիր : Սանիէն համիլլէլք բահաթ կէչսէ պիլէ վալը համլ մէչագգաթը վէ պէլլի վուգու պուլաճագ ազիմ զայաթը աէմ վէ ուզուն սիւրէպիլէն լօղրուալըզ վէ մալիլէճէ իլթիտարսըլըզ վար իսէ չօճուգ էմիլրմէք միւզըլլաթը էօմրիւնիւ պէօյիւք մուխաթարայա իլգա էաէրլէր . իմաի տօլթօր համիլլէնին ահվալինի սըգը թէրասիւս ալթընտա թութուպ ճէնիսին սուգուլթու իճապ էաէք մի էթմէլ մի խաիլինի գարաք էթմէլի տիր :

Չօճուլուն սըհհէթինէ ալագաընճա պիր վէրէմիլ վալիաէնին չօճուլունու քէնաիսին էմզիրմէսի՞ մի եօգսա սայէ մարիֆէթի իլէ սիւնի էմիլրմէսի մի տահա խալըլ տըր մէսէլէսինաէ

սիւնի սուրէթտէ Էմպիրմէք ճիհէթինտէ իլլէթ-
 լէրտէն պուլաշապիլմէք թէհլիքէսի վէ գայր ի
 թապիի սիւաիւն չոճուլա իրաո Էտէճէյի մա-
 զարրաթ տա հիտապա պընտըրը հալտէ Եինէ
 սիւա անայա թէպիմ էթմէք խայրը խալլինի
 գապուլ էտէրլէր, զիրա մէմէ թէսմիյէ էտիլէն
 սիւա ալէթլէրի վէրէմ ճէրսուլմէլէրինէ գարը
 փէք զաիֆ օլտուգլարընտան հայլանաթընթին-
 տէ օլտուլու իւզրէ ինսան սիւաիւնտէ տէ վէրէմ
 ճէրսուլմէսի պուլունուր:

Չօճուլա պու ճիհէթտէն օլաճապ սիրայէ-
 թի պրադ, Էմպիրմէքտէ, կիյաիրմէքտէ, ալլապ
 գօմադաա վազը օլաճապ թէմաո ճիհէթիյլէ սի-
 բայէթ թէհլիքէսի տահա չօդ տըր, իմաի չօ-
 ճուգլարընը օլուր օլմալ քիմսէլէրին գուճալը-
 նա վէրէն վէ էօփիւլմէսինէ միւսաատէ էտէն
 գարըլարա պու պիր իխթար օլմալը տըր: Վէ-
 րէմլէրի թէվազգուֆ էթմիլ օլան վէ գանլա-
 րընտա ճէրսուլմէ փէք նատիր պուլունան վէ-
 րէմլէ գարըլարա չօճուգլարընը վէ քէնաիլէ-
 րին սըհհէթի Եօլունտա տէվամ էթաիլի միւա-
 տէթճէ Էմպիրմէլէրինէ միւսաատէ օլունապի-
 լիր, Էմպիրմէք գէմանընտա համիլլէլէք վուգու
 պուլմալ Եանիլը գըլաօլլա ուզուն Էմպիրմէք
 միւհլիք տիր, վիւճուաի թէղիյէ աիւշիւրիւր:

Վէրէմլէրտէ շէհլէթ արզուսու գուվ-
 վէթլի օլուր զիւլիւմիւնտէ պաղը վէրէմլէրին
 պու Եօլաա թաղրիրի վէ էրքէք, գարը գապուլ
 էտէն ումուճա մախաուս սանաթօրիյուճարտա
 հէք իքի ճիւնին սըղը Եասագլարա բաղմէն Եէք-
 տիկէրինի պուլմալա տօղրու էշէտա ի իշթիյազը

տէլիլ տէյու սէօյլէնէպիլիյօրսա տա, սանա-
 թօրիյուճաա կէշիրիլէն իսթիրահաթ էօմրիւ,
 թէմիլ վէ ալլիւմէնի զանի զըսա, պանէօլա-
 րըն, մասաթըն վէ պէքրի տէ իլլէթլին հասըլ էթ-
 ալիլ խաֆիֆ հէրաթէթին օ տույգույա թահրիք
 էթմէյէ սէպէպ օլապիլիր խալլի վէ խաթէլէ-
 րին գըսա սիւրէճէք զանն էթտիլլէրի էօմլէ-
 րինի օլտուգճա քէյիլի կէշիւմէք արզուլարըն-
 տան նէշէթ էթաիլի տէ մուգապէլէթին տէր-
 միյան էտիլէպիլիր, մէսէլէնին պու ճիհէթինի
 պրադ տա վէրէմ՝ շէհլէթին քէսպ ի գուվլէթ
 էթաիլի չաղարտա 20—45 սինիլէրի արասընտա
 չօդ վուգու պուլուր խալլի մալիւմ տիր:

Չօճուգլար սինն ի պիւլալա Երաիլլէրինտէ վա-
 լիտէյն կէօյլէրինի տէօրթ աչմադ կէքէք տիրլէր:
 Իֆրաթ ճիւնա, խուսուսա տէսթի զինա հալինտէ,
 վիւճուսա էն միւհլիք պիր միւհտիր տիր: Ճիմա
 իլէ պօլաղ իլթիհապը արտօընտա սըղը պիր
 բապրթա վար խալլի կէօրիւնիւյօր, պու տա
 իսրաֆը մէնի իլէ գուվլէ ի հայաթիյէնին թէ-
 նէզղիւլիւնտէն իլէրի կէլտիլի մուհազգապ տըր:
 Պալիլ օլան օլլանլար, տէսթի զինա սէպէպին-
 տէն պիր թարաֆտան գուվլէ ի հայաթիյէյի
 տիւշիւն սաղլամազլէ, տիկէր թարաֆտան նէ-
 թիճէսի հայինտէ պօլաղ վէ կէօքս իլթիհապըն-
 նա սըղ սըղ կէրիֆթար օլմաղլէ վէրէմէ մա-
 րուլ գալլըրար: Էվլատընտա պու հային իշա-
 րէթլէրինի միւշահատէ էտէն վալիտէյն տէրհալ
 էօնիւնիւ ալմալա սալ էլլէմէլի տիրլէր: Հալա
 թէպէտտիւլաթընտան թէղ միւթէտտիր օլան
 պիր չօճուլու, վիւճուաի սէմիլլէթմէյէ ճէհա

էթմէքլէ պերապէր, եաղըն պաշլամագ իւզրէ սօղուդ սու պանեօսընա վէ դրչըն սօղուդ հա- վայա ալըշարմալը աըր:

Տիպսիղ աշգ ու սէվտա տախի վիւճուտի էրիտէն պիր հալ աըր: Տէրին աշգ ու սէվտալը մէն էթմէք միւմքինսիզ հէմ՝ թէհլիքէյի օլա- ճագ խալիքինաէն վախաէյն էօյլէ պիր հալ հիսս էտէր էթմէզ մէնինէ էրքէնճէ տալրանմալը աըրլար: (Վէրէմէ միւլպթէլա օլան կէնճէրտէ պէօյլէ պիր հալ վար իսէ արթըզ անա էրլէտա էթմէյի տիրէր):

Մէքթէպ չաղարընտա վիւճուտին նէմաոր իչին չօճուղլարըն սէքիպ սըչրամաոր արզուլու հէմ էհէմմ խուսուս իսէ տէ, իֆրաթ (ճիյէ- րին գապիլիյէթ ի ինպիտաթընը բախնէտար է- տէճէք տէրէճէ) վէ ուզուն միւտտէթ պու շէյի տէվամ էթմէք մուզիրր տիր կէօրիւնիւյօր:

Մ. Ամէրիգատա ֆութպօլ օյնույան կէնճ- լէրտէն չօղլարընըն պիլախըրէ վէրէմէ միւլպ- թէլա օլմաօրնա՝ էվիէլէ ֆաալ օլան ճիյէրին պատէհու աթալէթէ մահրիւմ օլմաըլլա ճէր- սումէլէրին եէրլէչէպիլմէսինէ պաաի օլույօր իախլի սէպէպ հալինաէ կէթիլիլիյօր:

Քէնտիմիլի իւզէրինտէ պու խուսուսու տէրք էթմիլիլ:

Վալիտէյն էվլատարընըն սըհէթ, գապի- լիյէթ վէ սիյրէթլէրինէ կէօրէ սէնաաթ վէ մէշղուլիյէթ ինթիխապ էթմէլէրինէ ըհհպէր օլ- մալը աըրլար:

Էվ եափմալը պիլմէյէն գատընլար մէմլ- քէթիմիլաէ պախուսուս շու Ասանտա նէ գա-

տար չօղ տըրլար: Պու կիւն ախլագօրղըլըն, մէյխօրլուզըն, գուճարպաղըլըն սըրրընը թէ- հարրի էյլէ, պուլաճագսըն քի պալըճա հօւ- սըղըզ աըր: Չօճուղլարտան պաղըսը խասթա, տիկէրի աղլայօր, օլթալըզ տէօրիւմ սաշըմ, գարըսը էյրի շէհրէ իլէ գարշարնա չըգան պիր խանէտէ աղշամ եօրպուն ֆիլըր վէ վիւճուս իլէ իչինտէն ալտէթ էտէն էրքէք նէ բահաթ վէ քէյֆ հիսս էտէպիլիլ: Պէօյլէօի խանէտէն իրագ գաչան, գահվէ, գազինօ, ումումխանէլէրտէ քէյֆ պուլան, գուճար իլէ վաղթընը կէչիլէն վէ միւս- քիրաթ իլէ վիւճուտինի գըղաըրան պիր ֆահիշ էրքէյի նէ տէրէճէ թայիպ էթմէյէ հաղգ օ- լապիլիլ, պուլունն եիւղէրճէսի հէր կիւն կէօ- զիւմիւզ էօնիւնտէ տիր: Միւսքիրաթ, իշթէ գուվիլի հայաթիլիլէ էն չօղ իֆնա էտէն պիր իւնաիր: Սթաթիլիլիլքէրտէն անլաշըլարըլընա կէօ- րէ, եաշը 30 տան եօգարը օլան էրքէքիլէր ա- տէտճէ, օ սիննտէքի դարըլարտան 2—3 գաթ ֆաղլա վէրէմէ տիւշար օլըյօրլար, սէպէպի շու քի գարըլար էրքէքիլէր գատար իչիլիլէ միւլպթէ- լա տէլիլ տիրլէր: Փրանսատա 20—29 եաշըլա- ընտա էօլէնլէրին եիւզտէ 42 սի վէրէմտէն էօլիւյօր, սէպէպի միւսքիրաթա աթֆ էտիլի- յօր: Վէրէմին կրայօլիան նէվի ումուճէն մէյ- խօրլարտա կէօրիւլիլյօր: Քէզա կէօրիլիլյօր քի միւսքիրաթ չօղ գուլանըլան մէմլէքէթլէր- տէ վէրէմտէն օլան վէֆիյաթ տահա զիյաաէ տիր, քէզա պիրա չըգարանլար, սաթըճըլար, ու- մուճէն միւսքիրաթ իլէ մէշղուլ օլանլար պու իլլէթտէն զիյաաէ թէլէֆ օլըյօրլար, վայ

օլ խանէյէ քի էրքէյի չօծուղարընըն խոթիդ-
պարի օլան փարա վէ սըհհէթինի մէյխանէ վէ
դապինոտա թէյէֆ էտէր:

Մէքթէպլէրիմիդին անվալէ փէք ըրդ գաթէն-
կիդ տիր: Նիչէ եէրլէրաէքի մէքթէպլէրին տիրը-
տան ֆարգը եօգ սըր. ըշըգ վէ թէմիդ հավա-
տան մահրուժ, թէմիդլէք աէնիլէն անճագ սիւ-
փիւրմէքաէն իպարէթ տիր, եանի չօծուղարըն
հէր կիւն այագ դապլարըլա սօգագտան, մէզ-
պլէրաէն կէթիրաթիլէրի միգրօպլարը պուրա-
տան դալարըրպ, շուրայա տիւշիւրմէք տիր:
Մէքթէպ պինաը սըհհէթէ ուղուժն եափըմըշ
օլմայը սըր, թապանը թախթա օլմագլէ պէրապէր,
միւթէաաաիա փէնճէրէլէրաէն տիւշէն շուաը
չէմն իլէ միւնէվլէր վէ հավաը անլէրին աչըրմա-
սըլլա ճէրեան էտէն թագէ հավա իլէ միւ-
ճէաաէա օլապլէճէք սուրէթաէ եափըմըշ օլմայը
սըր: Հաֆթատա պիր գաշ աէֆա սա իլէ եը-
գամագ եա սիլմէք շարթը մութլագ սըր, չօ-
ծուղարըն փիւճաւլէրինին նէշվ ու նէմն պու-
լապլիմէսի իշիւն օյնայաճագ կէնիշ հալլիւսի վէ
ժիմնասթիք մահէլլէրի օլմայը սըր: Հաֆ-
թատա պիր գաշ կիւն աչըգ հավատա չօծուղարը
չէհրաէն խարիճէ չըգարմագ ֆարգը մութլագ
սըր: Չօծուղարըն թէմիդլէյինէ չօգ տիդգաթ
էաթլմէյի տիր: Ամէրիգատա մէքթէպ չօծուղա-
րընըն սըհհէթինէ օլ գատար տիդգաթ էաթլիւր
քի, ֆագիր, զաթի իւլ պիւնէ օլան չօծուղարա
ճագա եէվմիյէ պիր իքի գատէհ սիւա իշիւր-
լէր. պիդ պու գատար իլէրի կիտէմէյիդ շիմտի-
լէք, լաքին չօծուղարըն սըհհէթինէ սըգ սըգ

նէզարէթ էտէճէք մօգթօրլար խոթիխտամ էտէ-
մէ զվիյիդ. սու մօգթօրլար միւսթագպլէլի շիւպ-
հէլի կէօրիւլէն չօծուղարըն վալիտէյնինէ իխ-
պարը քէյֆիլէթ էթմէքլէ չօծուղու էսիրկէմիշ
օլըրլաշ, հաթթա խանէլէրճէ մօգթօրա ապօնէ
օլմագ ուսուլու նէ գատար խայրը սըր. աիլէ
էֆրատընտա պիր խաթթէլէք զուհուր էտէրաէ
վար օյանըմըք սարֆ էտէրիդ, լաքին ապօնէ
ճիհէթինէ հիւ եանաշմայը. հալ պու քի տահա
ուճուղ օլարդտան մատա վէֆիյաթըն տա էօնիւ-
նիւ ալապլիլիր: Պիր խանէ մօգթօրու օ խանէ-
նին ազաւընտան հէր պիրինին սըհհէթինին տէ-
րէճէսինի, էօրլէրի վար խտէ էօրիւրէրինի էվ-
վէլճէ թանըլմըշ օլմատըլլա իլէրաէ վուգուր իհ-
թիմալ կէօրիւլէն տիկէր խաթթալըգլարա մէյ-
տան վէրմէմէյէ չայըրը: Պու կիւն Ալմանիանըն
վիլայէթ սիկուրթա գումիանեալարընըն վէ-
րէմէ գարշը խըտմէթլէրի ապիմ տիր: Թարա-
ֆէյնին հուգուգ վէ վէզաիֆի դանունիյէսինին
թէֆէրու: թընա իւղուժ եօգ սըր. անճագ
գումիանեա հէքիմիլէրի քէնաի միւշթէրիլէրինի
տաիմա մուայէնէտէն կէչիրմէքլէ միւհթաճը
թէաավի օլանըրը գումիանեա քէսէսինտէն 8—10
հաֆթա իշիւն սանաթօրիլուժա կէօնտէրիպ թէ-
տապի էթտիրմէքաէ վէ պէօյլէճէ սիկուրթա օ-
լունանըն էօմրիւնիւ ուգաթմագլէ հէմ գուժ-
փանեալը միւսթէֆիտ էէմ սիկուրթա օլընանը
միւսթէֆիտ գըլըլօր: Սիկուրթա փարաը իշլէ-
յէմէզ հալէ կէլէնէ տէյիլէ էօլէնին աիլէսինէ
թէէտիյէ էաիլիյօր, նէ գատար կիւղէլ պիր սի-
կուրթա ուսուլու սըր:

Ամէրիգատա հիւքիւմէթ պիր թարաֆտան գանունըարըլա, գէնկին էշիւաս* միւնֆէրիտէն եա իշթիրաքէն փարալարըլա, իսթիլտամ էթ-տիրքէշի թապիպ վէ առէմլէրիլէ, մաթպուաթտա հէր կիւն պու մատտէյէ տաիր նէշր էթմէքտէ օլարըլարը եէնի մալիւմաթ, իսպարաթ վէ թա-լիմաթլարըլա, պու գէնկին, ֆադիր, ալիմ, ճա-հիլ թէֆրիգ էթմէյէն ճինս ի ինսան աաուսու-նա գարըլ ճիհատ էթմէրտէ տիրլէր: Եէր եէր շէհրին իշինտէ մուպէնէ իշիւն, խուսուսի խաս-թաիտանէյէր քիւշաս էտիլմիշ, խարիճ ի շէհրտէ շասըրլար ալթընտա ֆապիր վէրէմլիլէր իշիւն եաթագ վէ ճապա եէմէք վէրիլիր:

Հիւքիւմէթ ֆապրիգալարտա միւսթախտէմ իշճիլէրին սըհհէթինի գայըրմոգ Եօլընտա հէր նէվ շարէլէր տիւշիւնիյօր: Սօգաղլար կէճէ սիւփիւրիւլիւր եա երյգանըր: Չաթէն տիւքեան-

(*) Քէնտի շախտի տմուր վէ դալալիլինտէն պաշ-գա սէֆիլ ինսան ճինսինն մուալէնէթինէ եէթիշմէք ինսանիյէթփէրվէրլիլի վէ պու թէհտիտ էտէն վէրէմ պէլատրնտան մէմլէքէթինի գուրթթարմագ վաթանփէր-վէրլիլի իլէ, փարապընը, գրոյմէթլի վագթընը սարֆ էտէրէք, վէ նէֆսինի տիւշարը գանմէթ վէ թէհիլքէ գրլարագ հէր թարաֆա գօշան էշխատտան ալէլխուսուս կէնճ, տիրպէր վէ դատէ (Miss. M. A. H.) ի քիրլիլիք վէ միւնմիլիլիքլէրիլէ չօճուղարըն մուաղգէզ կէօղլէ-րիննի քէօր օլմասընա սէպէպ օլան վէ էվլէրինի պիր միհնէթխանէյէ տէճուտէրէն պուրա գարըլարըլա մու-գայէտէ էթալիլմտէ, միւմալիլէյանըն նէ նէճիպ գալպ, նէ եիւքսէք րուհ վէ նէ միւլթէալլէմ պիր ֆիքը սա-հիպէսի իտիյինէ միւլթէհայլիւր օլմամագ, վէ արասըն-տա պու միսիլու գըզ հանըմլար եէթիշտիրէն ճինսին մէվլիլինէ հասրէթ չէքմէմէք նագապիլ տիր:

լար գալլն ճամլար իլէ մէսթուր օլտըլը հալտէ պիլէ մէքիւլաթ շօգ տէֆա ալրէթէն ճամէ-քեան իշէրիսինտէ պուլունուր: Տիկէր թարաֆ-տա վէրէմի գօլալճա էյիլէտէպիլէն իլաճ եա ալըլը քէշֆ էտէպիլէճէք հէքիմլէրէ միլիօնլար իլէ տալէրլէր վատ օլընմըլ օլմասըլլա պու կիւն ալթըպա քէմալը մէրագլա հէր ան եէնի եէնի շարէյէրէ ֆիրը Եօրույօլլար: Ել հասըլ ինսան ճինսինէ թէպէլլէշ օլմուշ շու ճէրսումէ-լէրտէն եադայը գուրթթարմագ իշիւն ինսանի ֆիրը վէ գապիլիլիլէթ թահթընա տիւշէն հէր շարէյէ թէվէտիւլ էտիլմէքտէ տիր:

ՃԻՆՍԻ ՊԷՇԵՐ ՊՈՒ ՃԵՐՍՈՒՄԷԼԵՐՏԷՆ
ԳՈՒՐԹՈՒԼԱՊԻԼԻՐ ՄԻ

Պիր եանկըն զուհուրինտէ «նա՞սըլ եանմըլ» սիւալը իւք տէֆա իշիտիլիր. աթէշսիլ եանկըն օլմալ, լաքին պիլ շու տիւքքեանը, շու էվի իհրագ էտէն սէպէպ ի ապինին աթէշ իտիյինի պիլտիլիմիլգտէն, նասըլ օլուպ տա իշթիալ վա-գը օլմուշ, գապիլ ի իհթիրագ մատտէ աթէշէ նէ վասըթա իլէ մաղհէր էտիլմիշ իտիյինի թէտ-գիգ էթմէքտէ օլարագ պիլալտէրէ օ կիպի խա-թալարա տիւշմէմէյէ շապալարըլ: Պէօյիւք շէ-հըրլէրտէ եէվիլիլէ վուգու պուլան հարիլլէրին իրաա էթալիլի զարարլար ֆէվլգէլատէ տիր, պիր կիւն պիր թէաթթօտա եիւղլէրճէ քէսանըն եան-տըլընը, պիր կիւն պիր մէքթէպտէ պիկիւնահ սապիլլէրին քէպապ օլտըլընը, տիկէր պիր կիւն

պիր Փապրիգանըն եանմարըլա, զաիֆ, նազիք
 գըղլարտան պապըլարընըն եանարըլընը, պապը-
 լարըն փէնճէրէտէն աթըլարըլընը, ախէր պիր կիւն
 պիր վափօրուն տէրեա իւղէրինտէ, ամանսըղ
 եէրտէ եանըպ եօլճուլարընը քիւլ էթաիլինի
 իշիտիր աիլսուղ օլսըրուղ:

Ինսան պու կիպի հարիգլէրին տէհչէթինի իշի-
 տիպ, կէօրիւպտէ լէգայտ պուլունապիլընը մի.
 խայր, էլէքթրիք՝ մէնպա ը նուր հալինտէ իսթի-
 մալ օլընսըղը կիպի, պէքի պիր կիւն կէլէճէք
 քի մէնպաը հէրարէթ հալինտէ տիկէր մուճիպ ի
 գազա աթէշէք եէրինէ գաիմ օլմագլէ հարիգ-
 լէրին պէօլիւք պիր նիսպէթինին էօնիւնիւ ալա-
 պիլէճէք տիր տէյու մուաթթալ պէքլէմէք ահ-
 մազըղ տէյիլ մի տիր: Պէօլիւք շէհրլէրի
 կէօրմիւշ օլանլար եանկընա գարշընէ թէտպիր-
 լէր տիւշիւնիւլմիւշ իտիլինի էյի պիլիլլէր: Պիր
 թարափտան թիւթիւն թիւթէր թիւթմէզ եան-
 կըն մահէլինէ եէթիշէպիլմէք իշիւն ուլունուն
 էն սօն թաթպլ: Դաթը օլան թէլէֆօն, օթօմօպիլ
 կիպի սիւրաթ գ սըլթալարընըն, սէօնտիւրմէք ի-
 շիւն հէր նէվ քիմեէվի վէ մէխանիքի չարէլէրին
 իսթիմալի քիֆայէթ էթմէտիլի էճըտէն պինա-
 լարը հարիպէ գարշը, պէթօն վէ տէմիր իլէ
 եաթիմայա գալըլշարըլար:

Պու եանկըն ահվալի վէրէմինըրինէ քեամի-
 լէն միւշապիհ տիր:

Ճէրտումէ կէօլ իլէ կէօրիւլիւր շէյ օլմա-
 սըղընտան անլէրի տիւքէթմէք վէ անլէրտէն հէր
 սըրատա սագընմագ շիմօիլիք ինսան գուտրէթի
 թահթընա տիւշէն շէյլէր տէյիլ տիր, եիւճէ

տանլարտա սարին օլան պիր գաշ էվիլի քէօյտէ
 պիլէ պուլունապիլիյօր. հէլէ շէհրլէրտէ վիւ-
 ճուտլարա եէրինէ կէօրէ եիւղլէրճէսի, պինլէր-
 ճէսի կիրիպ չըգմագտա տըր: Պագէն Փագիր;
 ճահիլ պիր վէրէմիլի խանէսինտէ զէվալը չօճուգ-
 լարը հէմ թէնէֆֆիւս իլէ հէմ դրատ վէ սու-
 իլէ պինլէրինի եէվմիլիէ եուտարլար, պիր Ֆէլա-
 քէթէ ուղրամալլար: տէմէք իսթէմէյօրուղ քի
 վէրէմ պուլաշըգ տէյիլ տիր, պուլաշգան իտի-
 յի եէթէր գատար թաֆսիլ էաիլալիյտէ տէ շու-
 իքի ամէլի թէճըրիպէլէրի տէ իլավէ էթսէք
 Փաղլա օլմազ:

Tappeiner, հայվանաթըն՝ իշինտէ եաշա-
 սըղլարը տէմիր գաֆէպէրէ վէրէմ ճէրտումէ-
 սիլլէ մէմըւ թօլ գօյարագ անլէրի թէնէֆֆիւս
 թարիլիլլէ վէրէմէ միւտապ գըլմըլ տըր, քէզա
 Chauveau տախի ինէք եա սըղըրըն եէմինէ վէ-
 րէմ մատտէսի գաթարագ անլէրին ճիլէրինի
 պուլաշարըմըլ տըր:

Լաքին վէրէմ, դըղամըգ, պօղմաճա էօք-
 սիւրիւք ինֆլուէնցա կիպի պուլաշըգ պիր իլլէթ
 տէյիլ տիր. պալատէ մէզքիւր եիւղլէրճէ, պին-
 լէրճէ վէրէմ ճէրտումէսի եուտան չօճուղու հէ-
 լէ պիր գաշ կիւն պօղմաճա էօքսիւրիւքլիւ տի-
 կէր պիր չօճուղա րէֆիգ էյլէ, նէթիճէսինի կէօ-
 րիւրսիւն: Վէրէմին տէհչէթի տիր քի չօգ պու-
 լաշգան թատալիւրունու վէրիյօր:

Վերջմէ միւսլթէլա օլան պիրինին կէշիրմիշ
 խաղի էօմրիւ վէ մուհիթինի մուայէնէ էլէ ,
 ճերսումէլէրէ դապահաթ պուլմագուն, (պայդուշ
 վիրանէյի պուլուր) պունա վերէմիլէրին վէք
 ճիւղի պիր գըսմը միւսլթէսնա թու թուլապիլիբ ,
 Օնլարտա աթալարընա շիքեայէթ վէ : գահր էթ-
 սինլէր : Իլլէթ միքրօպլարընը ալէլ խուսուս, Ֆի-
 րէնկի , պէլ սօզուգլուղու վէ վերէմին.քինի
 ճէնապը հագգ , սըհէթ վէ ախպգ հու-
 աուալարընը սէրքէշանէ վէ ճահիլանէ թէճա-
 վուգ էտէնլէրէ գարաղօլ հալինտէ վազ էթմիշ
 էֆիքեարընա պիլէ զահիպ օլսագ խաթա՞ մը
 էտէրիզ , հէր քէսի պրագ ճէգասընը չէքսին , ճա-
 հիլի թալիմ էտէրէք գուրթարալըմ , իշթէ մօ-
 թօ պու սուր : Փագրը հալ վերէմ ալմագտա
 պիր թէպրիյէ սայրլմասըն , հարիգ միտալընտա
 օլտուղու իւզրէ , իւմիտի գավիմիզ վար քի ,
 րիւպէրֆիւղիև իսլահ օլընա , օլընա նիհայէթ պիր
 աշը հալինի իհրազ էտիպ ինտան ճինսինի պու
 պէլատան խէլաս էտէճէք աիր : Պէլքի պիր իքի
 պաթն սօնրաքիլէր պու աշընըն սէմէրէսինի կէօ-
 նէնէճէքէր , լաքին հալը հապրտա գուլլանա-
 ճաղըմըլ թէտալիլէր , վիւճուտ պինալարըմըզը
 ճէրսումէյէ գարշը եափմագ վէ հիյնի հաճէթտէ
 թիւթիւն կէօրիւնիլ կէօրիւնմէզ վար օլան թէ-
 տափի չարէլէրիմիլլէ էանկընը պաստըրմաղա չա-
 րըմագ օլմալը սըր :

Վիւճուտի գուլվէթլի թութմայա սայ էթ-
 մէյիպ տէ պուլաշտըրմամայա անճագ ֆիքր եօր-
 մագ պուտալալըգ տըր , պու կիպիլէրտէն չօգ-
 լարը էրտէ կէճտէ օ կիրտապա աիւշէրլէր , պու
 իլլէթտէն չօգ դօրդմագ տա միւհիլք աիր :

Իշթէ խիւլասա , ֆէրտէն , ախլէթէն վէ միւ-
 լէթճէ պու պէլատան միւմքինի մէրթէպէ տղատ
 եաշայապիլմէք իշիւն , պու իլլէթ հագգընտա
 սւմումէն թալիմ օլընմագ լազըմ տըր :

Ս Օ Ն

Ս Է Լ Վ Ի Յ Ա Թ Ծ Ի Լ Ր Ի Ս Թ Ի

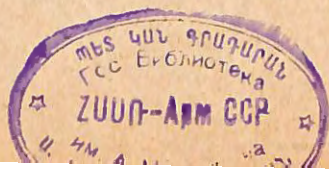
Սահ.	Սարր	Եանրը	Տօրու
18	1	Թէնասիւլիյէն	Թէնասիւլիյէնին
24	2	Լաուիս	Լուիս
"	3	Պրըհմըն	Պրէհմէր
25	27	մա	մատէնի
30	12	ճիսէնէրէք	քիսէնէրէք
32	26	Ֆալօսարիթ	Ֆալօսայթ
36	21	ուֆագ դան ,	ուֆագ դան
		նօղթա եա չըզըլար	նօղթա եա չըզըլարը
40	7	հէյէճանլը	հէյէճանլէ
42	23	դէհրի	դէհրինին
43	14	էքսիլմէզ	էքսիլմիշ
44	21	Գալեա վէ	Գալեալի
46	17	Նիւրաճիա	Նիւրալճիա
50	24	վերէմէ աէլալէթ	վերէմ պուլունմա-
		էթմէյէն պու կիպի	յան պիչիմսիզ
53	7	21 e.c զիյատէ	21 e.c տէն զիյատէ
54	18	նէթիճէսի	նէթիճէսինի
56	21	տէյու	տէյու :
60	8	սագիթ	սաքիթ
65	15	ճանիլ	ճանիլանէ

Սահ.	Սարր	Եանրը	Տօրու
74	25	վիճուտի	վիւճուտին
80	25	եաթաըզլարը	եաթաըզլարը
90	14	ճէսէտի	ճէսէտին
90	27	իմհասըն	իմհասը
90	27	դանը	դանըն
99	22	եաչամայըպ	եաչայըպ
103	14	սթաթիսթիքլէր	միէթէխասսիսլէր
122	22	եաչը	եազը
176	29	վէխամէթէ	վէխամէթի

Մ Ի Ի Ն Տ Է Ր Ի Ճ Ա Յ

	Սահ
Ֆոթօդրաֆ	5
Մուգաստեմէ	6
Վերէմ	11
Թուրուզը ինթիզալ	15
Վեսաիթ ի մուհաֆազա ի պէտէն	31
Վերէմ նէ՞ արլզէլէր իպրազ էտէր	34
Վերէմին թարզը թերազգի վէ ըէվիշի	47
Թէշխիս ի վերէմ	49
Թիւրքիատա վերէմ հազգընտա ճարի օլան ղայրի մուսիպ ատաթ վէ թէտապիր	63
Վերէմ էյի՞լէնիր մի	67
Թէտապի պիլ մուլալէճէ	131
Վերէմին մէնի իչին չարէլէր	169
Ճինս ի պէշէր պու ճէրսումէլերտէն գուրթուլապիլի՞ր մի	191

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0542122

